

RAPPORT

Årsrapport og årsregnskap 2024

Akershus fylkeskommune

Tittel: Årsrapport og årsregnskap 2024
Type dokument: Rapport
Eier/virksomhet: Akershus fylkeskommune
Forfatter: Akershus fylkeskommune
Vedtatt av:
Dato : 31.03.205
Saksnummer: [nnnn/nn]
Fotograf: Kerrick/Getty Images

Innhold

1 Fylkesrådets kommentarer til 2024	5
Fylkesrådsleder	5
Fylkesråd for finans og organisasjon og fylkesrådsnestleder	5
Fylkesråd for kultur, tannhelse og frivillighet	6
Fylkesråd for opplæring og kompetanse	6
Fylkesråd for plan, kulturminnevern, klima og miljø	7
Fylkesråd for næring, idrett, mangfold og folkehelse	7
Fylkesråd for samferdsel	8
2 Om årsrapporten	9
2.1 Om Akershus fylkeskommunes årsregnskap	9
2.2 Begrepsforklaringer	10
3 Viktige hendelser	11
4 Økonomisk sammendrag	14
4.1 Arbeidet med etablering av nye fylkeskommuner	14
5 Ledelse og styring	16
5.1 Parlamentarisk styringsmodell	16
5.2 Fylkesrådets sammensetning	16
5.3 Fylkestinget 2024-2028	16
5.4 Fylkeskommunens organisasjon	18
5.5 Plan- og styringssystemet	19
5.6 Etterlevelse og internkontroll	20
6 Bærekraftig utvikling	27
6.1 Bærekraftsdimensjonene	27
6.2 Biosfære: klima og miljømessig bærekraft	28
6.3 Samfunn: sosial bærekraft	31
6.4 Økonomi: økonomisk bærekraft	32
7 Økonomirapportering drift	33
7.1 Økonomiske handlingsregler	33
7.2 Driftsresultat	36
7.3 Totaloversikt økonomi	40
7.4 Sentrale inntekter	40
7.5 Sentrale utgifter	42
7.6 Finansinntekter og -utgifter	43
7.7 Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner	45
7.8 Fond	45
7.9 Utvikling i netto driftsresultat	47
8 Investeringer	48
8.1 Statustabell, investering og finansiering § 5-5	49
8.2 Status investeringer aggregert	52
9 Oppfølging av vedtak og oppdrag	53
9.1 Status oppdrag for fylkeskommunen	53

10 Balanse.....	61
10.1 § 5-8. Balanseregnskapet.....	62
10.2 Anleggsmidler	63
10.3 Omløpsmidler	63
10.4 Egenkapital	64
10.5 Langsiktig gjeld	65
11 Rapportering finansreglement	66
11.1 Overordnet formål.....	66
11.2 Finansreglementets rammer og handlingsregler for likviditetsforvaltningen	68
11.3 Avkastningsreferanse	69
11.4 Likviditet og plasseringer	69
12 Fylkeskommunale selskaper og samarbeid	71
12.1 Oppgavefellesskap.....	71
12.2 Vertskommunesamarbeid	73
12.3 Andre selskap og foretak	73
12.4 Selskap og foretak hvor AFK har eierandeler	73
13 Fylkesting	74
13.1 Statustabell, økonomi - drift.....	74
14 Fylkesrådsleders kontor	75
14.1 Resultater	75
14.2 Likestilling	75
14.3 Bærekraftig utvikling	75
14.4 Status måltabell	76
14.5 Status politiske vedtak.....	77
14.6 Statustabell, økonomi - drift.....	78
15 Finans og organisasjon	79
15.1 Resultater	79
15.2 Likestilling	79
15.3 Bærekraftig utvikling	80
15.4 Status måltabell	81
15.5 Status politiske vedtak.....	81
15.6 Statustabell, økonomi - drift.....	82
15.7 Kommentar til økonomistatus - investering.....	83
16 Opplæring og kompetanse	84
16.1 Resultater	84
16.2 Likestilling	85
16.3 Bærekraftig utvikling	85
16.4 Status måltabell	86
16.5 Status politiske vedtak.....	87
16.6 Statustabell, økonomi - drift.....	92
16.7 Kommentar til økonomistatus - investering.....	93
17 Samferdsel	97
17.1 Resultater	97

17.2 Likestilling	104
17.3 Bærekraftig utvikling	105
17.4 Status måltabell	106
17.5 Status politiske vedtak.....	107
17.6 Statustabell, økonomi - drift.....	110
17.7 Kommentar til økonomistatus - investering.....	111
18 Kultur, tannhelse og frivillighet	117
18.1 Resultater	117
18.2 Likestilling	118
18.3 Bærekraftig utvikling	118
18.4 Status måltabell	119
18.5 Status politiske vedtak.....	120
18.6 Statustabell, økonomi - drift.....	122
18.7 Kommentar til økonomistatus - investering.....	123
19 Næring, idrett, mangfold og folkehelse	124
19.1 Resultater	124
19.2 Likestilling	127
19.3 Bærekraftig utvikling	127
19.4 Status måltabell	128
19.5 Status politiske vedtak.....	129
19.6 Statustabell, økonomi - drift.....	131
20 Plan, kulturminner, klima og miljø	132
20.1 Resultater	133
20.2 Likestilling	135
20.3 Bærekraftig utvikling	135
20.4 Status måltabell	136
20.5 Status politiske vedtak.....	137
20.6 Statustabell, økonomi - drift.....	140
21 Årsregnskap.....	141
22 Vedlegg	142
22.1 Avsluttede prosjekter	142

Figurliste:

Figur 1: Organisasjonskart	18
Figur 2: Avvik pr. kategori	25
Figur 3: Bærekraftsdimensjonene	28

1 Fylkesrådets kommentarer til 2024

Fylkesrådsleder

Vi har lagt det første året i Akershus bak oss og i 2024 har det vært viktig å starte jobben med å finne Akershus sin identitet igjen.

Det er viktig at Akershus har en ansvarlig og bærekraftig økonomi over tid. Gjennom hele 2024 har vi jobbet å sikre effektiv drift og redusere overflødige kostnader. Innbyggerne våre skal ha gode tjenester, samtidig som vi skaper et økonomisk handlingsrom for å møte fremtidens utfordringer.

Akershus er et attraktivt fylke hvor mange ønsker å bosette seg. Samtidig står vi midt i en økonomisk utfordrende tid. Endringer i inntektssystemet og sviktene skatteinntekter har begrenset fylkeskommunens økonomiske handlingsrom.

Jeg er allikevel stolt over at vi innenfor tøffe økonomiske rammer i 2024 startet jobben med å nå målet med å skape Norges beste skole, hvor flere gjennomfører og består, og oppnår sine drømmer.

Oslofjorden har stor betydning for våre innbyggere. Noe av det første vi gjorde i 2024 var å få på plass Oslofjordfondet. Det skal sikre en renere og mer levende fjord for fremtidige generasjoner. Akershus skal være et klimapolitisk foregangsfylke, hvor vi tar vare på naturen, matjorden og kulturminnene. Og selv i trange økonomiske tider får vi til å satse på dette.

Jeg vil takke alle de dyktige ansatte i fylkeskommunen for den gode jobben de har gjort dette året. Jeg er stolt over alt vi har fått til sammen.

Anette Marie Solli, Høyre

Fylkesråd for finans og organisasjon og fylkesrådsnestleder

Å gjenopprette Akershus fylke har vært en omfattende jobb, men det er gjort på en måte som sikrer en sterk organisasjon for fremtiden. Dette sikrer oss et godt grunnlag for videre utvikling og sikre at vi forvalter innbyggernes skattepenger mest mulig effektivt og ansvarlig.

Med ansvarlig økonomistyring og god kontroll på utgiftene er fylkeskommunen bedre forberedt på å levere gode tjenester og gjøre nødvendige investeringer i årene fremover.

Omorganiseringen av kontorene på Galleriet har også vært et viktig tiltak for å gjøre administrasjonen mer effektiv. Slike endringer krever både tilpasning og samarbeid, og det er positivt å se at dette er gjennomført på en måte som gjør arbeidsprosessene smidigere og mer effektive.

Fylkeskommunen har også vært tydelig på å satse på HMS-arbeid, spesielt knyttet til vold og trusler om vold i videregående skole og tannhelseklinikkene. Ved å sette fokus på forebygging og håndtering av slike hendelser, kan vi sikre et godt arbeidsmiljø og samtidig beskytte våre medarbeidere mot unødvendige belastninger.

Jeg vil takke alle ansatte for den innsatsen de har lagt ned i opprettelsen av Akershus. Deres arbeid er avgjørende for at Akershus fylkeskommune kan tilby gode tjenester til innbyggerne hver dag.

Tom Staahle, Fremskrittspartiet

Fylkesråd for kultur, tannhelse og frivillighet

Fylkesrådet har i 2024 styrket tilbudet til innbyggerne innenfor kultur, tannhelse og frivillighet.

I 2024 inkluderte vi flere nye pasientgrupper i tilbudet og sikret et godt tannhelsetilbud for enda flere innbyggere. Vi har åpnet nyoppussede tannklinikker både på Sørumsand og Jevnaker. Det er satt i gang tre utbyggingsprosjekter ved eksisterende tannklinikker, som kan gi syv nye behandlingsrom. Innsparingstiltak som reduksjon i antall henvisninger og omprioritering ved ansettelser har bidratt til å holde kostnadene nede uten å gå på bekostning av kvaliteten.

Fylkeskommunen startet i 2024 et rekrutteringsprosjekt for voksne, i samarbeid med NAV og videregående opplæring. Prosjektet skal bidra til å at det utdannes flere autoriserte tannhelsesekretærer.

Talentutviklingsprogrammer for unge innen film, visuell kunst, musikk, dans og scenekunst har i 2024 blitt styrket. Henie Onstad Kunstsenter har med midler til ombygging av «Sal Haaken», blitt satt i stand til å tilrettelegge for bedre kunstopplevelser og aktiviteter for barn og unge. Museene i Akershus (MiA) har fått økt støtte til drift og utvikling knyttet til Grini museet, Holmsbu kunstmuseum og Håndverkernes hus. I 2024 startet det viktige arbeidet med å sikre den fredede kulturarven ved Gamle Hvam museum.

Vårt eget fylkeskommunale tilbud for unge filmskapere, Mediefabrikken, feiret i 2024 at de har utviklet filmskapere gjennom 40 år.

Frivillige organisasjoner har i 2024 fått økt støtte gjennom søkbare midler og kompetansehevingstiltak. Fylkeskommunenes samarbeid med kommunene har bidratt til å styrke lokalsamfunn og vi har sikret at frivillige organisasjoner kan få støtte til prosjekter som treffer lokale behov.

Lars Gustav Monsen, Fremskrittspartiet

Fylkesråd for opplæring og kompetanse

For fylkesrådet er det viktigste målet for opplæringsfeltet at flere elever skal fullføre og bestå videregående opplæring, og gå ut med et vitnemål eller fagbrev i hånden. Flere unge skal rustes for samfunnet og få muligheten til å danne seg gode liv, der de inkluderes aktivt i arbeids- og samfunnsliv.

Derfor har vi nå satt i gang flere tiltak for at enda flere skal gjennomføre. I løpet av året startet vi opp tiltak som Mestringsverksted og psykisk helseteam, målet med tiltakene er å hjelpe elever som ellers ikke hadde fullført med å komme gjennom skoleløpet og å gi skolene mer kunnskap om unges psykiske helse.

Det første inntaket med fritt skolevalg er igjen gjennomført, og det er gledelig at elevene i Akershus nå kan velge hvilken skole de ønsker å gå på.

Det er flere viktige utbyggingsprosjekt som er igangsatt det siste året. Blant annet er det startet en utbygging av Skedsmo videregående skole, rehabilitering og utvidelse Rud videregående skole, ny idrettshall ved Jessheim videregående skole, og ny driftsbygning ved Kjelle videregående skole.

I tillegg har vi hatt gode samarbeid med kommuner, blant annet gjennom opprettelse av idrettshallene ved Asker og Røyken videregående skoler, der vi sammen med kommunen la ned grunnsten i 2024.

Akershus er fremdeles et vekstfylke, som både er gladelig, men også reiser noen problemstillinger. Vi har rekordmange elever på veg inn i Akershuskolen, og både voksenopplæring og innføringsklassene er fulle. Samtidig går vi trange økonomiske tider i møte. Fremover vil det bli viktig å danne et godt grunnlag, og stake en kurs for hvordan Akershuskolen skal se ut fremover, og dette arbeidet er godt i gang.

Lise Hagen Rebbestad, Høyre

Fylkesråd for plan, kulturminnevern, klima og miljø

Akershus skal være et klimapolitisk foregangsfylke, og et fylke hvor vi tar vare på naturen. Fylkesrådet vil sikre at økt befolkningsvekst ikke går på bekostning av å ta vare på natur, matjord og kulturminner. I 2024 har vi fått på plass flere tiltak som styrker klima- og miljøarbeidet, kulturminneforvaltningen og planlegging av samfunnsutviklingen i regionen vår.

Den første regionale planstrategien for nye Akershus er vedtatt. Regional plan for økt livskvalitet og deltakelse skal sluttbehandles i fylkestinget våren 2025. Samtidig er vi i gang med et omfattende plansamarbeid med Oslo kommune om en oppdatert regional plan for areal og mobilitet, og en ny regional plan for kompetanse, omstilling og verdiskaping. Den samordnede regionale planleggingen skal sikre langsiktige og gode avveininger mellom vekst og vern.

Akershus fylkeskommune har ledet arbeidet med arealregnskap for Akershus, Buskerud og Østfold. Det er et viktig verktøy for å sikre bærekraftig forvaltning av arealer.

Det er laget en klimahandlingsplan, og fylkesrådet har startet arbeidet med systematisk oppfølging av den internasjonale naturavtalen, blant annet gjennom kartlegging av restaurerbar natur i samarbeid med 15 Akershus-kommuner.

Fylkesrådet i Akershus har lansert en omfattende satsing på ren og levende Oslofjord. For 2024 satte vi av 25 millioner kroner til et Oslofjord-fond. 14,6 millioner ble delt ut gjennom en tilskuddsordning. I tillegg er det opprettet flere langsiktige, strategiske satsninger som skal bidra til god økologisk tilstand og restaurering av biologisk mangfold i fjorden.

I rollen som regional kulturmiljømyndighet har vi hatt særlig vekt på hensynet til universell tilgjengelighet, blant annet gjennom utviklingen av en nasjonal eksempelsamling for Riksantikvaren. Det er også gjennomført en bred kartlegging av kulturmiljøet til taterne/romanifolket, som en del av en større satsing på de nasjonale minoritetenes kulturmiljø.

Solveig Schytz, Venstre

Fylkesråd for næring, idrett, mangfold og folkehelse

Fylkesrådet jobber for å styrke næringsattraktiviteten, og økt verdiskaping i regionen. Dette gjør vi i samarbeid med kommuner, næringsliv og organisasjonsliv. Både i regionale planer, og i våre strategier for næringsutvikling og landbruk, står dette sentralt. Samfunnet trenger flere bedrifter som bruker forskning for å utvikle nye produkter og tjenester, som møter fremtidens behov. I 2024 lanserte vi en tilskuddsordning som skal bidra til dette. Vi har styrket inkubatorene - som hjelper bedrifter i oppstartsfasen. For å bedre samsvaret mellom næringslivets kompetansebehov og utdanningstilbudet, har vi etablert Kompetanseforum Akershus.

Akershus har flere tilskuddsordninger som bidrar til å styrke næringslivet - som næringsutvikling og innovasjon, hvor det ble fordelt 20 millioner kroner til prosjekter innenfor alt fra romfartsteknologi, sirkulærøkonomi til innovasjonsdistrikter. Og en egen tilskuddsordning for sosialt entreprenørskap.

Spillemidler sikrer gode idretts- og nærmiljøanlegg i lokalmiljøene. I 2024 fordelte vi 234 millioner spillemidlerkroner til kommuner, idrettslag og andre organisasjoner. Den samlede søknadssummen til oss er dobbelt så høy. Fylkesrådet er opptatt av at vi bygger bærekraftige idrettsanlegg for fremtiden. Derfor har vi ikke prioritert spillemidler til kunstgress med plastholdig innfyll. I 2024 har vi også igangsatt en satsing på inkludering i idretten, som er en satsing i fylkesrådets politiske plattform. Vi har også gitt driftstilskudd til Olympiatoppen øst og Viken idrettskrets.

Regional plan for økt livskvalitet og deltakelse ble i 2024 klargjort for politisk sluttbehandling, og danner grunnlaget for fylkeskommunens regionale folkehelsearbeid, sammen med lokale aktører.

En egen ungdomshelsestrategi er på trappene, hvor fylkesrådet ønsker å redusere utenforskap blant ungdom. I løpet av 2024 er forprosjektet gjennomført, med deltakelse fra ungdommen selv.

I samarbeid med Nabolagshelse og fylkets kommuner har vi igangsatt et arbeid for å utvikle levekårssoner, som skal gi innsikt som kan brukes for mer treffsikker innsats i folkehelsearbeidet.

I 2024 leverte Akershus en godt begrunnet anbefaling til IMDi om bosetting av flyktninger for 2025, basert på en nyutviklet beregningsmodell som kombinerer kvalitative og kvantitative data.

Vi har også gitt driftstilskudd til frivillige organisasjoner som jobber med mangfold og inkludering, som FFO, Dissimilis, ROS og FRI.

Ida Lindtveit Røse, Kristelig Folkeparti

Fylkesråd for samferdsel

I 2024 gikk bussene oftere, Reis-rabatten ble en permanent rabattordning, vedlikeholdsetterslepet på fylkesveiene ble redusert og nye prosjekter stod klare.

Fylkesrådet har fulgt opp Ruters vinterdrift tett for å sikre et pålitelig kollektivsystem som innbyggerne har tillit til. Passasjertallene har passert 2019-nivå og er et tydelig tegn på at innbyggerne verdsetter kollektivtilbudet. Økt kollektivbruk gir mindre biltrafikk, lavere utslipp og bedre fremkommelighet for dem som trenger bilen.

Nytt handlingsprogram for samferdsel var et av årets viktigste oppgaver og ble enstemmig vedtatt i fylkestinget. Det tar for seg fylkesrådets ambisiøse mål for samferdselssektoren: nullvekst, nullutslipp og nullvisjon. Kollektivtilbudet skal styrkes, utslippene ned og trafikksikkerheten opp.

Fylkesrådet har jobbet aktivt for å finne løsninger etter at regjeringen kastet elbilene ut av kollektivfeltet - samtidig som statlige innfartsparkeringer er lagt ned, togtilbudet har vært ustabilt og kutt i fylkeskommunens overføringer har forverret situasjonen ytterligere.

Ny Nasjonal transportplan sikrer videre finansiering av Fornebubanen, E18 etappe 1 og ny Majorstuen T-banestasjon.

Revidert Oslopakke 3-avtale gir viktige kollektivløft. Avtalen sikrer finansiering av Fornebubanen, høystandard kollektivtrasé fra Oslos grense til Kjeller, utredningsmidler til T-baneløsning til Lørenskog, planleggingsmidler til E18 etappe 2 og driftsmidler til et betydelig løft for kollektivtilbudet i Akershus.

Vi ser frem til videre arbeid for et moderne, effektivt og bærekraftig transportsystem i Akershus.

Håkon Snorheim, Høyre

2 Om årsrapporten

Fylkesrådets årsrapport for 2024 beskriver hvordan Akershus fylkeskommunes hovedmål, tjenesteproduksjon og økonomi for 2024 er fulgt opp.

Introduksjon til årsrapporten inneholder fylkesrådets oppsummering av året som har gått, en omtale av viktige hendelser i 2024 og et økonomisk sammendrag for året.

Fylkeskommunens plan- og styringssystem, arbeidet med internkontroll, samt lovpålagte rapporteringer for blant annet likestilling, lønn og arbeidstid er beskrevet i kapittelet ledelse og styring.

Videre oppsummeres fylkeskommunens bærekraftsrapportering for 2024 med underkapitler for biosfære, samfunn og økonomi.

Rapportering om økonomi for drift, investering og balanse, samt årsregnskap omtales i de neste kapitlene. Dette inkluderer en overordnet økonomisk status, omtale av status for vedtatte finansielle nøkkeltall og beskrivelse av økonomiske handlingsmål. Med unntak av kapitlet Årsregnskap rapporteres det på konsernregnskapet for Akershus fylkeskommune. Dette inkluderer de fylkeskommunale oppgavefelleskapene (KO), vertskommunesamarbeid og interkommunale politiske råd (IPR). I kapittel Årsregnskap er tall for oppgavefelleskapene (KO), interkommunalt politisk råd (IPR) og vertskommunesamarbeid fremstilt i egne noter.

Fylkeskommunale selskaper og samarbeid omtales i eget kapittel med en beskrivelse og økonomisk status for oppgavefelleskap, selskap og samarbeid hvor Akershus fylkeskommune er kontorfylkeskommune og deltaker. Her omtales blant annet Fagskolen i Viken KO og Akershus kollektivterminaler FKF.

Omtale og en gjennomgang for hvert rådsområde er samlet under fylkeskommunens rådsområder. Her beskriver rådsområdene sine resultater, måloppnåelse og analyse av regnskapsresultater for årets som gikk. Som en del av målrapporteringen gis det også tilbakemeldinger på fylkestingets vedtak i årsbudsjett 2024 og økonomiplan 2024-2027. På grunn av fylkessammenslåingen i 2020 og fylkesoppdelingen i 2024 inneholder tabeller og grafer stort sett ikke tidsserier fra tidligere år.

2.1 Om Akershus fylkeskommunes årsregnskap

Akershus fylkeskommunes årsregnskap består av regnskapet for fylkeskommunekassen, som omfatter fylkeskommunens rådsområder, samt vertskommunesamarbeidet Fartøyvern og Tekniske og industrielle kulturminner (TIK).

Fylkeskommunale oppgavefelleskap, interkommunalt politisk råd og vertskommunesamarbeid, som fylkeskommunen er kontorfylkeskommune for, framgår i egne noter til årsregnskapet. Det fylkeskommunale foretaket Akershus kollektivterminaler FKF framlegger eget årsregnskap.

Etter ny kommunelov og forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv, gjeldene fra 01.01.2020, skal det avlegges et konsolidert regnskap, som omfatter virksomhetene omtalt ovenfor og Akershus kollektivterminaler FKF. Det konsoliderte årsregnskapet skal vise fylkeskommunen som én økonomisk enhet.

Akershus kollektivterminaler FKF sitt årsregnskap 2024 og årsrapport legges fram som egen fylkestingssak i juni innen lovbestemte frister.

De fylkeskommunale oppgavefellesskapene, Østlandssamarbeidet og verskommunesamarbeidene er omtalt i denne årsrapporten i kapitlet "Fylkeskommunale selskaper og samarbeid". Det legges i tillegg fram en politisk sak i juni med årsregnskap og ytterligere årsrapportomtaler for de fylkeskommunale samarbeidene.

2.2 Begrepsforklaringer

Opprinnelig budsjett, revidert budsjett, regnskap og avvik benevnes i enkelte tabeller ulikt som følge av forhåndsdefinerte tekniske overskrifter i tabellene i Framsikt. Under følger forklaring på disse:

- Opprinnelig budsjett er vedtatt budsjett for 2024 i fylkestingssak 38/2023 14. desember 2023. Opprinnelig budsjett kan også benevnes som "budsjett" og forkortes med "oppr.bud".
- Revidert budsjett er budsjett for 2024 inklusive vedtatte endringer i løpet av 2024. Revidert budsjett forkortes med "rev. bud" og benevnes også som "regulert budsjett".
- Regnskap 2024 er det offisielle regnskapet for Akershus fylkeskommune i 2024. Regnskap 2024 kan også benevnes som "Regnskap hiå."
- Avvik er differansen mellom revidert budsjett 2024 og regnskap 2024. Avvik kan også benevnes som "avvik i kr" og "Rest bud. i år".
- Regnskap 2023 er for Akershus fylkeskommune 0 som følge av etablering 1.1.2024. Regnskap 2023 kan også benevnes som "i fjor".
- I tabeller hvor overskriftene ikke har årstall er tallene alltid for 2024.

3 Viktige hendelser

Full fart i arbeidet med å redde Oslofjorden!

Fylkesrådet i Akershus satte av 25 mill. kr til satsingen på en ren og levende Oslofjord. Det er blitt samarbeidet tett med kommunene i Akershus, nabofylkene, staten og ikke minst frivillig sektor. I juni var fordelingen av 14,6 mill. kr i tilskudd til 50 aktører klar. Dette er midler til prosjekter som skal bidra til å løse konkrete problemer for Oslofjorden. De øvrige 10 mill. kr fra fylkeskommunens Oslofjordfond skal gå til strategiske satsinger og partnerskap utover høsten.

20 millioner til næringsutvikling i Akershus

15 utvalgte bedrifter og virksomheter fikk i desember til sammen 20 mill. kr i tilskudd til næringsutvikling og innovasjon. Tilskuddene går til prosjekter som fremmer innovasjon, etablerer nye arbeidsplasser, styrker internasjonal konkurransekraft, og utløser samarbeid mellom næringsliv, kunnskapsmiljøer og offentlig sektor.

To nye tannklinikker

Sørumsand tannklinikk ble offisielt åpnet 14. juni i nytt og større lokale. 3. desember var det offisiell åpning av Jevnaker tannklinikk. Lokalene er rehabilitert innvendig og utvendig, slik at tannklinikken kunne reetableres i lokalet i Skolebakken 5.

Seks unike kunstverk valgt til Fornebubanens stasjoner

I 2024 har 18 kunstnere konkurrert om å få utsmykke Fornebubanens nye stasjoner. I august ble vinnerne kåret. 500 kunstnere fra hele Norge og store deler av Europa meldte seg på konkurransen. Seks unike kunstverk er valgt til å pryde de nye stasjonene, og gi en spennende visuell opplevelse for alle reisende.

Samferdsel og trafikk

Første ferdigstilte veiprosjekt i regi av nye Akershus fylkeskommune

I juli fikk Lunner kommune ny gang- og sykkelvei. Den tidligere Innlandskommunen fikk dermed nye Akershus fylkeskommune sitt første ferdigstilte byggeprosjekt på fylkesvei. Nå står 225 meter med fortau klart langs Myllavegen, fra Muttastien til Sveakrysset, slik at man har fått en sammenhengende gang- og sykkelvei fra øst til vest.

Enighet om Oslopakke 3: styrker kollektivtilbudet i Akershus

24. mai ble det enighet mellom Oslo kommune og Akershus fylkeskommune om forslag til bompengetakster, forlengelse av Oslopakke 3 til 2045, og hvilke prosjekter man ønsker å prioritere. En historisk satsing på kollektivtrafikk i Akershus, som sikrer at klimagassutslippene i regionen kuttes raskere, bygging av Fornebubanen, kollektivtraséen til Kjeller og videre planlegging av forlengelse av T-banen til Lørenskog.

22 samferdselsmilliarder fordeles i Akershus

Krafttak for gående og syklende, kollektivtransport, opprusting av fylkesveiene, trafiksikkerhet og miljø var prioriteringene i fylkesrådets forslag til handlingsprogram for samferdsel i Akershus: [«Raskere frem, tryggere hjem»](#). Forslaget ble lagt frem 10. oktober og vedtatt av fylkestinget 12. desember.

La ned grunnsteinen for Fornebu stasjon

Onsdag 15. mai ble grunnsteinen for Fornebu stasjon og base støpt på Fornebu. Dette markerer byggestart for en enorm underjordisk betongkonstruksjon uten sidestykke i Norge. Fornebu stasjon og base skal romme den fremtidige endestasjonen på Fornebubanen, og inneholder i tillegg store arealer for verksted, vaskehall og base for 28 vognsett.

Åpnet større og modernisert pendlerparkering på Olavsgaard

Onsdag 8. mai åpnet den oppgraderte pendlerparkeringen på Olavsgaard i Lillestrøm kommune. Pendlerparkeringen ligger inntil Olavsgaard bussterminal. Det er en av de mest trafikkerte bussterminalene i Akershus og hadde i fjor 1 267 806 av- og påstigende passasjerer.

Skole og opplæring

Høytidelig markeringer for fagarbeidere

12. mars fikk 176 kandidater utdelt sine fagbrev, svennebrev og kompetansebrev i en høytidelig seremoni på Lillestrøm Kultursenter. 19. mars fikk 146 kandidater fra Asker, Bærum og Follo det samme i Bærum kulturhus. 22. oktober var det klart for rundt 150 forventningsfulle og feststemte lærlinger og lære kandidater i Bærum kulturhus i Sandvika for en høytidelig seremoni for å motta sine velfortjente fagbrev, svennebrev eller kompetansebevis.

Tilbyr skolene en «verktøykasse» mot mobbing

Fylkesrådet la i februar frem en «verktøykasse» med tiltak for å få bukt med mobbingen i de videregående skolene i Akershus. Elevundersøkelsen 2023 viste at 7,5 prosent av elever i vg1 i Akershus opplevde å bli mobbet.

24 506 søkere får tilbud om skoleplass

10. juli var det klart at 24 506 søkere fikk tilbud om skoleplass ved fylkeskommunens videregående skoler fra høsten. Akershus fylkeskommune har innført fritt skolevalg. Det innebærer at søkerne kan søke hvor de vil, men søkere med ungdomsrett prioriteres i den regionen hvor de er folkeregistrert bosatt.

Nybygg på Rud og Skedsmo videregående skoler

I november signerte Akershus fylkeskommune og Vedal Entreprenør AS kontrakt for byggingen av et nybygg ved Rud videregående skole, og Betonmast Asker og Bærum AS kontrakt for rehabiliteringen av bygg A. Senere i november ble det også signert med Veidekke Entreprenør AS kontrakt for utvidelse av Skedsmo videregående skole.

Lørenskog videregående fylte 50 år i august

Aulaen var fylt til randen av elever og ansatte da Lørenskog videregående skole feiret 50-års jubileum 19. august. I 1974 hadde skolen 23 klasser og 500 elever ved skolestart, mens den i 2024 hadde 55 klasser og nesten 1300 elever.

Barn og unge

Barn i Akershus leste over 345 000 bøker i sommer

“Sommerles” var en digital lesekampanje for barn på 1. -7. trinn i Akershus, Buskerud og Østfold. Kampanjen ble arrangert fra 1. juni til 31. august, med over 36 millioner leste sider, bare for deltakerne i Akershus. Kampanjen hadde totalt 41 071 deltagere og en oppslutning på 32,6 prosent i de tre fylkene.

Dette får idretten i Akershus

Fylkesrådet i Akershus fordelte i juni i overkant av 250 mill. kr til anlegg for idrett og fysisk aktivitet over hele Akershus. I år mottok fylkeskommunen 268 søknader om spillemidler, og det er 159 prosjekter som får støtte.

Nytt ungdomsråd i Akershus valgt

Ungdommer fra hele Akershus har bestemt hvem som skal representere dem de nærmeste to årene. Fylkestinget oppnevnte 24. oktober medlemmer til ungdommens fylkesråd, etter innstilling fra ungdommens fylkesting. Ungdommens fylkesråd er Akershus fylkeskommunes ungdomsråd, og er ett av fylkeskommunens fire medvirkningsråd.

Forebygging og inkludering

Satsing på forebygging av voldshendelser i skoler og tannhelseklinikker

Fylkesrådet satte i mai av 5 mill. kr til et systematisk og forebyggende arbeid mot vold og trussel knyttet til ansatte i videregående skoler og tannhelseklinikker.

Akershus og NAV går sammen mot utenforskapet

NAV og Akershus fylkeskommune inngikk 25. juni en forpliktende avtale om å hindre utenforskap i Akershus. Målet er at flere gjennomfører utdanning og får varig tilknytning til arbeidslivet. Sammen vil de legge særlig vekt på å sikre inkluderende og god utdanning, samt å fremme muligheter for livslang læring.

Styrker satsingen på inkludering og integrering i arbeidslivet

I april styrket fylkesrådet tilskuddsordningen for sosiale entreprenører som jobber for økt verdiskapning og arbeidsinkludering i samfunnet. Entreprenører, stiftelser eller frivillige organisasjoner kan søke om tilskudd til prosjekter som skal bidra til innovasjon og verdiskapning gjennom sosialt entreprenørskap.

4 Økonomisk sammendrag

Akershus fylkeskommune har et regnskapsmessig mindreforbruk på 200,7 mill. kr, men store deler av rådsområdenes mindreforbruk er knyttet til utsatte aktiviteter i 2024 som vil bli gjennomført i 2025. Mindreforbruket på rådsområdene skyldes i hovedsak forsinkelse i aktiviteter både på prosjekter, tilskuddsordninger og hos virksomheter som følge av etableringen av Akershus fylkeskommune.

Akershus fylkeskommune investerte for 2,9 milliarder kr i 2024. Av dette er 2,1 milliarder kr innenfor samferdsel hvor 1,7 milliarder kr er knyttet store kollektivtiltak og der Fornebubanen er det største prosjektet. Videre har Opplæring og kompetanse investeringsutgifter på 375 mill. kr i 2024. Dette er i hovedsak knyttet til byggeprosjekter på videregående skoler. Det har vært aktivitet på om lag 400 investeringsprosjekter i Akershus fylkeskommune i 2024. Det er overført egenkapitalinnskudd i Pensjonskassen for fylkene i 2024 på 24,6 mill. kr.

Netto driftsresultat på 0,8 prosent er lavere enn det som var budsjettet på 1,5 prosent. Dette har mellom annet sammenheng med overføring av ubrukte midler fra Vikens regnskapsmessig mindreforbruk i 2023 til rådsområdene i 2024. Fylkestinget har også vedtatt bruk av reservefond i løpet av året. Gjeldsgraden på 41 prosent er lavere enn lagt til grunn i budsjettet. Dette som følge av forskyvninger i investeringer fra 2024 til senere år som forskyver låneopptaket. Akershus sitt reservefond utgjør 452 mill. kr, eksklusiv avsatte midler knyttet til det regnskapsmessige mindreforbruket for 2024. Samlet sett viser de finansielle nøkkeltallene at Akershus fylkeskommune har et moderat økonomisk handlingsrom.

2024 ble preget av at mange fylkeskommuner for første gang på mange år opplevde lavere skatteinngang enn det som ble lagt til grunn i statsbudsjettet. Akershus skatteinntekter endte totalt på i overkant av 6 milliarder kr. Dette utgjør en skattesvikt på 404 mill. kr i forhold til opprinnelig vedtatt budsjett og 254 mill. kr i forhold til revidert budsjett. Akershus fikk 176 mill. kr i høyere kompensasjonen gjennom inntektsutjevningen i rammetilskuddet fordi Akershus fylkeskommune fikk lavere skattevekst enn landsgjennomsnittet. Den nominelle skatteveksten for Akershus fylkeskommune endte på minus 0,7 prosent. Dette er lavere enn landsgjennomsnittet for fylkeskommunene, som hadde nullvekst i 2024.

Skattesvikten i Akershus skyldes både at veksten i løpende innbetalinger av forskuddstrekk og forskuddsskatt ble mindre enn forventet, samt at avregningsoppgjørene for foregående skatteår ble svakere enn i tidligere år. På slutten av 2024 økte staten fylkeskommunenes rammetilskudd, men Akershus frie inntekter endte 78 mill. kr under revidert budsjett.

Stram økonomistyring, klare prioriteringer og effektiv ressursbruk vil også i årene framover være viktige bidrag til en fortsatt ansvarlig og stødig styring av fylkeskommunen.

4.1 Arbeidet med etablering av nye fylkeskommuner

Som følge av Stortingets vedtak om fylkesdeling av Viken den 14. juni 2022 i behandlingen av Prop. 113 LS (2021-2022) *Deling av fylker og Ålesund kommune og endringer i inndelingslova (ny fylkesinndeling og nye fylkesnavn)* og Prop. 127 S (2021-2022) Tillegg til Prop. 113 LS (2021-2022), har Viken fylkeskommune fått tildelt 377 mill. kr fra Kommunal- og distriktsdepartementet. Fylkeskommunens prosjektbudsjett for perioden 2022-2024 er på 380,8 mill. kr.

Regnskapsåret 2024 har i stor grad vært preget av arbeidet med avviklingen av Viken fylkeskommune og overgangen til nye strukturer i Akershus, Buskerud og Østfold fylkeskommuner. Dette har omfattet omlegging av tannklinikker, skoler og fagsystemer, samt nødvendige tilpasninger i arkivsystemer for å sikre en helhetlig og effektiv overgang.

Gjennom året har det vært stort fokus på optimal ressursbruk, og det økonomiske handlingsrommet har blitt tilpasset prosjektets fremdrift. Enkelte aktiviteter er blitt forskjøvet for å sikre en mest mulig hensiktsmessig gjennomføring, særlig innen arkivarbeid og avslutning av saker i Vikens digitale arkivbase. Samtidig har tilpasninger i IKT-systemer vært avgjørende for å legge til rette for en smidig etablering av de nye fylkeskommunene.

Totalt for prosjektperioden (tall i 1000 kr)	Budsjett 2022-2024	Regnskap 2022-2024	Avvik
Prosjektledelse og prosjektorganisering	47 500	51 500	-4 000
Nødvendige tilpasninger i IKT-systemer	322 400	209 100	113 200
Intern og ekstern informasjon	10 900	3 700	7 200
Sum utgift	380 800	264 300	116 400

Arbeidet videreføres i 2025 med hovedvekt på omlegging av FRID IKS og slutføring av arkivarbeid. Arbeid knyttet til langtidslagring av arkivverdige dokumenter anslås imidlertid å pågå etter at den planlagte prosjektperioden er avsluttet. På bakgrunn av dette, samt behovet for å ferdigstille avslutningen av arkivarbeidet, er det planlagt å søke Kommunal- og regionaldepartementet om en utvidelse av prosjektperioden i samarbeid med øvrige fylkeskommuner som ble oppdelt i 2024.

5 Ledelse og styring

5.1 Parlamentarisk styringsmodell

Akershus fylkeskommune er styrt etter en parlamentarisk modell. Fylkestinget er det øverste politiske organ som ledes av fylkesordføreren. Leder og medlemmene av fylkesrådet kalles fylkesråder.

Fylkesrådslederen og fylkesrådet utøver den daglige politiske og administrative ledelsen av fylkeskommunen. Fylkesrådet leder fylkeskommunens administrasjon, innstiller i saker til fylkestinget og er ansvarlig for å gjennomføre vedtak gjort i fylkestinget. Fylkesrådet sørger for at saker som rådet legger fram til behandling i fylkestinget er forberedt på forsvarlig måte. Fylkesrådet avgir innstilling i alle saker som skal avgjøres av fylkestinget, med unntak for saker som fremlegges av fylkesordfører, kontrollutvalget eller forretningsutvalget.

5.2 Fylkesrådets sammensetning

- Fylkesrådsleder Anette Marie Solli, Høyre
- Fylkesråd for finans og organisasjon og fylkesrådnestleder: Tom Staahle, Fremskrittspartiet
- Fylkesråd for kultur, tannhelse og frivillighet: Ole-Jacob Johansen, Fremskrittspartiet, til november 2024
- Fylkesråd for kultur, tannhelse og frivillighet: Lars Gustav Monsen, Fremskrittspartiet, fra desember 2024
- Fylkesråd for opplæring og kompetanse: Lise Hagen Rebbestad, Høyre
- Fylkesråd for plan, kulturminnevern, klima og miljø: Solveig Schytz, Venstre
- Fylkesråd for næring, idrett, mangfold og folkehelse: Ida Lindtveit Røse, Kristelig Folkeparti
- Fylkesråd for samferdsel: Håkon Snorheim, Høyre

5.3 Fylkestinget 2024-2028

5.3.1 Partifordeling for representantene i fylkestinget

Oversikten viser antall representanter fra de ulike partiene som er valgt inn i fylkestinget, fordelt på partigruppene. Det er til sammen 51 representanter i fylkestinget.

Parti	Antall representanter	Gruppeleder
Høyre	19	Kari Sofie Bjørnsen
Arbeiderpartiet	10	Elin Maria L'Estrange
Fremskrittspartiet	6	Liv Thon Gustavsen
Miljøpartiet De Grønne	3	Øyvind Solum
SV - Sosialistisk Venstreparti	3	Balder Alvær Olafsen
Venstre	3	Margrethe Prahls Reusch
Rødt	2	Silje Josten Kjosbakken
Senterpartiet	2	Jane Bråthen
Industri- og Næringspartiet	1	Line Marie Kjos
Kristelig Folkeparti	1	Lars Salvesen
Pensjonistpartiet	1	Ragnar Dahl

5.3.2 Fylkestinget medlemmer 2024

Fylkestinget består av 51 valgte medlemmer.

- Fylkesordfører er Thomas Sjøvold
- Fylkesvaraordfører er Liv Gustavsén

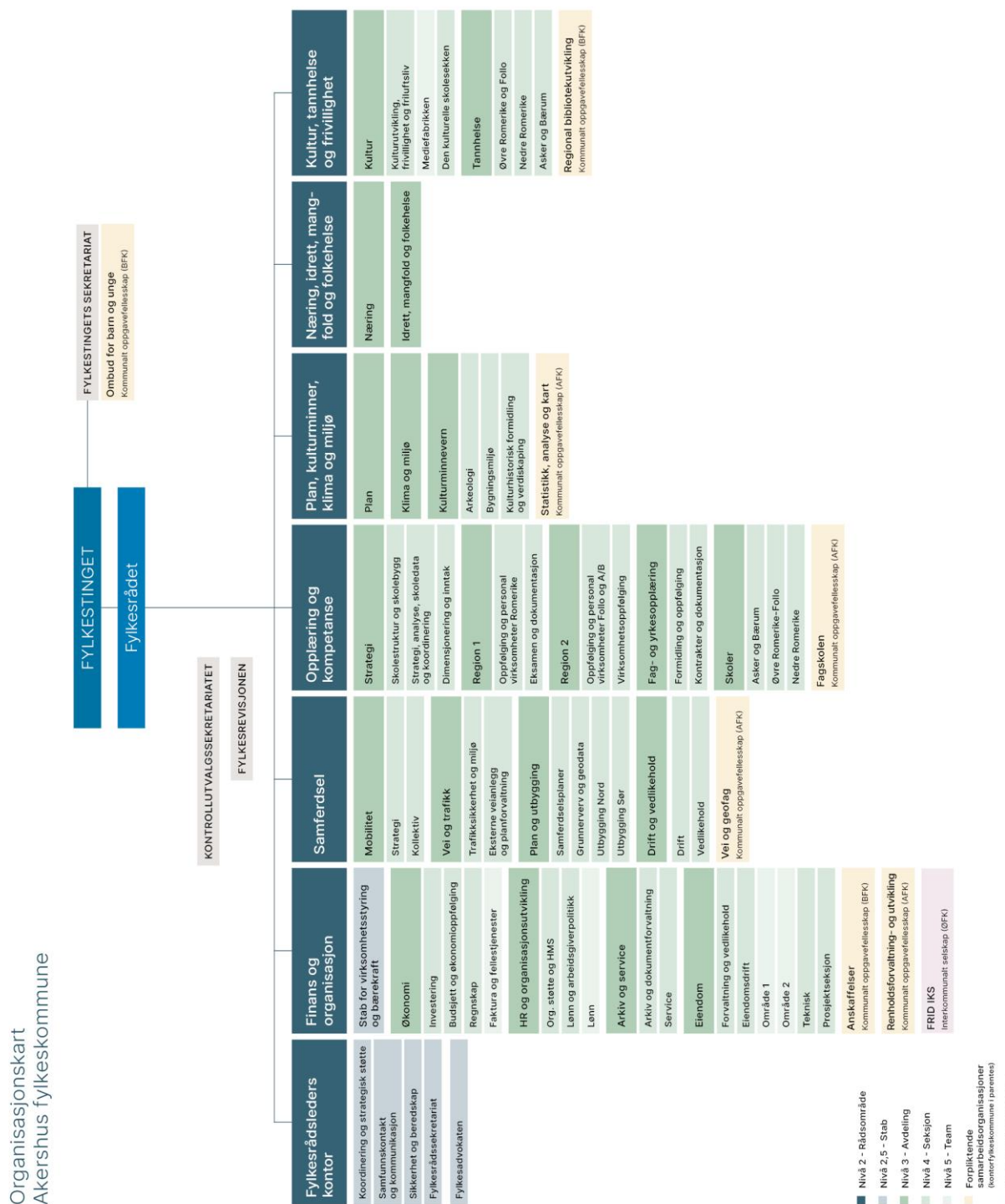
Navn	Parti	Navn	Parti
Thomas Sjøvold (fylkesordfører)	Høyre	Liv Thon Gustavsén (fylkesvaraordfører)	Fremskrittspartiet
Kari Sofie Bjørnsen	Høyre	Ida Ohme Pedersen	Fremskrittspartiet
Anine Norén	Høyre	Knut Tønnes Steenersen	Fremskrittspartiet
Trine-Lise Østlund Blime	Høyre	Ole- Jacob Johansen	Fremskrittspartiet
Bente Krystad Heiersjø	Høyre	Kari Magnussen Blomsø	Fremskrittspartiet
Simen Gjersvoll Osland	Høyre	Øyvind Blakset	Fremskrittspartiet
Cecilie Lindgren	Høyre	Kristoffer Robin Haug	Miljøpartiet De Grønne
Antonio Gade Wilhelmsen Serri	Høyre	Øyvind Solum	Miljøpartiet De Grønne
Lars Berge	Høyre	Hanne Lisa Matt	Miljøpartiet De Grønne
Terje Hegge	Høyre	Balder Alvær Olafsen	Sosialistisk Venstreparti
Waldemar Ribert Garntangen	Høyre	Ruth Solveig Birkeland	Sosialistisk Venstreparti
Trude Thorsdatter Evensen	Høyre	Tuva Todnem Lund	Sosialistisk Venstreparti
Jan Petter Myrvold	Høyre	Hoda Imad (permisjon)	Arbeiderpartiet
Henrik Von Tangen- Jordan	Høyre	Nils Erik Mossing	Arbeiderpartiet
Maren Winnem	Høyre	Elin Maria L'Estrange	Arbeiderpartiet
Kay Arne Sørensen	Høyre	William Høie	Arbeiderpartiet
Gunnar Melgaard	Høyre	Gunvor Eldegard	Arbeiderpartiet
Line Biagio Solvang	Høyre	Heidi Westbye Nyhus	Arbeiderpartiet
Kjersti Tollersrud Omejer	Høyre	Martin Ludvigsen	Arbeiderpartiet
Elisabeth Holter- Schøyen	Venstre	Marianne Riis Rasmussen	Arbeiderpartiet
Margrethe Prahl Reusch	Venstre	Steinar Ottesen	Arbeiderpartiet
Tobias Waage Bremnes	Venstre	Nimrah Ramzan	Arbeiderpartiet
Silje Josten Kjosbakken	Rødt	Line Marie Kjos	Industri- og næringspartiet
Tobias Langås Handeland	Rødt	Lars Salvesen	Kristelig Folkeparti
Jane Bråthen	Senterpartiet	Ragnar Dahl	Pensjonistpartiet
Anders Eidsvaag Graven	Senterpartiet		

5.3.3 Møter i fylkestinget 2024

Fylkestinget behandlet 157 saker fordelt på åtte møter i 2024.

5.4 Fylkeskommunens organisasjon

For en mer leservennlig versjon av organisasjonskartet henviser vi til afk.no

Figur 1: Organisasjonskart

5.5 Plan- og styringssystemet

Etter reetableringen av Akershus fylkeskommune har det vært arbeidet med å utvikle og tilpasse fylkeskommunens helhetlige plan- og styringssystem. Formålet med plan- og styringssystemet er å sikre gjennomføring av vedtatt politikk og vedtatte planer, høy måloppnåelse og god kvalitet på tjenestene. Plan- og styringssystemet inneholder sentrale prosesser og dokumenter knyttet til planlegging og styring. Det viser hvordan mål og strategier i styringsdokumentene følges opp gjennom virksomhetsstyringen, og hvordan resultatinformasjon benyttes til forbedringsarbeid for økt måloppnåelse og som kunnskapsgrunnlag for videre planarbeid.

Fylkeskommunes helhetlige plan- og styringssystem har til hensikt å sikre en god sammenheng mellom mål på de forskjellige nivåene. Plan- og styringssystemet skal også hensynta alle lover, forskrifter og retningslinjer fra nasjonale myndigheter. Fylkeskommunens visjon, verdier og mål og FNs bærekraftsmål (FN17) legges til grunn.

Plan- og styringssystemet skal gjøre det mulig å følge opp mål fra regional planer, temaplaner og politiske vedtak gjennom prioriteringen av midler og via handlinger som iverksettes, slik at overordnede og langsiktige mål kan nås.

En tverrfaglig arbeidsgruppe med deltagere fra relevante fagmiljøer er etablert og i gang med arbeidet. Det helhetlige plan- og styringssystemet skal utformes på en slik måte at det kan utvikles og tilpasses de til enhver tid vedtatte planer, strategier og politiske vedtak. Plan- og styringssystemet må utvikles i takt med organisasjonens behov, utfordringer og ny metodikk.

[Regional planstrategi 2024 – 2028](#) ble vedtatt av fylkestinget i oktober 2024. Denne strategien beskriver hvordan ulike aktører, inkludert fylkeskommunen, vil samarbeide for å nå målene. De fem langsiktige utviklingsmålene for Akershus er i tråd med bærekraftsmålene. Planstrategien danner basis for utarbeidelsen av nytt plan- og styringssystem.

Regional plan for økt livskvalitet og deltakelse er ferdigstilt. Denne skal vedtas i første tertial 2025. Arbeidet med planprogram for **regional plan for areal og mobilitet** og **regional plan for kompetanse, omstilling og verdiskaping** er i gang. Det arbeides også med revidering av flere temastrategier.

5.6 Etterlevelse og internkontroll

Kapitelet innholder en samlet rapportering på områder som omhandler ledelse og styring av fylkeskommunen.

5.6.1 Likestillingsredegjørelse som offentlig myndighet

Rolle og ansvar

Fylkeskommunen er en sentral aktør og medspiller i arbeidet med å fremme et mangfoldig og inkluderende samfunn. Dette er relevant i rollen som arbeidsgiver, men også som offentlig myndighet, tjenesteleverandør og samfunnsutvikler. Mangfold og inkludering er grunnleggende for å innfri målene i regional planstrategi og Agenda 2030 om FNs bærekraftsmål.

Som offentlig myndighet er vi lovpålagt å jobbe aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling og hindre diskriminering i tjenester og forvaltning, jf. Likestillings- og diskrimineringsloven. Det betyr i praksis at vi skal vurdere situasjonen, iverksette tiltak og jobbe forebyggende for likestilling og mot diskriminering – i alt vi gjør. Det kan for eksempel være i alt fra planlegging, til tjenester, analyser, tilskudd eller vedtak.

Hensikten med dette arbeidet er å ta hensyn til mangfoldet i befolkningen og at vi sikrer at befolkningen får likeverdige og tilrettelagte tjenester, tilbud, omgivelser mm. Det handler om å jobbe metodisk og systematisk for å utforme og tilpasse tjenestene og forvaltningen til mangfoldet i befolkningen.

Mål og strategier

Regional planstrategi for Akershus 2024-2028 gir tydelige mål om likestilling. Her har vi et eget innsatsområde om livskvalitet, velferd og like muligheter, med tilhørende delmål om at i «Akershus skal vi ha likestilling, fravær av vold og diskriminering, og universelt utformede omgivelser», delmål 1C. Disse delmålene videreføres i utarbeidelsen av de tre nye regionale planene for Akershus. Utkast til ny regional plan for økt livskvalitet og deltakelse har vært på høring og det tas sikte på vedtak i fylkestinget våren 2025. I denne regionale planen finnes det både strategier og tiltak som omhandler likestilling, inkludering og mangfold.

Fylkeskommunen har også en egen temastrategi som skal vise hvordan vi selv skal bidra til å nå disse overordnede målene. Temastrategien «Like muligheter, temastrategi for mangfold og inkludering 2022-2030», har formål å sikre at fylkeskommunen jobber aktivt og målrettet med mangfold og inkludering i egen virksomhet. Samfunns målet med strategien er at vi skal «Sikre like muligheter for alle, for å oppnå rettferdighet, bærekraft og alles demokratiske rett til å delta i samfunnet».

Resultater og planer

Temastrategien for mangfold og inkludering ble vedtatt i 2022, og mange av strategiene og tiltakene har vært gjennomført. For mer informasjon og flere konkrete eksempler på mangfold- og likestillingsarbeid i organisasjonen, viser vi til rådsområdenes egen likestillingsrapportering. Denne rapporteringen viser at de ulike rådsområdene er godt på vei med å implementere likestillingsperspektiver i sitt arbeid. Et konkret eksempel er at likestilling, mangfold og inkludering er godt ivarettatt i den nye regionale planen som er utarbeidet.

Som følge av avviklingen av Viken fylkeskommune, og etableringen av Akershus fylkeskommune, har noen av tiltakene i handlingsplanen ikke blitt fulgt opp. I oktober 2024 vedtok fylkesrådet at temastrategien skal revideres og tilpasses Akershus fylkeskommune. Dette arbeidet er godt i gang, og det tas sikte på behandling i fylkestinget i 2025. I den videre etableringen av Akershus fylkeskommune vil det legges særlig vekt på holdningsarbeid og kompetanseheving.

5.6.2 Likestillingsredegjørelse som arbeidsgiver

Kjønnsbalanse

Akershus fylkeskommune har totalt 5 315 årsverk fordelt på 6 835 ansatte. Midlertidig ansatte utgjør 371 årsverk fordelt på 1 403 ansatte. Av 6 835 ansatte jobber 598 deltid. Kjønnsfordelingen er slik:

Antall	Totalt	Antall kvinner	Antall menn
Ansatte	6 835	4 198	2 637
Midlertidig ansatte	1 403	787	616
Foreldrepermisjon (uker)	15	17	10
Faktisk deltid	991	671	320
Deltid, inkl. timelønnede	1 952	1 228	724

Akershus fylkeskommune er en kvinnedominert arbeidsplass. Forholdsmessig er det flere kvinner som har midlertidig ansettelse enn menn (1,3). Kvinner i Akershus fylkeskommune, i likhet med resten av samfunnet, tar ut større andel av foreldrepermisjon (1,7). I Akershus fylkeskommune er det 991 årsverk deltid (faste og midlertidige stillinger større enn 0 prosent). Det gir en deltidsprosent på 14,5 prosent i forhold til antall ansatte. 16 prosent av kvinnelige ansatte har deltidsstillinger, mens menns andel deltid i forhold til mannlige ansatte er 12,1 prosent. Deltidsansatte inkludert timelønnede er 1 952. Av disse er 62,9 prosent kvinner.

De fleste av Akershus fylkeskommunes deltidsstillinger er stillinger som naturlig følger skoleåret, og som det ikke er andre oppgaver til i skolens undervisningsfrie perioder. Akershus fylkeskommune har overvekt av kvinner i sine deltidsstillinger, blant annet som følge av «skoleårsstillingene».

Kvinneandelen er høy (77,4 prosent). Kvinneandelen i lederstillinger er også høy. Det er 485 ledere (kap. 3), hvorav 62 prosent er kvinner. Av Akershus fylkeskommunes 76 toppledere, så var 58 prosent kvinner i 2024.

Akershus fylkeskommune har analysert lønnsforskjeller basert på følgende inndeling av stillingsnivåer:

- Alle stillinger i kapittel 3 er en gruppe. Dette er lederstillinger på alle nivåer i organisasjonen.
- Alle stillinger i kapittel 5 er en gruppe. Dette er stillinger med minimum tre års høyskoleutdanning, og hvor hovedvekten av de ansatte har masterutdanning.
- Alle stillinger i kapittel 4 er beskrevet samlet, og inndelt i undervisningsstillinger (lærer og annet pedagogisk personale på alle skoler i Akershus) og andre stillinger.

Kjønnsfordeling på ulike stillingsnivåer

Kjønnsfordeling og gjennomsnittslønn i Akershus fylkeskommune – 2024 (kr)

Nivå	Total	Kvinner	Menn	Kvinnerns andel av menns lønn (%)
Kapittel 3	987 032	970 550	1 014 325	95,7
Kapittel 5	795 480	748 848	816 830	96,1
Kapittel 4 total	650 050	645 214	657 602	98,1
Kapittel 4, undervisning	703 610	708 576	696 981	101,7
Kapittel 4, andre stillinger	514 133	515 021	512 000	100,6
Toppledere	1 260 190	1 218 250	1 317 859	92,4

Kvinnerns andel av menns lønn i de 76 topplerstillingerne er 92,4 prosent. Dette er et større sprik enn på de andre stillingskategoriene.

Oversikten over er satt opp etter hovedtariffavtalens inndeling. Vurderingen er at denne inndelingen synliggjør hva som er likt arbeid og arbeid av lik verdi bl.a. gjennom plassering av ansatte etter formalkompetanse og ansiennitet. Slikt sett er det lite rom for kjønnsforskjeller, noe også oversikten for kapittel 4 viser.

I kapittel 3 og kapittel 5 som har lokal lønnsdannelse er kjønnsforskjellene større, men ikke store relativt sett. Likelønn har fokus i alle lokale forhandlinger, og resultatet av fordeling av pott og ramme er alltid i favør av kvinner, så lenge profilen ikke er flate prosentvise tillegg. I stillinger med spesial og nøkkelkompetanse er det fortsatt overvekt av menn. Disse stillingene er også høyere lønnet. Særlig synlig er dette på rådsområdet samferdsel, i stillinger som krever «teknisk» spisskompetanse.

Generelt er det fortsatt et kjønnsdelt arbeidsmarked i Norge, og dette gjenspeiles i en så stor organisasjon som Akershus fylkeskommune. Ytterligere kartlegging og dypere analyse vil gi innsikt som vil kunne bidra til mer målrettede tiltak, for eksempel lønnspolitisk. Overtidslønn, faste- og variable tillegg er ikke tatt med i oversikten. Der menn har høyere gjennomsnittlig årslønn vil også overtidsbetalingen bli høyere. Andre tillegg er tariffestet i offentlig sektor, og er slikt sett kjønnsnøytrale. Akershus fylkeskommune har ikke bonusordninger.

Vårt arbeid for likestilling og mot diskriminering

Akershus fylkeskommunes likestillingsarbeid omfatter alle diskrimineringsgrunnlagene og de ulike personalområdene: rekruttering, lønns- og arbeidsvilkår, forfremmelse, utviklingsmuligheter, tilrettelegging og mulighet for å kombinere arbeid og familieliv og arbeid mot trakassering, seksuell trakassering og kjønnsbasert vold.

- Likestillings- og mangfoldsarbeidet er forankret i fylkeskommunens overordnede strategier og praksiser
- Akershus fylkeskommune er en anti-rasistisk sone (vedtatt i fylkestinget): Nulltoleranse for rasisme, diskriminering og trakassering i Akershus.
- Mangfoldsstrategi (vedtatt i fylkestinget i Viken fylkeskommune mai, 2022 og videreført i påvente av ny mangfoldsstrategi i Akershus fylkeskommune vår 2025), handler også om hvordan fylkeskommunen som arbeidsgiver skal arbeide med mangfold internt i organisasjonen. Et av virkemidlene i mangfoldsstrategien er å arbeide systematisk med mangfold i ansettelsesprosesser i alle ledd fra utlysning til vurdering av kandidatene.

- Etiske retningslinjer understreker at som medarbeider i Akershus har vi et ansvar for å hindre mobbing og trakassering, inkludert seksuell trakassering. Fylkeskommunen ønsker å bygge en kultur med nulltoleranse for uønsket seksuell oppmerksomhet og annen krenkende adferd.
- Livsfasepolitikk: «Akershus fylkeskommune vil at de ansatte skal oppleve gode arbeidsdager der de trives og mestrer oppgavene sine uavhengig av livsfase og livssituasjon. Akershus fylkeskommune skal ha en personalpolitikk som tar utgangspunkt i individuelle forutsetninger og utviklingsbehov i alle livsfaser.»
- Det er også utarbeidet rutiner, håndbøker og avtaler for å ivareta disse føringene fra strategi og politikk:
- Arbeidsreglement: § 9 – Ansvar for arbeids- og læringsmiljøet «Arbeidsgiver og ansatte har et felles ansvar for å sikre et fullt forsvarlig arbeidsmiljø fritt for mobbing, krenkelser, diskriminering, trakassering eller annen uakseptabel atferd.»
- HMS-håndboka: rutiner for forebygging av mobbing og trakassering, vold og trusler om vold, rutine for sykefraværsoppfølging, veiledning i omplassering av ansatte med tilretteleggingsbehov.
- Varsling: Det er etablert et varslingssystem for å fange opp varslingssaker.
- Avvikssystem er etablert for å fange opp avvik fra retningslinjer og god praksis.
- Personalhåndboken, ansettelse: Det er krav om arbeidsgiver må skriftlig dokumentere behovet for deltidsansettelser og slike må drøftes. Søkere kan oppgi at de ønsker å bli vurdert på særskilt grunnlag.
- Å kombinere arbeid med familieliv er gjort lettere ved en fleksibel avtale om hjemmekontor for fylkesadministrasjonen.

Ut fra disse føringene er det utført en del tiltak i 2024.

Fylkeskommunens arbeid for å sikre likestilling og mangfold

- En risikovurdering av alle diskrimineringsgrunnlag (kjønn, funksjonsevne, seksuell legning, kjønnsidentitet, religion, etnisitet, graviditet og amming, adopsjon, kjønnsdiskriminering og vold) er gjennomført.
- Akershus fylkeskommune var arbeidsgiver for 19 lærlinger/lærekandidater.
- 26 personer deltar på norskkurs for renholdere.
- I 2024 deltok 15 personer på fagbrevkurs for renholdsoperatører. Det ble også holdt forberedende kurs til teoretisk eksamen (7 deltakere) og praktisk fagprøve (19 deltakere).
- Akershus fylkeskommune har kjøpt inn varer og tjenester fra arbeidsmarkedsbedrifter for 566 000 kr i 2024.
- Rådsområde plan, kulturminner, klima og miljø har hatt to hospitanter i 2024.

Handlingsplan for internt arbeid med likestilling i 2025

HR-avdelingen har hovedansvaret for arbeidet med det interne arbeidet med mangfold og likestilling og vil derfor være ansvarlig for å gjennomføre tiltakene i 2025.

- Mangfolds- og likestillingsperspektiv tas inn i utforming av ny lønnspolitikk.
- Videreføre informasjonsarbeidet om avvikssystem og å øke bruken av avvikssystemet.
- Gjennomføre lederopplæring som inkluderer temaene likestilling og mangfold, tilrettelegging, balanse mellom arbeid og fritid.
- Kartlegging av universell utforming i fylkesadministrasjonen.
- Arbeid med å forebygge vold og trusler og hindre utstøting er Akershus fylkeskommunes hovedsatsing innen HMS for 2025.
- Forberede revisjon av livsfasepolitikk i 2026.
- Inkludere mangfoldperspektivet i arbeid med verdier og organisasjonsstrategi.

5.6.3 Helse, miljø og sikkerhet og sykefravær

Akershus fylkeskommune har en overordnet handlingsplan for arbeid med helse, miljø og sikkerhet (HMS) for perioden 2024 - 2027. Den enkelte virksomhet utarbeider sin handlingsplan med utgangspunkt i den overordnede handlingsplanen og egne risikoforhold. Hovedmålene i overordnet handlingsplan er å jobbe systematisk med forebyggende arbeidsmiljøarbeid for å understøtte et helsefremmende og forsvarlig arbeidsmiljø. Det systematiske arbeidet er tydeliggjort gjennom felles rammeverk og særskilt satsingsområde som er basert på data om HMS-situasjonen i fylkeskommunen. Fylkeskommunens primære satsingsområde innenfor HMS er arbeid mot vold og trussel om vold. Satsingen gjennomføres i første omgang på videregående skoler, deretter i tannhelse og aktuelle deler av fylkesadministrasjonen. Satsingen har fokus på risikovurdering, lederopplæring, interaktiv e-læring for alle ansatte, refleksjonoppgaver og øvelser. Disse er knyttet til reelle caser for de ulike yrkesgruppene.

Det er en målsetting at sykefraværet totalt ikke skal overstige 5 prosent. Sykefraværet for 2024 var på 5,9 prosent, noe som utgjør 80 017 sykefraværsdager fordelt på 4 320 ansatte. Dette er noe høyere enn sykefraværet for 2023 i Viken fylkeskommune som var på 5,8 prosent. Det er en nasjonal trend at sykefraværet er noe høyere enn tidligere, og dette gjenspeiles også i fylkeskommunen.

5.6.4 Sikkerhet og beredskap

I fylkets og FRID IKS sitt første ordinære driftsår har det vært et forhøyet fokus å få de nye organisasjonene til å sette seg, samtidig som sikkerheten skal ivaretas og justeres i tråd med trusselbildet. Det ble tidlig satt en ambisjon om at det i det første driftsåret skal gjennomføres flere tiltak for å styrke cybersikkerheten.

Mennesker, prosesser og teknologi er våre verktøy for å håndtere eksterne trusler. For å styrke fokus på brukeren, ble det i forbindelse med den nasjonale sikkerhetsmåned gjennomført et kurs for ledere og ansatte i fylkeskommunen. Kurset ble digitalt kjørt over 9 uker og fokuserte på mennesker som angrepsvektor.

Trusselbildet har gjennom året blitt betydelig skjerpet, grunnet den geopolitiske situasjonen som har økt i alvorsgrad gjennom året. Man har liten eller ingen påvirkningskraft på trusselbildet og må følgelig sette inn konkrete tiltak for å møte disse truslene. FRID IKS har organisert seg for å opprettholde nødvendig tempo og etablerte sommeren 2024 operativ sikkerhetsgruppe, med et tydelig mandat om å sette inn nye sikkerhetstiltak. Ved utgangen av året hadde gruppen innfridd på eget mandat og iverksatt flere sikkerhetstiltak. Dette viktige arbeidet forsetter gjennom 2025.

Det har videre vært jobbet med beredskapsplanverk jevnt gjennom året, men på slutten av året gjenstår det fortsatt et arbeide i å samkjøre fylkenes beredskapsplaner med FRID IKS sin beredskapsplan, slik at man får en helhetlig innstilling til dette viktige arbeidet.

FRID IKS har styrket sin etterretningskapasitet ved å inngå partnerskap med flere aktører. HelseCert og Netsecurity for å nevne noen. Disse aktørene bidrar til å gi et mer presist bilde av det gjeldende trusselbildet. Det er videre, med de samme aktørene, gjennomført flere penetrasjonstester og eksterne evalueringer for å avdekke svakheter, finne tiltak og dermed styrke sikkerheten ytterligere.

For Akershus fylkeskommune har det vært viktig og riktig å delta i beredskapsarenaer i regi av Statsforvalteren, gjennom deltakelse på øvelser i ulike scenario, samt i fylkesberedskapsrådet gjennom året. Samvirke med øvrige fylkeskommuner i Norge er styrket gjennom året. Det samme gjelder

samarbeid med Oslo kommune, Østfold og Buskerud fylkeskommuner. Styrkingen av fagområdet sikkerhet og beredskap er tydeliggjort gjennom tilsetning av ny leder i seksjonen og med det fornyet fokus på faget og funksjonen i fylkeskommunen. Arbeidet med etablering av Nasjonalt Begrenset Nett på fylkeshuset har kommet godt i gang og fortsetter inn i 2025.

Arbeidet med å etablere en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse er ferdigstilt gjennom året. Rapporten og identifiserte trusler, sårbarheter og tiltak er førende for det videre arbeid med informasjonssikkerhet og personvern.

5.6.5 Internkontroll

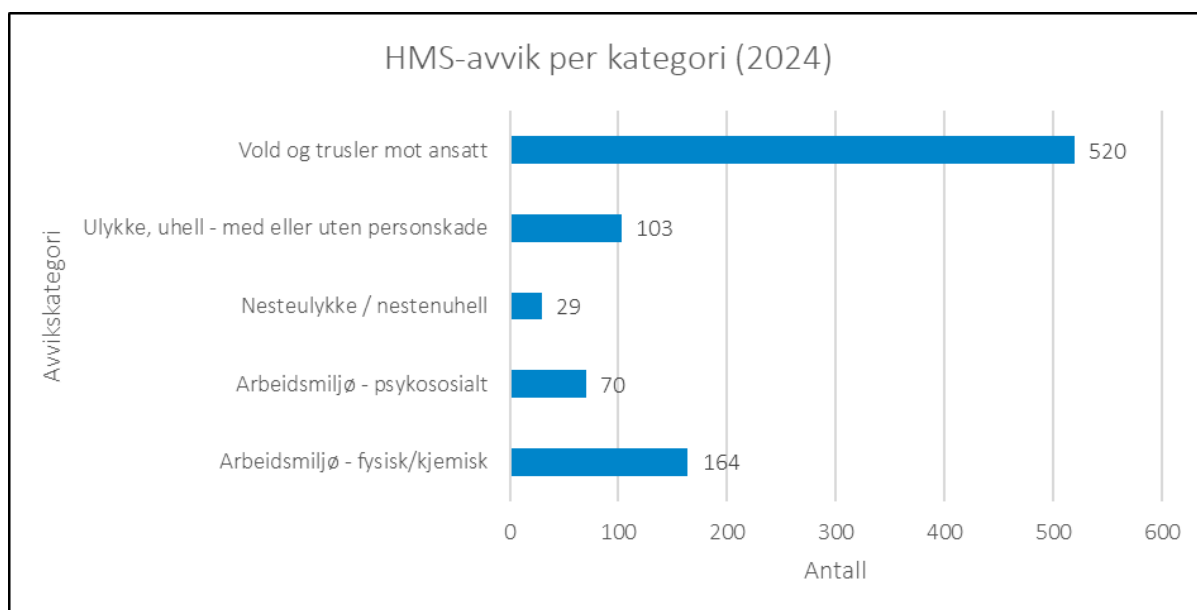
Internkontroll er en del av fylkeskommunens egenkontroll, og er hjemlet i kommunelovens kapittel 25. Egenkontrollen er todelt, og består både av kontrollutvalgets virksomhet og fylkesrådets internkontroll med administrasjonens virksomhet. Fylkesrådets internkontroll er den samlede kontrollen administrasjonen fører med egen virksomhet.

Avvik

Alle ansatte i fylkeskommunen har tilgang til å melde avvik i kvalitetssystemet. Avvikene behandles av nærmeste leder til den som melder inn avvik. Avviket eskaleres automatisk oppover til neste ledernivå hvis ikke nærmeste leder tar saken til behandling.

Det ble meldt inn totalt 1 346 avvik i 2024. De fleste av avvikene er ferdig behandlet (lukket), mens 57 avvik har status under behandling og 24 er ikke tildelt (nye).

De fleste avvik i 2024 er på sakstypen helse, miljø og sikkerhet (HMS). Fordelingen av de totalt 886 HMS-avvikene på kategorier er vist i diagrammet nedenfor. Det er registrert 520 avvik på vold og trusler mot ansatt. De fleste av disse avvikene gjelder sosialmedisinske skoler.

Figur 2: Avvik pr. kategori

Varslings- og tvistesaker

Oversikt over saker for tingrett og lagmannsrett:

Prosjekt mv.	Oversikt over saker for tingrett og lagmannsrett
Skjønssak Fornebubanen 23-075585SKJ-Borg/03	Ringerike, Asker og Bærum tingrett. Skjønn til fastsettelse av ekspropriasjonserstatning. Skjønnsbehandling for tingretten i slutten av februar 2023. Erstatningen ble satt til 0 kr. For lagmannsretten krevde Fornebu Sentrum AS erstatning på mellom 653,7 mill. kr og 1,1 milliard kr. Kravet var begrunnet i økte byggekostnader for utbyggingsprosjektet til Fornebu Sentrum AS og tapte leieinntekter i en nedtrappingsperiode. Akershus fylkeskommune anførte for lagmannsretten, som i tingretten, at riktig erstatning er 0 kr. Borgarting lagmannsrett avsa 6. mars 2024 overskjønn i saken. Fylkeskommunen fikk medhold i sine anførsler. Overskjønnets slutning nr. 1 lød som følger: Erstatningen settes til 0 kr. Saken ble ikke anket til Høyesterett.
Skjønssak Vestby kommune 23-160382SKJ-TFNO/TSKI	Follo og Nordre Østfold tingrett. Saken gjelder avtaleskjønn. Skjønn til fastsettelse av ekspropriasjonserstatning for fylkeskommunens arealer til Vestby kommune. Begjært 27. oktober 2023. Hovedforhandling 6. - 7. mars 2024. Økonomisk konsekvens: erstatningen Akershus fylkeskommune fikk innbetalt: 2 900 400 kr. Akershus fylkeskommune fikk dekket sakskostnader: 109 000 kr.
Skjønssak fv.157 Flaskebekk-Granholt 23-092815SKJ-TFNO/TSKI	Follo og Nordre Østfold tingrett. Saken gjelder avtaleskjønn og ekspropriasjonsskjønn. Skjønn til fastsettelse av ekspropriasjonserstatning langs fv.157 i Nesodden kommune. Begjært 19. juni 2023. Hovedforhandling 8. - 10. april 2024. Økonomisk konsekvens: Erstatning til grunneiere: 2,6 mill. kr. Dekke juridisk bistand motpartenes advokat: 555 294 kr.
Skjønssak fv.152 Kirkeveien 24-094780SKJ-TFNO/TSKI	Follo og Nordre Østfold tingrett. Saken gjelder avtaleskjønn og ekspropriasjonsskjønn. Skjønn til fastsettelse av ekspropriasjonserstatning langs fv.152 i Kirkeveien i Nordre Follo kommune. Begjært 14. juni 2024. Rettsmekling 2. - 6 desember 2024. Hovedforhandling 5. - 9. mai 2025.
Skjønssak fv.168 Griniveien 24-183363SKJ-TRAB/TSVAV	Ringerike, Asker og Bærum tingrett. Saken gjelder ekspropriasjonsskjønn, og skjønn til fastsettelse av erstatning for næringseiendom og tilhørende leietakere langs Fv. 168 Griniveien. Skjønn begjært 22.november 2024. Hovedforhandling 20 - 21. mai 2025.
Skjønssak Fv. 1533 Strømsveien 24-143381SKJ-TROG/TLST	Romerike og Glåmdal tingrett. Saken gjelder avtaleskjønn, og skjønn til fastsettelse av gjenervervserstatning av boligeiendom langs Fv. 1533 Strømsveien. Skjønn begjært 11. september 2024. Hovedforhandling 10 - 11. september 2025.

6 Bærekraftig utvikling

I 2024 ble det vedtatt en ny regional planstrategi for de neste fire årene for Akershus. Denne strategien viser veien mot en bærekraftig utvikling for Akershus-samfunnet og beskriver hvordan ulike aktører, inkludert fylkeskommunen, vil samarbeide for å nå bærekraftsmålene. De fem langsiktige utviklingsmålene for Akershus er i tråd med bærekraftsmålene.

[For fullstendig beskrivelse av hvert av de fem utviklingsmål vises til Regional planstrategi for Akershus 2024-2028.](#)

1. Natur, klima og planetens tålegrenser: Hensynet til naturen og planetens tålegrense skal være grunnleggende for all samfunnsutvikling i Akershus.
2. God livskvalitet og like muligheter: Trygge arbeidsplasser og tilgang til relevant utdanning. Kulturlivet og foreningslivet, natur- og friluftsinteressene står sentralt. Akershussamfunnet er åpent, mangfoldig og inkluderende.
3. Bærekraftig verdiskaping: nyskapende, internasjonalt konkurransedyktig og mangfoldig næringsregion som leder an i det grønne skiftet. Akershus er et foregangsfylke i utviklingen av sirkulær økonomi.
4. Omstilling og tillit: Akershussamfunnet er godt forberedt på akutte så vel som langsiktige konsekvenser av klima- og miljøendringene. Innbyggerne opplever høy grad av trygghet, livskvalitet, tilhørighet, frihet og tillit.
5. Sammen skaper vi Akershus: Sterk kultur for samarbeid og kunnskapsdeling.

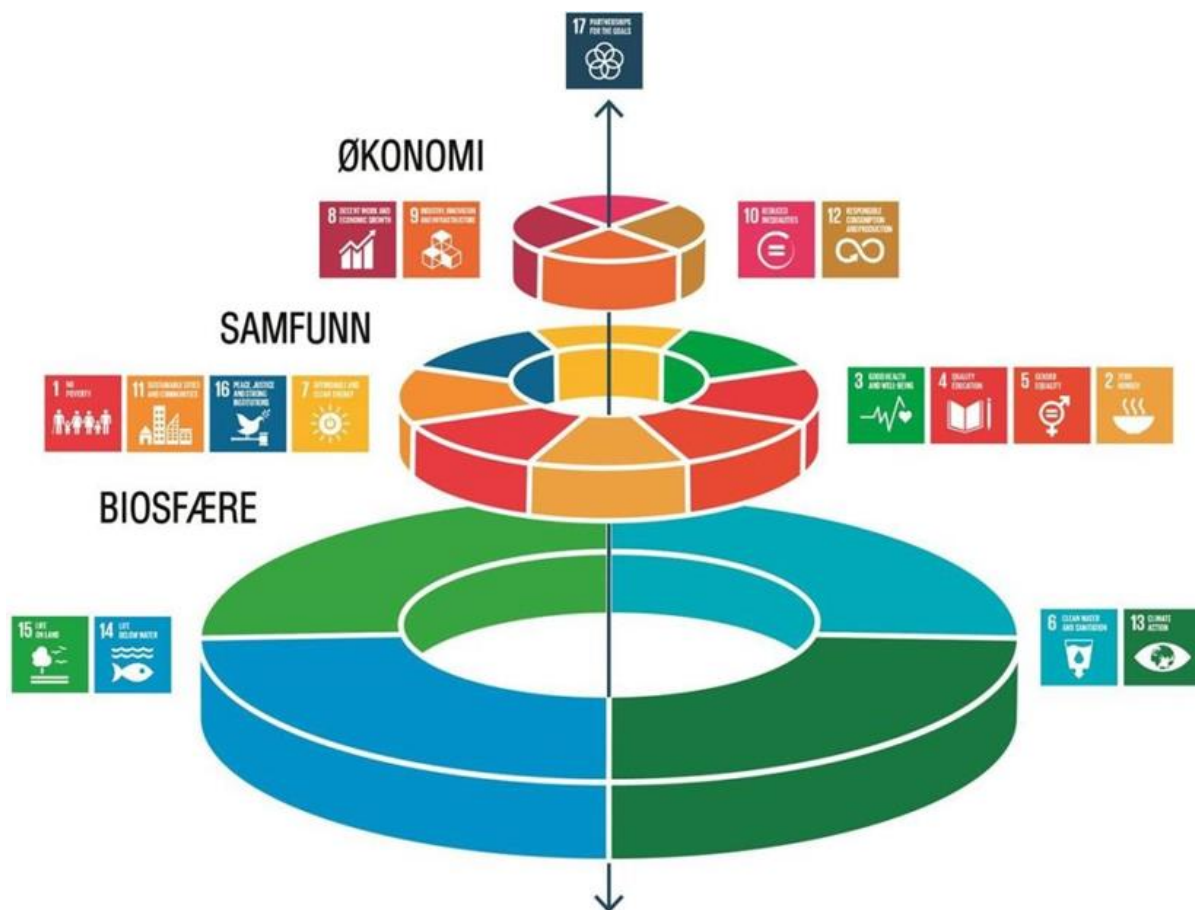
I arbeidet med regional planstrategi og bærekraftsarbeidet er det nødvendig å jobbe på tvers av sektorer for å lykkes med en helhetlig innsats. Samarbeid er avgjørende for fylkeskommunens mulighet til å levere på de 17 bærekraftsmålene, og det skal reflekteres i måten vi jobber i fylkeskommunen og ut mot Akershussamfunnet. Vi vil legge til rette for samskaping med sentrale samfunnsaktører og styrke fylkeskommunens rolle som samfunnsutvikler.

For at vi sammen skal nå bærekraftsmålene, peker FN på behov for økt ambisjonsnivå, transformativ politikk, og en integrert tilnærming for organisering og koordinering av innsats og virkemidler. Bærekraftsmålene bidrar til å binde det globale sammen med det lokale. Som en av de mest sentrale samfunnsaktører i Akershus, har vi alle tilganger til forskjellige verktøy for å oppnå endring. Det er disse virkemidler som gjør oss i stand til å nå de ambisiøse utviklingsmålene.

6.1 Bærekraftsdimensjonene

I dag vet vi at økonomi, ulikhet og miljø påvirker hverandre gjensidig. Vi vet også at verdens klima- og miljøsystemer svekkes på en måte som kan være en trussel for fremtidig samfunnsliv. Kunnskap om planetens tålegrenser ligger til grunn for valgene vi tar.

Figuren viser de tre bærekraftsdimensjonene og hvordan de henger sammen med, og er avhengig av, biosfæren. Samarbeid mellom ulike samfunnsaktører må til for å for å løse sammensatte utfordringer og nå målene.

Figur 3: Bærekraftsdimensjonene

Figuren viser hvordan økonomi og samfunn henger sammen med, og er avhengig av biosfæren. Azote Images for Stockholm Resilience Center, Stockholms Universitet. Figuren er oversatt til norsk av Tank Design.

Sist, men ikke minst ivaretas bærekraftig utvikling gjennom vurderinger i alle politiske saker som fremmes for fylkestinget. Sakene inneholder relevante vurderinger av bærekraft i det aktuelle saksområdet, knyttet opp mot bærekraftsmålene.

6.2 Biosfære: klima og miljømessig bærekraft

Både som samfunn og individer får vi stadig med kunnskap og forståelse av at de tre dimensjonene i FNs bærekraftmodell påvirker hverandre, hvordan de henger sammen, og at alt er grunnleggende avhengig av biosfæren. Ren luft, vann, en rik natur og mangfold av arter er grunnleggende for samfunnets sosiale og økonomiske bærekraft. Derfor må vi ha stort fokus på å forvalte biosfæren slik at den varer, og er til glede også for kommende generasjoner. Et overforbruk og utarming av biosfæren vil gi dårlige kår for fremtiden, og det er ikke rettferdig for de som kommer etter oss.

6.2.1 Miljøsertifisering

Fylkeskommunen har et stort antall sertifiserte skoler og tannklinikker, alle under sertifiseringsordningen Miljøfyrtårn. Ved overgang til Akershus fylkeskommune, mistet man den sentrale sertifiseringen av Akershus fylkeskommune. Denne er nødvendig for å kunne opprettholde og fornye sertifikater i

underenhetene, som skoler og tannklinikker kalles. Administrativ ledelsesgruppe besluttet derfor å sertifisere sentraladministrasjonen etter Miljøfyrtårn i 2024. Arbeidet pågikk i 2. halvår med miljøkartlegging og oppfylling av krav i standarden. Endelig sertifisering forventes gjennomført tidlig i 2025. Prosess for miljøledelse gjennom standarden miljøfyrtårn, er tenkt inkludert i arbeidet med prosesskartlegging av virksomhetsstyringen i 2025.

6.2.2 Oslofjordsatsing og vannforvaltning

Fylkeskommunen har i 2024 forvaltet tilskuddsordningen «Oslofjordsatsingen 2024» der det kom inn 67 søknader. I løpet av juni ble det tildelt 14,6 mill. kr til 50 prosjekter i bedrifter, kommuner, kommunesamarbeid, organisasjoner og forskningsmiljø.

Bevilgningen på ca. 10 mill. kr til strategiske partnerskap og satsinger ble tildelt i oktober. Det er stor aktivitet innenfor Oslofjordsatsingen, med et bredt engasjement blant frivillige organisasjoner og andre, samt stor bredde i aktivitetene i egen virksomhet. Mange av tilskuddene og de strategiske satsningene vedtatt i 2024 vil fortsette utover i 2025. Forberedelser til ny tilskuddsordning i 2025 er startet opp.

Gjennom deltakelsen i det regionale vannforvaltningsarbeidet bidrar Akershus fylkeskommune til å nå miljømålene satt i de regionale planene for vannforvaltning, Glomma og Vest-Viken, og til å bedre tilstanden i Oslofjorden. I 2024 har fylkeskommunen aktivt deltatt i arbeidet i Vest-Viken, Glomma og Västerhavet vannregioner. Vannregionene begynte i 2024 forberedelsene til neste planperiode, gjennom utarbeidelsen av planprogram og hovedutfordringer. Akershus fylkeskommune har vært en del av dette arbeidet. Fylkeskommunen har også fulgt opp og støttet arbeidet i vannområdene i vårt fylke, både økonomisk og ved deltakelse på møter i deres grupper. Som myndighet etter *Forskrift om fysiske tiltak i vassdrag* behandlet Akershus fylkeskommune 76 søknader om inngrep i vassdrag i 2024.

6.2.3 Naturmangfold

Naturavtalen og restaurering av natur

Regional planstrategi for Akershus 2024 – 2028 fastsetter strategiske innsatsområder og mål for oppfølging av naturavtalen. For å synliggjøre og styrke fylkeskommunens samlede arbeid for å nå naturavtalen i egne tjenesteområder, drift og som samfunnsutvikler, er det i 2024 startet planlegging og en prosess av dette arbeidet. Vi har startet et systematisk arbeid for å følge opp naturavtalen, på tvers av fylkeskommunens rådsområder. Arbeidet vil pågå igjennom 2025.

Kunnskapsløft om restaurerbar natur med involvering av barn og unge

Fylkeskommunen fikk tilsagn på 7,2 mill. kr i tilskudd fra Sparebankstiftelsen til identifisering av forringet restaurerbar natur i 15 kommuner, til gjennomføring i 2025 og 2026. Plan og søknad ble utarbeidet i samarbeid med kommunene. Områdene skal kartfestes, og den økologiske tilstanden skal dokumenteres. Kartleggingen skal gi kommunene oversikt over områder med restaureringspotensial. Enkelte kommuner har vedtatt at de skal være arealnøytrale, og en slik oversikt vil gi de et godt verktøy for å følge opp dette. Prosjektet vil tilrettelegge for at barn og unge skal kunne igangsette restaurering. Det skal også utarbeides undervisningsopplegg og tilbys temaøkter om restaurering for de videregående skolene i de aktuelle kommunene.

Arealregnskap

For å sikre en målrettet arealforvaltning, med ivaretagelse av samfunnets behov og bevaring av biomangfold, har Akershus, Buskerud og Østfold videreført arealregnskapsprosjektet i et samarbeid gjennom 2024. Prosjektet er forlenget med ett år, ut 2025, og Akershus fylkeskommune har prosjektledelsen.

Arealregnskapet er utvidet med flere temadata, statistikk og konfliktanalyser. Arealanalyser har resultert i en fullstendig oversikt over planreserver i våre tre fylker. Dataene vil videreutvikles i mer detaljerte konfliktanalyser, og vil publiseres som en del av fylkesregnskapet i løpet av 2025. Egne naturdata er videreutviklet i prosjektet, og vi har deltatt på innspillsmøte med Miljødirektoratet for å bidra til utvikling av relevante naturdata for naturregnskap nasjonalt. Vi mener at flere av våre datasett bør vurderes for oppskalering til landsdekkende nivå.

Vi har informert om arealregnskap på «plantreff» i Akershus og Buskerud, dette vil også gjennomføres i Østfold i 2025. Det er gjennomført to webinarer om arealregnskap i 2024. Webinarene våre er åpne for kommunal sektor, organisasjoner og nasjonale myndigheter, og har trukket opp mot 200 deltagere.

Akershus fylkeskommune er gjennom arealregnskapsprosjektet aktiv bidragsyter inn i KS sitt FOU-prosjekt «Areal- og naturregnskap i kommunal planlegging» (2024-2026).

Vilt- og fiskeforvaltning

Gjennom vårt regionale ansvar for høstbart vilt skal vi gi veiledning til kommuner og organisasjoner innen viltfaglige temaer. Kapasitetsmangel har gitt et noe begrenset samarbeid med kommunene i 2024. Akershus fylkeskommune støttet syv regionale prosjekter på innhenting og formidling av kunnskap innen viltforvaltningen, det ble delt ut 0,4 mill. kr gjennom det fylkeskommunale viltfondet og tilskuddsordningen «*Tilskudd til vilttiltak*». Forskning på forvaltning av urbane rådyr, merking av villsvin og undersøkelser knyttet til at elgkalvene i Sør-Norge blir stadig mindre, er eksempler på prosjekter som fikk støtte, og som vil gi et bedre grunnlag for en bærekraftig viltforvaltning.

Ved forvaltningsansvaret for høstbare arter av innlandsfisk, og som myndighet etter forskrifter under lakse- og innlandsfiskloven, har Akershus fylkeskommune i 2024 behandlet 11 søknader om flytting og utsetting av fisk fordelt på 186 vann, samt syv søknader om å fiske med elektrisk strøm i forsknings- eller forvaltningssammenheng. Akershus har en fiskekultiveringsplan fra 1996 som det ikke har vært ressurser til å oppdatere i året som har gått.

6.2.4 Oppfølging av klimaarbeidet - klimabudsjett og klimaregnskap

I tillegg til Miljøfyrtårn, er klimabudsjett og klimaregnskap viktige styringsverktøy for å følge opp klimaarbeidet i fylkeskommunen. Akershus fylkeskommune lager hvert år klimabudsjett og klimaregnskap for Akershussamfunnet og for virksomheten, fordelt på direkte og indirekte utslipp.

Klimaregnskapet viser resultat av fylkeskommunens tiltak og klimagassreduksjoner som er beskrevet i klimabudsjettet.

Prosjektet *digitalisering av klimaregnskapet* ble ferdigstilt i 2023, hvor Digital Innsikt (datavarehuset) er koblet sammen med Miljøfyrtårnportalen og dataflyten er automatisert. Denne løsningen er testet ut og

tatt i bruk i 2024. Dette har bidratt til raskere innhenting, høyere datakvalitet og har gjort at det blir lettere å sammenligne mellom år.

Akershus fylkeskommune har en ambisjon om å oppnå fossilfri virksomhet innen 2030, og for Akershus-samfunnet er målet å kutte klimagassutslippene med minst 80 prosent innen 2030 fra 2016-nivå.

Kartlegging av kjøretøy- og maskinparken i egen virksomhet viser en fossilfri-andel på 39 prosent for kjøretøy og 28 prosent for maskiner i 2024. Innsatsen videre på dette området, er viktig å følge opp i miljøledelsen av virksomheten, som skal være en integrert del av virksomhetsstyringen.

De direkte klimagassutslippene i Akershus-samfunnet i 2023 var på 1,8 millioner tonn CO₂-ekv, det betyr en reduksjon på 6 prosent fra 2022 og 17 prosent fra 2016. Nesten halvparten av de direkte utslippene kommer fra veitrafikk, men også annen mobil forbrenning og luftfart er sektorer med høye utslipp.

Som samfunnsutvikler har Akershus fylkeskommune en viktig rolle for å engasjere og mobilisere samfunnsaktørene i samme retning. Fylkeskommunen har flere tiltak som er rettet mot å støtte opp under lokalt klimaarbeid i kommunene samt mobilisere næringslivet til grønn omstilling gjennom klimapartnere.

Tiltak for å redusere direkte klimagassutslipp i veitrafikk, som er den største utslippskilden i Akershus, er spesielt viktig. Fylkeskommunen gjennomfører en rekke tiltak som skal bidra til at flere tar kollektiv, sykkel og gange, som utbygging av gang- og sykkelvei, samt at kollektivselskapet Ruter er på god vei til å bli utslippsfri i 2030. For å redusere barrieren for overgang til utslippsfrie personbiler, opprettet fylkeskommunen i 2024 en støtteordning for utbygging av ladeinfrastruktur i borettslag og sameier. I løpet av et halvt år har denne støtteordningen bidratt til utbygging av over 1 000 ladepunkter.

Klimaregnskapet og rapportering for klimabudsjett for 2024 vil bli lagt fram i egen politisk fylkestingssak i juni 2025, samtidig med årsrapporten.

6.3 Samfunn: sosial bærekraft

Sosial bærekraft handler om å sikre at alle mennesker får et godt og rettferdig grunnlag for et anstendig liv. Med utgangspunkt i menneskerettighetene sier den sosiale dimensjonen noe om hvordan mennesker har det i et samfunn; om de får oppfylt rettighetene sine og om de har mulighet til å påvirke egne liv og samfunnet rundt seg.

Alle som bor i Akershus skal ha mulighet til å lykkes, til å leve aktive liv med et bredt spekter av tilbud, og til å leve livet sitt så godt som mulig.

Her er eksempler på hva Akershus fylkeskommune jobbet med i 2024:

- At flest mulig unge fullfører og består videregående opplæring er sentralt i arbeidet med sosial bærekraft. Tiltak for dette arbeidet er beskrevet i rådsområde Opplæring og kompetanse sin årlige rapport for Gjennomføring og læringsresultater for videregående opplæring i Akershus.
- For å forhindre utenforskap og redusere frafall i videregående opplæring, styrkes innsatsen ved å opprette psykiske helseteam i alle regioner. I 2024 ble den første koordinatoren for psykiske helseteam ansatt ved Veiledningssenteret i Asker og Bærum. Målet er å ha en koordinator ved alle veiledningssentrene i fylkeskommunen.
- I 2024 er et tverrfaglig arbeid med å utvikle og operasjonalisere en ny ungdomshelsestrategi startet opp. Målet er å inkludere flere unge i utdanning, arbeids- og samfunnsliv.

- Innen tannhelse jobber vi for å gi pasienter et likeverdig og kvalitetssikret tilbud knyttet til tannbehandling - uansett hvilken offentlig tannklinikk en benytter, og uavhengig av sosioøkonomiske forhold. Dvs. alle prioriterte grupper; barn, ungdom, personer med nedsatt funksjonsevne, eldre, syke, personer med rusmiddelavhengighet og innsatte i fengsel får samme tilbud. I 2024 startet vi opp et nytt prosjekt, som tilbyr et utdanningsløp for kommende tannhelsesekretærer i samarbeid med tannhelse, HR, NAV, arbeidsmarkedsbedriftene og voksenopplæringen.
- Fylkesbiblioteket bidrar til de lokale bibliotekene- og skolebibliotekenes arbeid som tilrettelegger for kontakt mellom befolkningsgrupper. Bibliotekene er i seg selv bærekraftige institusjoner - basert på delingskultur. I 2024 har fylkesbibliotekene også arrangert kurs og kompetansetiltak om bærekraft, blant annet Grønne bibliotek.
- I 2024 inngikk Akershus fylkeskommune og NAV en samarbeidsavtale. Målet med avtalen er å øke antallet som fullfører utdanning og dermed får en varig tilknytning til arbeidslivet, gjennom å samordne partenes kompetanse og virkemidler.
- Fylkeskommunen har utviklet et digitalt kart med oversikt over sirkulære tilbud. Det skal gjøre det enklere for innbyggere å benytte seg av gjenbruk, ombruk og utleie i lokalsamfunnet.

6.4 Økonomi: økonomisk bærekraft

Økonomisk bærekraft handler om å sikre økonomisk trygghet for alle, og å bruke ressursene på en slik måte at det ikke går på bekostning av framtidig økonomisk utvikling. Det handler om verdiskaping, men også om hvordan økonomien påvirker samfunnet og samfunnsutviklingen.

Et viktig virkemiddel for fylkeskommunen er støtteordningene til næringslivet. Disse finansierer en lang rekke prosjekter i Akershussamfunnet som støtter opp under FN 17 bærekraftsmål. Alle tilskuddsordningene rettet mot næringslivet er innenfor satsingsområdet sirkulærøkonomi og grønn omstilling. Tilskuddsordningene skal bidra til å styrke den grønne omstillingen og øke sirkulariteten i Akershus. Søkere må i tillegg redegjøre for hvordan prosjektet bidrar til FNs bærekrafts mål.

Her er eksempler på ordninger fra 2024:

- BIO (Bedriftsintern opplæring) er en tilskuddsordning som gir bedrifter muligheten til å skaffe seg den nødvendige kompetansen for å innovere og tilpasse seg i en stadig skiftende verden. Fokusområdene inkluderer sirkulær økonomi, grønn omstilling og integrering/mangfold. I 2024 var flertallet av bedriftene som mottok støtte opptatt av å øke sin kompetanse innen bærekraft og grønn omstilling.
- En annen av støtteordningene setter søkelys på sosialt entreprenørskap og inkludering. Formålet med ordningen er å stimulere til økt innovasjon og verdiskaping, gjennom sosialt entreprenørskap og inkludering av flere mennesker i arbeidslivet. I 2024 fikk seks aktører tilskudd under denne ordningen.
- I 2024 startet fylkeskommunen arbeidet med å etablere et kompetanseforum i Akershus. Kompetanseforumet skal samle aktører innen næringsliv, akademia og offentlig sektor for å samarbeide om å skape kompetansetilbud som møter etterspørselen i næringslivet.

7 Økonomirapportering drift

Akershus fylkeskommunes årsregnskap består av regnskapet for fylkeskommunekassen, som omfatter fylkeskommunens rådsområder, samt vertskommunesamarbeidet Fartøyvern og Tekniske og industrielle kulturminner (TIK).

Fylkeskommunale oppgavefelleskap, interkommunalt politisk råd og vertskommunesamarbeid, som fylkeskommunen er kontorfylkeskommune for, framgår i egne noter til årsregnskapet.

Det fylkeskommunale foretaket Akershus kollektivterminaler FKF framlegger eget årsregnskap.

Etter ny kommunelov og forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv, gjeldene fra 01.01.2020, skal det avlegges et konsolidert regnskap, som omfatter virksomhetene omtalt ovenfor og Akershus kollektivterminaler FKF. Det konsoliderte årsregnskapet skal vise fylkeskommunen som én økonomisk enhet.

Akershus kollektivterminaler FKF sitt årsregnskap 2024 og årsrapport legges fram som egen fylkestingssak i juni innen lovbestemte frister.

De fylkeskommunale oppgavefelleskapene, Østlandssamarbeidet og verskommunesamarbeidene er omtalt i denne årsrapporten i kapitlet "Fylkeskommunale selskaper og samarbeid". Det legges i tillegg fram en politisk sak i juni med årsregnskap og ytterligere årsrapportomtaler for de fylkeskommunale samarbeidene.

7.1 Økonomiske handlingsregler

En grunnleggende premiss for kommunal økonomisk bærekraft er at dagens tjenestetilbud minst kan opprettholdes over tid, uten vesentlig nedbygging av formue eller økning i gjeld. Kommuneloven understreker fylkestingets ansvar for å forvalte egen økonomi slik at handlingsrom blir ivarettatt over tid. Finansielle måltall er et sentralt styringsverktøy for utvikling av økonomien ved at de setter rammer for disponering av økonomiske midler. De skal bidra til at dagens disposisjoner vil være økonomisk bærekraftige på sikt.

Dette innebærer blant annet at:

- Fylkestinget skal fastsette finansielle måltall for sentrale økonomiske størrelser som driftsresultat, gjeldsnivå og driftsreserver.
- Økonomiplanen skal vise hvordan langsiktige utfordringer og strategier skal følges opp.
- Budsjettet skal dekke avsetninger for en god økonomiforvaltning. Investeringer skal over tid ha en egenfinansiering som ivaretar den økonomiske handleevnen.

7.1.1 Finansielle måltall vedtatt i økonomiplan 2024-2027

Fylkestinget har vedtatt følgende nivåer for finansielle måltall for Akershus fylkeskommune (i prosent av driftsinntekter), jfr. definisjon av måltallene i økonomiplan 2024-2027, kap. Finansielle måltall.

Nøkkeltall og sannsynlig handlingsrom	Resultat 2024	Budsjett 2024	Måltall 2024 - 2027
Økonomisk balanse - netto resultatgrad 1)	0,8 %	1,5 %	4 %
Økonomisk buffer - reservefond 2)	5,7 %	4,7 %	5 %
Gjeldsgrad 3)	40,6 %	50 %	80 %

1) Netto driftsresultat (korrigert) i prosent av driftsinntekter korrigert for eksterne midler (Oslopakke-3 midler m.m.)

2) Reservefondet i prosent av driftsinntekter korrigert for eksterne midler

3) Langsiktig lånegjeld (ekskl. pensjonsforpliktelser) i prosent av driftsinntekter korrigert for eksterne midler

7.1.2 Netto driftsresultat korrigert (resultatgrad) 2024

I økonomiplan 2024-2027 ble det budsjettet med gjennomsnittlig måltall på 4 prosent netto resultatgrad og en korrigert netto resultatgrad for 2024 på 1,5 prosent. Korrigert netto resultatgrad for regnskap 2024 ligger på 0,8 prosent. Resultatet er vesentlig lavere enn måltallet for økonomiplan-perioden 2024-2027, og lavere enn korrigert netto resultatgrad for 2024.

Følgende forhold trekker resultatgraden ned sammenlignet med opprinnelig budsjett:

- Det er overført ubrukte midler mv. på 156,5 mill. kr fra Vikens regnskapsmessige mindreforbruk i 2023 til Akershus sine rådsområder i 2024. Dette er finansiert ved bruk av reservefond. Dette reduserer isolert sett resultatgraden sammenlignet med opprinnelig budsjett 2024. Dette fordi disse driftsutgiftene finansieres med fond og ikke av årets løpende driftsinntekter.
- Merutgifter til rådsområde samferdsel til videreføring av Reis og rekonstruksjon av Unibuss (132 mill. kr) ble også vedtatt finansiert ved bruk av fond i 1. tertialrapport. I tillegg er det 89 mill. kr i lavere skatteinntekter enn opprinnelig budsjettet.

Følgende forhold trekker resultatgraden opp sammenlignet med opprinnelig budsjett:

- Det er 141 mill. kr høyere inntekter på finansområdet enn opprinnelig budsjettet. Dette er knyttet til høyere utbytte fra Akershus Energi på 65 mill. kr og høyere netto renteinntekter og spillemidler fra staten på 76 mill. kr.

Reservefond (frie disposisjonsfond)

I økonomiplan 2024-2027 ble det budsjettet med gjennomsnittlig måltall på 5 prosent. Reservefond er en del av fylkeskommunens disposisjonsfond. Akershus fylkeskommunes reservefond ligger pr. utgangen av 2024 på 5,7 prosent av driftsinntektene, inklusive avsatte midler knyttet til det regnskapsmessige mindreforbruket i 2024 på 200,7 mill. kr. Det er viktig å opprettholde et godt nivå på reservefondet for å være i stand til å håndtere uventede hendelser.

I tillegg til reservefondet har fylkeskommunen bl.a. fond til dekning av premieavvik og pensjonspremie, klima- og miljøfond, energiutjevningfond, infrastrukturfond for samferdsel og Oslofjordfondet.

7.1.3 Gjeldsgrad

I økonomiplan 2024-2027 ble det budsjettet med gjennomsnittlig måltall på 80 prosent. Det relativt høye måltallet følger av planlagte økte investeringer på grunn av en forventet befolkningsøkning.

Budsjettet gjeldsgrad for 2024 var 50 prosent. Gjeldsgraden for 2024 ligger på ca. 41 prosent. Gjeldsgraden er lavere som følge av vesentlige forskyvninger/rebudsjetterte investeringer fra 2024 til 2025 og videre i økonomiplan-perioden. Konsekvensen av dette er lavere låneopptak og gjeldsgrad enn det som ble lagt til grunn i opprinnelig budsjett 2024.

7.1.4 Vurdering av dagens økonomiske handlingsrom

KS har utviklet en modell for økonomisk handlingsrom som gir anbefalinger til fylkeskommuner for minimumsnivå for netto driftsresultat, disposisjonsfond og gjeldsgrad. Modellen bygger på en målsetting om stabil tjenesteproduksjon. For å oppnå dette forutsettes det også tilstrekkelige buffere til å kunne håndtere et gitt nivå på risiko.

Vurdering av det økonomiske handlingsrommet måles over tid. Nøkkeltall for ett år vil isolert sett gi et øyeblikksbilde, men gir fram i tid retning på om dagens disposisjoner er økonomisk bærekraftige.

Nøkkeltall og sannsynlig handlingsrom	Lite handlingsrom	Moderat handlingsrom	Større handlingsrom
Korrigert netto resultatgrad*	< 3 %	[3 %, 5 %]	> 5 %
Økonomisk buffer/disposisjonsfond**	< 5 %	[5 %, 10 %]	> 10 %
Gjeldsgrad***	> 90 %	[60 %, 90 %]	< 60 %

* Netto driftsresultat (korrigert) i prosent av brutto driftsinntekter

** Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter

*** Langsiktig lånegjeld (ekskl. pensjonsforpliktelser) i prosent av brutto driftsinntekter

7.1.5 Status finansielle nøkkeltall for Akershus

Akershus netto resultatgrad (korrigert) for 2024 på 0,8 prosent ligger lavere enn vedtatt og anbefalt langsiktig nivå og indikerer lite økonomisk handlingsrom. Landsgjennomsnitt for fylkeskommunenes netto resultatgrad er 0 prosent i 2024.

Akershus gjeldsgrad på 41 prosent i 2024 tilsier større økonomisk handlingsrom. Landsgjennomsnittet for fylkeskommunenes gjeldsgrad er på ca. 77 prosent.

Ved utgangen til 2024 var Akershus fylkeskommunes samlede disposisjonsfond på vel 17 prosent av brutto driftsinntekter. Landsgjennomsnittlig disposisjonsfond for fylkeskommunene er 12,8 prosent.

Akershus sitt reservefond utgjør om lag 5,7 prosent av driftsinntekter, etter at vel 200 mill. kr i regnskapsmessig mindreforbruk for 2024 ble avsatt til fondet i henhold til regelverket for regnskapsavslutningen. Akershus sitt reservefond ligger ved utgangen av 2024 på ca. 653 mill. kr. Eksklusive avsatte midler knyttet til det regnskapsmessige mindreforbruket for 2024 utgjør reservefondet 452 mill. kr. Se for øvrig også omtale i kapittelet "Fond" i årsrapporten.

Dersom man legger til grunn KS' generelle vurderinger av økonomisk handlingsrom i kommunal sektor, har Akershus fylkeskommune et moderat økonomisk handlingsrom.

7.2 Driftsresultat

Tabellen nedenfor viser Akershus fylkeskommunes årsregnskap og budsjett for fylkeskommunekassen, samt fylkeskommunale oppgavefellesskap som Akershus er kontorfylkeskommune for, og interkommunalt politisk råd Østlandssamarbeidet.

Tabellen er satt opp i henhold til § 5-6 i økonomiforskrift til kommuneloven.

	§ 5-6. Økonomisk oversikt etter art – drift (tall i 1000 kr)	Regnskap 2024	Revidert budsjett 2024	Opprinnelig budsjett 2024	Regnskap 2023
	Driftsinntekter				
1	Rammetilskudd	-2 947 294	-2 771 175	-2 632 989	0
2	Inntekts- og formuesskatt	-6 080 930	-6 334 588	-6 484 588	0
3	Eiendomsskatt	0	0	0	0
4	Andre skatteinntekter	0	0	0	0
5	Andre overføringer og tilskudd fra staten	-855 250	-785 233	-656 950	0
6	Overføringer og tilskudd fra andre	-2 086 806	-1 888 103	-1 205 261	0
7	Brukerbetalinger	-1 005	-1 189	-1 189	0
8	Salgs- og leieinntekter	-168 872	-100 347	-100 347	0
9	Sum driftsinntekter	-12 140 157	-11 880 634	-11 081 323	0
	Driftsutgifter				
10	Lønnsutgifter	4 033 400	4 467 470	3 915 202	0
11	Sosiale utgifter	1 008 243	964 264	949 544	0
12	Kjøp av varer og tjenester	4 977 434	5 024 257	4 726 917	0
13	Overføringer og tilskudd til andre	1 911 576	1 897 470	1 107 742	0
14	Avskrivninger	652 496	0	0	0
15	Sum driftsutgifter	12 583 150	12 353 462	10 699 404	0
16	Brutto driftsresultat	442 993	472 828	-381 919	0
	Finansinntekter/Finansutgifter				0
17	Renteinntekter	-220 985	-161 635	-133 600	0
18	Utbytter	-245 000	-245 000	-180 000	0
19	Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0
20	Renteutgifter	228 572	232 229	217 229	0
21	Avdrag på lån	192 055	191 805	191 805	0
22	Netto finansutgifter	-45 359	17 399	95 434	0
23	Motpost avskrivninger	-652 496	0	0	0
24	Netto driftsresultat	-254 862	490 226	-286 485	0
	Disponering eller dekning av netto driftsresultat:				0
25	Overføring til investering	354 083	385 507	402 773	0
26	Avsetninger til bundne driftsfond	903 913	6 340	1 305	0
27	Bruk av bundne driftsfond	-860 338	-515 228	-285	0
28	Avsetninger til disposisjonsfond	360 739	315 403	296 207	0
29	Bruk av disposisjonsfond	-503 535	-682 249	-413 515	0
30	Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0
31	Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	254 862	-490 226	286 485	0
32	Fremført til inndeckning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0

Fylkeskassens driftsregnskap for 2024 viser:

- Driftsinntekter: 12,140 milliarder kr
- Frie inntekter: 9,028 milliarder kr (rammetilskudd og inntekts- og formuesskatt)
- Overføring og tilskudd: 2,942 milliarder kr
- Driftsutgifter: 12,583 milliarder kr (inkludert 0,652 milliarder kr i avskrivninger)
- Lønn og sosiale utgifter: 5,041 milliarder kr
- Netto finansutgifter: minus 45,4 mill. kr (dvs. at finansinntektene er høyere enn finansutgiftene)

7.2.1 Netto driftsresultat

Netto driftsresultat er driftsinntekter fratrukket driftsutgifter, renter og avdrag, og viser hva fylkeskommunen sitter igjen med til avsetninger og investeringer. Netto driftsresultat er den viktigste indikatoren for å vise om tjenestenivået over tid står i forhold til driftsinntektene.

Netto driftsresultat for Akershus er positivt med 254,9 mill. kr i 2024. I prosent av driftsinntekter utgjør dette netto resultatgrad på pluss 2,1 prosent. Gjennomsnittet for landets fylkeskommuner ligger på 2,7 prosent.

7.2.2 Korrigert netto driftsresultat

For å få et netto driftsresultat som gjenspeiler fylkeskommunens reelle økonomiske handlefrihet korrigeres det for midler fylkeskommunen ikke kan disponere fritt.

Dette gjelder:

- Bruk av bundne fond som er fond fylkeskommunen ikke fritt kan disponere.
- Eksterne midler fylkeskommunen ikke fritt disponerer som eksempelvis øremerkede statlige midler og bompenger fra Oslopakke 3.
- Premieavvik knyttet til fylkeskommunens pensjonsutgifter.
- I tillegg nulles årets avskrivninger på 652 mill. kr ut fordi avskrivninger ikke påvirker regnskapsresultatet i samsvar med lov og forskrift.

I henhold til dette er det korrigerte netto driftsresultatet for Akershus 86 mill. kr, dvs. 0,8 prosent av driftsinntektene. Korrigert netto resultatgrad var i opprinnelig vedtatt budsjett på 1,5 prosent, jfr. omtale i kapitlet Finansielle nøkkeltall. Gjennomsnittet for landets fylkeskommuner ligger på 0 prosent i 2024.

Det korrigerte netto driftsresultatet er noe svakere enn i opprinnelig budsjett. Dette har sammenheng med overføring av ubrukte midler fra Vikens regnskapsmessig mindreforbruk i 2023 til rådsområdene i 2024 i samsvar med Vikens vedtatte økonomi- og finansreglement. Fylkestinget har også vedtatt bruk av reservefond i løpet av året. I tillegg er det lavere frie inntekter enn opprinnelig budsjettet. Dette veies noe opp av finansinntekter, som følge av høyere utbytte fra Akershus Energi, renteinntekter og spillemidler fra staten.

Korrigert netto driftsresultat skiller seg negativt ut i 2024 sammenlignet med nivået som var i perioden 2020-2023. For disse årene har gjennomsnittlig korrigert netto driftsresultat for fylkeskommunene i Norge ligget på 4,7 prosent. Dette er over nivået Teknisk beregningsutvalg anbefaler over tid på 4 prosent. Flere år med ekstraordinært høye skatteinntekter har dekket opp for høy pris- og utgiftsvekst. I 2024 har det imidlertid vært lavere frie inntekter enn det som ble lagt til grunn i statsbudsjettet og revidert nasjonalbudsjett.

Kommentarer til budsjettavvik

Overføringer og tilskudd

Overføring og tilskudd avviker med 881,5 mill. kr mot opprinnelig budsjett og 198,7 millioner mot revidert budsjett. Avviket skyldes i hovedsak at en vesentlig andel av overføringene og tilskuddene blir gjort kjent i løpet av budsjettåret. Som følge av revidering av disse budsjettpostene etter hvert som overføringer og tilskudd gjøres kjent er avviket i forhold til revidert budsjett vesentlig lavere sett i forhold til opprinnelig.

Lønn og sosiale utgifter

Lønn og sosiale utgifter har et merforbruk i forhold til opprinnelig budsjett på 176,9 mill. kr og et mindreforbruk i forhold til revidert budsjett på 390,1 mill. kr. Dette skyldes i stor grad at prosjektmidler budsjetteres som planlagte lønnsutgifter. Dersom prosjektene har forsinket framdrift og ikke brukes i budsjettåret, framstår dette som et mindreforbruk på lønn. Mindreforbruket er innenfor Opplæring og kompetanse på 266 mill. kr, Næring, idrett, mangfold og folkehelse på 72 mill. kr, samt Fagskolen i Viken på 47 mill. kr.

For rådsområde Opplæring og kompetanse gjelder dette særlig innenfor fag- og yrkesopplæringen og voksenopplæringen som har hatt et regnskapsmessig mindreforbruk på prosjekter på grunn av forsinket framdrift. Prosjektene er i hovedsak finansiert av statstilskudd og ubrukte midler er avsatt til bundne fond. Dette er også årsaken til mindreforbruket på lønn for Fagskolen i Viken. For rådsområde Næring, idrett, mangfold og folkehelse er mindreforbruket i hovedsak knyttet til prosjektmidler knyttet til næringsutvikling som er tildelt, men som utbetales til tilskuddsmottaker på et senere tidspunkt.

Fond

Bruk og avsetning til bundne fond viser et avvik fra opprinnelig og revidert budsjett. Regelverket rundt bundne fond tilsier at bruk og avsetning skal regnskapsføres i takt med aktiviteten. Dersom utgiftene til formålet ikke er påløpt, legger kommuneloven til grunn at bruk og avsetning til bundne fond ikke regnskapsføres som fastsatt i budsjettet.

Budsjettert bruk og avsetninger til ubundne fond er revidert i løpet av året. Årsaken til avvik ved årets slutt i forhold til revidert budsjett er at det foretatt strykninger av budsjettert bruk/øke avsetning ubundne fond jf. forskriftens § 4-3.

7.2.3 Regnskapsmessig mindreforbruk

Regnskapsmessig resultat, til forskjell fra netto driftsresultat, er resultatet av hele driftsregnskapet inklusive interne finansieringstransaksjoner (midler som er overført til finansiering av investeringer, samt avsetninger og bruk av fondsmidler).

Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk tilsvare summen av alle budsjettavvik i driftsregnskapet før strykninger, og viser således hva som er kommunens overskudd/underskudd.

Akershus fylkeskommune har et samlet regnskapsmessig mindreforbruk på rådsområdene på 200,7 mill. kr. Rådsområdenes regnskapsmessige mindreforbruket er fordelt som følger:

Rådsområde (beløp i 1 000 kr)	Regnskap 2024	Revidert budsjett 2024	Avvik i kr 2024
R01 - Fylkesting	61 959	79 239	17 280
R02 - Fylkesrådsleders kontor	99 177	102 358	3 181
R03 - Finans og organisasjon	769 274	801 206	31 932
R04 - Opplæring og kompetanse	4 692 878	4 714 595	21 717
R05 - Samferdsel	2 624 576	2 631 963	7 387
R06 - Kultur, tannhelse og frivillighet	528 793	542 236	13 443
R07 - Næring, idrett, mangfold og folkehelse	40 390	124 816	84 426
R08 - Plan, kulturminner, klima og miljø	104 712	134 399	29 688
Sum rådsområder (mindreforbruk)	8 921 758	9 130 813	209 055
R09 - Rådsuavhengige utgifter og inntekter	140 343	165 031	24 688
R09 - Oppgavefelleskap og vertskommunesamarbeid	0	14 784	14 784
R09 - Finans	-9 262 786	-9 310 628	-47 842
Sum alle enheter (mindreforbruk)	-200 685	0	200 685

Det følger av budsjett- og regnskapsforskriften at årsregnskapet ikke skal fastsettes med mindreforbruk på bunnlinjen, jf. forskriftens § 4-3. Mindreforbruket på 200,7 mill. kr er i tråd med dette redusert til null ved å stryke budsjettert bruk/øke avsetning til følgende fond:

Rådsområde (beløp i 1 000 kr)	Strykninger og økte avsetninger	Årsak	Endring regnskap 2024
R03 - Finans og organisasjon	Redusert bruk samferdselsfond - prosjekt sjåførfasiliteter	Forskyvning i framdrift	13 935
R03 - Finans og organisasjon	Redusert overføring til investering - prosjekt sjåførfasiliteter	Forskyvning i framdrift	-13 935
R05 - Samferdsel	Økt avsetning av leieinntekter til samferdselsfondet	Økt leieinntekt ift. budsjett	23 418
R05 - Samferdsel	Redusert bruk samferdselsfond - prosjektene Leiraveien og Vestmarkveien	Forskyvning i framdrift	17 489
R05 - Samferdsel	Redusert overføring til investering - prosjektene Leiraveien og Vestmarkveien	Forskyvning i framdrift	-17 489
R08 - Plan, kulturminner, klima og miljø	Redusert bruk av klima- og miljøfondet	Forskyvning i framdrift	1 044
R08 - Plan, kulturminner, klima og miljø	Redusert bruk Oslofjordfondet	Forskyvning i framdrift	7 010
Sum rådsområder			31 472
R09 - Finans	Redusert bruk av reservefondet	Øvrig mindreforbruk 2024 reduserer bruk av reservefondet	169 213
Sum alle enheter			200 685

Redusert bruk av fondene som følge av "strykningene" i henhold til lov og regelverk for regnskapsavslutningen, medfører at fondene styrkes med tilsvarende beløp.

Investeringsregnskapet hadde også et regnskapsmessig mindreforbruk på prosjekter som delvis var finansiert med overførte midler fra driftsbudsjettet. Avslutning av investeringsregnskapet i henhold til forskriften må også avlegges i balanse. Det medfører at overføring av midler fra drift til investering på 31,5 mill. kr er strøket.

Tabellen nedenfor viser Akershus fylkeskommunes driftsregnskap etter gjennomførte strykninger i samsvar med regelverket for regnskapsavslutningen.

7.3 Totaloversikt økonomi

Beløp i 1000	Regnskap i fjor	Oppr. bud. 2024	Rev.bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Avvik i %
Sentrale inntekter	0	-9 163 577	-9 153 763	-9 075 089	-78 674	-0,9 %
Sentrale utgifter	0	19 980	43 380	50 788	-7 408	-17,1 %
Netto finansutgifter og inntekter	0	96 739	23 739	-17 054	40 793	171,8 %
Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner	0	247 496	-47 552	113 602	-161 154	-338,9 %
Til disposisjon	0	-8 799 363	-9 134 197	-8 927 753	-206 444	-2,3 %
Fylkesting	0	87 677	79 239	61 959	17 280	21,8 %
Fylkesrådsleders kontor	0	103 879	102 358	99 177	3 181	3,1 %
Finans og organisasjon	0	764 996	801 206	769 274	31 932	4,0 %
Opplæring og kompetanse	0	4 626 038	4 714 595	4 692 878	21 717	0,5 %
Samferdsel	0	2 455 913	2 631 963	2 647 993	-16 030	-0,6 %
Kultur, tannhelse og frivillighet	0	532 481	542 236	528 793	13 443	2,5 %
Næring, idrett, mangfold og folkehelse	0	106 649	124 816	40 390	84 426	67,6 %
Plan, kulturminner, klima og miljø	0	121 730	134 399	112 766	21 633	16,1 %
Rådsuavhengige utgifter og inntekter	0	0	-11 400	-25 476	14 076	123,5 %
Oppgavefelleskap og vertskommunesamarbeid	0	0	14 784	0	14 784	100,0 %
Sum disponering	0	8 799 363	9 134 197	8 927 753	206 444	2,3 %
Merforbruk -/mindreforbruk +	0	0	0	0	0	0,0 %

Kommentarer til driftsresultatet for det enkelte rådsområdet omtales i rådsområdenes kapitler i årsrapporten.

7.4 Sentrale inntekter

Beløp i 1000	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Rev.bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Avvik i %
Frie disponible inntekter						
Rammetilskudd	0	-2 632 989	-2 771 175	-2 947 294	176 119	6,4 %
Inntekts- og formueskatt	0	-6 484 588	-6 334 588	-6 080 930	-253 658	-4,0 %
Andre generelle driftsinntekter	0	-46 000	-48 000	-46 865	-1 135	-2,4 %
Sum Frie disponible inntekter	0	-9 163 577	-9 153 763	-9 075 089	-78 674	-0,9 %

7.4.1 Skatt og rammetilskudd

De frie inntektene (skatt og rammetilskudd) for Akershus fylkeskommune utgjør 9,028 milliarder kr og ble 77,6 mill. kr lavere enn revidert budsjett.

Faktisk skatteinnngang for Akershus endte på 6,08 milliarder kr i 2024. Dette utgjør en skattesvikt på 404 mill. kr i forhold til opprinnelig vedtatt budsjett og 253,7 mill. kr i forhold til revidert budsjett. Kompensasjon gjennom inntektsutjevningen for skattesvikten er 176,1 mill. kr høyere i forhold til revidert budsjett. Akershus fikk denne kompensasjonen gjennom inntektsutjevningen i rammetilskuddet fordi Akershus fylkeskommune fikk lavere skattevekst enn landsgjennomsnittet.

Den nominelle skatteveksten for Akershus fylkeskommune er minus 0,7 prosent. Dette er lavere enn landsgjennomsnittet for fylkeskommunene, som hadde nullvekst i 2024. Akershus sine skatteinntekter har en realnedgang på 4,9 prosent i 2024. Skattesvikten skyldes både at veksten i løpende innbetalinger av forskuddstrekk og forskuddsskatt ble mindre enn forventet, samt at avregningsoppgjørene for foregående skatteår (korreksjonsoppgjør og marginoppgjør) ble svakere enn i tidligere år. Årsaken til det negative korreksjonsoppgjøret gjelder hovedsakelig eierinntektene.

Revidert nasjonalbudsjett 2024

Statens skatteanslag for kommunesektoren i Revidert nasjonalbudsjett 2024 ble videreført på om lag samme nivå som i vedtatt statsbudsjett for 2024. Anslaget for kommunesektorens lønns- og prisvekst (kommunal deflator) for 2024 ble også holdt uendret på 4,3 prosent.

Staten har gjennom hele 2024 hatt høyere skatteanslag for fylkeskommunene enn det som ble den faktiske skatteinngangen. Statens anslag på kommunesektorens skatteinngang ble gradvis redusert gjennom 2024. Faktisk skatteinngang ble også lavere enn statens anslag i november 2024 i Tillegg nr. 1 til statsbudsjettet for 2025.

I tilleggspolisjonen til statsbudsjettet for 2024 i november ble rammetilskuddet til fylkeskommunene økt med 700 mill. kr for 2024. Av dette ble Akershus fylkeskommune tildelt 91,6 mill. kr i økt rammetilskudd.

Tabellen nedenfor viser utvalgte nøkkeltall knyttet til de frie inntektene:

Frie inntekter fra skatt og rammetilskudd - Noen nøkkeltall	2024
Andel av totale inntekter (inkl. finansinntekter) (%)	71,6%
Skatt og rammetilskudd pr. innbygger 31.12. (beløp i 1000 kr)	12 189
Skatt og rammetilskudd pr. innbygger 31.12. i prosent av landsgjennomsnittet (%)	75,7%
Skatt og rammedekningsgrad (%) 1)	80,4%

1) Andel av fylkeskommunens driftsutgifter som dekkes av skatt og rammetilskudd

Frie inntekter er fylkeskommunens største inntektskilde, og utgjør ca. 72 prosent av samlede inntekter i 2024.

Akershus fylkeskommune hadde i 2024 frie inntekter fra skatt og rammetilskudd på 12 189 kroner pr. innbygger, som utgjør ca. 76 prosent av landsgjennomsnittet.

Fylkeskommunens skatt- og rammedekningsgrad (korrigert for eksternt dekkede utgifter) ligger på ca. 80 prosent.

Inntekter fra rentekompensasjon

Statsbudsjettet for 2024 la til grunn en rentesats på 4 prosent for beregning av rentekompensasjonsordningene, basert på anslått gjennomsnittlig styringsrente. På dette grunnlaget ble det budsjettert en inntekt fra ordningene på 48 mill. kr, mens inntekter fra rentekompensasjonsordningene ble 1,1 mill. kr lavere enn budsjettforutsetningen. Inntektene fordeler seg med 37,4 mill. kr fra ordningen for fylkesveier og 9,5 mill. kr fra ordningen for skolebygg.

Øvrige inntekter

Øremerkede overføringer fra staten og andre overføringer og salgs- og leieinntekter utgjør 3,1 milliarder kr i 2024. Dette utgjør 24,7 prosent av Akershus sine inntekter. Dette er ulike statstilskudd og refusjoner fra staten på rådsområdene, mva-kompensasjon, midler knyttet til kollektivtrafikk (Oslopakke 3- og belønningsmidler), samt tildelte spillemidler fra staten. Renteinntekter av bankinnskudd og plasseringer på 221 mill. kr, utgjør en andel på 1,8 prosent. Utbytte fra Akershus Energi er på samlet 245 mill. kr. Andelen utgjør 1,9 prosent av driftsinntektene.

7.5 Sentrale utgifter

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Rev.bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Avvik i %
Sentrale utgifter						
Lønns- og priskompensasjon (andel av 210" i 2023)	0	0	0	0	0	0,0 %
Dimensjonering nye stillinger	0	1 012	1 012	0	1 012	100,0 %
AFP, rentegaranti og reguleringspremie	0	152 019	175 419	160 334	15 085	8,6 %
Premieavvik og amortisering	0	-133 051	-133 051	-109 546	-23 505	-17,7 %
Sum Sentrale utgifter	0	19 980	43 380	50 788	-7 408	17,1 %

Sentrale utgifter omfatter hovedsakelig ordinær pensjonspremie, reguleringspremie, AFP samt premieavvik og amortisering av premieavvik fra tidligere år for fylkeskommunen.

Ansatte i Akershus fylkeskommune har medlemskap i Pensjonskassen for fylkene. Pedagogisk personal meldes inn i Statens pensjonskasse. I 2024 var pensjonspremien til betaling for pensjonsordningene på 582 mill. kr, mens beregnet pensjonskostnad, inkludert administrasjon for 2024, var på 372 mill. kr. Dette utgjorde et positivt premieavvik på 210 mill. kr. Premieavvik er differansen mellom innbetalt pensjonspremie og regnskapsført pensjonskostnad. Dette er en regnskapsteknisk måte å fordele pensjonskostnaden mer jevnt over år.

Reguleringspremien og rentegarantipremien fra Pensjonskassen for fylkene var på ca. 142 mill. kr i 2024. Reguleringspremien ble dekket med 23,4 mill. kr av premiefond i pensjonskassen. Dermed ble belastningen i driftsregnskapet redusert til ca. 119 mill. kr i 2024. Premiefond er et fond for tilbakeført premie og overskudd, og står i pensjonskassens balanse. Eventuelle midler på premiefond disponeres av eier, men kan bare brukes til fremtidig premiebetaling. Premiefondet fremgår ikke av regnskapet vårt, men bruk av fondet reduserer faktiske betalte pensjonspremier. Totalt ble det regnskapsført 160,3 mill. kr på posten tilknyttet pensjonskostnader i Pensjonskassen for fylkene. Dette omfatter i tillegg til reguleringspremie og rentegarantipremie også AFP og en pensjonssikringsordning.

Opprinnelig budsjett var på 152 mill. kr. Budsjettet ble oppjustert med netto 23,4 mill. kr i forbindelse med tertialrapportene som følge av årets lønnsoppgjør. Økt budsjett på denne posten ble dekket av økt bruk av premiefondet hos Pensjonskassen for fylkene.

Akershus fylkeskommunes pedagogiske personale er medlemmer i Statens pensjonskasse. Arbeidsgivers pensjonspremie føres under tilhørende rådsområder.

Samlet premieavvik og amortisering av premieavvik for de to pensjonskassene var negativt med 110 mill. kr, mot budsjettet minus 133 mill. kr. Differansen er hovedsakelig tilknyttet Pensjonskassen for fylkene, hvor lønnsanslaget som lå til grunn for budsjettet, var for lavt.

Det totale premieavviket (avviket mellom innbetalt premie og regnskapsført pensjonskostnad) utgjorde 210 mill. kr for de to pensjonskassene. Dette er et positivt premieavvik som ble inntektsført i 2024 og skal deretter utgiftsføres (amortiseres) de neste 7 årene. I 2024 ble det utgiftsført 100 mill. kr, som er amortiseringen av tidligere års premieavvik. Premieavviket for 2024 vil derfor belaste driftsregnskapet i flere år framover. Differansen mellom premieavviket og amortiseringen i 2024 ble avsatt til et premieavviksfond som har som formål å finansiere framtidige pensjonsutgifter, samt at det bidrar til å unngå store svingninger i pensjonsutgiftene.

Akkumulert premieavvik inklusiv arbeidsgiveravgift pr. 31.12.24 er på 750 mill. kr samlet for Pensjonskassen for fylkene og Statens pensjonskasse.

Se for øvrig note 11 i årsregnskapet for detaljert oppsett av pensjonsforpliktelsene.

7.6 Finansinntekter og -utgifter

Beløp i 1000	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Rev.bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Avvik i %
Finansinntekter/-utgifter						
Renteinntekter	0	-132 295	-155 295	-192 269	36 973	23,8 %
Utbytte	0	-180 000	-245 000	-245 000	0	0,0 %
Renteutgifter	0	217 229	232 229	228 160	4 069	1,8 %
Avdrag på lån	0	191 805	191 805	192 055	-250	-0,1 %
Sum Finansinntekter/-utgifter	0	96 739	23 739	-17 054	40 793	-171,8 %

7.6.1 Prognose netto finansutgifter

I tallene vises rente- og avdragsutgifter på sentrale poster knyttet til lånegjeld for Akershus fylkeskommune samlet og renteinntekter ved plassering av ledig likviditet.

Rente- og avdragsutgifter av samlet lånegjeld er i 2024 på 420,6 mill. kr, mens renteinntekter av bankinnskudd og plasseringer samt utlån til Galleriet AS er på 194,1 mill. kr.

Utbytte fra Akershus Energi er på 245 mill. kr i 2024. Netto finansutgifter eksklusive utbytte fra energiselskap er på 226,5 mill. kr, og inkludert utbytte et overskudd på 18,5 mill. kr.

Det positive resultatet for netto finansutgifter i hovedoversikten på ca. 45 mill. kr omfatter også resultat for renteinntekter på rådsområdene på ca. 20 mill. kr (inkl. renter av spillemidler på ca. 18 mill. kr). For nærmere kommentarer til finansforvaltningen vises til finansrapport i kapittelet «Rapportering finansreglement».

Resultatet for sentrale netto finansutgifter av lånegjeld og renteinntekter har et positivt avvik på ca. 42 mill. kr i forhold til budsjett. Det positive avviket kan dekomponeres i vesentlig høyere renteinntekter på bankinnskudd og fondsplasseringer på ca. 39 mill. kr og lavere renteutgifter/avdrag på 3,4 mill. kr. Likviditetsbeholdningen har vært høyere enn budsjettet, og også vært særlig usikker som følge av overgang fra Viken. Budsjettprognosen ble basert på en gjennomsnittlig samlet likviditet på ca. 1,8 milliarder kr på årsbasis. Den gjennomsnittlige likviditeten har ligget på 2,1 milliarder kr i 2024.

Inntekter av rentekompensasjon knyttet til transporttiltak og skolebygg (46,9 mill. kr) føres som statlig overføring og er omtalt under sentrale inntekter.

Revidert budsjett

Hovedsakelig som resultat av tidligere opptatt lån enn budsjettforutsetning, ble budsjettet for renteutgifter økt med 15 mill. kr og renteinntekter med 25 mill. kr i vedtak om rapport for 2. tertial. Som resultat av positiv differanse mellom innskuddsrente i fylkeskommunens hovedbank og lånerente, ble årets opprinnelig vedtatte låneopptak tatt opp tidligere enn forutsatt i budsjettet. Innløsning av deler av låneopptaket (hovedsakelig som følge av rebudsjetteringer og lavere låneopptak sist vedtatt i 2. tertialrapport), er ført som avdrag i investeringsregnskapet også finansiert med lånemidler (319 mill. kr).

Rente- og avdragsbelastning

Prosentandeler	2024
Brutto rente- og avdragsbelastning*	3,7
Avdragsprofil**	4,1

*Brutto rente- og avdragsbelastning = brutto rente- og avdragsutgifter som andel av driftsinntekter

**Avdragsprofil = avdrag i prosent av lånegjeld

Rente- og avdragsbelastningen for Akershus fylkeskommune ligger på 3,7 prosent i 2024. Belastningen er lavere enn landsgjennomsnittet for fylkeskommunene på 6,9 prosent. Størrelsen på avdrag i forhold til lånegjeld (inkludert Jessheim videregående skole ført som finansiell leasing), ligger på 4,1 prosent av lånegjelden i 2024. Landsgjennomsnittet for fylkeskommunene ligger på 4,5 prosent. Akershus fylkeskommune betalte ca. 39 mill. kr i avdrag utover lovpålagt minstegrense i 2024. Dette skyldes god buffer i beregningen og, og at betalte avdrag på finansiell leasing ikke er inne i avdragsberegningen.

Låneopptak vedtatt i årsbudsjett 2024 ble justert vesentlig ned sist i rapport for 2. tertial (FT-sak 126/2024). Innløsning av mer opptatt lån (319 mill. kr) er i henhold til budsjettforskrifter ført som avdrag i investeringsregnskapet finansiert med ubrukte lånemidler. Slik innløsning av lån er ikke ordinært årlig avdrag tatt med i beregning av avdragsbelasting.

Akershus fylkeskommune har i 2024 en gjeldsbelastning på ca. 41 prosent av driftsinntektene.

Lavere gjeldsgrad enn beregnet i ØP 2024-2027 skyldes at låneopptak er nedjustert gjennom året som følge av nedjusterte/rebudsjetterte investeringer. Landsgjennomsnittet for fylkeskommunene i 2024 ligger på 76,8 prosent. Akershus fylkeskommune har dermed en lav gjeldsbelastning sammenlignet med andre fylkeskommuner. Egenkapitalfinansieringen har vært høy også som følge av at investeringer og låneopptak har vært nedjustert og forskjøvet i forhold til opprinnelig budsjett. Det er også betalt høyere avdrag enn minstegrensen.

KS vurderer et gjeldsnivå på større enn 80-90 prosent av driftsinntektene som lite bærekraftig, men hva som er bærekraftig nivå er også avhengig av rentenivået og egen evne til å betjene gjeld. Økt gjeldsnivå vil uansett i sin tur redusere handlingsrommet på driftsbudsjettet.

Utbytte

Akershus Energi AS er heleid av Akershus fylkeskommune og morselskap i Akershus Energi konsern.

Utbytte fra Akershus Energi var i 2024 på 245 mill. kr. Til sammenligning var utbyttet fra Akershus Energi på 200 mill. kr i 2023 og 300 mill. kr i 2022. Generelt vil resultatene for energiselskapene kunne variere mye fra år til år avhengig av blant annet strømpris og statlige rammebetingelser.

Opprinnelig budsjettert utbytte fra Akershus Energi var på 180 mill. kr, men dette ble oppjustert med 65 mill. kr i forbindelse med selskapets generalforsamling i juni og fylkeskommunens budsjettregulering i 2. tertialrapport. Det ble vedtatt at de økte utbyttedmidlene skulle bidra til å dekke inn fylkeskommunens skattesvikt i 2024.

7.7 Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner

Beløp i 1000	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Rev.bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Avvik i %
Avsetninger og bruk av avsetninger						
Bruk av ubundne fond	0	-216 508	-505 207	-335 994	-169 213	-33,5 %
Overføring til investering	0	330 953	324 603	324 603	0	0,0 %
Ubundne avsetninger	0	0	0	0	0	0,0 %
Fondsføringer pensjon	0	133 051	133 051	124 992	8 059	6,1 %
Netto avsetninger	0	247 496	-47 552	113 602	-161 154	-338,9 %

Fondsføringer

Avsetning og bruk av bundne fond blir i vesentlig grad ikke budsjettet. Avviket på avsetning og bruk av disposisjonsfond skyldes hovedsakelig strykninger som følge av regnskapsmessig mindreforbruk på 200,7 mill. kr. Samlet 208,7 mill. kr er ikke brukt av disposisjonsfond, herav ved å redusere budsjettet bruk av reservefond, samferdselsfond, Oslofjordfond og klima- og miljøfond, og øke avsetning til samferdselsfond med 23,4 mill. kr. I tillegg er det ca. 30 mill. kr i økt bruk av premieavviksfond og 22 mill. kr i økt avsetning knyttet til årets premieavvik og amortisering.

Egenkapitalfinansiering

Utbytte fra energiselskapene bidrar vesentlig til egenkapitalfinansiering av investeringer. Det ble opprinnelig budsjettet med ca. 403 mill. kr i egenkapitalfinansiering herav 330 mill. kr fra utbytteinntekter i tillegg til overføringer knyttet til finansiering fra infrastrukturfondet. Samlet finansiering av investeringer med driftsmidler ble på 354 mill. kr i 2024. Herav er 324,6 mill. kr overført på sentrale poster. I tillegg til overført utbytte består dette av endringer i tertialrapport 2 som følge av 66,6 mill. kr i økt finansiering av investeringer (2025) fra økt rammetilskudd, samt redusert finansiering med hhv 52,6 mill. kr som del av inndekking av lavere skatteinntekter og 20,4 mill. kr knyttet til omklassifisering (FRID) fra investering til drift.

Det er i tillegg overført 29,5 mill. kr fra drift til investering på rådsområder ihht vedtak i tertialrapporter. Dette etter at 31,4 mill. kr i overføring av midler fra drift til investering er strøket knyttet til avslutning av investeringsregnskapet.

7.8 Fond

Disposisjonsfond (ubundne driftsfond) (beløp i 1 000 kr)	UB 31.12.2024	IB 01.01.2024
Reservefond	652 608	988 602
Energiutjevningfond	49 228	49 228
Oslofjordfond	8 221	1 212
Klima og miljøfond	7 602	8 058
Samferdselsfond	435 809	368 649
Pensjonspremiefond	7 390	0
Fond til dekning av premieavvik	786 373	668 770
Andre fond til ulike formål	48 071	53 579
Sum disposisjonsfond	1 995 302	2 138 098

Fylkeskommunens disposisjonsfond er på totalt ca. 2 milliarder kr ved utgangen av 2024. Dette er 142,8 mill. kr lavere enn ved inngangen til 2024. Årsaken til reduksjonen omtales for de ulike fondene under.

Disposisjonsfondene utgjør ca. 17 prosent av Akershus fylkeskommunes driftsinntekter ved utgangen av 2024. Disposisjonsfondene, eksklusive midler knyttet til det regnskapsmessige mindreforbruket for 2024, utgjør 15,7 prosent av driftsinntektene. Landsgjennomsnittet for fylkeskommunenes disposisjonsfond var 12,8 prosent i 2024.

Reservefond: Fylkeskommunens reservefond er midler som kan brukes ved inntektssvikt eller til å finansiere uforutsette utgifter.

Ved utgangen av 2024 utgjør reservefondet 652,6 mill. kr, som utgjør 5,7 prosent av driftsinntektene. Eksklusive midler knyttet til det regnskapsmessig mindreforbruket for 2024 på 200,7 mill. kr, utgjør reservefondet 451,9 mill. kr. Dette utgjør 4 prosent av driftsinntektene.

Reservefondet har en nedgang på 336 mill. kr i løpet av 2024. Dette er knyttet til budsjettert bruk av fond i opprinnelig budsjett 2024, overføring av ubrukte midler fra Vikens regnskapsmessig mindreforbruk i 2023 til rådsområdene i 2024 i samsvar med Vikens vedtatte økonomi- og finansreglement, samt Akershus fylkestings disponering av midler i sak pr. 1. tertialrapport 2024.

Utover reservefondet er øvrige disposisjonsfond under knyttet til ulike tidligere vedtatte formål:

Energiutjevningfond: Det har ikke vært behov for å benytte midler avsatt til høyere energipriser enn opprinnelig budsjettert i 2024. Fondet er følgelig uendret på 49,2 mill. kr ved utgangen av 2024.

Oslofjordfond: Det gjenstår 8,2 mill. kr på fondet til satsing Oslofjorden ved utgangen av 2024.

Klima- og miljøfond: Det gjenstår 7,6 mill. kr til klima- og miljøtiltak på fondet ved utgangen av 2024.

Samferdselsfond: Ved utgangen av 2024 står 435,8 mill. kr på samferdselsfondet. I 2024 har det vært høyere inntekter fra kostnadsdekkende leie enn utgifter til investering og drift av anlegg på kollektivområdet. Dette gir en økning på 67,1 mill. kr fra inngangen til 2024.

Pensjonspremiefond: Avsatte midler til finansiering av reguleringspremie er på 7,4 mill. kr ved utgangen av 2024.

Fond til dekning av premieavvik: Fylkestinget har vedtatt at premieavvik og amortisering av premieavvik skal holdes utenfor fylkeskommunens løpende driftsøkonomi og håndteres via fond til dekning av premieavvik. Fond til dekning av premieavvik er på 786 mill. kr ved utgangen av 2024, som er en økning på 117,6 mill. kr fra inngangen til 2024. Netto amortisering av premieavvik i 2024 avsatt til fondet utgjør ca. 125 mill. kr.

Ubundet investeringsfond (beløp i 1 000 kr)	UB 31.12.2024	IB 01.01.2024
Udisponert investeringsfond	181 612	137 629
Sum ubundet investeringsfond	181 612	137 629

Ubundne investeringsfond er på 181,6 mill. kr ved utgangen av 2024. Fondsmidlene er udisponerte midler som kan disponeres til investeringsformål. I 2025 er det avsatt 66,6 mill. kr til finansiering av investeringer. Videre er det tilbakeført 22,6 mill. kr til Buskerud og Østfold fylkeskommuner, som følge av slutføring av fordeling av eiendeler og gjeld fra Viken fylkeskommune mellom de tre fylkeskommunene.

7.9 Utvikling i netto driftsresultat

Beløp i 1000	Regnskap i fjor	Oppr. bud.	Rev. bud.	Regnskap	Avvik i kr	Avvik i %
Bruk av avsetninger						
Bruk av bundne driftsfond	0	-285	-515 228	-860 338	345 110	67,0 %
Bruk av disposisjonsfond	0	-413 515	-682 249	-503 535	-178 714	-26,2 %
Sum bruk av avsetninger	0	-413 800	-1 197 477	-1 363 873	166 396	13,9 %
Avsetninger						
Overføring til investering	0	402 773	385 507	354 083	31 424	8,2 %
Avsetninger til bundne driftsfond	0	1 305	6 340	903 913	-897 573	-14157,3 %
Avsetninger til disposisjonsfond	0	296 207	315 403	360 739	-45 336	-14,4 %
Sum avsetninger	0	700 285	707 250	1 618 735	-911 485	-128,9 %
Netto driftsresultat	0	-286 485	490 226	-254 862	745 089	152,0 %
Sum driftsinntekter	0	-11 081 323	-11 880 634	-12 140 157	259 523	2,2 %
Netto driftsresultat i prosent av driftsinntekter	0,0 %	2,6 %	-4,1 %	2,1 %	287,1 %	0,0 %

8 Investeringer

Akershus fylkeskommunes årsregnskap består av regnskapet for fylkeskommunekassen, som omfatter fylkeskommunens rådsområder, samt vertskommunesamarbeidet Fartøyvern og Tekniske og industrielle kulturminner (TIK).

Fylkeskommunale oppgavefellesskap, interkommunalt politisk råd og vertskommunesamarbeid, som fylkeskommunen er kontorfylkeskommune for, framgår i egne noter til årsregnskapet.

Det fylkeskommunale foretaket Akershus kollektivterminaler FKF framlegger eget årsregnskap.

Etter ny kommunelov og forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv, gjeldene fra 01.01.2020, skal det avlegges et konsolidert regnskap, som omfatter virksomhetene omtalt ovenfor og Akershus kollektivterminaler FKF. Det konsoliderte årsregnskapet skal vise fylkeskommunen som én økonomisk enhet.

Akershus kollektivterminaler FKF sitt årsregnskap 2024 og årsrapport legges fram som egen fylkestingssak i juni innen lovbestemte frister.

De fylkeskommunale oppgavefellesskapene, Østlandssamarbeidet og verskommunesamarbeidene er omtalt i denne årsrapporten i kapitlet "Fylkeskommunale selskaper og samarbeid". Det legges i tillegg fram en politisk sak i juni med årsregnskap og ytterligere årsrapportomtaler for de fylkeskommunale samarbeidene.

Tabellen nedenfor viser Akershus fylkeskommunes investeringsregnskap og budsjett for fylkeskommunekassen, samt fylkeskommunale oppgavefellesskap som Akershus er kontorfylkeskommune for, og interkommunalt politisk råd Østlandssamarbeidet. Av disse er det kun rådsområder og Fagskolen i Viken som har gjennomført investeringer i 2024.

Tabellen er satt opp i henhold til § 5-5 i økonomiforskrift til kommuneloven.

8.1 Statustabell, investering og finansiering § 5-5

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Regnskap 2024	Rev. bud. 2024	Avvik i kr
Investeringer i varige driftsmidler	0	3 423 478	2 286 257	2 682 452	396 195
Tilskudd til andres investeringer	0	88 000	246 701	146 199	-100 503
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	0	60 000	24 567	24 566	-1
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	319 022	319 022	0
Sum investeringsutgifter	0	3 571 478	2 876 547	3 172 239	295 692
Kompensasjon for merverdiavgift	0	-324 089	-125 459	-205 913	-80 454
Tilskudd fra andre	0	-2 281 783	-1 963 847	-2 029 637	-65 790
Salg av varige driftsmidler	0	0	-7 805	0	7 805
Salg av finansielle anleggsmidler	0	-60 000	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	-8 000	-8 000	-8 000	0
Bruk av lån	0	-562 833	-461 513	-583 950	-122 437
Sum investeringsinntekter	0	-3 236 705	-2 566 624	-2 827 500	-260 876
Overføring fra drift	0	-402 773	-354 083	-385 507	-31 424
Avsetninger til bundne investeringsfond	0	8 000	11 392	8 000	-3 392
Bruk av bundne investeringsfond	0	0	-11 216	-11 216	0
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	60 000	66 600	66 600	0
Bruk av ubundet investeringsfond	0	0	-22 616	-22 616	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	0	-334 773	-309 923	-344 739	-34 816
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	0	0	0	0	0

8.1.1 Investeringsutgifter

Bruttoinvesteringer for Akershus fylkeskommune var på 2,9 milliarder kr i 2024, inkludert investeringer finansiert med statstilskudd og bompenger.

Akershus fylkeskommune har hatt aktivitet i om lag 400 investeringsprosjekter i 2024.

Investeringsvolumet skyldes i hovedsak større byggeprosjekter på rådsområdene samferdsel og opplæring og kompetanse omtalt lenger under og i rådsområdenes egne kapitler.

Opprinnelig budsjetterte investeringer ble gjennom tertialrapportene i 2024 nedjustert med 683 mill. kr som følge av forskyvninger i framdrift på enkeltprosjekter. Herav ble investeringsbudsjettet på rådsområde opplæring og kompetanse nedjustert med 377 mill. kr og samferdsel med 321 mill. kr. De nedjusterte budsjettmidlene i 2024 er overført til 2025.

Investering i anleggsmidler

Investeringer i anleggsmidler (varige driftsmidler og tilskudd til andres investeringer) utgjør brutto 2,5 milliarder kr, og er i hovedsak byggeprosjekter innenfor samferdsel og opplæring og kompetanse.

Det er investert 2,1 milliarder kr i tiltak på fylkesvei og kollektiv. Store kollektivtiltak utgjør 1,7 milliarder kr, hvor det største prosjektet under gjennomføring er Fornebubanen. På fylkesvei er den største aktiviteten i 2024 tiltak for gående og syklende, i tillegg til forfallsinnhenting på fylkesveinettet. Eksklusive bompengefinansierte investeringer og refusjoner fra kommuner vedr. forskuttering av veiprosjekter mv., er fylkeskommunale investeringer på samferdsel ca. 142 mill. kr.

Det er investert 375 mill. kr i 2024 innenfor Opplæring og kompetanse, som i hovedsak er knyttet til større byggeprosjekter på de videregående skolene og fylkeskommunalt finansieringstilskudd til idrettshaller.

Investeringer i aksjer og andeler

Kjøp av aksjer og andeler på 24,6 mill. kr gjelder egenkapitalinnskudd i Pensjonskassen for 2024. Egenkapitalinnskuddet ble vedtatt nedjustert med ca. 35 mill. kr, i henhold til lavere behov for egenkapital hos pensjonskassen. Tidligere tinginnskudd i pensjonskassen fra salg av aksjer Galleriet AS er avvirket fra og med 2024, ihht. vedtak i fylkestinget i desember 2023.

Avdrag på lån

Årets opprinnelig vedtatte låneopptak ble tatt opp tidligere enn forutsatt i budsjettet. Dette som følge av positivt forhold mellom rente på lån og innskuddsrente. Deler av låneopptaket i 2024 er innløst med 319 mill. kr som følge av rebudsjetteringer (overføringer av ubrukte investeringsmidler fra 2024 til 2025) og lavere låneopptak vedtatt i 2. tertialrapport. Dette føres ihht regnskapsforskrifter som avdrag i investeringsregnskapet.

8.1.2 Investeringsinntekter

Sum investeringsinntekter (finansiering) i 2024 var på 2,6 milliarder kr.

Mva-kompensasjon knyttet til investeringer ble ca. 80 mill. kr lavere enn budsjettet. Dette skyldes vesentlige rebudsjetteringer på investeringsbudsjettet i løpet av 2024 (overføringer av ubrukte investeringsmidler fra 2024 til 2025).

Posten Tilskudd fra andre utgjør 1,96 milliarder kr er i hovedsak statlige overføringer til kollektivtrafikk. Av dette var tilskudd til Fornebubanen på 781 mill. kr og bompenger til Fornebubanen på 745 mill. kr. Videre var bompenger til lokale tiltak og kollektivstrengen på 331 mill. kr. Refusjon fra kommuner utgjorde 56 mill. kr og belønningsmidler fra staten 21,5 mill. kr.

Salg av finansielle anleggsmidler på 7,8 mill. kr gjelder salg av tomter i forbindelse med fylkesveiprosjekter. Mottatte avdrag på utlån på 8 mill. kr er fra Sporveien Vognmateriell AS.

Vedtatte nye lån til finansiering av investeringer var på 562,8 mill. kr. Finansieringsbehov/låneopptak som følge av hovedsakelig rebudsjetteringer ble nedjustert i 2. tertialrapport til ca. 265 mill. kr. Faktisk bruk av lån på 461,5 mill. kr avviker fra budsjett på grunn av strøket lånefinansiering som følge av regnskapsavslutningen. Lån til finansiering av investeringsprosjekter er etter dette 142,5 mill. kr, i tillegg til 319 mill. kr i avdrag finansiert via innløsning av låneopptak.

I tillegg til opptak av lån, mva-kompensasjon og tilskudd fra andre, er investeringsbudsjettet finansiert med vedtatt egenkapital som er overført fra driftsbudsjettet. Dette gjelder i hovedsak 330 mill. kr fra utbytteinntekter, i tillegg til overføringer knyttet til finansiering fra infrastrukturfondet. Overføring av driftsmidler til finansiering av investeringer ble redusert i løpet av året med ca. 49 mill. kr til 354 mill. kr. Dette er i henhold til vedtak i tertialrapporter (se også kapittelet [Økonomirapportering drift](#)).

Avsetning til bundne investeringsfond gjelder avsetning av avdrag på utlån til Sporveien Vognmateriell AS og avsetning av rekvirerte bompenger.

Bruk av bundne investeringsfond gjelder bruk av avsatte rekvirerte bompenger i 2023.

Det er avsatt 66,6 mill. kr til ubundet investeringsfond i henhold til fylkestingets vedtak i rapport pr. 2. tertial. Det er videre brukt/tilbakeført 22,6 mill. kr fra ubundet investeringsfond til Buskerud og Østfold fylkeskommuner, som følge av slutføring av fordeling av eiendeler og gjeld fra Viken.

8.1.3 Regnskapsavslutning

Som følge av samlet lavere netto investeringsutgifter og finansieringsbehov i forhold til budsjett på ca. 154 mill. kr i 2024, er det ihht regler for regnskapsavslutningen foretatt strykning/reduksjon av finansiering med lån (122,4 mill. kr) og overføring fra drift (31,4 mill. kr). Det er pr 31.12.2024 ubrukte lånemidler på ca. 155,7 mill. kr.

8.1.4 Avvik netto investeringsregnskap ekskl. aksjer/andeler

Samlede netto investeringsutgifter på rådsområdene i 2024 utgjorde 568 mill. kr. Dette er ca. 203 mill. kr lavere enn revidert vedtatt budsjett. Herav ligger netto investeringsutgifter 108,5 mill. kr lavere på rådsområde opplæring og kompetanse og ca. 89 mill. kr lavere på samferdsel, som hovedsakelig skyldes endret framdrift i forhold til planlagt. Se videre omtale av prosjektene under rådsområdene.

8.1.5 Egenfinansieringsandel 2024

Fylkeskommunens egenfinansieringsandel er på vel 45 prosent i 2024. Låneopptak er nedjustert i løpet av året som følge av endret periodisering av investeringer (forskyvning ut i tid).

Prosentandeler	2024
Egenfinansieringsandel *	45,4 %
Tilskudd fra staten og andre	0,0 %
Låneandel	54,6 %
Sum	100,0 %

*) Finansiering som andel av investeringer fratrukket mva-kompensasjon og korrigert for eksterne midler (bla OP 3-midler, belønningsmidler, statlige tilskudd Fornebubanen)

Tabellen ovenfor viser andelen investeringer som er finansiert med henholdsvis egenkapital, investeringstilskudd og lån de tre siste år. Investeringer finansiert med bompenger, belønningsmidler samt mva-refusjon er fratrukket, for at realitet og utvikling når det gjelder lånefinansiering og egenkapitalfinansiering av fylkeskommunens «egne» investeringer skal komme fram.

Egenfinansiering består av 354 mill. kr overført fra driftsmidler til finansiering av investeringer, 22,6 mill. kr fra ubundet investeringsfond og 7,8 mill. kr i salg av tomter. Faktisk finansiering med lån ble på 461,5 mill. kr, herav 142,5 mill. kr i finansiering av prosjekter og 319 mill. kr for innløsning av lån.

Egenfinansieringsandelen definert som egenkapital i prosent av brutto investeringer, er for fylkeskommunenenes landsgjennomsnitt på 35,5 prosent i 2024, og for Akershus på 42 prosent.

8.2 Status investeringer aggregert

Finans og organisasjon

Beløp i 1000

Grupperingsnivå	Årets budsjett			
	Opprinnelig budsjett	Rev. bud.	Regnskap hiå.	Rest bud. i år
Administrasjonsbygg	0	2 693	2 693	0
Årlige avsetninger	0	15 712	15 690	22
Sum	0	18 405	18 382	22

Kultur, tannhelse og frivillighet

Beløp i 1000

Grupperingsnivå	Årets budsjett			
	Opprinnelig budsjett	Rev. bud.	Regnskap hiå.	Rest bud. i år
Kulturprosjekter	0	824	317	507
Tannhelse	11 701	22 298	14 447	7 851
Sum	11 701	23 122	14 764	8 358

Opplæring og kompetanse

Beløp i 1000

Grupperingsnivå	Årets budsjett			
	Opprinnelig budsjett	Rev. bud.	Regnskap hiå.	Rest bud. i år
Avsetninger til prosjekter under programmering/utredning	55 500	4 612	0	4 612
Prosjekter under gjennomføring	555 086	401 662	310 572	91 090
Prosjekter under planlegging med finansieringsvedtak	127 000	33 689	28 936	4 753
Årlige avsetninger	120 620	25 734	20 286	5 447
Sum	858 206	465 697	359 794	105 903

Rådsuavhengige utgifter og inntekter

Beløp i 1000

Grupperingsnivå	Årets budsjett			
	Opprinnelig budsjett	Rev. bud.	Regnskap hiå.	Rest bud. i år
Finans	0	0	24 567	-24 567
Oppsett mangler	60 000	47 182	22 616	24 566
Sum	60 000	47 182	47 183	-1

Samferdsel

Beløp i 1000

Grupperingsnivå	Årets budsjett			
	Opprinnelig budsjett	Rev. bud.	Regnskap hiå.	Rest bud. i år
Avtaler om justeringsrett	0	0	1 348	-1 348
Forfallsinnhenting	121 071	112 323	106 786	5 537
Grunnerverv	0	0	134	-134
Kollektivterminaler	73 600	43 082	32 460	10 622
Kollektivtiltak fylkesvei	15 969	20 017	11 828	8 189
Mindre utbedringer	0	52 630	47 146	5 484
Planlegging	40 000	40 775	37 258	3 517
Store kollektivtiltak	1 927 658	1 717 730	1 685 653	32 076
Store utbedringstiltak inkl. bru og tunnel	164 721	68 210	51 356	16 854
Tilrettelegging for gående og syklende	264 380	228 722	135 945	92 777
Trafikksikkerhetstiltak	12 172	15 322	7 487	7 835
Sum	2 619 571	2 298 811	2 117 402	181 409

9 Oppfølging av vedtak og oppdrag

9.1 Status oppdrag for fylkeskommunen

9.1.1 Verbalvedtak (P)

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Beskrivelse status
Fylkestingets verbalvedtak nr. 01. Fylkestinget ber om at fylkesrådet utarbeider en sak om «Inkluderende avgangsmarkering for hele kullet» som fremmes for fylkestinget i løpet av 2024.	For å få til en så konkret sak som mulig bør det legges vekt på hva fylkeskommunen som skoleeier kan bestemme og hva som er holdningsskapende arbeid. Det er flere kommuner som gjennom sitt forebyggende arbeid gjør innsats på dette området. Det er viktig å innhente erfaringer fra disse arbeidene og fra ungdommene. Videre ønskes det at det vurderes om det kan iverksettes 2-3 samarbeidsprosjekt/pilotprosjekt med utvalgte kommuner for å teste ut nye samarbeidsformer eller om noe fra en kommune har overføringsverdi til en annen. Fylkesrådet bes avklare om man innenfor rammen har tilstrekkelig midler til dette eller synliggjøre et kostnadsanslag.	Igang satt	R04 Opplæring og kompetanse: Dette jobbes med både lokalt og sentralt. Avgangsmarkering har fått nasjonal oppmerksomhet, og Akershus bidrar på ulike arenaer for å finne en god løsning som inkluderer alle elever. Det legges fram en sak høsten 2024. Det er viktig med en avgangsmarkering som er inkluderende og som verdig markering av avsluttet skolegang.
Fylkestingets verbalvedtak nr. 02. Kompetanse og utdanning; arbeidslivets kompetansebehov	Akershus er en region i vekst og det er viktig at universitet og fagskole tilbyr den kompetansen som arbeidslivet etterspør. Målet må være at arbeidslivets kompetansebehov dekkes i vår region. Fylkestinget ber fylkesrådet styrke samarbeidet med de ulike høyere kunnskapsinstitusjonene og fagskolen i Akershus. Det er ønskelig at fylkesrådet legger frem en strategi for fylkestinget for hvordan vi kan utvikle dette arbeidet videre.	Ikke påbegynt	R04 Opplæring og kompetanse: Akershus fylkeskommune har tett samarbeid med arbeidslivet om å utdanne fagarbeidere med relevant kompetanse i takt med etterspørselen i arbeidslivet. Yrkesopplæringsnemnda fikk i juni presentert en sak som handler om behovet for lærlinger 2 år frem i tid, og behovet for fagkompetanse 4 år frem i tid. Saken tar for seg de ulike yrkesfagene fordelt på region. Fylkeskommunen har god dialog med Oslo Met og NMBU om videre og utvidet samarbeid. Det jobbes også med en sak om campus på Romerike for fagskolen i Viken. R07 Næring, idrett, mangfold og folkehelse: Samarbeid med rådsområde opplæring og kompetanse om etablering av kompetanseforum Akershus er igangsatt. Tilskuddsordningen bedriftsintern opplæring er utlyst.
Fylkestingets verbalvedtak nr. 03. Aktive lokalsamfunn	«Aktive Lokalsamfunn» er et konsept og et prosjekt der idrettslaget tar initiativ til en styrket samhandling med det offentlige generelt og skoleverket spesielt, om barn og unges trygge og aktive oppvekst. Fylkestinget ber fylkesrådet se nærmere på hvordan også Akershus fylkeskommune kan støtte idretten og lokalsamfunnene i dette arbeidet, herunder også andre initiativ som bidrar til samme målsetning.	Følger planen	R07 Næring, idrett, mangfold og folkehelse: Følges opp kontinuerlig, gjennom dialog, tilskuddsordninger, satsninger og medvirkning.
Fylkestingets verbalvedtak nr. 04: Forebygging mot mobbing	Fylkestinget ber fylkesrådet komme tilbake med en sak som viser muligheter for å forebygge mobbing på alle videregående skoler i Akershus. Akershuskolen skal være en sosial trygg arena for alle elevene med vekt på tilhørighet og læring.	Igang satt	R04 Opplæring og kompetanse: Det jobbes kontinuerlig ved alle skoler, i samarbeid med aktuelle aktører, for å legge til rette for at elevene opplever trygge og gode opplæringsarenaer. Tilsvarende jobber vi sammen med lærebedrifter, opplæringskontor og

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Beskrivelse status
			kommuner for å sikre at våre læringer og lærekandidater er en del av et godt arbeidsmiljø.
Fylkestingets verbalvedtak nr. 05. Næring; sirkulærøkonomi	Sirkulærøkonomi skal spille en viktig del i den varslede næringsstrategien, med mål om at Akershus skal bli et sirkulærøkonomisk foregangsfylke.	Følger planen	R07 Næring, idrett, mangfold og folkehelse: Oppstartsmelding for næringsstrategi ble sendt til politisk behandling og er sluttbehandlet i fylkestinget. Igangsatt arbeid med kartlegging av materialstrømmer innen sirkulærøkonomi.
Fylkestingets verbalvedtak nr. 06. Klima og miljø; transportsektoren.	I arbeidet med handlingsplanen for hvordan Akershus skal bidra til at Norge oppfyller sine internasjonale forpliktelser på klima og miljøområder ber fylkestingets om at fylkesrådet tar initiativer for et tett samarbeid med næringslivet. Et slikt samarbeid med særlig transportsektoren er avgjørende for at sektoren skal redusere sine klimautslipp, og fylkestinget ber fylkesrådet særlig: Etablere samarbeid med relevante aktører for at biogass fra lokale avfallsressurser økes og gjøres tilgjengelig for transportsektoren. Sørge for at fylkeskommunenes kjøretøy blir utslippsfrie, men ikke på en slik måte at beredskapshensyn og muligheten til å brøyte, salte og strø fylkesveier blir svekket.		R08 Plan, kulturminner, klima og miljø: Følges opp gjennom utskiftingsplanen for utfasing av fossile kjøretøy og anleggsmaskiner, og tiltak gjennom Biogass Oslofjord.
Fylkestingets verbalvedtak nr. 07. Klima og miljø; Grønt Landtransportprogram	Akershus fylkeskommune skal søke om observatørstatus i Grønt Landtransportprogram (GLP), som er et offentlig - privat samarbeid som skal bidra til å forsere det grønne skiftet innen næringstransporten. Programmet samler bedrifter og næringsorganisasjoner for i fellesskap å finne de meste effektive tiltakene for å oppnå klimakutt. Programmet gjennomfører prosjekter innen bl.a. biogass, utslippsfrie langdistansebusser og batterielektriske lastebiler. Offentlige virksomheter har mulighet til å delta aktivt i programmets ulike aktiviteter, møter og pilotprosjektet. GLP er en viktig arena for å sikre et godt samarbeid med næringslivet og fylkestinget ber fylkesrådet søke observatørstatus i Grønt Landtransportprogram og aktivt delta i arbeidet for å bedre samarbeidet med næringslivet.	Igangsatt	R05 Samferdsel: Akershus fylkeskommune har hatt observatørstatus for Grønt landtransportprogram siden høsten 2022 gjennom Østlandssamarbeidet og prosjektet Grønne Energistasjoner. Grønt Landtransportprogram (GLP) er et offentlig-privat samarbeid som skal bidra til det grønne skiftet i næringstransporten.
Fylkestingets verbalvedtak nr. 08. Klima og miljø; fylkeskommunens eiendomsmasse.	Den fylkeskommunale eiendomsmassen må gjennomgås. Fylkestinget ber fylkesrådet gjøre en grundig gjennomgang av den fylkeskommunale eiendomsmassen for å kartlegge hvilke eiendommer fylkeskommunen må beholde og hvilke eiendommer som kan avhendes. Det skal ikke være noe mål for Akershus fylkeskommune å eie eiendommer det ikke er strengt behov for.	Igangsatt	

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Beskrivelse status
Fylkestingets verbalvedtak nr. 09. LED-lysanlegg på Oscarsborg festning.	Fylkestinget ber fylkesrådet bes vurdere finansiering av nytt LED-lysanlegg på Oscarsborg festning.	Ikke påbegynt	R03 Finans og organisasjon: Fylkesrådet har vurdert tiltaket. Fylkesrådet har ikke funnet økonomisk rom til å gjennomføre tiltaket.
Fylkestingets verbalvedtak nr. 10. Regional sikkerhet og beredskap.	Fylkestinget ber Fylkesrådet i sterkere grad vektlegge sikkerhet og beredskap i samfunnsutviklerrollen. I alle relevante saker som legges fram til behandling i Fylkestinget skal sikkerhet og beredskap drøftes og tiltak vurderes.	Følger planen	R02 Fylkesrådsleders kontor: Fylkesrådet er bevisst på at ansvaret for å koordinere sikkerhets- og beredskapsarbeidet regionalt ligger hos statsforvalter og fylkesrådet vil bidra til tydelige ansvarslinjer mellom de ulike forvaltningsnivåene samtidig som fylkeskommunen skal ivareta sine roller i dette arbeidet på en god måte. Fylkesrådet jobber for øvrig med å styrke arbeidet med sikkerhet og beredskap i fylkeskommunen gjennom å styrke seksjonen under fylkesdirektør ved fylkesrådsleders kontor. En stor del av sikkerhets- og beredskapsarbeidet i Akershus fylkeskommune i 2024 gikk med til å etablere og organisere fagområdet i ny fylkeskommune. Dette inkluderte innføring av krisestøtteverktøyet Rayvn i fylkesadministrasjonen og alle de videregående skolene. Grundig arbeid med ny helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse, samt innledende fase med å etablere Nasjonalt begrenset nett (NBN).
Fylkestingets verbalvedtak nr. 11. Ungdomsgarantien.	Fylkestinget ber Fylkesrådet legge frem sak om hvordan Ungdomsgarantien kan implementeres i Akershus, og hvordan fylkesrådet og fylkestinget i Akershus kan etablere samarbeid med NAV for å sikre at flere unge kommer seg ut i aktivitet, arbeid eller utdanning.	Følger planen	R04 Opplæring og kompetanse: Vi har en overordnet samarbeidsavtale med NAV, denne vil ligge til grunn for lokale avtaler. NAV er en viktig samarbeidspartner for oss, og vi har NAV medarbeidere på flere skoler. Veiledningssentrene våre har tett samarbeid med de lokale NAV kontorene, dette vil også belyses i en sak.
Fylkestingets verbalvedtak nr. 12. Akershuskonferansen; en arena hvor alle gode krefter møtes for å bygge Nye Akershus.	Fylkestinget ber Fylkesordfører igangsette og lede arbeidet med planlegging og gjennomføring av Akershuskonferanser, med oppstart i 2024. Forretningsutvalget skal fungere som styringsgruppe, og overordnede rammer og budsjett for konferansen skal behandles i Fylkestinget.	Ikke påbegynt	

9.1.2 Politiske tilleggsbestillinger (P)

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Beskrivelse status
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 01. Akershus skal så langt det er mulig kun gjennomføre kantslått 1 gang i året, og aldri tidligere enn etter blomstringa. Det skal så langt mulig ikke brukes plantegift.		Følger planen	R05 Samferdsel: Under kantslått har Akershus fokusert på å klippe så lite som mulig, for å beholde et størst mulig artsmangfold av planter og insekter, samtidig som vi har sørget for god trafikkssikkerhet. Det klippes kun en meter i bredden ved første klipp og full bredde på høsten.
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 02. Det settes i gang et prosjekt opp mot kommunene for å spre bevissthet om myras verdi og potensiale for/i å restaurere myr.	Det settes i gang et prosjekt opp mot kommunene for å spre bevissthet om myras verdi og potensiale for/i å restaurere myr.	Igangsatt	R08 Plan, kulturminner, klima og miljø: Det ble avsatt 1 mill. kr i rådsområdet til å støtte kommunenes arbeid. Etter søknad til Sparebankstiftelsen i 2024 fikk vi innvilget 7 millioner til naturrestaurering sammen med kommunene, til bruk i 2025 og 2026.
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 03. Utrede busstilbud gjennom Oslofjordtunnelen.	I 2020 lå alt til rette for å teste ut en pilot med busstilbud gjennom Oslofjordtunnelen, men på grunn av koronapandemien ble piloten satt på vent. Fylkestinget mener tiden nå er moden for å få dette utredet på nytt. Busstilbudet er sterkt ønsket av lokale politikere, pendlere og elever i Frogn, Nesodden og Asker kommuner. Et slikt busstilbud som korresponderer med ekspressbusser til Oslo, Østfold og Sverige, samt flybussen til Gardermoen vil bidra til at flere velger kollektivt, samt kunne frigjøre pendlere-parkeringsplasser.	Ferdig	R05 Samferdsel: Ruter vurderer at det er et for svakt markedsgrunnlag til at det riktig ressursbruk, på nåværende tidspunkt, å opprette busstilbud gjennom Oslofjordtunnelen.
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 04. Nasjonale transportordninger.	Fylkestinget er opplyst om at kostnader for å få en TT-ordning som tilsvarer nasjonalt nivå er oppgitt til å være 80,5 mill. kr pr år. Det bør være et mål at våre innbyggere tilbys 21 transportordninger som er på nasjonalt nivå. Noen grupper er dekket av bestillingstransport/alders- vennlig transport. Fylkestinget ber fylkesrådet gå i dialog med Ruter for å utvide tilbudet for bestillingstransport hvor brukerens behov er i sentrum slik at ordningene kan sees i sammenheng. (opprinnelig verbalforslag nr. 75, fremmet av INP og PP)	Følger planen	R05 Samferdsel: Fylkeskommunenes søknad om utvidet TT-ordning ble innvilget kun for de delene av fylket som allerede var innlemmet i den utvidede ordningen, og ble avslått for resten av fylket. Fylkesrådet vil samarbeide med Ruter AS for å videreutvikle tilbudet innenfor fylkeskommunens kollektivansvar. Samtidig er den nasjonale ordningen under revisjon og Akershus har sendt innspill til Samferdselsdepartementets høring om saken.
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 05. Plan; arealnøytralitet.	Mål om arealnøytralitet skal være førende for Akershus sitt arbeid med nye regionale planer, og fylkeskommunens arbeid med å øke kunnskapsgrunnlaget om arealnøytralitet i kommunene skal videreføres.	Igangsatt	R08 Plan, kulturminner, klima og miljø: Følges opp gjennom arbeidet med regionale planer og arealregnskap.
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 06. Vektlegge bruk av fossilfrie maskiner.	Akershus fylkeskommune skal ved utlysning av nye anbud innenfor transport, næring, bygg og anlegg mm., der dette er praktisk mulig, vektlegge	Følger planen	R05 Samferdsel: Bruk av fossilfrie anleggsmaskiner og lastebiler vektlegges ved tildeling i anleggsentrepriser. Det er gjennomført evaluering i tre konkurranser, og

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Beskrivelse status
	bruk av fossilfrie maskiner som et kriterium for valg av leverandør.		tildelt 2 kontrakter i 2024. Tildeling av siste kontrakt skjer i januar 2025. Omstilling innen drift og vedlikehold vil skje ved fornyelse av kontraktene.
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 07. Styring av samarbeidet mellom utdanning og næringsliv	Fylkestinget ber om videre oppfølging om samarbeidet mellom utdanning og næringsliv, og hvordan det kan styrkes. Saken kan vises til hvordan samarbeidet fungerer på Kongsberg og andre steder i Viken med tilsvarende samarbeid, og hvordan vi kan overføre kunnskapen til Akershus fylke.	Igangsatt	R04 Opplæring og kompetanse: Fylkeskommunen samarbeider med arbeidslivet innenfor mange ulike områder. Skolene våre har tett samarbeid med mange bedrifter i gjennomføringen av faget Yrkesfaglig fordyping. Vi samarbeider med et stort antall lærebedrifter, opplæringskontor og bransjer i arbeidet med å følge opp løpende kontrakter, samt rekruttering av nye læreplasser. I tillegg vil samhandling med arbeidslivet være en viktig del av arbeide med regional plan for Opplæring og verdiskaping. Akershus fylkeskommune styrker og videreutvikler samarbeidet med Ungt Entreprenørskap. Det vil bli lagt frem en sak om utstyrsparken på yrkesfaglige utdanningsprogrammer, for å sikre at opplæringen blir relevant for elevene og arbeidslivet, samt et samarbeid med næringslivet slik at elevene kan bruke bedriftenes utstyrspark. Dette kan også sees i sammenheng med en lokalisering av Fagskolen på Romerike.R07 Næring, idrett, mangfold og folkehelse: Samarbeid med rådsområde opplæring og kompetanse om etablering av kompetanseforum Akershus ble igangsatt.
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 08. En skole der alle kan lykkes; strategi for fullført og bestått.	Fylkestinget ber Fylkesrådet videreføre- og utvikle strategi for fullført og bestått, en strategi som ble lagt frem av fylkesrådet i Viken som skal sikre at alle elever i Akershus skal fullføre og bestå. Det skal årlig rapporteres til fylkestinget om hvordan strategien etterleves.	Følger planen	R04 Opplæring og kompetanse: Strategi for fullført og bestått er videreført i Akershus. Det arbeides med en ny strategi som også tar inn i seg psykisk helseteam og helsefremmende skoler. Skolene tilrettelegger for at elevene skal fullføre og bestå videregående opplæring med størst mulig læringsutbytte for den enkelte.
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 09. En skole der alle kan lykkes; forebygge radikaliserings og ekstremisme.	Fylkestinget ber Fylkesrådet om å forebygge radikaliserings og ekstremisme i skolen, blant annet gjennom å sørge for at alle elever i Akershus-skolen får tilbud om demokratiopplæring gjennom for eksempel besøk på demokratiwerkstedet på Utøya, 22.juli-senteret og minnesenteret ved Al Noor-moskeen.	Igangsatt	R04 Opplæring og kompetanse: Det jobbes helhetlig og forebyggende, i samarbeid med politi og kommune, for å forebygge radikaliserings og ekstremisme. Fokus på læringsmiljø i skolene, og forebygging av uønskede hendelser. Fylkeskommunen jobber sammen med kommunene for å sikre nok politiressurser for å trygge ungdommene våre. Sandvika videregående skole har inngått et samarbeid med Stiftelsen 10. august og har felles utarbeidet et undervisnings-tilbud for skoleklasser på bakgrunn av terrorhendelsene i Bærum i 2019. Tilbudet inneholder et besøk og en gjennomgang av terrorhendelsen i selve moskeen og videre omvisning og dialogsamtale i læringssenteret. Alle vg3-elevne på skolen vil hvert år delta i undervisningstilbudet i minne- og læringssenteret.
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 10. Arbeid til alle er jobb nummer 1; utstyrsparken på videregående skoler.	Fylkestinget ber Fylkesrådet om å gjennomgå utstyrsparken på de yrkesfaglige linjene i Akershuskolen, og legge frem sak til fylkestinget om behovet for innkjøp av nytt og moderne utstyr. Fylkestinget ber Fylkesrådet	Følger planen	R04 Opplæring og kompetanse: Det avsettes årlig midler til kostnadskreven utstyr i investeringsbudsjettet til opplæring kompetanse. Midlene deles ut til skolene etter en søknadsprosess. Dette bidrar til fornying og utvidelse av utstyrsparken ved skolene.

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Beskrivelse status
	etablere dialog med de respektive bransjene ved innkjøp av nytt utstyr.		
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 11. Arbeid til alle er jobb nummer 1; tilrettelegging	Fylkestinget ber Fylkesrådet om aktivt å tilrettelegge arbeidsplass- og oppgaver som arbeidsgiver, innenfor gjeldende regelverk, og i samarbeid med NAV.	Følger planen	
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 12. Bedre og billigere kollektivtilbud; prioritere barn og unge.	Fylkestinget ber Fylkesrådet om å prioritere barn og unge når pristiltak på kollektivtransport vurderes, men samtidig ha som ambisjon å gjøre kollektivtransport billigere for alle aldersgrupper.	Ferdig	R05 Samferdsel: Fylkesrådet har sikret billige månedskort og enkeltbilletter for barn og unge i 2024. I tillegg ble Reis-ordningen videreført med en rabattkurve som halverte kostnadene. Dette sørget for at det ble billigere å reise kollektivt for barn, unge og voksne. Det er også startet et arbeid med å utrede en ny prismodell for kollektivtransport, hvor bl.a. sonesystemet blir vurdert.
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 13. Bedre og billigere kollektivtilbud; Oslofjorden som transportåre.	Fylkestinget ber Fylkesrådet om å videreutvikle Oslofjorden som transportåre, og sørge for at all fergetransport på fjorden er utslippsfri.	Følger planen	R05 Samferdsel: Arbeidet med å legge om til utslippsfrie hurtigbåter er forsinket. Forsinkelsene skyldes leveringsproblemer av teknisk materiell og økt behov for testing av en batteribytterobot. Arbeidet vil trolig ferdigstilles i løpet av 2025.
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 14. Bedre og billigere kollektivtilbud: TT-ordningen.	Fylkestinget ber Fylkesrådet om å arbeide for at Akershus fylkeskommune innlemmes i den statlige ordningen for tilrettelagt transport (TT).	Ferdig	R05 Samferdsel: Fylkeskommunen søkte om statlige midler til utvidet TT-ordning, men søknaden ble kun innvilget for de delene av fylket som allerede var innlemmet i den utvidede ordningen, og ble avslått for resten av fylket. Den nasjonale ordningen er under revisjon og Akershus har sendt innspill til Samferdselsdepartementets høring om saken.
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 15. Bedre og billigere kollektivtilbud; tverrgående forbindelser.	Fylkestinget ber Fylkesrådet om å utvikle og utbedre de tverrgående forbindelsene innad kommunene og innad regionene.	Følger planen	R05 Samferdsel: Det er en del av Ruters oppdrag å vurdere markedsgrunnlaget for busslinjer. I 2024 har fylkesrådet prioritert å opprettholde et tilfredsstillende kollektivtilbud og holde prisene lave for barn og unge.
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 16. Bedre og billigere kollektivtilbud; bestillingstransport.	Fylkestinget ber Fylkesrådet om å gjenoppta evalueringen av "pilot Nes" med mål om å utbedre og utvikle bestillingstransport, spesielt i de områdene i Akershus der det per dags dato ikke er grunnlag for ordinære ruter og busser. Bestillingstransport bør vurderes styrket ikke bare for eldre og mennesker med nedsatt funksjonsevne, men også som et reelt kollektivtilbud i mindre befolkningstette områder i Akershus.	Igang satt	R05 Samferdsel: Fylkesrådet har ikke avsatt egne midler til å styrke bestillingstransporten i Akershus, utover tilbudet Ruter har i dag, men viser til at Ruter gjennomfører to store piloter for bestillingstransport. Erfaringer fra disse pilotene skal brukes til å forbedre bestillingstransport-tilbudet i både Oslo og Akershus i fremtiden. Fylkesrådet samarbeider med Ruter AS for å videreutvikle tilbudet innenfor fylkeskommunens kollektivansvar.
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 17. Vår felles fremtid; klimabudsjett- og regnskap.	Fylkestinget ber Fylkesrådet om å videreføre og videreutvikle klimabudsjett- og regnskap for å kartlegge og redusere klimagassutslipp i Akershus.	Igang satt	R08 Plan, kulturminner, klima og miljø: Klimabudsjett for 2025 ble utarbeidet og behandlet sammen med økonomisk budsjett. Klimaregnskap for 2024 blir utarbeidet i løpet av 2025, pga. senere tilgjengelige data.
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 18. Vår felles fremtid; anskaffelsesstrategien.	Fylkestinget ber Fylkesrådet om å styrke anskaffelsesstrategien i Akershus fylkeskommune, blant annet gjennom å stille strenge og målretta klimakrav ved anskaffelser og innkjøp for å omstille til et mer bærekraftig, grønnere og sirkulært samfunn; stille ambisiøse klimakrav blant annet knyttet til	Følger planen	

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Beskrivelse status
	produksjon, transport, emballasje og avfallshåndtering, samt benytte seriøse leverandører og underleverandører, som har respekt for arbeidstaker- og menneskerettigheter, og som har forpliktet seg til å levere markedsledende arbeidsvilkår.		
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 19. Vår felles fremtid; byggeprosjekter.	Fylkestinget ber Fylkesrådet om å stille krav om fossilfrie bygge- og anleggsplasser i egne fylkeskommunale byggeprosjekter, og ta initiativ til et sirkulærøkonomiprojekt for å styrke gjenvinning og gjenbruk i egne byggeprosjekter.	Igangsatt	
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 20. Vår felles fremtid; anskaffelser og innkjøp.	Fylkestinget ber Fylkesrådet om å stille strenge og målrettede klimakrav ved anskaffelser og innkjøp, og benytte innkjøpsmakten til å stimulere til utvikling av lokale arbeidsplasser, grønn næringsutvikling og gjenbruk av materialer.	Følger planen	
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 21. Vår felles fremtid; energiproduksjon og energieffektivisering.	Fylkestinget ber Fylkesrådet sørge for økt energiproduksjon i egne bygg ved å sikre at flest mulig fylkeskommunale bygg har solceller på taket, samt satse på energieffektivisering i nybygg og rehabilitering av fylkeskommunale bygg.	Igangsatt	
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 22. Vår felles fremtid; unngå nedbygging av dyrka mark.	Fylkestinget ber Fylkesrådet om å støtte kommunenes arbeid med å unngå nedbygging av dyrka mark. Dersom viktige samfunnshensyn gjør det nødvendig å bygge på dyrka mark, bør det etableres erstatningsarealer med dyrka mark.	Følger planen	R08 Plan, kulturminner, klima og miljø: Følges opp i den løpende samhandlingen om kommunale planprosesser og gjennom arbeidet med regionale planer.
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 23. Vår felles fremtid: arealregnskap.	Fylkestinget ber Fylkesrådet etablere bruk av arealregnskap til å motvirke tap og nedbygging av verdifull natur, biologisk mangfold og dyrka mark.	Følger planen	R08 Plan, kulturminner, klima og miljø: Arealregnskapsprosjektet i Akershus, Buskerud og Østfold har pågått i 2024, og fortsetter i hele 2025. Se utfyllende info under kapittel Bærekraftig utvikling. Det jobbes også med dette gjennom arbeidet med regionale planer.
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 24. Vår felles fremtid: utslippsfri kollektivtransport.	Fylkestinget ber Fylkesrådet sørge for at all kollektivtransport i Akershus, samt fylkeskommunens egen bilpark, er utslippsfri innen 2028.	Igangsatt	R05 Samferdsel: Overgang til nullutslippskjøretøy i kollektivtransporten implementeres når Ruters kontrakter rulleres. Fylkesrådet har åpnet for at Ruter kan forlenge eksisterende busskontrakter på Romerike og i Asker. Dersom opsjonen brukes, vil ikke kollektivtrafikken i Akershus være utslippsfri innen 2028. Beslutningen skyldes hensyn til økonomi, beredskap og tilliten til kollektivsystemet. Fylkesrådet påpeker at det viktigste fylkeskommunen kan gjøre for klimaet er å gjøre det attraktivt å reise kollektivt. Busser er klimavennlige i seg selv. Samferdsels egne kjøretøy skiftes til utslippsfri der det er hensiktsmessig ved utskiftning. Det er blant annet beredskapsmessige hensyn som fører til at bilparken per i dag ikke kan legges om til utslippsfri.

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Beskrivelse status
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 25. Et godt kultur-, idretts- og fritidstilbud i hele Akershus; vedlikehold og drift.	Fylkestinget ber Fylkesrådet om å legge frem sak for fylkestinget der nødvendig vedlikehold av våre egne kunst- og kulturinstitusjoner forekommer, med en fremdriftsplan som kan sikre fremtidig forsvarlig drift av blant annet Museene i Akershus (MiA).	Ikke påbegynt	R06 Kultur, tannhelse og frivillighet: Fylkesrådet varslet en egen sak om Gamle Hvam i 2024. Dette er den eneste kulturinstitusjonen som fylkeskommunen selv eier. Fylkesrådet fremmer ikke egen sak om kulturinstitusjoner i fylket som har behov for vedlikehold eller nye lokalitetsbehov. Fylkesrådet er for øvrig kjent med at flere institusjoner i fylket som har behov for og jobber med planer for bedre lokaler.
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 26. Et godt kultur-, idretts- og fritidstilbud i hele Akershus; gratis leie.	Fylkestinget ber Fylkesrådet om å videreføre gratis leie av fylkeskommunale lokaler for frivillige lag- og organisasjoner i Akershus.	Igang satt	R04 Opplæring og kompetanse: Akershus fylkeskommune tilrettelegger for gratis utlån i tråd med vedtatt forskrift for utlån av skolebygg.
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 27. Et godt kultur-, idretts- og fritidstilbud i hele Akershus; partnerskapsavtaler	Fylkestinget ber Fylkesrådet om å gå i dialog med de frivillige paraplyorganisasjonene med mål om å etablere partnerskapsavtaler. Fylkesrådet skal komme tilbake til fylkestinget med sak når en slike avtaler foreligger.	Følger planen	R06 Kultur, tannhelse og frivillighet: Fylkesrådet behandlet sak om partnerskapsavtaler for frivillige organisasjoner i desember. Nye avtaler utvikles i 2025 i dialog med de regionale frivillige organisasjonene. Tilskuddsordningene bidrar til å skape aktivitet og opplevelser for innbyggere i hele fylket. R07 Næring, idrett, mangfold og folkehelse: Arbeidet med etablering av relevante og fremtidsrettede partnerskapsavtaler med organisasjoner er påbegynt og det er inngått partnerskapsavtaler med alle kommunene om folkehelse. Kommunenes søknader om spillemidler til idretts- og aktivitetsanlegg er mottatt og behandlet.
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 28. Et godt kultur-, idretts- og fritidstilbud i hele Akershus; tiltaksplan for deltagelse.	Fylkestinget ber Fylkesrådet om å legge frem en tiltaksplan for å redusere barn og unges barrierer for å delta i idrett, kultur og frivillighet. Strategien skal lages i samarbeid med de regionale frivillige paraplyorganisasjonene, som blant annet Viken idrettskrets og Akershus Musikkråd.	Ikke påbegynt	R06 Kultur, tannhelse og frivillighet: Fylkesrådet er opptatt av å fremme barn- og unges deltakelse i fritidsaktiviteter, herunder særlig hvordan frivilligheten kan bidra og være en ressurs på dette området.

10 Balanse

Akershus fylkeskommunes årsregnskap består av regnskapet for fylkeskommunekassen, som omfatter fylkeskommunens rådsområder, samt vertskommunesamarbeidet Fartøyvern og Tekniske og industrielle kulturminner (TIK).

Fylkeskommunale oppgavefellesskap, interkommunalt politisk råd og vertskommunesamarbeid, som fylkeskommunen er kontorfylkeskommune for, framgår i egne noter til årsregnskapet.

Det fylkeskommunale foretaket Akershus kollektivterminaler FKF framlegger eget årsregnskap.

Etter ny kommunelov og forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv, gjeldene fra 01.01.2020, skal det avlegges et konsolidert regnskap, som omfatter virksomhetene omtalt ovenfor og Akershus kollektivterminaler FKF. Det konsoliderte årsregnskapet skal vise fylkeskommunen som én økonomisk enhet.

Akershus kollektivterminaler FKF sitt årsregnskap 2024 og årsrapport legges fram som egen fylkestingssak i juni innen lovbestemte frister.

De fylkeskommunale oppgavefellesskapene, Østlandssamarbeidet og verskommunesamarbeidene er omtalt i denne årsrapporten i kapitlet "Fylkeskommunale selskaper og samarbeid". Det legges i tillegg fram en politisk sak i juni med årsregnskap og ytterligere årsrapportomtaler for de fylkeskommunale samarbeidene.

I dette kapitlet omtales balansen for fylkeskommunekassen, samt de fylkeskommunale oppgavefellesskapene som Akershus er kontorfylkeskommune for og interkommunalt politiske råd Østlandssamarbeidet.

10.1 § 5-8. Balanseregnskapet

§ 5-8. Balanseregnskapet (tall i 1000 kr)	Note	UB 31.12.2024	IB 01.01.2024
EIENDELER			
Anleggsmidler			
Varige driftsmidler			
Faste eiendommer og anlegg	4	20 612 138	18 910 124
Utstyr, maskiner og transportmidler	4	303 915	367 469
Finansielle anleggsmidler			
Aksjer og andeler (eiendeler)	5	2 076 827	2 052 261
Obligasjoner (eiendeler)		0	0
Utlån	6	261 722	269 722
Immaterielle eiendeler		0	0
Pensjonsmidler	11	7 129 666	6 424 081
Sum anleggsmidler		30 384 268	28 023 657
Omløpsmidler			
Bankinnskudd og kontanter		2 179 554	2 834 423
Likviditet bundet i KO og IPR		0	0
Finansielle omløpsmidler			
Aksjer og andeler (omløpsmidler)	7	1 056 975	735 225
Obligasjoner (omløpsmidler)		0	0
Sertifikater		0	0
Derivater (omløpsmidler)		0	0
Kortsiktige fordringer			
Kundefordringer		128 397	65 931
Andre kortsiktige fordringer		500 866	997 526
Premieavvik (kortsiktige fordringer)	11	749 581	624 589
Sum omløpsmidler		4 615 372	5 257 694
Sum eiendeler		34 999 640	33 281 351
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
Egenkapital drift			
Disposisjonsfond		-1 995 302	-2 138 097
Bundne driftsfond	13	-824 238	-780 663
Merforbruk i driftsregnskapet		0	0
Egenkapital investering			
Ubundet investeringsfond		-181 612	-137 629
Bundne investeringsfond	13	-49 853	-49 677
Udekket beløp i investeringsregnskapet		0	0
Annen egenkapital			
Kapitalkonto	2	-18 866 950	-17 064 479
Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen drift	3	87 451	87 451
Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen investering		0	0
Sum egenkapital		-21 830 504	-20 083 094
Langsiktig gjeld			
Lån			
Gjeld til kredittinstitusjoner	9	-693 986	-715 040
Obligasjonslån	9	-2 764 391	-3 285 615
Sertifikatlån	9	-1 186 934	-486 899
Pensjonsforpliktelse	11	-6 788 273	-6 286 570
Sum langsiktig gjeld		-11 433 584	-10 774 124
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		-810 338	-2 424 133
Likviditetslån		0	0

§ 5-8. Balanseregnskapet (tall i 1000 kr)	Note	UB 31.12.2024	IB 01.01.2024
Derivater (kortsiktig gjeld)		0	0
Annen kortsiktig gjeld		-925 214	0
Premieavvik (kortsiktige gjeld)	11	0	0
Sum kortsiktig gjeld		-1 735 552	-2 424 133
Sum egenkapital og gjeld		-34 999 640	-33 281 351
MEMORIAKONTI			
Ubrukte lånemidler		155 667	54 347
Andre memoriakonti		0	0
Motkonto for memoriakontiene		-155 667	-54 347
Sum memoriakonti		0	0
Sum balanse		0	0

I desember 2022 vedtok Viken fylkesting prinsipper for deling av eiendeler, egenkapital og gjeld mellom Akershus, Buskerud og Østfold fylkeskommuner. Våren 2023 vedtok Viken fylkesting en foreløpig beløpsmessig fordeling av Viken fylkeskommunes balanse (eiendeler, egenkapital og gjeld) mellom Akershus, Buskerud og Østfold fylkeskommuner (FT-sak 148/2023). I FT-sak 66/2024 fastsatte fylkestinget fordelingen mellom de tre fylkeskommunene basert på Viken fylkeskommunes reviderte regnskap for 2023. Kolonne for inngående balanse presenterer disse tallene.

Balansen pr. 31.12.2024 viser Akershus fylkeskommunes regnskapsmessige verdier av eiendeler, gjeld og egenkapital.

10.2 Anleggsmidler

Sammenlignet med inngangen til 2024 er Akershus sine anleggsverdier økt med 2,4 milliarder kr til 30,4 milliarder kr. Dette gjelder i hovedsak investeringer knyttet til fylkesvei, kollektiv og skolebygg.

Aksjer og andeler utgjør 2,1 milliarder kr pr 31.12., en økning på 24,6 mill. kr som følge av egenkapitalinnskudd i Pensjonskassen for fylkene.

Netto økte pensjonsmidler og pensjonsforpliktelse i Pensjonskassen for fylkene og Statens pensjonskasse med ca. 204 mill. kr.

10.3 Omløpsmidler

Likvide midler og fordringer utgjør 4,6 milliarder kr pr. 31.12.24. Dette var en nedgang på 642 mill. kr fra inngangen til 2024. Dette skyldes i vesentlig grad lavere likviditetsbeholdning som følge av nedbetaling av kortsiktig gjeld.

Fylkeskommunens beholdning i hovedbanken utgjorde ca. 2,2 milliarder kr. I tillegg hadde Akershus plasseringer i rentefond (pengemarkeds- og obligasjonsfond) på ca. 1,1 milliarder kr. Avkastning av plasseringer utgjorde 45,7 mill. kr, og bidrar til en verdiøkning i balansen.

Et måltall for vurdering av fylkeskommunens likviditet er "arbeidskapital". Arbeidskapitalen består av omløpsmidler minus kortsiktig gjeld. Endring i arbeidskapital og de ulike likviditetsgradene er et uttrykk for den kortsiktige betalingsevnen. For å vise reell betalingsevne bør arbeidskapitalen korrigeres for premieavvik, bundne fond og avdrag. Tabellen under viser dette.

Arbeidskapital (tall i mill. kr)		UB 31.12.2024	IB 01.01.2024	Endring
Omløpsmidler (OM) ekskl. kassekreditt 1)		4 615,4	5 257,7	-642,3
Premieavvik		-749,6	-624,6	-125,0
Kortsiktig gjeld (KG) korrigert		-2 787,7	-3 432,5	644,8
Arbeidskapital korrigert		1 078,1	1 200,6	-122,5
Arbeidskapital i prosent av driftsinntekter		9,4%	10,5%	-1,1%
Arbeidskapital i prosent av driftsinntekter 2)-inkl. kassekreditt		15,5%	16,6%	-1,1%
Likviditet				
Likviditetsgrad 1 (OM + kassekreditt / KG)	Krav til god likviditet = > 2	1,9	1,7	0,2
Likviditetsgrad 2 (mest likvide OM + kassekred. / KG)	Krav til god likviditet = > 1	1,6	1,6	0,1
Likviditetsgrad 3 (betalingsmidler + kassekred. / KG)	Krav til god likviditet = > 0,5	1,1	1,0	0,1

1) Omløpsmidler (mest likvide midler og fordringer mv.) omgjøres gradvis til betalingsmidler som brukes til å betale den kortsiktige gjelden etter hvert som den forfaller. Dette skjer til ulike tidspunkt for de ulike eiendelene som utgjør omløpsmidlene. Likviditetsgradene i tabellen over grupperer omløpsmidlene i forhold til dette.

2) Arbeidskapitalen bør helst ligge på 10-15 prosent av driftsinntektene. Uten korreksjoner, har arbeidskapitalen vært ca. 24 prosent i 2024.

Arbeidskapitalen og likviditetssituasjonen har vært god, i stor grad som følge av ubrukte fondsmidler som inngår i likviditeten pr 31.12. I 2024 er arbeidskapitalen redusert i forhold til inngangen til 2024 med 122,5 mill. kr, hovedsakelig som følge av lavere likviditetsbeholdning og redusert kortsiktig gjeld.

For å si at den kortsiktige likviditeten er tilfredsstillende, bør forholdet mellom likvide omløpsmidler og kortsiktig gjeld (likviditetsgrad 1, 2 og 3) være større enn henholdsvis 2, 1 og 0,5. I henhold til retningslinjer for å beregne nøkkeltallene, skal eventuell ubenyttet kassekreditt legges til omløpsmidlene. Akershus fylkeskommune har vedtatt mulighet for å åpne kassekreditt (700 mill. kr), men har ikke hatt behov for dette.

Nøkkeltallene for Akershus ligger om lag på kravet for likviditetsgrad 1 for samlede omløpsmidler inkludert fordringer. Nøkkeltallene for Akershus ligger over kravet for de mest likvide omløpsmidlene. Dette innebærer at nøkkeltallene tilfredsstiller kravene til god likviditet. Dette gjelder også uten å hensynta tilgjengelig kassekreditt.

10.4 Egenkapital

Balanseført egenkapitalandel for finansiering av investeringer er på 61,4 prosent. Bokført verdi av eiendommer som følge av aktiverte investeringer og omløpsmidler har økt mer enn samlet gjeld i 2024.

Korrigert egenkapital (tall i mill. kr)	UB 31.12.2024	IB 01.01.2024
Egenkapital (EK)	21 830,5	20 083,1
Bundne fond	-874,1	-830,4
Egenkapital korrigert	20 956,4	19 252,7
Egenkapitalandel (%) av totalkapital	61.4%	59,3%

10.5 Langsiktig gjeld

Fylkeskommunens langsiktige lånegjeld (ekskl. pensjonsforpliktelser) er på 4,6 milliarder kr, dvs. 157,8 mill. kr høyere enn ved inngangen til 2024. Av denne økningen utgjør 106 mill. kr i gjeld knyttet til videregående skole og fylkesveier i Røyken og Hurum kommunene som ble overført fra Buskerud fylkeskommune til Akershus fylkeskommune.

Lån opptatt til finansiering av «ordinære» investeringer utgjør 4 milliarder kr. Videre gjelder ca. 678 mill. kr finansiell leieavtale for Jessheim videregående skole og resten andre lån, i hovedsak til forskuttering av veier.

Gjeldsbelastning (tall i kroner)	UB 31.12.2024	IB 01.01.2024
Gjeldsbelastning (langsiktig gjeld i forhold til driftsinntekter)	40,6%	39,2%
Gjeld pr. innbygger	6 271,1	6 157,4

Langsiktig lånegjeld pr. innbygger for Akershus er på 6 272 kroner ved utgangen av 2024, som utgjør ca. 34 prosent av landsgjennomsnittet (ekskl. Oslo) på kr 18 548.

Lånegjeld i forhold til driftsinntektene viser fylkeskommunens evne til å bære gjeld, men handlingsrommet på driftsbudsjettet for øvrig er avgjørende for mulighetene for nye drifts- eller investeringstiltak. Akershus fylkeskommunes langsiktige lånegjeld sett i forhold til brutto driftsinntekter (korrigert for eksterne inntekter) er på ca. 41 prosent i 2024. Vesentlige rebudsjetteringer fra 2024 til senere år har redusert låneopptaket i 2024. Akershus fylkeskommunes gjeldsbelastning ligger betydelig lavere enn landsgjennomsnittet for fylkeskommunene på 76,8 prosent. Årsaken til dette er som følge av betydelig egenkapitalfinansiering over tid.

11 Rapportering finansreglement

11.1 Overordnet formål

Rammer og handlingsregler i finansreglementet, vedtatt av fylkestinget selv, skal forhindre vesentlig og uønsket finansiell risiko. Det er lagt til grunn et «lavt til moderat risikonivå med tilfredsstillende avkastning».

Finansforvaltningen har som overordnet formål å sikre at fylkeskommunen til enhver tid er likvid og lite eksponert for risiko. Hovedmålsettingen over tid er å sikre stabile og lavest mulig netto finansieringskostnader, samt en konkurransedyktig avkastning innenfor definerte risikorammer.

11.1.1 Finansreglementets rammer og handlingsregler for gjeldsforvaltningen

Krav i gjeldende finansreglement	Status
Låneopptak skal gjøres i norske kroner	OK
Det skal normalt innhentes minst 3 konkurrerende tilbud fra aktuelle långivere	OK
Enkeltlån skal ikke utgjøre mer enn 20 prosent av samlet gjeldsportefølje	OK
Gjennomsnittlig gjenværende rentebinding på samlet rentebærende gjeld - mellom 0,5 og 3 år	OK
Hovedstolsforfall som refinansieres skal ikke utgjøre mer enn 45 prosent av gjeldsporteføljen	OK
Motpartsrisiko ved handel i rente- og valutaderivater skal vurderes	OK
Fordeling av låneopptak på flere långivere	OK
Låne- og renteinstrumenter (tillatt)	OK
Rapportering i henhold til krav i finansreglementet	OK

Tabellen ovenfor viser krav til forvaltning av gjeld og plassering i fylkeskommunen. Status på dette følges opp fortløpende i løpet av året. Tabellen viser at forvaltningen av gjelds- og plasseringsporteføljen ligger innenfor rammene vedtatt i finansreglementet.

Andel lån som forfaller til refinansiering innen ett år utgjør 1,15 milliarder kr og tilsvarer 25 prosent av samlet gjeldsportefølje.

11.1.2 Låneopptak 2024

Årets vedtatte låneopptak til finansiering av investeringer var på 562,8 mill. kr. Som resultat av positiv differanse mellom innskuddsrente i Akershus fylkeskommunes hovedbank og rente på lån, ble årets låneopptak tatt opp tidlig som kort sertifikat. Akershus har god likviditet som reduserer refinansieringsrisiko. Finansieringsbehov/låneopptak som følge av rebudsjetteringer og annet foreslått i rapport for 1. og 2. tertial er nedjustert til ca. 265 mill. kr.

Ubrukte lån for Akershus fylkeskommune pr. 31.12.2024 er på 155,7 mill. kr.

Markedsrenter* og betingelser i porteføljen	31.12.2024	01.01.2024	30.09.2024
Vektet gjennomsnittsrente	4,15 %	4,34 %	4,23 %
Vektet gjennomsnittsrente inkl. OPS Jessheim vgs	4,48 %	4,65 %	4,52 %
Rentebindingstid inkl. OPS Jessheim vgs	2,31 %	2,38 %	2,29 %
Norges Bank (foliorente / styringsrente)	4,50 %	4,50 %	4,50 %
6 mnd NIBOR *)	4,91 %	5,06 %	4,82 %
3 år swap-rente *)	4,63 %	4,16 %	4,02 %

*) Markedsrentene er inkl. kreditt/utlånspåslag fra banker, og indikerer faktiske lånerenter som fylkeskommunen kan sammenlikne seg med.

Gjennomsnittrente i "ordinær" låneportefølje er på 4,15 prosent, og 4,48 prosent inkl. finansiell leasingavtale Jessheim vgs (6,4 prosent). Gjennomsnittlig rentebindingstid ligger på ca. 2,3 år. Rentebindingstiden har vært stabil siden årsskiftet, det søkes å ha nivåer på flytende lån om lag tilsvarende nivåer på likviditetsbeholdningen, for å minimere renteeksponering/renterisikoen i nettoporteføljen (stresstesten sist i rapporten viser dette).

I tillegg til innlemming av fastrenteavtale/leasingavtale vedr Jessheim vgs, er det refinansiert et lån med flytende rente til fastrente (310 mill. kr 5 år) som følge av gunstig rentekurve/rentenivå for dette.

11.1.3 Gjeldsportefølje pr. 31.12.2024

Akershus fylkeskommunes lånegjeld er på 4,630 milliarder kr, medregnet finansiell leieavtale for Jessheim videregående skole på 678,334 mill. kr. Den ordinære gjeldsporteføljen er på 3,951 milliarder kr pr. 31.12.24.

Rentebytteavtaler med fastrente utgjør 200 mill. kr, og andre lån med rentebinding over 1 år utgjør 1,4 milliarder kr (inkl. Jessheim OPS). Lånegjelden er endelig korrigert i henhold til vedtak om fordeling av eiendeler og gjeld fra Viken-perioden og overføring av gjeld fra Buskerud knyttet til Hurum og Røyken (106 mill. kr).

Gjeldsportefølje 31.12.2024	Rentesats	Restgjeld (tall i 1000 kr)	Andel av total	Maks
Obligasjons og sertifikatlån				
KBN 20180097 2018 - 2028, NIBOR 3m + 0,55%	5,28 %	600 000	13,0 %	20 %
KBN 20230309 pt vilkår	5,50 %	453 400	9,8 %	20 %
KBN 20230377 pt vilkår	5,50 %	5 631	0,1 %	20 %
DNB FRN NO0012990003 2,5 år FRN - forfall 16.02.2026	5,16 %	500 000	10,8 %	20 %
DNB NO0013232488 2 år FRN Forfall 15.05.2026	5,01 %	409 700	8,8 %	20 %
DNB NO0013167171 12 mnd sert.lån - forfall 21.02.2025	5,02 %	327 234	7,1 %	20 %
KBN 20240066 2024 - 2029 fastrente	4,51 %	310 000	6,7 %	20 %
KBN 20200201 2020 - 2025, fastrente	1,17 %	375 326	8,1 %	20 %
DNB NO0010876121, 2020 - 2028, 8 år fastrente	2,04 %	450 000	9,7 %	20 %
DNB NO0013339069 SRT 12 mnd - 18.09.25	4,50 %	450 000	9,7 %	20 %
KBN 20240486 pt vilkår	5,35 %	70 034	1,5 %	20 %
Skulebygg AS Jessheim OPS/finansiell leasing	6,40 %	678 334	14,7 %	20 %
Sum obligasjoner og sertifikater		4 629 659	100,0 %	
Rentebytteavtaler				
Rentebytteavtale SEB, forfall 17.09.2025	1,74 %	200 000	4,0 %	20 %
Sum rentederivater (fast rente)		200 000	4,0 %	20,0 %
Rentebytteavtaler				
Rentebytteavtale SEB, forfall 17.09.2025	4,69 %	-200 000	-4,0 %	20 %
Sum rentederivater (flytende rente):		-200 000	-4,0 %	20,0 %
SUM GJELDSPORTEFØLJE	4,48 %	4 629 659	100,0 %	
Gjeldsportefølje ekskl. finansiell leasing - Jessheim vgs	4,15 %	3 951 325		

Rentebytteavtale (SWAP)

En rentebytteavtale er en avtale om bytte av rentebetalingsstrømmer i samme valuta (fra en flytende til fast rente eller omvendt). Rentebytteavtale/rentesikringsinstrument er et virkemiddel for enklere styring av renterisiko, ved at en raskere kan tilpasse seg rentemarkedet og rentestruktur på porteføljen (andel lån med fast rente og kort/flytende rente). Marginpåslaget er høyere på ordinære fastrentelån enn ved å benytte rentebytteavtaler.

Rentebindingstid/durasjon

Durasjon er et måltall for porteføljens vektete gjennomsnittlige rentebindingstid. Tallet for durasjon viser hvor lenge renten på lån i porteføljen er fast, hensyntatt rentebetalinger, avdrag og forfall hovedstol. Dersom en låneportefølje uten avdrag og årlige rentebetalinger har rentebindingstid på 1, betyr det at porteføljen har en rentebinding på gjennomsnittlig 12 måneder. Jo kortere gjennomsnittlig rentebindingstid i porteføljen, jo mer vil rentekostnadene variere med renteendringer.

En grad av forutsigbarhet i rentekostnader er viktig for å unngå å ta for stor risiko knyttet til endringer i rentenivå. I vedtatt finansreglement, er rammen for gjennomsnittlig rentebindingstid satt til min 0,5 år - maks. 3 år for gjeldsporteføljen. Gjennomsnittlig rentebinding i låneporteføljen pr. 31.12.2024 er 2,3 år.

Fylkeskommunens gjeldsportefølje, sammen med volumet knyttet til likviditet og rentekompensasjon, er lite renteeksponert, dvs. det er pt. lav risiko for negative utslag av renteendringer.

Markedskommentar

På rentemøte i desember holdt Norges Bank som ventet styringsrenten uendret på 4,5 prosent. Prognosen er lite endret fra forrige rapport og forutsettes satt gradvis ned fra første kvartal 2025. Prognosen for rentebanen indikerer tre rentekutt til en styringsrente på 3,75 prosent i 2025, og ytterligere tre kutt til 2,9 prosent ved utgangen av 2027. (=> normal rente). Risikoen for mer omfattende handelshindringer har økt etter valget i USA i november. Økt toll vil trolig bidra til lavere vekst i både eksport- og importland.

11.2 Finansreglementets rammer og handlingsregler for likviditetsforvaltningen

Krav i gjeldende finansreglement	Status
Hovedbank, Danske, kredittrating minimum A-	OK
Plasseringer i tråd med Etikkrådet i SPU sine retningslinjer	OK
Likvider for driftsformål, løpetid maksimum 3 mnd	OK
Vektet gjennomsnittlig rentevarighet på samlet portefølje av kortsiktig og mellomlang ledig likviditet skal ikke overstige 2 år	OK
Tillatte plasseringsinstrumenter	OK
Kreditteksponering mot bank/finansinstitusjon kan ikke overstige 2% av institusjonens forvaltningskapital	OK
Ett enkelt bankinnskudd som bindes over tid (tidsinnskudd) kan ikke utgjøre mer enn 20 % av fylkeskommunens totale innskudd	OK
Ikke mer enn 20 % i et enkelt pengemarkeds- /obligasjonsfond, eller gjøre plasseringer som overstiger 15 % av fondets forvaltningskapital	OK
Det tillates kun plasseringer i Obligasjoner utstedt i NOK eller fond med valutasikring mot NOK (min 95%)	OK

11.3 Avkastningsreferanse

Likviditetsportefølje ved utløpet av perioden	31.12.2024
Sum likviditet (tall i 1 000 kr)	2 846 804
Avkastning av midlene plassert i fond	5,76 %
Referanseverdi - % avkastning av midlene hos hovedbankforbindelse	5,18 %
3 mnd NIBOR ved utløpet av perioden	4,68 %

Avkastning i prosent er målt av gjennomsnittlig verdi i perioden.

11.4 Likviditet og plasseringer

Gjennomsnittlig innskudd i hovedbanken har ligget på 1,9 milliarder kr i perioden 01.01.24 – 31.12.24. Likviditetsporteføljen er plassert som innskudd i Nordea bank Abp, som er Akershus fylkeskommune sin hovedbankforbindelse.

I tabellen under er det en oversikt over Akershus fylkeskommune sine plasseringer i pengemarkedsfond- og obligasjonsfond pr. 31.12.2024.

Forvalter (tall i 1000 kr)	Aktiva klasse - fond	Markedsverdi 01.01.2024	Markedsverdi 31.12.2024	Avkastning 01.01.24 31.12.24	Avkastning i prosent pr. 31.12.2024
Odin Forvaltning AS	Odin Norsk Obligasjon A	279 060	461 198	21 111	7,57 %
Odin Forvaltning AS	Odin likviditet	44 994	0	16	0,00 %
Odin Forvaltning AS	Odin Europeisk Obligasjon A		50 233	233	3,73 %
Danske Invest management AS	Danske Invest Norsk Likviditet Institusjon D	45 265	47 676	2 411	5,33 %
Danske Invest management AS	Danske Invest Norsk Kort Obligasjon	0	50 687	687	5,50 %
Fondsforvaltning AS	PLUSS Kort Likviditet	223 084	234 736	11 653	5,22 %
Fondsforvaltning AS	PLUSS Obligasjon	0	60 406	406	5,42 %
Nordea Asset management	Nordea FRN OMF	88 158	93 248	5 091	5,77 %
Pareto Asset management	Pareto	54 665	58 790	4 125	7,55 %
Sum finansielle eiendeler		735 225	1 056 975	45 733	

Akershus fylkeskommune pr. 31.12.24 plassert 1,056 milliard kr i pengemarkeds- og obligasjonsfond, hvor oppnådd avkastning er 45,7 mill. kr i 2024. Det ga en merinntekt på 0,58 % å plassere midlene i fond i forhold til bank.

11.4.1 Stresstest

Tabellen under viser en stresstest, som angir potensielt tap/gevinst for netto eksponering av aktiva og passiva. Den illustrerer renterisiko, dvs. økning i rentekostnader i låne- og plasseringsporteføljen ved 2 prosent økning i rentenivået.

Stresstest 2024 (tall i 1000 kr)	Balanse (%)	Balanse	Endringsparameter	Durasjon	Beregnet tap
Gjeld med flytende rente 1)	69 %	3 191 325	2 %	1	-63 827
Gjeld med fast rente 2)	31 %	1 438 334		1	
Finanspassiva	100 %	4 629 659			-63 827
Likviditetsbeholdning	100 %	2 200 000	2 %	1	44 000
Rentekompensasjon		1 047 000	2 %	1	20 940
Finansaktiva	100 %	3 247 000			64 940
Mulig tap/gevinst (netto finansportefølje)					1 114

1) Flytende rente er definert som gjeldsbrevlån, sertifikat og obligasjoner med gjenværende rentebinding under ett år.

2) Fast rente er definert som andelen lån inkl. rentebytteavtaler med gjenværende rentebinding over ett år.

Stresstesten er basert på Akershus fylkeskommunes gjeldsportefølje (inklusive OPS lånegjeld med fastrente på 678,3 mill. kr) og likviditet pr. 31.12.2024. Gjennomsnittlig likviditet består i hovedsak av løpende likviditet og midlertidig avsatte fondsmidler (pensjons- og disposisjonsfond). Lån med flytende rente ligger litt lavere enn rentebærende volum knyttet til likviditet og rentekompensasjonsordninger i 2024, og det er rom for å ta ytterligere flytende lån i 2025.

Hvis rentenivået endrer seg med 1-2 prosent, jfr. tabellen over, viser nettovirkningen positivt rentebeløp.

12 Fylkeskommunale selskaper og samarbeid

12.1 Oppgavefellesskap

Fylkestinget fattet i juni (sak 2024/68) følgende vedtak om alternativ organisering av de mindre kommunale oppgavefellesskap (KO).

1. Akershus fylkeskommune trer ut av avtalene i følgende oppgavefellesskap:

- Statistikk, analyse og kart (Analyse ABØ)
- Renholdsforvaltning og -utvikling i Akershus, Buskerud og Østfold (RENKO)
- Fagområdene veiteknologi, geologi, geoteknikk og målebil (Vei og geofag)

2. Akershus fylkeskommune går i dialog med Østfold og Buskerud fylkeskommuner for å gjennomføre uttreddenen fra avtalene og vurdere eventuelt videre samarbeid i en annen form.

Oppfølging og implementering av vedtaket ble fullført i 2025. Kompetansemiljøene fra de tre oppgavefellesskapene har blitt reorganisert i fylkene i samarbeid mellom oppgavefellesskapene og fylkeskommunene.

12.1.1 Oppgavefellesskap hvor Akershus fylkeskommune er kontorfylkeskommune

Analyse i Akershus, Buskerud og Østfold KO

Det kommunale oppgavefellesskapet Analyse ABØ er besluttet avviklet fra 1. januar 2025. Årsresultatet for oppgavefellesskapet viser et regnskap i balanse for 2024. For ytterligere detaljer henvises det til note 19 i Akershus fylkeskommunes årsregnskap, omtalt i kapittelet "Årsregnskap" i Akershus fylkeskommunes årsrapport. Videre vises det til oppgavefellesskapets egen årsrapport som vil bli politisk behandlet i fylkestinget i juni i Akershus, Buskerud og Østfold fylkeskommuner.

Renholdsforvaltning og -utvikling i Akershus, Buskerud og Østfold KO

Det kommunale oppgavefellesskapet Renholdsforvaltning i Akershus, Buskerud og Østfold er besluttet avviklet fra 1. januar 2025. Årsresultatet for oppgavefellesskapet viser et regnskap i balanse for 2024. For ytterligere detaljer henvises det til note 21 i Akershus fylkeskommunes årsregnskap, omtalt i kapittelet "Årsregnskap" i Akershus fylkeskommunes årsrapport. Videre vises det til oppgavefellesskapets egen årsrapport som vil bli politisk behandlet i fylkestinget i juni i Akershus, Buskerud og Østfold fylkeskommuner.

Vei og geofag i Akershus, Buskerud og Østfold KO

Det kommunale oppgavefellesskapet Vei og geofag er besluttet avviklet fra 1. januar 2025. Årsresultatet for oppgavefellesskapet viser et regnskap i balanse for 2024. For ytterligere detaljer henvises det til note 23 i Akershus fylkeskommunes årsregnskap, omtalt i kapittelet "Årsregnskap" i Akershus fylkeskommunes årsrapport. Videre vises det til oppgavefellesskapets egen årsrapport som vil bli politisk behandlet i fylkestinget i juni i Akershus, Buskerud og Østfold fylkeskommuner.

Fagskolen i Viken KO

Fagskolen i Viken har et mindreforbruk på 14,69 mill. kr. Dette skyldes forsinket ansettelsesprosess av flere ressurser, forskyvning av aktiviteter til 2025 når det gjelder utvikling av ny hjemmeside og ombygging av lokaler.

For ytterligere detaljer henvises det til note 24 i Akershus fylkeskommunes årsregnskap, omtalt i kapittelet "Årsregnskap" i Akershus fylkeskommunes årsrapport. Videre vises det til oppgavefellesskapets egen årsrapport som vil bli politisk behandlet i fylkestinget i juni i Akershus, Buskerud og Østfold fylkeskommuner.

12.1.2 Øvrige oppgavefellesskap hvor Akershus fylkeskommune deltar

Anskaffelser i Akershus, Buskerud og Østfold KO

Oppgavefellesskapets egen årsrapport og regnskap framlegges som politisk sak for fylkestinget i Akershus i juni. Saken behandles også i Buskerud og Østfold fylkesting.

Fylkesbiblioteket i Akershus, Buskerud og Østfold KO

Oppgavefellesskapets egen årsrapport og regnskap framlegges som politisk sak for fylkestinget i Akershus i juni. Saken behandles også i Buskerud og Østfold fylkesting.

Ombud for barn og unge i Akershus, Buskerud og Østfold KO

Oppgavefellesskapets egen årsrapport og regnskap framlegges som politisk sak for fylkestinget i Akershus i juni. Saken behandles også i Buskerud og Østfold fylkesting.

Tannhelsetjenestens kompetansesenter Øst (TKØ)

Oppgavefellesskapets egen årsrapport og regnskap framlegges som politisk sak for fylkestinget i Akershus i juni. Saken behandles også i Buskerud og Østfold fylkesting.

Kontrollutvalgssekretariatet i Akershus og Østfold KO

Årsresultatet for kontrollutvalgssekretariatet viser et regnskap med 0,43 mill. kr i mindreforbruk for 2024. Mindreforbruket er hovedsakelig knyttet til refusjon av sykelønn, kurs, konsulenttjenester og inventar/utstyr. Kontrollutvalgssekretariatet har ikke stått i hendelser i 2024 som har nødvendiggjort bruk av konsulenttjenester.

Fylkesrevisjonen i Akershus og Østfold KO

Årsresultatet for Fylkesrevisjonen i Akershus og Østfold viser et regnskap med 2,78 mill. kr i mindreforbruk for 2024.

For fylkesrevisjonen er mindreforbruket i 2024 hovedsakelig knyttet til vakanser i stillinger, samt refusjon av sykelønn og foreldrepenger. Vakansene gjelder forvaltningsrevisorstillinger, som til sammen utgjorde tilnærmet et årsverk i 2024. Vakanser og fravær har også medført mindre forbruk på andre poster. Ellers har det vært besparelser på driftsmidler og andre tjenester, samt merinntekter ved salg av revisjonstjenester.

Fylkesrevisjon, kontrollutvalgssekretariat og kontrollutvalgets arbeid følger årshjul og vedtatte planer for forvaltningsrevisjon og revisjon. Resultatet av arbeidet rapporteres til kontrollutvalget.

12.2 Vertskommunesamarbeid

12.2.1 Vertskommunesamarbeid hvor AFK er vertsfylkeskommune

Fartøyvern og Tekniske og industrielle kulturminner (TIK)

Årsresultatet for vertskommunesamarbeidet **Fartøyvern** viser et regnskap i balanse for 2024. For ytterligere detaljer henvises det til note 22 i Akershus fylkeskommunes årsregnskap, omtalt i kapittelet "Årsregnskap" i Akershus fylkeskommunes årsrapport.

Årsresultatet for vertskommunesamarbeidet **TIK** viser et regnskap i balanse for 2024. For ytterligere detaljer henvises det til note 22 i Akershus fylkeskommunes årsregnskap, omtalt i kapittelet "Årsregnskap" i Akershus fylkeskommunes årsrapport.

12.2.2 Interkommunalt politisk råd

Østlandssamarbeidet

Årsresultatet for Østlandssamarbeidet viser et regnskap i balanse for 2024. For ytterligere detaljer henvises det til note 20 i Akershus fylkeskommunes årsregnskap, omtalt i kapittelet "Årsregnskap" i Akershus fylkeskommunes årsrapport. Videre vises det til Østlandssamarbeidet egen årsrapport som vil bli politisk behandlet i fylkestinget i juni i Akershus, Buskerud, Innlandet, Vestfold, Telemark og Østfold samt i Oslo kommune sitt bystyre.

12.3 Andre selskap og foretak

FRID IKS

Årsrapport og årsregnskap for FRID IKS vil bli lagt fram som egen sak til fylkestinget i Akershus i juni.

12.4 Selskap og foretak hvor AFK har eierandeler

Akershus kollektivterminaler FKF

Årsrapport og årsregnskap for Akershus kollektivterminaler FKF vil bli lagt fram som egen sak til fylkestinget i Akershus i juni.

Årsresultatet i driftsregnskapet for Akershus kollektivterminaler viser et mindreforbruk på 3,3 mill. kr. Mindreforbruket skyldes i hovedsak kostnadseffektiv drift og noe høyere leieinntekter enn budsjettet.

Årsresultatet i investeringsregnskapet for Akershus kollektivterminaler viser et samlet mindreforbruk på 9,4 mill. kr inkl. mva. mot revidert budsjett og et mindreforbruk på 44,9 mill.kr inkl. mva. mot opprinnelig budsjett. Mindreforbruket er i hovedsak knyttet til forsinket fremdrift ved bussterminalene Olavsgaard, Ask og Leiraveien.

Akershus Energi AS

Årsrapport og årsregnskap for Akershus Energi AS vil bli lagt fram som egen sak til fylkestinget i Akershus i juni.

Fylkeskommunens rådsområder

13 Fylkesting

Fylkestinget i Akershus har det øverste tilsyn med fylkeskommunens virksomhet, og fatter beslutninger i alle saker dersom annet ikke følger av lov eller delegasjonsmyndighet. Fylkestingets sekretariat har samordnings- og tilretteleggingsfunksjoner for fylkestinget og dets komitéer, og samordnings- og servicefunksjoner for fylkesordfører. Fylkestingets sekretariat bistår klagenemda.

Ansvarsområder:

- Akershus fylkeskommune skal ha et aktivt og vitalt fylkesting med legitimitet i befolkningen.
- Fylkestinget skal ha en betryggende og uavhengig kontroll av fylkeskommunens virksomhet.
- Fylkestinget skal sikres god oppfølging og støtte.

13.1 Statustabell, økonomi - drift

Beløp i 1000

Avdeling	Regnskap 2023	Regnskap 2024	Rev. bud. 2024	Avvik i kr
10-FYPO Fylkesting	0	36 146	51 098	14 952
11-FYPO Fylkestingets sekretariat	0	10 980	12 121	1 141
12-KONTR Kontrollutvalg	0	83	1 270	1 187
19-FYPO Tilskudd Ombudet for barn og unge, Fylkesrevisjon, Kontr.utvalg	0	14 750	14 750	0
Sum	0	61 959	79 239	17 280

13.1.1 Kommentar til økonomistatus - drift

Regnskapet for fylkestinget viser et samlet mindreforbruk på 17,3 mill. kr, noe som utgjør 21,8 prosent av tildelt ramme.

Mindreforbruket skyldes i hovedsak at det har vært lavere aktivitet i fylkestinget og dets organer. Budsjetten for IT, telefoni og utstyr har også vært lavere på grunn av at innkjøp hovedsakelig ble gjort i 2023. Det er heller ikke foretatt studieturer i 2024, noe som har trukket utgiftene ned.

Budsjett for fylkestingsekretariatet har et mindreforbruk som skyldes at en stilling ble besatt først i august, kombinert med en langtidssykemelding for én ansatt.

Ombudet for barn og unge, fylkesrevisjon og kontrollutvalgssekretariatet er oppgaver som løses som oppgavefelleskap der rådsområdet kun bidrar med finansiering.

14 Fylkesrådsleders kontor

Fylkesrådsleders kontor skal legge til rette for samhandling mellom rådsområdene og koordinere tverrfaglig arbeid slik at overordnede mål kan nås effektivt og med god kvalitet. Fylkesrådsleders kontor har derfor et strategisk ansvar både mot omverdenen, overfor fylkestinget, samt fylkesadministrasjonen.

Ansvar for oppgavene er fordelt på 4 seksjoner i tillegg til fylkesadvokatens kontor. Rådsområdet er organisert i fire avdelinger; koordinering og strategisk støtte, samfunnskontakt og kommunikasjon, fylkesrådets sekretariat, og sikkerhet og beredskap. Fylkesrådets organisering med alle politiske ansatte og politisk budsjett ligger også til rådsområdet.

Ansvarsområder:

- Ansvar for sekretariats- og støttefunksjoner for fylkesrådet og fylkesrådsleder, ved blant annet å bistå fylkesrådsleder i å lede og samordne rådets arbeid og samhandlingen med fylkestingets organisasjon.
- Ansvar for styring og koordinering av arbeid av strategisk karakter som går på tvers av samtlige rådsområder; blant annet systemansvar for fylkeskommunens plan- og styringssystem, arbeidet med FN17 og bærekraft som premiss i samfunns- og utviklingsutvikling, internasjonalt arbeid, kommunesamarbeid og generelt tverrfaglig samordning.
- Ansvar for en rekke fagfelt og strategiske og operative oppgaver innenfor kommunikasjon/myndighets- og mediekontakt, sikkerhet og beredskap, internasjonalt arbeid, eierstyring, samt fylkesadvokatens kontor.

14.1 Resultater

Rådsområdet har gjennom 2024 hatt hovedansvaret for å få på plass administrative rutiner og god samordning mellom rådsområdene, og samtidig bidra til at samhandlingen med fylkestinget blir ryddig. Gjennom året er det lagt et grunnlag for strategisk samarbeid med så vel kommunene i Akershus som med andre eksterne samarbeidspartnere, og det har vært prioritert å sikre god kommunikasjon mot innbyggere gjennom nettsidene til fylkeskommunen. Arbeid både med å følge opp fylkeskommunens mange eierskap og medlemskap er godt i gang. I tillegg har rådsområdet gjennom 2024 jobbet bevisst med å styrke kompetansen og kapasiteten knyttet til sikkerhet og beredskap.

14.2 Likestilling

Rådsområdet har fulgt opp *Strategi for mangfold og inkludering* gjennom brukervennlige og universelt utformede nettsider, med god oversikt over fylkeskommunens tjenester/tilbud/rettigheter. Innenfor arbeidet med eierstyring er balanse mellom antall kvinner og menn i styrene ivaretatt, og rådsområdet har i ansettelsesprosesser hatt fokus på mangfold.

14.3 Bærekraftig utvikling

Akershus skal være et klimapolitisk foregangsfylke. Rådsområdet bidrar gjennom en bevisst holdning til reisevirksomhet, innkjøp og organisatorisk tilrettelegging. I beslutningen om avvikling av det interne trykkeriet er også miljøaspektet lagt til grunn.

Oppfølging av bærekraftsmålene er en rød tråd i alt saks- og planarbeid. Fylkesrådet vil i 2025 fortsette å gjennomføre administrative tiltak som bygger opp om klimamålene.

14.4 Status måltabell

Delmål	Resultatmål	Mål-oppnåelse	Statusbeskrivelse resultatmål
Akershus fylkeskommune skal ha en effektiv forvaltning av de ressurser fylkeskommunen rår over.	Økonomiplan, årsbudsjett og enkeltsaker skal etterleves.	Følger planen	Vedtak som er fattet i politiske organer i Akershus skal etterleves. Det er etablert rutine for oppfølging av politiske vedtak fra fylkesrådet og fylkestinget. Det jobbes kontinuerlig med å sikre en trygg og effektiv forvaltning av fylkeskommunens ressurser i tråd med gjeldende retningslinjer.
Delmål 2.4: I Akershus blir nye innbyggere raskt en del av fellesskapet på skoler, fritidsaktiviteter og arbeidsplasser, og vi har et inkluderende og rettferdig arbeidsliv. I Viken har vi en heltidskultur.	Videreutvikle systemer og arbeidsprosesser og tilpasse disse til ny fylkeskommune og samtidig sikre at de bidrar til gode politiske beslutningsprosesser.	Følger planen	Det jobbes kontinuerlig med å sikre en trygg og effektiv forvaltning av fylkeskommunens ressurser i tråd med gjeldende retningslinjer. I 2024 er det ferdigstilt veiledningsmateriale for politisk saksbehandling, hvor det legges vekt på de fire forvaltningsverdiene for offentlig forvaltning: demokrati, rettssikkerhet, faglig integritet og effektivitet.
Delmål 6.2: I Akershus forvalter vi våre naturressurser på en bærekraftig måte.	Videreutvikle plan- og styringssystemet og tilpasse dette til nytt fylke på en måte som sikrer god sammenheng mellom økonomiplan, årsbudsjett og enkeltsaker.	Følger planen	Arbeidet med å tilpasse det helhetlig plan og styringssystem til Akershus fylkeskommune har vært langt til grunn i forbindelse med utforming av årsbudsjett 2025 og økonomiplan 2025 - 2028. Dette står sentralt i arbeidet med virksomhetsstyring som er under utvikling i rådsområdet for finans og organisasjon.
Folkehelse	Fylkeskommunen er helsefremmende og bidrar til å redusere sosiale forskjeller.	Følger planen	Folkehelse er et sentralt tema i forslag til ny regional plan for økt livskvalitet, deltakelse og likeverd, og fylkesrådet er i planarbeidet generelt opptatt av å bidra til alle tiltak som kan redusere sosiale forskjeller og til god helse i befolkningen.
I Akershus skal innbyggerne inkluderes i våre ulike møteplasser som: skole, arbeidsplasser og gjennom fritidsaktiviteter. Akershus er en attraktiv fylkeskommune.	Fylkeskommunens systemer og samspill med våre omgivelser skal legge innbyggeropplevelsen til grunn i prosessene.	Igang satt	Arbeidet med inkluderende møteplasser og videreutvikling av systemer i samspill med våre omgivelser er viktig for fylkesrådet, og arbeidet på dette området står sentralt i utformingen av nye regionale planer og nye temastrategier for de ulike fagområdene og forvaltningsmiljøene.
Klima og miljø	Akershus fylkeskommune gjør det vi kan for å stanse tap av biologisk mangfold.	Følger planen	Dette området har hatt høy prioritet i fylkesrådets arbeid med ny regional planstrategi, og skal ivaretas gjennom nye regionale planer når de vedtas.
	Akershus skal være et klimapolitisk foregangsfylke. Akershus fylkeskommunes egen virksomhet skal være fossilfri innen 2028 og utslippsfri innen 2030. Det skal kuttes 80% klimagassutslipp i Akershus innen 2030, målt mot 2016.	Følger planen	Fylkesrådet har store ambisjoner når det gjelder å arbeide for måloppnåelse på disse områdene. Klimabudsjettet og klimapolitisk handlingsplan ved viktige virkemidler i arbeidet, i tillegg klima og miljø være forhold som skal gjennomsyre det regionale planarbeidet. Det må imidlertid påpekes at det er målkonflikter som må håndteres eksempelvis når det gjelder vinterdrift av kollektivtransporten, utvikling av nye energiprojekter, og forhold knyttet til bærekraftig økonomi og beredskap. I 2024 har fylkesrådet også reforhandlet Oslopakke 3. I den sammenheng har det blitt vektlagt å beholde flere av incentivene for el-biler, samtidig som prisene i bomringen for fossilbiler har økt. Dette er tiltak som bidrar til å vri bilparken over på mer klimavennlig transport.
	Fylkeskommunen bidrar til at klimagassutslipp reduseres og sårbare naturmiljøer sikres.	Følger planen	Fylkesrådet har et bevisst fokus på klimamålene og har i forbindelse med budsjett- og økonomiplan utarbeidet et eget klimabudsjett, og har parallelt jobbet med en Handlingsplan for klima. Temaet blir også ivaretatt gjennom utforming av nye regionale planer.

Delmål	Resultatmål	Mål-oppnåelse	Statusbeskrivelse resultatmål
Samarbeid	Vi bidrar til samarbeid og sterke partnerskap mellom offentlige virksomheter, næringsliv og sivilsamfunn.	Følger planen	Fylkesrådet deltar etter invitasjon med faste representanter på møter i alle de interkommunale politiske rådene i Akershus. Videre har Akershus inngått samarbeidsavtale med NAV Vest-Viken og NAV Øst-Viken. Fylkesrådet er også i dialog med representanter for både lokalt og regionalt næringsliv knyttet til deres utfordringer.

14.5 Status politiske vedtak

14.5.1 Økonomiplanoppdrag

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Enkelt saker til politisk behandling er bærekraftvurdert og avstemt mot overordnede politiske mål og strategier.		Følger planen	Det er etablert rutine for sakskontroll hvor saker som fremmes til fylkesrådet for vedtak blir avstemt mot overordnede politiske føringer og mål.
Etablere gode, brukervennlige og universelt utformede nettsider og digitale kanaler.	Gode nettsider sikrer innbyggerne en forståelig oversikt over tjenester/tilbud/rettigheter og legger godt til rette for åpenhet, demokrati og involvering av alle grupper i akershussamfunnet.	Følger planen	Fylkeskommunen skal følge krav om universell utforming av nettsider og det er etablert rutiner for god web-praksis. I videreutvikling av fylkeskommunens nettsider vektlegges at brukerne finner saker og får løst sine oppgaver, og det vil utvikles nøkkeltall for resultatoppfølging.
Etablere interne rutiner, arbeidsform og prosesser som ivaretar at medvirkningsorganene involveres i relevante saker til rett tid.	Våre arbeidsformer skal ivareta reell medvirkning i alle typer saker og på aktuelle innsatsområder.	Følger planen	Fylkesrådet har etablert og vedtatt rutine for samhandling med medvirkningsorganene og fylkesrådet og leder/nestleder av medvirkningsorganene avholder halvårlige møter. Videre har fylkesrådet inngått avtale med arbeidstakerorganisasjonene i fylkeskommunen og etablert ASU (Akershus samarbeidsutvalg) i tråd med vedtak i fylkestinget.
Etablere meningsfulle og effektive samarbeidsformer og -arenaer.	Sammen med kommuner og andre samarbeidspartnere skal vi finne meningsfulle og effektive samarbeidsformer og arenaer der samarbeidet kan foregå.	Igangsatt	Fylkesrådet har inngått samarbeidsavtale med NAV Vest-Viken og NAV Øst-Viken og har videre igangsatt prosesser for å etablere strategiske avtaler med andre relevante samarbeidsparter. Fylkesrådsleders kontor har nær administrativ dialog med regionrådene i Akershus, og legger der til rette for samarbeid med kommunene på politiske arenaer.
Gjennomgå handlingsplan for strategi for mangfold og inkludering.	Handlingsplanen gjennomgås for den nye organisasjonen med sikte på å videreføre relevante tiltak for oppfølging av arbeidsgiveransvaret og på å etablere strukturer for oppfølging av ansvaret som <i>samfunnsaktør</i> .		Oppfølging av handlingsplanen ivaretas av rådsområdet næring, idrett, mangfold og folkehelse, som sikrer koordinering på tvers i saker som berører andre rådsområder.
Videreføre kommunenettverk for internasjonalisering.	Kommunenettverk for internasjonalisering er med på å bygge kompetanse og bidra til utvikling av flere EU-finansierte prosjekter.	Følger planen	Akershus har avholdt møte i kommunenettverk for internasjonalisering med bl.a. fokus på INTERREG Sverige-Norge, INTERREG Ø.K.S. og mulighet for internasjonale prosjekter knyttet til arbeid for en ren og levende Oslofjord.

Verbalvedtak (P)

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Fylkestingets verbalvedtak nr. 10. Regional sikkerhet og beredskap.	Fylkestinget ber Fylkesrådet i sterkere grad vektlegge sikkerhet og beredskap i samfunnsutviklerrollen. I alle relevante saker som legges fram til behandling i Fylkestinget skal sikkerhet og beredskap drøftes og tiltak vurderes.	Følger planen	Fylkesrådet er bevisst på at ansvaret for å koordinere sikkerhets- og beredskapsarbeidet regionalt ligger hos statsforvalter og fylkesrådet vil bidra til tydelige ansvarslinjer mellom de ulike forvaltningsnivåene samtidig som fylkeskommunen skal ivareta sine roller i dette arbeidet på en god måte. Fylkesrådet jobber for øvrig med å styrke arbeidet med sikkerhet og beredskap i fylkeskommunen gjennom å styrke seksjonen under fylkesdirektør ved fylkesrådsleders kontor. En stor del av sikkerhets- og beredskapsarbeidet i Akershus fylkeskommune i 2024 gikk med til å etablere og organisere fagområdet i ny fylkeskommune. Dette inkluderte innføring av krisestøtteverktøyet Rayvn i fylkesadministrasjonen og alle de videregående skolene. Grundig arbeid med ny helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse, samt innledende fase med å etablere Nasjonalt begrenset nett (NBN).

14.6 Statustabell, økonomi - drift

Beløp i 1000

Avdeling	Regnskap 2023	Regnskap 2024	Rev. bud. 2024	Avvik i kr
20-FRLED Fylkesrådet	0	16 594	16 456	-138
21-FRLED Fylkesrådsleders kontor	0	3 374	4 232	858
22-FRLED Fylkesadvokaten	0	11 811	11 469	-342
23-FRLED Koordinering og strategisk støtte	0	41 902	41 564	-337
24-FRLED Samfunnskontakt og kommunikasjon	0	16 923	18 195	1 273
25-FRLED Fylkesrådssekretariat	0	6 854	7 617	763
26-FRLED Sikkerhet og beredskap	0	847	2 000	1 153
28-FRLED Etableringsprosjekt	0	48	0	-48
29-FRLED Østlandssamarbeidet	0	825	825	0
Sum	0	99 177	102 358	3 181

14.6.1 Kommentar til økonomistatus - drift

Regnskapet for rådsområdet viser et samlet mindreforbruk på 3,2 mill. kr, noe som utgjør 3,1 prosent av tildelt ramme.

Mindreforbruket skyldes for flere av ansvarsene avvik knyttet til lønn som følge av at tilsettingsprosesser har tatt mer tid enn forventet, samt at refusjoner har vært høyere enn budsjettert. Det har også vært et mindreforbruk på poster som opplæring og kurs, samt reiseutgifter, datalicenser og serviceavtaler. Dette skyldes først og fremst manglende erfaringstall fra Akershus, ettersom erfaringstallene fra Viken ikke nødvendigvis samsvarer med behovene i det nye fylket. Tilsvarende er også gjeldende for merforbruket som fremkommer på enkelte av postene.

Akershus fylkeskommune er vertsorganisasjon for sekretariatet til Østlandssamarbeidet og oppfølgingen ligger til fylkesrådsleders kontor. Sekretariatet har et lite mindreforbruk ved årets slutt som er avsatt til bundet fond.

15 Finans og organisasjon

Rådsområdet er organisert i avdelingene; HR, Arkiv og service, Økonomi, Eiendom, samt Stab for virksomhetsstyring og bærekraft.

Ansvarsområder:

- Ansvar for fylkeskommunens stab-, støtte- og styringsfunksjoner.
- Støtte alle rådsområdene i å nå sine mål og sikre en stabil og god drift av tjenestene.
- Tilrettelegge for god intern styring og kontroll på vegne av fylkesrådet.
- Tilrettelegge statistikk, gjennomføre analyser og levere karttjenester som grunnlag for kunnskapsbasert utvikling av fylkeskommunen.
- Eiendomsavdelingen har ansvar for drift og forvaltning av fylkeskommunale bygg, samt gjennomføringsansvaret for operative oppgaver som investeringsprosjekter, utvikling av og kjøp/salg av fylkeskommunens eiendommer.

15.1 Resultater

Rådsområdet er en stab- og støttefunksjon for øvrige rådsområder i fylkeskommunen. I løpet av 2024 har rådsområdet bistått de andre rådsområdene med å etablere egen organisasjon, og hatt ansvar for å etablere en god økonomioppfølging, tilsettinger av nødvendig personale, samt å sikre en tilfredsstillende arkiv- og dokumenthåndtering. Avvikling av Viken fylkeskommune og etablering av nye Akershus fylkeskommune har krevd ekstraordinær innsats i 2024. I tillegg til dette er det gjennomført en rekke prosjekter og aktiviteter.

Dette omfatter blant annet å:

- Bistå med å samle administrasjonen i Akershus fylkeskommune i Galleri Oslo og avsluttet leieforhold for rådsområde samferdsel på Bryn.
- Utarbeide ny kontorplan for fylkeskommunens lokaler i Galleriet, med omdisponering av og fortetting i eksisterende arealer.
- Etablere og videreutvikle gode service og støttefunksjoner for organisasjonen, samt etablere førstelinje for innbyggerhenvendelser.
- Igangsette prosjekt mot vold og trusler som forebyggingstiltak for fylkeskommunens ansatte i videregående opplæring og på tannklinikene
- Gjennomføre vedlikehold av fylkeskommunale videregående skoler for 101 mill. kr.
- Etablere Stab for virksomhetsstyring og bærekraft i fylkeskommunens organisasjon.
- Starte arbeidet med å utforme et helhetlig plan og styringssystem for Akershus fylkeskommune.
- Arbeidet med å forberede organisasjonsendringer fra januar 2025, som følge av vedtak om oppløsning av de fylkeskommunale oppgavefellelesskapene Renholdsforvaltning og -utvikling i Akershus, Buskerud og Østfold, Analyse ABØ og Vei og geofag.

15.2 Likestilling

For å hindre diskriminering av mennesker med funksjonsnedsettelse og bidra til at flere kan delta i samfunnet på lik linje, arbeider vi med universell utforming på fylkeskommunale bygg. Dette gjøres ved at det i alle prosjekter for nybygg stilles krav om at byggverket skal utformes i tråd med kravene i NS 11001 «Universell utforming av nybygg» i tillegg til kravene i byggteknisk forskrift. Ved ombygginger og tilpasninger i eksisterende bygningsmasse vurderes det for hvert tiltak hva som er relevant av universell utforming i det konkrete tiltaket.

Det er tidligere utført en kartlegging av nivå på universell utforming i de eksisterende bygningsmassen, det foreligger planer om en ny gjennomgang av denne for å se hvilke tiltak som ble utført i Viken

fylkeskommune og hvilke som må sees på igjen i nye Akershus fylkeskommune. Universell utforming vurderes også når fylkeskommunen setter opp vedlikeholdstiltak på de eksisterende byggene.

15.3 Bærekraftig utvikling

I 2024 har det vært gjennomført økt vedlikehold av fylkeskommunale bygg, som et bidrag til økt levetid for byggene. Økt verdibevarende vedlikehold er i tråd med Akershus fylkeskommunes eiendomsstrategi og er et viktig virkemiddel i fylkeskommunens interne bærekraftsarbeid.

Akershus fylkeskommune følger opp sin gjeldende eiendomsstrategi og energistrategi, som begge bygger på fylkeskommunens bærekraftsmål.

I 2024 ble stab for Virksomhetsstyring og bærekraft etablert, som en del av rådsområde Finans og organisasjon. Formålet med organisasjonsendringen var å legge til rette for å etablere bedre samarbeid på tvers mellom rådsområdene, samt kunne bedre samordne utvikling og operasjonalisering av fylkeskommunens bærekraftsarbeid. Staben skal legge til rette for at bærekraft blir en "rød tråd" i fylkeskommunens plan- og styringsdokumenter, som for eksempel strategier, budsjett, virksomhetsplaner og rapporter.

I 2024 har det blitt arbeidet med kompetanseheving på tvers av rådsområdene for å sikre at bærekraftsmålene er et premiss for alle fylkeskommunale planer og strategier. Bærekraftsrådgiver har bidratt i arbeidet med utviklingen av ulike strategier og i arbeidet med ny regional planstrategi. Det er også arbeidet med å gi faglig kompetanse til fylkeskommunale prosjekter som har som målsetting å sette bærekraft ut i praksis.

Fylkeskommunen har vært representert i ulike nasjonale nettverk for bærekraft for å bidra til helhetlig utvikling av bærekraftsmålene. Akershus fylkeskommune har i løpet av 2024 arbeidet med sertifisering som Miljøfyrtårn.

Rådsområdet har også fokusert på:

- Omdisponering og gjenbruk av møbler i forbindelse med ny kontorplan.
- Bærekraft i eksempelvis drift av kantine og kontorarealer, samt renholdstjenester.
- Tilrettelegge for møter og aktivitet i egne lokaler, for å bidra til færre tjenestereiser og bruk av eksterne lokasjoner.
- Bistå opplæring og kompetanse med å planlegge og bygge bærekraftige videregående skoler og tannklinikker.

15.4 Status måltabell

Delmål	Resultatmål	Mål-oppnåelse	Statusbeskrivelse
Folkehelse	Fylkeskommunen er helsefremmende og bidrar til å redusere sosiale forskjeller.	Følger planen	
Klima og miljø	Akershus fylkeskommune gjør det vi kan for å stanse tap av biologisk mangfold.	Igangsatt	
	Akershus skal være et klimapolitisk foregangsfylke. Akershus fylkeskommunes egen virksomhet skal være fossilfri innen 2028 og utslippsfri innen 2030. Det skal kuttes 80% klimagassutslipp i Akershus innen 2030, målt mot 2016.	Igangsatt	
	Fylkeskommunen bidrar til at klimagassutslipp reduseres og sårbare naturmiljøer sikres.	Igangsatt	
Samarbeid	Vi bidrar til samarbeid og sterke partnerskap mellom offentlige virksomheter, næringsliv og sivilsamfunn.	Følger planen	
Økonomistyring	Fylkeskommunen skal ha en ansvarlig økonomistyring og levere bærekraftige tjenester i alle sektorer.	Følger planen	
	Fylkeskommunen skal være arealeffektive og forvalte eiendomsmassen på en økonomisk bærekraftig måte.	Følger planen	
	Videreutvikle plan- og styringssystemet og tilpasse dette som sikrer god sammenheng mellom økonomiplan, årsbudsjett og enkeltsaker.	Igangsatt	

15.5 Status politiske vedtak

Økonomiplanoppdrag

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Bistå og sikre miljøledelsesarbeidet i enhetene.	Fylkeskommunen skal bidra til å redusere klimagassutslipp i tråd med vedtatte planer.	Følger planen	
Korte statusrapporter på vedtatte planer og gjennomføring.	Utarbeides og legges frem hvert kvartal.		
Lede arbeidet med miljøfyrtårnsertifisering.	Lede arbeidet med miljøfyrtårnsertifisering og bistå virksomhetene i miljøledelsesarbeid.	Følger planen	
Understøtte øvrige rådsområder i økonomistyring.	Være gode rådgivere. Sikre god budsjettoppfølging og kontroll.	Følger planen	
Utarbeide en analyse over fylkeskommunens økonomi og utvikling i et langsiktig perspektiv.	Formålet er å skape et godt diskusjonsgrunnlag for økonomiplanarbeidet og den årlige budsjettprosessen.	Følger planen	

Verbalvedtak (P)

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Fylkestingets verbalvedtak nr. 08. Klima og miljø; fylkeskommunens eiendomsmasse.	Den fylkeskommunale eiendomsmassen må gjennomgås. Fylkestinget ber fylkesrådet gjøre en grundig gjennomgang av den fylkeskommunale eiendomsmassen for å kartlegge hvilke eiendommer fylkeskommunen må beholde og hvilke eiendommer som kan avhendes. Det skal ikke være noe mål for Akershus fylkeskommune å eie eiendommer det ikke er strengt behov for.	Igangsatt	
Fylkestingets verbalvedtak nr. 09. LED-lysanlegg på Oscarsborg festning.	Fylkestinget ber fylkesrådet bes vurdere finansiering av nytt LED-lysanlegg på Oscarsborg festning.	Ikke påbegynt	Fylkesrådet har vurdert tiltaket. Fylkesrådet har ikke funnet økonomisk rom til å gjennomføre tiltaket.

Politiske tilleggsbestillinger (P)

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Status-beskrivelse
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 06. Vektlegge bruk av fossilfrie maskiner.	Akershus fylkeskommune skal ved utlysning av nye anbud innenfor transport, næring, bygg og anlegg mm., der dette er praktisk mulig, vektlegge bruk av fossilfrie maskiner som et kriterium for valg av leverandør.	Følger planen	
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 11. Arbeid til alle er jobb nummer 1; tilrettelegging	Fylkestinget ber Fylkesrådet om aktivt å tilrettelegge arbeidsplass- og oppgaver som arbeidsgiver, innenfor gjeldende regelverk, og i samarbeid med NAV.	Følger planen	
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 17. Vår felles fremtid; klimabudsjett- og regnskap.	Fylkestinget ber Fylkesrådet om å videreføre og videreutvikle klimabudsjett- og regnskap for å kartlegge og redusere klimagassutslipp i Akershus.	Igang satt	
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 18. Vår felles fremtid; anskaffelsesstrategien.	Fylkestinget ber Fylkesrådet om å styrke anskaffelsesstrategien i Akershus fylkeskommune, blant annet gjennom å stille strenge og målretta klimakrav ved anskaffelser og innkjøp for å omstille til et mer bærekraftig, grønnere og sirkulært samfunn; stille ambisiøse klimakrav blant annet knyttet til produksjon, transport, emballasje og avfallshåndtering, samt benytte seriøse leverandører og underleverandører, som har respekt for arbeidstaker- og menneskerettigheter, og som har forpliktet seg til å levere markedsledende arbeidsvilkår.	Følger planen	
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 19. Vår felles fremtid; byggeprosjekter.	Fylkestinget ber Fylkesrådet om å stille krav om fossilfrie bygge- og anleggsplasser i egne fylkeskommunale byggeprosjekter, og ta initiativ til et sirkulærøkonomiprojekt for å styrke gjenvinning og gjenbruk i egne byggeprosjekter.	Igang satt	
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 20. Vår felles fremtid; anskaffelser og innkjøp.	Fylkestinget ber Fylkesrådet om å stille strenge og målrettede klimakrav ved anskaffelser og innkjøp, og benytte innkjøpsmakten til å stimulere til utvikling av lokale arbeidsplasser, grønn næringsutvikling og gjenbruk av materialer.	Følger planen	
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 21. Vår felles fremtid; energiproduksjon og energieffektivisering.	Fylkestinget ber Fylkesrådet sørge for økt energiproduksjon i egne bygg ved å sikre at flest mulig fylkeskommunale bygg har solceller på taket, samt satse på energieffektivisering i nybygg og rehabilitering av fylkeskommunale bygg.	Igang satt	
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 26. Et godt kultur-, idretts- og fritidstilbud i hele Akershus; gratis leie.	Fylkestinget ber Fylkesrådet om å videreføre gratis leie av fylkeskommunale lokaler for frivillige lag- og organisasjoner i Akershus.	Igang satt	

15.6 Statustabell, økonomi - drift

Beløp i 1000

Avdeling	Regnskap 2023	Regnskap 2024	Rev. bud. 2024	Avvik i kr
30-FO Finans og organisasjon	0	4 462	14 363	9 902
31-OKO Økonomi	0	40 398	42 830	2 432
32-HR HR	0	62 564	62 909	345
33-ARK Arkiv og service	0	38 398	41 214	2 816
34-EIE Eiendom	0	331 429	332 024	595
35-VIST Virksomhetsstyring	0	4 412	6 859	2 446
39-FO Tilskudd samarbeid RENKO, FRID, Anskaffelser	0	287 610	301 007	13 398
Sum	0	769 274	801 206	31 932

15.6.1 Kommentar til økonomistatus - drift

Regnskapet for rådsområdet Finans og organisasjon viser et samlet mindreforbruk på 32,2 mill. kr, noe som utgjør et forbruk på 96 prosent av budsjettrammen.

Mindreforbruket skyldes delvis at fylkeskommunens drift har vært preget av etableringsprosessen etter delingen av Viken fylkeskommune, samt en pågående flytteprosess gjennom året. I tillegg har rekrutteringsutfordringer i enkelte områder resultert i et høyt antall ubesatte stillinger. Flere utviklingsprosjekter har også blitt utsatt, noe som har ført til et lavere forbruk enn opprinnelig planlagt. Den reduserte aktiviteten kan dermed knyttes til både organisatoriske omstillinger og forsinkelser innen bemanning og prosjektgjennomføring.

En del av mindreforbruket skyldes at prosjektmidler på totalt 11,1 mill. kr for Lillestrøm bussterminal og Gamle Hvam ikke ble benyttet i 2024 på grunn av forsinket fremdrift i prosjektene. Disse midlene vil derfor bli overført til 2025 for gjennomføring og utbetaling.

Av det totale mindreforbruket på 32,2 mill. kr utgjør FRID sitt mindreforbruk 13,4 mill. kr. Dette skyldes i hovedsak at FRID ved 2. tertial meldte om økt finansieringsbehov. Fylkestinget avsatt midler for å dekke dette, men innsparingstiltak førte til at midlene ikke ble utbetalt, og behovet for inndekning falt dermed bort.

15.7 Kommentar til økonomistatus - investering

Administrasjonsbygg

Beløp i 1000 kr

Hovedprosjekt (T)

	Regnskap 2023	Opprinnelig budsjett	Revidert årsbudsjett	Regnskap 2024	Avvik i kr
Fylkeshuset investeringstiltak	0	0	2 693	2 693	0
Totalsum	0	0	2 693	2 693	0

«Fylkeshuset investeringstiltak» består av prosjektet «Ombygging resepsjon Galleriet». Prosjektet ble ferdigstilt i 2024. Merforbruket på 0,9 mill. kr, ble dekket inn ved bruk av midler fra rådsområdets driftsbudsjett.

Digital tjenesteutvikling

Beløp i 1000 kr

Hovedprosjekt (T)

	Regnskap 2023	Opprinnelig budsjett	Revidert årsbudsjett	Regnskap 2024	Avvik i kr
Digital tjenesteutvikling	0	22 000	0	0	0
Totalsum	0	22 000	0	0	0

Det ble i løpet av 2024 vedtatt at FRID IKS gjennomfører investeringene på digitaliseringsområdet i Akershus i 2024. Som følges av dette ble budsjetteringen av disse tiltakene endret i løpet av året til «Tilskudd til andres investering». Midlene ble som følge av dette overført fra fylkeskommunens investeringsbudsjett til driftsbudsjett, og deretter overført til FRID IKS for finansiering av digitaliseringstiltakene i samsvar med framdriften i prosjektene.

16 Opplæring og kompetanse

Rådsområdet er organisert i to sentrale avdelinger; strategi og fag- og yrkesopplæring.

Utdanningsvirksomhetene er videre organisert i tre regioner med til sammen 40 underliggende virksomheter inkl. veiledningssentre og folkehøgskoler.

Fylkesrådsområdet for opplæring og kompetanse omfatter:

- Videregående opplæring i skole og bedrift inklusive voksne med rett til videregående opplæring.
- Kombinasjonsprogram - opplæring for minoritetsspråklige.
- Særskilt språkopplæring.
- Karriereveiledning for både ungdom og voksne.
- Realkompetansevurdering for videregående nivå.
- Opplæring av grunnskoleelever i sosiale og medisinske institusjoner.
- Opplæring innenfor kriminalomsorgen.
- Fagskoleutdanning.
- Folkehøgskoletilbud.
- Oppfølgingstjeneste, pedagogisk psykologisk tjeneste, karriereveiledning og andre pedagogiske støttetjenester.
- Tilbud til ungdom i målgruppen som er utenfor videregående opplæring.

16.1 Resultater

Akershus nye alternative opplæringsarena, Mestringsverkstedet er godt i gang, og er nå vedtatt etablert i alle tre regioner. Det har vært en god og grundig arbeidsprosess for å finne den beste måten å strukturere dette for Akershuskolen, og som på best mulig måte får flere gjennom opplæringsløpet med et vitnemål eller fagbrev i hånda. Det er gjennomført oppstartsmøter med skoler, veiledningssentre og arbeidsmarkedsbedrifter for å få plass oppstart i 2025.

Psykisk helseteam er etablert ved Veiledningssenteret i Asker og Bærum, og har ansatt en koordinator som driver arbeidet. Arbeidet med å kartlegge behov for skolene i regionen er godt i gang.

Sommerskole ble i 2024 gjennomført med stor suksess. Mange skoler og et stort antall elever benyttet seg av ordningen, som i stor grad var til for å skape en sosial trygghet og kjennskap til skolebygg, lærer og miljøet ved skolen eleven skal begynne på. I 2025 er det vurdert utvidet til også å inneholde muligheten til å ta opp eksamen for elever som har behov for det.

I 2024 ble det oversendt søknad til Utdanningsdirektoratet om forsøk med filming av muntlig eksamen, slik at elever skal kunne klage på karakter. Dette jobbes videre med inn i 2025.

På grunn av høy elevtallsvekst de siste årene, er det trangt om kapasiteten på skolene i fylket. Blant annet har Akershus en høy andel flyktninger, i tillegg til befolkningsveksten ellers. Likevel har alle ungdommer fått plass i kombinasjonsprogrammet ved skolestart i 2024.

Akershuskolen har lenge vært en av de beste i Norge, og det er fortsatt gode resultater å vise til. Det er blant annet en fremdeles høy andel beståtte fag-/svennebrev. Akershus fylkeskommune har en målsetning om at minst 90 prosent skal fullføre og bestå videregående opplæring. For skoleåret 2023/24 fullførte og besto 86 prosent, noe som er under målet vårt. I tillegg er fraværet i videregående opplæring er fremdeles bekymringsverdig høyt.

16.2 Likestilling

Likestilling er viktig for oss. I opplæringen er det for eksempel et tema elevene arbeider med i forhold til overordnet del av læreplanen. Vi er videre opptatt av å rekruttere flere jenter til yrkesfag som tradisjonelt har rekruttert flest gutter, og skolene våre jobber målrettet med dette. Som arbeidsgiver er likelønn et mål for oss, samtidig som vi sikrer at likestilling ligger til grunn i rekrutteringsprosessene våre.

16.3 Bærekraftig utvikling

Rådsområdet opplæring og kompetanse har fokus på bærekraftig utvikling, spesielt innenfor nybygg og rehabilitering av skolebygg. Ved utarbeidelse av byggeprogram og utbygging av videregående skoler, gjennomføres grundige vurderinger og det utarbeides en miljøoppfølgingsplan med tydelige krav til måloppnåelse. En miljøoppfølgingsplan beskriver hvilke mål prosjektet har satt seg for å redusere miljøpåvirkningen, og hvordan disse målene skal nås gjennom ulike tiltak.

For å oppnå høy måloppnåelse innen klima og miljø i skolebyggprosjekter, fokuseres det på flere viktige områder. Dette inkluderer energieffektive løsninger og bruk av bærekraftige materialer. Grønne tak og vegger vurderes også for å forbedre isolasjonen og øke biodiversiteten.

I tillegg til fysiske byggeprosjekter, integrerer vi bærekraftig utvikling i selve undervisningen. De fleste av våre videregående skoler er FN-skoler, som betyr at de aktivt arbeider med FNs bærekraftsmål i undervisningen. Dette bidrar til å øke bevisstheten og kunnskapen om bærekraft blant elever og ansatte.

Gjennom disse tiltakene sikrer vi at bærekraftig utvikling er en integrert del av både våre byggeprosjekter og undervisningspraksis.

16.4 Status måltabell

Delmål	Resultatmål	Mål-oppnåelse	Statusbeskrivelse resultatmål
Delmål 1.14: I Akershus har vi ikke toleranse for undertrykkelse, vold, hets, mobbing, rasisme og diskriminering.	Alle skal ha et trygt og godt lærings- og arbeidsmiljø.	Følger planen	Vi følger opp læringer og lære kandidater blant annet gjennom direkte kontakt og møter i bedrift, gjennom digitale flater og gjennom lærlingundersøkelsen. Dersom det gjennom denne oppfølgingen avdekkes forhold som tilsier at lærlingen /lære kandidaten opplever krenkende adferd i lærebedriften, så følges det spesielt opp og tiltak iverksettes etter rutine for oppfølging av lærebedrifter. Det jobbes kontinuerlig med elevenes skolemiljø. Skolene har stort fokus på dette, og samarbeider tett med politi og kommune lokalt, samt fylkesadministrasjonen sentralt. Det er utarbeidet rutiner og retningslinjer for håndtering av saker knyttet til skolemiljø. Det er utarbeidet en digital verktøykasse som skolene bruker.
	Flere skal fullføre og bestå videregående opplæring med best mulig kompetanse.	Følger planen	For fylkesrådet er det viktig at ungdommene våre gjennomfører videregående opplæring. Skolene kartlegger elevene og følger opp elevenes læring med tilpassinger for å øke læringsutbytte. Elevenes karakterutvikling, skolebidragsindikatoren, gir et godt bilde av den innsatsen skolen gjør som påvirker elevenes læringsresultater. Dette følges opp lokalt på skolen. Gjennom kvalitetsdialog med skolene er skoleeier tett på og følger opp skolens arbeid. Dette rapporteres videre til fylkestinget. Strategi for helsefremmende skoler skal evalueres. Funn herfra som fremmer fullført og bestått vil videreføres. Det er innført fritt skolevalg i 2024, dette kan gi økt gjennomføring.
Delmål 2.2: I Akershus vil alle fullføre videregående opplæring og tilegne seg kompetanse, ferdigheter og holdninger det er behov for i arbeidslivet.	Relevant opplæring av høy kvalitet som møter arbeidslivets behov og gir grunnlag for å lykkes med høyere utdanning.	Følger planen	Akershus fylkeskommune har tett samarbeid med arbeidslivet om å utdanne fagarbeidere med relevant kompetanse i takt med etterspørselen i arbeidslivet. Samarbeidet skjer blant annet gjennom saker og drøftinger med Yrkesopplæringsnemnda, og gjennom møter med bransjeorganisasjoner og opplæringskontor. Yrkesopplæringsnemnda behandlet i juni og september saken "tilrådning til dimensjonering av det yrkesfaglige opplærings-tilbudet". Dette er en sak som handler om behovet for lærlinger 2 år frem i tid, og behovet for fagkompetanse 4 år frem i tid. Saken tar for seg de ulike yrkesfagene fordelt på region. Det jobbes aktivt sammen med våre samarbeidspartnere Nav, Yrkesopplæringsnemnda og lærebedrifter om å utvikle opplæringsløpene for lære kandidater. Målsettingen er at alle søkere til opplæringskontrakt skal få en varig tilknytning til arbeidslivet. Fylkeskommunen jobber aktivt for at flere elever med yrkesfag skal gjennomfører høyere utdanning, eller høyere yrkesfaglig utdanning. Vår egen fagskole er viktig i denne sammenheng.
	Fylkeskommunen er helsefremmende og bidrar til å redusere sosiale forskjeller.	Følger planen	Akershus fylkeskommune er opptatt av at elevene har det bra og har god helse, dette er grunnleggende for læring. Arbeidet med oppfølging og vurdering av tiltak knyttet til helsefremmende skole er igangsatt, og det er startet arbeid med etablering av psykisk helseteam. Skolene har egne helsesykepleiere. Skolehelsetjenesten er styrket gjennom ekstra midler. Dette gjør at skolene får mer helsetjeneste enn tidligere. Flere skoler har også miljøarbeidere som styrker laget rundt eleven.
Folkehelse	Akershus fylkeskommune gjør det vi kan for å stanse tap av biologisk mangfold.	Følger planen	Fylkestinget vedtok i møte 11. april FT-sak 32/2024 Skedsmo videregående skole - Oppjustering av kostnadsramme, og FT-sak 33/2024 Rud videregående skole Byggeprogram for nybygg. Begge prosjektene har satt tydelige krav i utomhusplanene med for eksempel bie-vennlige planter, økt økologisk verdi på tomt eller at bevaringsverdig vegetasjon og terreng ivaretas. Kjelle-engene våtmarksområde ved Kjelle videregående skole er etablert, som en del av arbeidet med blant annet biologisk mangfold.
	Akershus skal være et klimapolitisk foregangsfylke.	Følger planen	Ved utarbeidelse av byggeprogram og utbygginger av de videregående skolene gjøres det vurderinger og det utarbeides en miljøoppfyllingsplan som har tydelige krav til måloppnåelse. For

Delmål	Resultatmål	Mål-oppnåelse	Statusbeskrivelse resultatmål
	Akershus fylkeskommunes egen virksomhet skal være fossilfri innen 2028 og utslippsfri innen 2030. Det skal kuttes 80% klimagassutslipp i Akershus innen 2030, målt mot 2016.		eksempel i prosjekt Skedsmo videregående skole etableres det grønne tak på tilgjengelige takflater, samt nødvendig omfang av solceller. Klimagassutslipp fra materialer tilsvarer samlet 29% reduksjon fra tilbygg og nybygg, sammenlignet med referanse for skolebygg. For prosjekt Rud videregående skole er blant annet mål om passivhusnivå, og klimagassreduksjon etter Futurebuilt sine kriterier. Prosjektet har utarbeidet en omfattende miljøoppfølgingsplan som skal ivareta høyt klima- og miljømåloppnåelse i prosjektet
	Fylkeskommunen bidrar til at klimagassutslipp reduseres og sårbare naturmiljøer sikres.	Følger planen	Fylkesrådet har støttet etablering av Kjelle-engene våtmarksområde ved Kjelle videregående skole, der elevene er med på forskningsprosjekt som skal bidra til renere Oslofjord.
Samarbeid	Vi bidrar til samarbeid og sterke partnerskap mellom offentlige virksomheter, næringsliv og sivilsamfunn.	Følger planen	Vi er opptatt av samarbeid med kommunen når vi bygger idrettshaller. Dette dekker skolenes behov for areal til kroppsøving, og kommunene og frivillighetens behov for areal på kveldstid og i helger. Det er inngått en rekke samarbeid de siste årene, blant annet med Ås, Bærum og Asker kommune. Det er ferdigstilt utbygging av to nye haller på Røyken videregående skole og Nesbru videregående skole i samarbeid med Asker kommune. Utbygging av hall på Lørenskog videregående skole i samarbeid med kommunen er under oppføring. Samarbeidet med Ungt Entreprenørskap styrkes og videreutvikles.

16.5 Status politiske vedtak

Økonomiplanoppdrag

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Arbeid med å styrke overgangen fra skole til læreplass gjennom språkopplæring og systematisk oppfølging av faget yrkesfaglig fordyping som legger til rette for overgangen til arbeidslivet.	I samarbeid med utvalgte kommuner vil vi tilby opplæring i norsk slik at søkerne til læreplass har nødvendig kompetanse til å nyttiggjøre seg opplæring i bedrift. Læreplassregnskapet som er et verktøy i Vigo, skal brukes for å registrere bedriftene som elevene har sin opplæring i faget Yrkesfaglig fordyping og styrke overgangen fra skole til bedrift.		I Viken ble verktøyet "Læreplassregnskapet" (LPG) innført ved alle de videregående skolene. Dette er et verktøy som skolene kan bruke for å følge elevenes overgang fra skole til lærekontrakt/opplæringskontrakt, og som vil bidra til at skolene følger den enkelte elev tettere. Dette har gitt oss en bedre oversikt.
Bidra til å dekke regionale kompetansebehov i kommuneregionene.	Gi videregående opplæringstilbud, karriereveiledning, fagskoletilbud, og andre kompetansegivende tilbud som bidrar til å møte kommuneregionenes behov for arbeidskraft.		Vi har tett samarbeid med arbeidslivet om å utdanne fagarbeidere med relevant kompetanse i takt med etterspørselen i arbeidslivet. Yrkesopplæringsnemnda vil i juni få presentert en sak som handler om behovet for lærlinger 2 år frem i tid, og behovet for fagkompetanse 4 år frem i tid. Saken tar for seg de ulike yrkesfagene fordelt på region. Noe av dette vil danne grunnlag for en strategi. Vi har god dialog med Oslo Met og NMBU om videre og utvidet samarbeid. Det jobbes også med en sak om campus på Romerike for fagskolen Viken.
Evaluerer og oppdaterer strategi for helsefremmende skoler	Måltrettet og systematisk tverrfaglig arbeid med livsmestring og folkehelse som inkluderes i opplæringen i alle fag. Skolene skal ha et næringsrikt, bærekraftig og variert kantinetilbud.	Følger planen	Strategi for helsefremmende skoler evalueres i 2024, og deler av den vil inngå i ny strategi for fullført og bestått.

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Forberede for oppstart og realisering av fullføringsreformen.	Arbeid med å forberede rettighetsutvidelsene i ny opplæringslov som iverksettes 1.8.2024. Følge opp hovedområdene i strategi for at flere skal fullføre og bestå opplæringen.	Følger planen	Gjennom fullføringsreformen vil flere få rett til videregående opplæring. Vi utarbeider ulike tilbud slik at det skal være skreddersøm for den enkelte. Høring på forskrift til opplæringslov er svart ut og vil implementeres fra 01.08.24.
Følge opp lærings- og skolemiljø	Skolenes egenvurdering om arbeid med skolemiljø, tilsyn, og andre undersøkelser er utgangspunkt for kompetanseheving ved skolene og bedriftene knyttet til arbeid med skole- og læringsmiljø. I tillegg benyttes elevenes evaluering av undervisningen til dette arbeidet. Skoleeier bidrar med veiledning.	Følger planen	Det er avgjørende for ungdommenes at det er et godt læringsmiljø, dette vil bedre gjennomføring av videregående opplæring. Skolene følges opp jevnlig gjennom kvalitetsdialoger med fokus på egenevaluering, i tillegg er fylkesråd for opplæring og kompetanse på jevnlig skolebesøk. Tilstandsrapporten gir oss god oversikt over tilstand på den enkelte skole.
Følge opp plan for kvalifisering	Legge til rette for at det gis mer grunnskoleopplæring til innvandrerungdom som har behov for det for å kunne gjennomføre videregående opplæring. Følge opp det regionale arbeidet mot negativ sosial kontroll, æresrelatert vold, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse.	Følger planen	Det er etablert kombinasjonsklasser ved flere av skolene våre. Her gis det språkopplæring i tillegg til andre fag. Dette gir en god innføring før de starter i ordinær videregående opplæring. Kortere språkkurs er igangsatt fra mars 2024 slik at ungdommene har et bedre grunnlag til skolestart i august. Psykisk helseteam ble etablerte i en region, der bl.a. kompetanse om vold i nære relasjoner skal inngå.
Følge opp samarbeidsavtaler med bransje/arbeidsliv.	Følge opp eksisterende og utvikle nye samarbeid med bransjer/arbeidsliv.		Vi har tett samarbeid med arbeidslivet om å utdanne fagarbeidere med relevant kompetanse i takt med etterspørselen i arbeidslivet. Yrkesopplæringsnemnda vil i juni få presentert en sak som handler om behovet for lærlinger 2 år frem i tid, og behovet for fagkompetanse 4 år frem i tid. Saken tar for seg de ulike yrkesfagene fordelt på region. Noe av dette vil danne grunnlag for en strategi. Vi har god dialog med Oslo Met og NMBU om videre og utvidet samarbeid. Det jobbes også med en sak om campus på Romerike for fagskolen Viken.
Gjennom samarbeid med elever, foreldre og skole gjennomføre endringer i russetiden.	Legge til rette for en inkluderende russetid og bidra til at den ikke kommer i konflikt med eksamen.	Følger planen	Dette jobbes med både lokalt og sentralt. Avgangsmarkering har fått nasjonal oppmerksomhet, og Akershus bidrar på ulike arenaer for å finne en god løsning som inkluderer alle elever.
Gjennomføre instruktør opplæring og prøvenemndsskolering.	Sikre relevant og oppdatert kompetanse hos lærere, instruktører og prøvenemndsmedlemmer.		Fylkeskommunen jobber kontinuerlig med instruktørkurs for instruktører og faglige ledere i lærebedriftene, og med kompetansehevende kurs for prøvenemndsmedlemmene.
Gjennomføre og følge opp elevundersøkelsen.	Elevundersøkelsen gjennomføres årlig. Oppfølging av resultater fra undersøkelsen om elevenes skolemiljø følges systematisk opp på skoleiernivå og lokalt ved skolene. La elevene evaluere undervisningen slik at den enkelte lærer og skoleledelsen får informasjon om elevenes vurdering av kvalitet på undervisningen.	Følger planen	Alle vg 1, 2 og 3 elever har vært invitert til å gjennomføre elevundersøkelsen. Resultatene er presentert i tilstandsrapporten og den enkelte skole følger opp sine resultater. I tillegg vil det utarbeides en "pulsmåling" på deler av dette til videre oppfølging.
Gjøre vurderinger av klimagassutslipp i skoleinvesteringsprosjekter.	Gjenbruk av skolebygg/skolearealer og gjennomføre livssykluskostnads- (LCC) og livsløps- (LCA) analyser og	Følger planen	I utarbeidelse av byggeprogram for nybygg settes det målsetninger for nivå av klimagassreduksjon, og krav til klimagassbudsjett og påfølgende regnskap settes i prosjektenes miljøoppfølgingsplan.

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
	ha fokus på arealeffektive løsninger. Fokus på gjenbruk og redesign av inventar og utstyr, og sette kvalitetskrav til produkter som skal anskaffes. Kartlegge og ta hensyn til biologisk mangfold før tiltak på utomhusområder vurderes og iverksettes. Ivareta grøntstruktur og LNF-områder ved utbygginger.		
Oppdatering av ansattes kompetanse gjennom videre- og etterutdanning.	Prøve ut ordninger for å sikre flere kvalifiserte lærere i skolen. F.eks. opprette yrkesfaglærer 2-ordning og utvide lektor 2-ordningen, og innføre en lokal lærespesialistordning.	Følger planen	Våre lærer og instruktører deltar i statlige og fylkeskommunale kompetansehevingsprogram. Dette gir relevant faglig påfyll.
Oppfølging av elever og lærlinger som ikke har bestått fag.	Målrettet oppfølging av elever gjennom tilbud om sommerskole/intensivkurs, og målrettet oppfølging av lærlinger som mangler bestått i fag for å få utstedt fag-/svennebrev.	Følger planen	Elevene som ikke har bestått fag får tilbud om ny eksamen. Skolene legger til rette for at elevene skal få gjøre seg ferdig selv om de har stryk i enkeltfag. Lærlingene får tilbud om å ta opp igjen fag ved aktuelle skoler. Vi har søkt og fått innvilget å opprette en oppfølgingsklasse for tidligere innsatte, for å fullføre og bestå.
Oppfølging av lærlingene og lærlingundersøkelsen.	Fylkeskommunen følger opp lærebedriftene, lærlinger og lære kandidater gjennom opplæringstiden i bedrift, også lærlingens arbeidsmiljø.	Følger planen	Lærlingundersøkelsen og lærebedriftsundersøkelsen gjennomføres årlig i perioden 15.10-15.12. Undersøkelsen gjennomført i 2023 vil bli lagt frem i Yrkesopplæringsnemnda sitt møte i juni.
Prøve ut modeller som kan fremme at flere gjennomfører og består	Utrede et prøveprosjekt med semestermodell i videregående opplæring. Samt jobbe med en blandingsmodell mellom studiespesialisering og yrkesfag.	Følger planen	Strategi for fullført og bestått er videreført i Akershus. Skolene tilrettelegger for at elevene skal fullføre og bestå videregående opplæring med størst mulig læringsutbytte for den enkelte.
Samarbeid med fokus på forebyggende arbeid i ungdomsmiljøet.	Skape arena for samarbeid blant annet med lokalt politi om utsatte ungdommer om forebyggende aktiviteter.	I gang	Vi samarbeider med lokalt politi, kommune (SLT) og omkringliggende skoler. Fylkeskommunen samarbeider med kommunene for å sikre nok politi i hele Akershus, særlig innenfor forebyggende arbeid.
Samarbeid med kommunene om overganger i grunnsopplæringen.	Bedre overgangen mellom ungdomsskole og videregående gjennom blant annet legge til rette for at den enkelte elev og de foresatte involveres mer aktivt det siste året på grunnskolen, og å styrke rådgivningstjenesten i videregående.	I gang	Sommerskole videreføres i Akershus. Her vil grunnskoleelever få tilbud om å besøke en videregående skole for å gjøre overgangen tryggere. Dette gjelder også for våre egne elever mellom trinn. Veiledningssentrene gjennomfører møter med rådgiverne i ungdomsskolene, og har et godt samarbeid med kommunene. Utvikle tett samarbeid med kommunene på politisk og skoleeiernivå.
Samarbeid med kommuner om areal.	Inngå samarbeidsavtaler med kommuner om bygging av for eksempel idretts-/flerbrukshall eller kulturarealer ved felles behov.	Følger planen	Vi er opptatt av samarbeid med kommunen når vi bygger idrettshaller. Dette dekker skolens behov for areal til kroppsøving, og kommunene og frivillighetens behov for areal på kveldstid og i helger. Det er inngått en rekke samarbeid de siste årene, blant annet med Ås, Bærum og Asker kommune. Samarbeidet med Ungt Entreprenørskap styrkes og videreutvikles.

Verbalvedtak (P)

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Fylkestingets verbalvedtak nr. 01. Fylkestinget ber om at fylkesrådet utarbeider en sak om «Inkluderende avgangsmarkering for hele kullet» som fremmes for fylkestinget i løpet av 2024.	For å få til en så konkret sak som mulig bør det legges vekt på hva fylkeskommunen som skoleeier kan bestemme og hva som er holdnings- skapende arbeid. Det er flere kommuner som gjennom sitt forebyggende arbeid gjør innsats på dette området. Det er viktig å innhente erfaringer fra disse arbeidene og fra ungdommene. Videre ønskes det at det vurderes om det kan iverksettes 2-3 samarbeidsprosjekt /pilotprosjekt med utvalgte kommuner for å teste ut nye samarbeidsformer eller om noe fra en kommune har overføringsverdi til en annen. Fylkesrådet bes avklare om man innenfor rammen har tilstrekkelig midler til dette eller synliggjøre et kostnadsanslag.	Igangsatt	Dette jobbes med både lokalt og sentralt. Avgangsmarkering har fått nasjonal oppmerksomhet, og Akershus bidrar på ulike arenaer for å finne en god løsning som inkluderer alle elever. Det legges fram en sak høsten 2024. Det er viktig med en avgangsmarkering som er inkluderende og som verdig markering av avsluttet skolegang.
Fylkestingets verbalvedtak nr. 02. Kompetanse og utdanning; arbeidslivets kompetansebehov	Akershus er en region i vekst og det er viktig at universitet og fagskole tilbyr den kompetansen som arbeidslivet etterspør. Målet må være at arbeidslivets kompetansebehov dekkes i vår region. Fylkestinget ber fylkesrådet styrke samarbeidet med de ulike høyere kunnskapsinstitusjonene og fagskolen i Akershus. Det er ønskelig at fylkesrådet legger frem en strategi for fylkestinget for hvordan vi kan utvikle dette arbeidet videre.	Ikke påbegynt	Akershus fylkeskommune har tett samarbeid med arbeidslivet om å utdanne fagarbeidere med relevant kompetanse i takt med etterspørselen i arbeidslivet. Yrkesopplæringsnemnda fikk i juni presentert en sak som handler om behovet for lærlinger 2 år frem i tid, og behovet for fagkompetanse 4 år frem i tid. Saken tar for seg de ulike yrkesfagene fordelt på region. Fylkeskommunen har god dialog med Oslo Met og NMBU om videre og utvidet samarbeid. Det jobbes også med en sak om campus på Romerike for fagskolen i Viken.
Fylkestingets verbalvedtak nr. 04: Forebygging mot mobbing	Fylkestinget ber fylkesrådet komme tilbake med en sak som viser muligheter for å forebygge mobbing på alle videregående skoler i Akershus. Akershusskolen skal være en sosial trygg arena for alle elevene med vekt på tilhørighet og læring.	Igangsatt	Det jobbes kontinuerlig ved alle skoler, i samarbeid med aktuelle aktører, for å legge til rette for at elevene opplever trygge og gode opplæringsarenaer. Tilsvarende jobber vi sammen med lærebedrifter, opplæringskontor og kommuner for å sikre at våre lærlinger og lærekandidater er en del av et godt arbeidsmiljø.
Fylkestingets verbalvedtak nr. 11. Ungdomsgarantien.	Fylkestinget ber Fylkesrådet legge frem sak om hvordan Ungdomsgarantien kan implementeres i Akershus, og hvordan fylkesrådet og fylkestinget i Akershus kan etablere samarbeid med NAV for å sikre at flere unge kommer seg ut i aktivitet, arbeid eller utdanning.		Vi har en overordnet samarbeidsavtale med NAV, denne vil ligge til grunn for lokale avtaler. NAV er en viktig samarbeidspartner for oss, og vi har NAV medarbeidere på flere skoler. Veiledningssentrene våre har tett samarbeid med de lokale NAV kontorene, dette vil også belyses i en sak.

Politiske tilleggsbestillinger (P)

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 07. Styring av samarbeidet mellom utdanning og næringsliv	Fylkestinget ber om videre oppfølging om samarbeidet mellom utdanning og næringsliv, og hvordan det kan styrkes. Saken kan vises til hvordan samarbeidet fungerer på Kongsberg og andre steder i Viken med tilsvarende samarbeid, og hvordan vi kan overføre kunnskapen til Akershus fylke.		Fylkeskommunen samarbeider med arbeidslivet innenfor mange ulike områder. Skolene våre har tett samarbeid med mange bedrifter i gjennomføringen av faget Yrkesfaglig fordyping. Vi samarbeider med et stort antall lærebedrifter, opplæringskontor og bransjer i arbeidet med å følge opp løpende kontrakter, samt rekruttering av nye læreplasser. I tillegg vil samhandling med arbeidslivet være en viktig del av arbeide med regional plan for Opplæring og verdiskaping. Akershus fylkeskommune styrker og videreutvikler samarbeidet med Ungt Entreprenørskap. Det vil bli lagt frem en sak om utstyrsparken på yrkesfaglige utdanningsprogrammer, for å sikre at opplæringen blir relevant for elevene og arbeidslivet, samt et samarbeid med næringslivet slik at elevene kan bruke bedriftenes utstyrspark. Dette kan også sees i sammenheng med en lokalisering av Fagskolen på Romerike.
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 08. En skole der alle kan lykkes; strategi for fullført og bestått.	Fylkestinget ber Fylkesrådet videreføre- og utvikle strategi for fullført og bestått, en strategi som ble lagt frem av fylkesrådet i Viken som skal sikre at <i>alle</i> elever i Akershus skal fullføre og bestå. Det skal årlig rapporteres til fylkestinget om hvordan strategien etterleves.	Følger planen	Strategi for fullført og bestått er videreført i Akershus. Det arbeides med en ny strategi som også tar inn i seg psykisk helseteam og helsefremmende skoler. Skolene tilrettelegger for at elevene skal fullføre og bestå videregående opplæring med størst mulig læringsutbytte for den enkelte.
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 09. En skole der alle kan lykkes; forebygge radikaliserings og ekstremisme.	Fylkestinget ber Fylkesrådet om å forebygge radikaliserings og ekstremisme i skolen, blant annet gjennom å sørge for at alle elever i Akershus-skolen får tilbud om demokratiopplæring gjennom for eksempel besøk på demokrati-verkstedet på Utøya, 22.juli-senteret og minnesenteret ved Al Noor-moskeen.	Igang satt	Det jobbes helhetlig og forebyggende, i samarbeid med politi og kommune, for å forebygge radikaliserings og ekstremisme. Fokus på læringsmiljø i skolene, og forebygging av uønskede hendelser. Fylkeskommunen jobber sammen med kommunene for å sikre nok polititressurser for å trygge ungdommene våre. Sandvika videregående skole har inngått et samarbeid med <i>Stiftelsen 10. august</i> og har felles utarbeidet et undervisningstilbud for skoleklasser på bakgrunn av terrorhendelsene i Bærum i 2019. Tilbudet inneholder et besøk og en gjennomgang av terrorhendelsen i selve moskeen og videre omvisning og dialogsamtale i læringscenteret. Alle vg3-elevene på skolen vil hvert år delta i undervisningstilbudet i minne- og læringscenteret.
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 10. Arbeid til alle er jobb nummer 1; utstyrsparken på videregående skoler.	Fylkestinget ber Fylkesrådet om å gjennomgå utstyrsparken på de yrkesfaglige linjene i Akershus skolen, og legge frem sak til fylkestinget om behovet for innkjøp av nytt og moderne utstyr. Fylkestinget ber Fylkesrådet etablere dialog med de respektive bransjene ved innkjøp av nytt utstyr.	Følger planen	Det avsettes årlig midler til kostnadskreven utstyr i investeringsbudsjettet til opplæring kompetanse. Midlene deles ut til skolene etter en søknadsprosess. Dette bidrar til fornying og utvidelse av utstyrsparken ved skolene.
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 26. Et godt kultur-, idretts- og fritidstilbud i hele Akershus; gratis leie.	Fylkestinget ber Fylkesrådet om å videreføre gratis leie av fylkeskommunale lokaler for frivillige lag- og organisasjoner i Akershus.		Akershus fylkeskommune tilrettelegger for gratis utlån i tråd med vedtatt forskrift for utlån av skolebygg.

16.6 Statustabell, økonomi - drift

Beløp i 1000

Avdeling	Regnskap 2023	Regnskap 2024	Rev. bud. 2024	Avvik i kr
40-KOMP Opplæring og kompetanse	0	10 285	12 008	1 723
41-KOMP Region 1 Romerike	0	1 832 164	1 839 584	7 420
42-KOMP Region 2 Follo, Asker og Bærum	0	2 061 142	2 075 601	14 460
43-KOMP Strategi	0	314 215	337 513	23 298
44-KOMP Fag- og yrkesopplæring	0	469 999	444 815	-25 184
49-FIV Tilskudd Fagskolen i Viken	0	5 073	5 073	0
Sum	0	4 692 878	4 714 595	21 717

16.6.1 Kommentar til økonomistatus - drift

Regnskapet for rådsområdet viser et samlet mindreforbruk/merforbruk på 21,7 mill. kr, noe som utgjør 0,5 prosent av tildelt ramme.

Skoler og virksomheter i rådsområdet har et samlet merforbruk på totalt 5,6 mill. kr. Dette skyldes for høy aktivitet i forhold til tildelt ramme. Det kan være for mange undervisningsgrupper, bruk av vikarmidler, overtid og merutgifter til inventar og utstyr. Noen skoler har ubrukte budsjettmidler til prosjekter som ikke er fullt ut gjennomført i 2024, og som fortsetter i 2025.

Det er et merforbruk på 30 mill. kr når det gjelder eksterne leieutgifter. Den omfattende elevtallsveksten i Akershus fylkeskommune fortsetter, og bare i skoleåret 2024-25 er det etablert ytterligere 650 nye elevplasser i forhold til forrige skoleår. Store utbyggingsprosjekter som er under planlegging og gjennomføring har behov for midlertidige paviljonger. Videre er det forsinkelser i gjennomføring av byggeprosjekter både i Follo og Romerike. Som følge av dette er det etablert ytterligere paviljonger og inngåelse av nye leieforhold. Etableringskostnader for paviljonger er vesentlig høyere enn tidligere erfaringstall tilsier. I tillegg har kostnader knyttet til eksisterende leieforhold økt.

Det er et mindreforbruk på 30 mill. kr når det gjelder budsjetterte midler til fullføringsreformen. Ny opplæringslov med forskrift trådte i kraft 01.08.24 og fullføringsreformen fases inn fra dette tidspunktet. Det har vært viktig å ikke sette i gang tiltak før man kunne se omfanget av dette. Det er viktig å treffe med gode tiltak for å sikre at nye elevgrupper får god og riktig opplæring. Det er forventet at bruk av midler til fullføringsreformen vil bli benyttet i sin helhet i 2025 når konsekvensene av ny opplæringslov er kjent.

I sentrale seksjoner er det en besparelse på 2,7 mill. kr som skyldes vakanser, og en besparelse på 33 mill. kr i ubrukte prosjektmidler og reserver.

Deler av voksenopplæringen blir finansiert av statlige øremerkede midler. Dette gir en besparelse på 11,7 mill. kr av fylkeskommunale midler.

Utgifter til privatisteksamen har et mindreforbruk på 2,9 mill. kr. Kostnader til materialforbruk, oppgaveproduksjon og utgifter til sensorhonorar knyttet til privatisteksamen har vært lavere enn budsjettert.

Avdeling fagopplæring har et merforbruk på 25,1 mill. kr. Årsaken til merforbruket er sammensatt. Sentral enhet, lønn og generalia har et mindreforbruk på 3,3 mill. kr. Enhet formidling og oppfølging har

et merforbruk på 9,8 mill. kr. Antall fag- og svenneprøver har økt noe. Mesteparten av merforbruket forklares av økte driftskostnader til prøvenemndene, materialkostnader og kostnader knyttet til prøver for gjestelæringer. Enhet tilskudd og kontrakter har et merforbruk på 18,7 mill. kr. Det er stort sett knyttet til økt antall gjestelæringer. Kostnader for gjesteelever er høyere enn budsjettet. For å dempe merforbruket i 2024 har budsjettet til gjestelæringer blitt styrket i 2024 med 17,7 mill. kr i driftsmidler fra Vg3 i skole. Budsjettet til Vg3 i skole er i 2024 dekket med bruk av statlige prosjektmidler tilsvarende dette beløpet.

16.7 Kommentar til økonomistatus - investering

Totalt hadde byggeprosjekter på skoler et mindreforbruk på 482,7 mill. kr mot opprinnelig budsjett, og et mindreforbruk på 105,9 mill. kr mot regulert budsjett i 2024. I en stor prosjektportefølje som skolebygg er det naturlig med både positive og negative avvik på enkeltprosjekter.

Rådsområde Opplæring og kompetanse

Tiltakstype (tall i 1000 kr)	Regnskap 2023	Opprinnelig budsjett	Revidert årsbudsjett	Regnskap 2024	Avvik i kr
Avsetninger til prosjekter under programmering/utredning	0	55 000	4 612	0	4 612
Prosjekter under gjennomføring	0	555 086	401 662	310 572	91 090
Prosjekter under planlegging med finansieringsvedtak	0	127 000	33 689	28 936	4 753
Årlige avsetninger	0	126 620	41 446	35 976	5 470
Sum	0	858 206	481 409	375 483	105 925

Prosjekter under gjennomføring

Hovedprosjekt (tall i 1000 kr)	Regnskap 2023	Opprinnelig budsjett	Revidert årsbudsjett	Regnskap 2024	Avvik i kr
Investeringsreserve	0	123 986	0	0	0
Kjelle vgs - driftsbygning/låven	0	48 000	15 467	13 044	2 423
Lørenskog vgs – utbygging 350 elevplasser	0	140 000	157 415	134 608	22 807
Mindre ombygginger/tilpasninger	0	8 100	114 557	58 118	56 439
Rud vgs - Ombygging bygg A	0	30 000	18 897	23 504	-4 607
Røyken og Nesbru vgs - idrettshaller	0	35 000	45 100	45 100	0
Skedsmo vgs - utbygging og ombygging	0	150 000	23 961	17 115	6 846
Utvidelse av Lørenskoghallen	0	20 000	20 000	18 750	1 250
Ås vgs - ombygging og utbygging	0	0	6 266	334	5 933
Sum	0	555 086	401 662	310 572	91 090

Porteføljen hadde et samlet mindreforbruk på 91,1 mill. kr mot regulert budsjett. Under følger en nærmere omtale av prosjektene.

Investeringsreserve: Midler fra investeringsreserven disponeres ved behov for å håndtere prisvekst og markedsusikkerhet for pågående investeringsprosjekter under gjennomførings - eller planleggingsfase. Hoveddelen av budsjettet ble omdisponert til prosjektet “Rud vgs - utbygging for kapasitetsøkning”, hvor byggeprogrammet ble vedtatt i PS 33/2024. Resterende midler, 8,78 mill. kr, ble rebudsjettet til 2025 ved 2.tertialrapportering i 2024.

Kjelle vgs - driftsbygning/låven: Prosjektet fikk vedtatt en ny justert totalramme i FT-sak 39/2024, og følgelig noe forsinket oppstart i september. Framdriften er i henhold til plan, med planlagt ferdigstillelse i 2025.

Lørenskog vgs – utbygging 350 elevplasser: Prosjektet har et større mindreforbruk som følge av at en usikkerhet knyttet til en rettsvist fra anskaffelsen ble løst, til et lavere beløp enn avsatt. Framdriften er i henhold til plan, med planlagt ferdigstillelse i 2025.

Rud vgs - Ombygging bygg A: Prosjektets merforbruk skyldes i hovedsak bokføring av løst inventar og utstyr på prosjektet. Budsjettet for løst inventar og utstyr er plassert på hovedprosjektet “Rud vgs - utbygging for kapasitetsøkning”. Framdriften er i henhold til plan, med planlagt ferdigstillelse i 2026.

Røyken og Nesbru vgs - idrettshaller: Intensjonsavtale med Asker kommune om bygging av to nye flerbrukshaller på Røyken og Nesbru videregående skoler ble vedtatt i fylkestinget 23.02.22, PS 11/2022. De nye hallene, hvor Asker kommune er byggherre og skal drifte, er ferdigstilte. Fylkeskommunen skal benytte og bekoste 40 prosent av hallene. Kostnadene for fylkeskommunen er totalt 90,4 mill. kr, hvorav siste del av utbetalingene ble avsatt i 2024.

Skedsmo vgs – utbygging og ombygging: Prosjektet fikk vedtatt en ny justert totalramme i FT-sak 32/2024. Anskaffelsesprosessen ble ferdigstilt noe senere enn planlagt i 2024. Mindreforbruket skyldes hovedsakelig at prosjektering startet først etter kontrahering i november.

Utvidelse av Lørenskoghallen : Det er vedtatt samarbeid med Lørenskog kommune om utbygging av felles idrettshall tilknyttet Lørenskoghallen. Utbyggingen, hvor Lørenskog kommune er byggherre og skal stå som eier, er under gjennomføring. Fylkeskommunen skal benytte og bekoste 40 prosent av hallen og har en bruksrett på dagtid i 40 år. Kostnadene for fylkeskommunen er totalt 40 mill. kr, hvorav første del av utbetalingene ble gjennomført i 2024.

Ås vgs - ombygging og utbygging: Prosjektet har et foreløpig mindreforbruk og en planlagt ferdigstillelse i 2025. Det er et gjenstående større reklamasjonsforhold som må avklares før prosjektet kan avsluttes og resultatet blir endelig.

Mindre ombygginger /tilpasninger: “Mindre ombygginger/tilpasninger” er en samlepost bestående av flere mindre prosjekter hvor det er bedt om bistand til utredninger og bestilt gjennomføring av tiltakene ved eiendomsavdelingen i rådsområde Finans og organisasjon. De fleste prosjektene er bestilt av rådsområde Opplæring og kompetanse. I tillegg er det også noen investeringsprosjekter som er bestilt av rådsområde Plan, kulturminner, klima og miljø som gjelder utskifting av fossile kjøretøyer og ladestasjoner.

Mindreforbruk på 56,4 mill. kr mot regulert budsjett i 2024 skyldes hovedsakelig regulering fra sekkepost til enkeltprosjekt senere på året for nyopprettede prosjekter, og forsinkelser i mottak av anleggsmaskiner og minibusser som er bestilt i 2024. Dette gjelder også pågående prosjekter under gjennomføring med planlagt ferdigstillelse året etter.

Prosjekter under planlegging med finansieringsvedtak

Hovedprosjekt (tall i 1000 kr)	Regnskap 2023	Opprinnelig budsjett	Revidert årsbudsjett	Regnskap 2024	Avvik i kr
Hvam vgs - Grisefjøs og kufjøs	0	32 000	1 799	611	1 188
Jessheim vgs - utvidelse	0	25 000	14 058	13 436	622
Nye elevplasser i Follo	0	50 000	776	1 147	-371
Rud vgs - utbygging for kapasitetsøkning	0	20 000	17 056	13 743	3 313
Sum	0	127 000	33 689	28 936	4 753

Porteføljen har et samlet mindreforbruk på 4,8 mill. kr mot regulert budsjett. Nærmere omtale av de prosjektene følger under.

Hvam vgs - Grisefjøs og kufjøs: Framdriften på prosjektet er endret som følge av nytt vedtak i FT sak 04/2024 om utarbeidelse av alternative løsninger, da innkommende tilbud var vesentlig høyere enn først antatt. Følgelig ble hoveddelen av budsjettet rebudsjettert til senere år ved 1.tertialrapportering 2024.

Jessheim vgs - utvidelse: Prosjektet er ca. 1,5 år forsinket grunnet tidligere uenighet mellom fylkeskommunen og Ullensaker kommune angående reguleringsplan. Planforslaget ble vedtatt i kommunestyret 30.04.2024. Forprosjektet har startet opp, og ny kostnadskalkyle for prosjektet skal være klart mars 2025.

Nye elevplasser i Follo: Ny videregående skole lokalisert i Ski sentrum ble vedtatt stoppet i FT-sak 07/2024. I tillegg ble det vedtatt en utarbeidelse av alternative løsninger i Folloregionen.

Rud vgs - utbygging for kapasitetsøkning: Mindreforbruket må ses i sammenheng med merforbruket for løst inventar og utstyr på prosjektet "Rud vgs - ombygging bygg A". I 2024 er forbruket hovedsakelig knyttet til ferdigstillelse av byggeprogram, kontrahering av samspillsentreprenør og oppstart prosjektering. Prosjektet er planlagt gjennomført som en samspillsentreprise, og kontrahering ble gjennomført i november 2024. Forprosjekt med endelig vedtak planlegges fremlagt for fylkestinget vår/sommer 2026.

Avsetninger til prosjekter under programmering/utredning

Hovedprosjekt (tall i 1000 kr)	Regnskap 2023	Opprinnelig budsjett	Revidert årsbudsjett	Regnskap 2024	Avvik i kr
Programmering/prosjektering	0	5 500	4 612	0	4 612
Utbygginger for økt kapasitet	0	50 000	0	0	0
Sum	0	55 500	4 612	0	4 612

Porteføljen har et samlet mindreforbruk på 4,6 mill. kr mot regulert budsjett. Nærmere omtale av de sekkepostene følger under.

Programmering/prosjektering: Avsetning benyttes til planlegging, programmering og utredning av skoleanlegg.

Utbygginger for økt kapasitet: Avsetning benyttes til prosjekter for økt kapasitet. Flere store prosjekter i Akershus er vedtatt på et tidligere tidspunkt, hvor det i etterkant av vedtak har vært en vesentlig prisøkning. Budsjettet ble i sin helhet omdisponert til prosjektet "Rud vgs - utbygging for kapasitetsøkning", i henhold til vedtatt byggeprogram i PS 33/2024.

Årlige avsetninger

Hovedprosjekt (tall i 1000 kr)	Regnskap 2023	Opprinnelig budsjett	Revidert årsbudsjett	Regnskap 2024	Avvik i kr
Brannsikringstiltak div. skolebygg	0	11 000	8 674	8 438	236
El-sikkerhetstiltak div. skolebygg	0	2 750	2 754	725	2 030
Energi- og miljøtiltak div. skolebygg	0	5 500	20 847	20 064	784
Inneklimatiltak div. skolebygg	0	11 000	1 179	395	784
Investerings- og rehabiliteringsplan (IRP)	0	62 870	0	0	0
Kostnadskrevende utstyr - div. videregående skoler	0	0	6 567	6 355	212
Utbygginger/ombygginger diverse	0	27 500	1 424	0	1 424
Sum	0	120 620	41 446	35 976	5 470

Porteføljen har et samlet mindreforbruk på 5,5 mill. kr mot regulert budsjett. Nærmere omtale av de sekkepostene følger under.

Brannsikringstiltak, el-sikkerhetstiltak, energi- og miljøtiltak og inneklimatiltak: Disse omtales som «tekniske sekkeposter». Hoveddelen av midlene omdisponeres til enkeltprosjekter for systematisk kartlegging og oppgradering av bygningsmassen for å ivareta mål, lovpålagte krav og forpliktelser vedrørende de ulike tiltakene. Sekkepostene belastes direkte for gjennomføring av tiltak hvor det ikke er opprettet separate enkeltprosjekter. Det er et samlet mindreforbruk på 3,8 mill. kr mot regulert budsjett i 2024.

Investerings- og rehabiliteringsprogrammet (IRP): Midlene er avsetninger til en planmessig og større rehabilitering eller en mindre utvidelse av areal eller oppgradering av eksisterende skoler, i en prioritert rekkefølge, som ikke dekkes av andre årlige avsetninger. 12,1 mill. kr ble omdisponert til prosjektet “Kjelle vgs - driftsbygning/låven”, i henhold til vedtak i FT-sak 39/2024. Resterende midler, 50,77 mill. kr, ble rebudsjettert til senere år ved 2.tertialrapportering 2024.

Kostnadskrevende utstyr: Midlene er en avsetning til oppgradering og utskifting av kostnadskrevende utstyr, med bakgrunn i endringer i opplæringstilbudet og fagfornyelsen. Budsjettet, som i sin helhet er rebudsjettering, var fordelt på ulike skoler som hadde mindreforbruk året før.

Utbygging/ombygging diverse: Midlene benyttes til ombygginger/utbygginger av videregående skoler, som følge av endringer i opplæringstilbudet. Dette kan være konkrete tiltak på grunn av endringer i elevtall, endringer i søkermønsteret, bedre arealutnyttelse, tiltak for enkeltelever eller tiltak grunnet lov- og forskriftskrav. Gjennom året omdisponeres midler til enkeltprosjekter som hovedsakelig er å finne i samlepoten “Mindre ombygginger/tilpasninger”.

17 Samferdsel

Rådsområdet er organisert i fire avdelinger: mobilitet, vei og trafikk, plan og utbygging, drift og vedlikehold, i tillegg til oppgavefellesskapet vei- og geofag.

Ansvarsområder:

- Forvaltning, drift, vedlikehold og investeringer på fylkesveinettet, samt utvikling av det.
- Investering, drift og utvikling av kollektivtransport og skoleskyss i Akershus, gjennom selskapene Ruter AS, og Akershus kollektivterminaler FKF.
- Dialog og samarbeid med kommuner, statsetater og kompetansemiljøer om overordnede og framtidige løsninger for mobilitet og samferdsel.
- Transporttjeneste for funksjonshemmede, rammeverk for drosjenæringen.
- Oslopakke 3 og Byvekstavtalen med Oslo.

17.1 Resultater

Det første året i Akershus har vært preget av at vi er en ny organisasjon, men vi har tatt med oss mye av det som ble etablert i Viken og bygger videre på dette. En milepæl for rådsområdet var å bli samlokalisert i Galleri Oslo høsten 2024. Store deler av rådsområdets medarbeidere flyttet fra lokalene som hadde tilhørt Statens vegvesen på Bryn. Samlokaliseringen har allerede forbedret samarbeidet på tvers av fagmiljøer, og markerer integreringen av veiadministrasjonen med fylkesadministrasjonen.

17.1.1 Mobilitet

En viktig jobb i 2024 har vært utarbeidelsen av Handlingsprogram for samferdsel 2025-2028, som ble politisk vedtatt i fylkestinget i desember. Handlingsprogram for samferdsel er fylkeskommunens viktigste styrings- og prioriteringsverktøy innenfor samferdsel. Handlingsprogrammets første del inneholder mål og rammer, synliggjør dagens situasjon og definerer satsningsområder i tiden fremover. Det er beskrevet handlingspunkter til hvert enkelt satsningsområde. Del to inneholder en utbyggingsportefølje og en planleggingsportefølje. Det kom inn over 200 innspill til planen. Innspillene fra kommunene viser at det er stor oppslutning om målene om nullvekst i personbiltrafikken, nullutslipp og null drepte og hardt skadde i trafikken.

Oslopakke 3

Våren 2024 fremforhandlet Akershus fylkeskommune og Oslo kommune en revidert avtale om Oslopakke 3 for perioden 2025–2045. Avtalen er behandlet av fylkesting og bystyre, men utvidelsen av avtaleperioden må også godkjennes av Stortinget. Den nye avtalen legger opp til at bompenginntektene skal holdes på om lag 4,3 milliarder kr pr. år gjennom hele avtaleperioden. For Akershus vil den nye avtalen først og fremst sikre et betydelig økt bompengebidrag til kollektivtrafikken i fylkeskommunen. Avtalen sikrer finansiering til ferdigstilling av Fornebubanen og til arbeidet med en høystandard kollektivtrasé fra Oslo grense til Kjeller. Utover i perioden er det også satt av midler til planlegging av en fremtidig T-bane-forlengelse til Lørenskog.

Vinterdrift av kollektivtransporten

Vinteren 2023/24 var utfordrende for deler av kollektivtransporten i Oslo og Akershus, med innstillinger og forsinkelser. Akershus var ikke like hardt rammet som Oslo og vinterdriften av fylkesveinettet fungerte bra. Det var likevel dager da all kollektivtransport stoppet i deler av Akershus. Det ble tatt grep i etterkant for å evaluere og gjennomføre tiltak for å være bedre rustet før en ny vinter. Det ble også

diskutert om innbyggerne kan forvente at kollektivtrafikken og veinettet skal ha full fremkommelighet uansett værforhold.

Unibuss

Bussoperatøren Unibuss stod i fare for konkurs våren 2024, men inngikk i juni en avtale med sine kreditorer om rekonstruksjon av selskapet, noe som avverget konkurs og sikret videre drift av busstilbudet. Det foreligger en enighet mellom Akershus fylkeskommune og Oslo kommune om fordeling av merkostnader. Anslaget for totale merkostnader over ti år er på 939 mill. kr, hvorav andelen til Akershus utgjør 254 mill. kr. Som del av avtalen ble Unibuss sine kontrakter i Akershus hevet og bl.a. fikk Vy ny kontrakt som bussoperatør i Bærum etter en kort hasteskaffelse.

Kollektivpriser

Billettprisene i 2024 ble videreført på omtrent samme nivå som i 2023:

- Ordinær prisjustering med virkning fra rundt 1. februar 2024 på 5,1 prosent, i henhold til kommunal deflator for 2024, inkludert et etterslep på 0,8 prosent fra 2023.
- Pristiltak for barn og unge, som ble innført i 2023, ble videreført i 2024 (20 prosent rabatt på enkeltbillett og 150 kr rabatt på månedskort), mens ordningen med utvidet grupperabatt på kveldstid ble avviklet.
- Forsøket med 20 prosent rabatt (gjennomsnitt, Reisbillett) som varte fram til påsken 2024, ble videreført, men med 10 prosent rabatt.

Takst- og sonestruktur

Fylkesrådet har iverksatt et arbeid med å utrede alternativer til dagens prismodell i Ruterområdet, blant annet for å få et mer fleksibelt system som kan redusere ulempene med sonekryssing på korte reiser. En forstudie «Utredning av prismodeller – fase I» ble ferdigstilt høsten 2024 som grunnlag for å avklare hva som skal utredes mer grundig i neste omgang.

Ring 1

Stenging av deler av Ring 1 våren 2024, med tilhørende innskrenkninger på bruk av kollektivfeltet på riksveiene som sambruksfelt, medførte økte forsinkelser i veinettet, særlig i vest, som stedvis også ga økte forsinkelser på lokale busslinjer. Fylkeskommunen gjennomførte analyser av forsinkelsene, og samarbeidet med Statens vegvesen, Asker og Bærum kommuner, og Ruter om aktuelle avbøtende tiltak. I september ble kollektivfeltet gjenåpnet som sambruksfelt i helgene. Det ble identifisert mulige fysiske og regulerende tiltak for å redusere bussforsinkelsene på fylkesveinettet, som det kan være aktuelt å utrede nærmere.

TT-ordningen

TT-ordningen er en del av fylkeskommunens ansvar for kollektivtransport. TT-kort tildeles etter søknad til innbyggere som på grunn av varig funksjonsnedsettelse ikke kan benytte ordinær kollektivtransport. 1. januar 2024 var det 15 685 TT-brukere i Akershus, og ved utgangen av året var det 16 081 brukere i fylket.

Skoleskyss

Fylkeskommunen har ansvar for skoleskyss for elever i grunnskolen og den videregående skolen i Akershus. Ruter AS planlegger og organiserer skoletransporten, og samordner denne med det ordinære kollektivtilbudet. Ved utgangen av 2024 hadde 14 522 elever i videregående opplæring innvilget gratis skoleskyss.

Løyveforvaltning

Fylkeskommunen er løyvemyndighet for persontransport med buss og drosjer. 1. januar 2024 var det 2 320 drosjeløyver i Akershus. Ved utgangen av 2024 var det 1 696 drosjeløyver fordelt på 1 036 drosjeløyvehavere med forretningsadresse i Akershus. Trolig er årsaken til reduksjonen at det i løpet av 2024 ble innført strengere krav til innehavere av drosjeløyver i yrkestransportlovgivningen, blant annet krav til garanti og kompetanse.

Fylkeskommunen kan behovsprøve eventuelle eneretter for drosjetransport i områder med svakt markedsgrunnlag, med kommunegrensene som enerettsområde. Ved utgangen av 2024 hadde 11 kommuner i Akershus enerett.

Utvikling og pilotering

Rådsområdet har deltatt i utviklingsprosjekter og pilotering innenfor områdene proaktiv trafikkstyring, knutepunktutvikling, effektiv varelogistikk, samkjøring, effektiv vinterdrift og bestillingstransport.

17.1.2 Drift og vedlikehold

I 2024 har Akershus fylkeskommune jobbet målrettet for å sikre en trygg, effektiv og bærekraftig drift av fylkesveinettet. Gjennom kontinuerlig innsats har fylkeskommunen oppfylt sitt ansvar for drift og vedlikehold i samsvar med gjeldende krav og målsettinger. Driftsbudsjettet har dekket både daglige oppgaver og langsiktige tiltak, noe som har bidratt til å opprettholde et trygt, funksjonelt og godt vedlikeholdt veinett for fylkets innbyggere og næringsliv.

Ved hjelp av effektive driftsrutiner, som brøyting, strøing og annen daglig oppfølging, har vi sørget for at veiene til enhver tid er farbare og trygge. Samtidig har klimaendringer og mer ekstremvær gitt økt behov for akutte vedlikeholdstiltak og reparasjoner.

Drift

Fylkesveinettet i Akershus er inndelt i fem driftskontrakter; Romerike øst, Romerike sentrum, Romerike vest og Hadeland, Follo og Asker og Bærum. De faste flerårige driftskontraktene for vei og elektro utgjør hovedandelen av bindingen i rammen til drift og vedlikehold.

Driftsrammen med endringer utgjorde ca. 453 mill. kr i 2024, noe som har gjort det mulig å opprettholde normal aktivitet i de pågående driftskontraktene. Prisutviklingen i 2024 var preget av svingninger gjennom året, med en beskjeden nedgang i 1. og 4. kvartal, kombinert med en økning i 2. og 3. kvartal. Totalt sett resulterte dette i en samlet økning på omtrent 1,5 prosent for året som helhet. Sammenlignet med tidligere år var prisstigningen moderat, med et gjennomsnitt på kun 0,4 prosent fra 4. kvartal 2023 til 4. kvartal 2024. I tillegg har strømprisene holdt seg stabilt lavere enn foregående år, og vinterperioden fra oktober til desember har vært relativt mild. Dette har gitt rom for å gjennomføre noe mer lett vedlikehold innenfor driftskontraktene i løpet av året.

I 2024 har det blitt utført et omfattende arbeid med å utarbeide konkurransegrunnlag for ny driftskontrakt på Romerike vest og Hadeland for perioden 2025–2030. Dette har vært en krevende prosess, blant annet på grunn av omstrukturering i forbindelse med det nye fylket og tilpasning til nye miljø- og klimakrav i offentlige anskaffelser.

Samtidig har overgangen til nye Akershus fylkeskommune, kombinert med flytteprosessen knyttet til samlokaliseringen på Galleriet, medført økt arbeidsbelastning i perioder gjennom 2024.

Vedlikehold

Etter splittingen av Viken fylkeskommune er det anslått at vedlikeholdsetterslepet i Akershus ligger på rundt 4,5 milliarder kr. Det er knyttet stor usikkerhet til anslaget, men ut ifra rapport om vedlikeholdsetterslep ferdigstilt i 2023, ser man at vedlikeholdsetterslepet har økt gjennom hele perioden rapporten omfatter.

Det totale vedlikeholdsbudsjettet for 2024 var på 307 mill. kr ekskl. mva. Vi fullførte reasfaltering av 135,2 km fylkesvei, noe som gir en reasfalteringsfrekvens på ca. 18 år (anbefalt gjennomsnitt for å unngå økt etterslep er 12 år). Det er lagt 18,6 km med forsterket veioppmerking, noe som gir trafiksikkerhet og mer holdbar veimerking. Ca. 20 000 m² er masseutskriftet/forsterket for å øke levetiden til asfalten.

Tiltak gjennomført i 2024	Antall
Asfalt (km)	135,2
Dypstabilisering (km)	20,6
Forsterking av veibane (m ²)	20 000
Rehabilitering av bruekkverk (m)	570

Det er valgt å utføre kun mindre vedlikeholdstiltak på bru, grunnet lav bemanning frem til midten av året. Mengden forventes å øke i 2025, og da også med noen større jobber.

Oppgraderingen av Blåkolltunnelen, som startet i 2024 og skal være ferdig i 2025, sikrer at tunnelen oppfyller Tunnelsikkerhetsforskriften. Flere bergbefaringer og tilstandskartlegginger ble gjennomført i andre tunneler, og videre rehabilitering er planlagt som en del av handlingsprogrammet.

17.1.3 Vei og trafikk

Henvendelser til samferdsel

Fylkeskommunen eier og forvalter fylkesveiene. Rådsområde samferdsel mottok i løpet av året 2 300 skriftlige henvendelser om forvaltning av fylkesveier, som alle ble besvart. Henvendelsene er bl.a. ønsker om annen fartsgrense, gangfelt og tiltak for trafiksikkerhet og støyskjerming. Rådsområdet har også mottatt søknader om visningsskilting og reklame, bygging innenfor byggegrense og avkjørsler. Vi svarer også på en rekke henvendelser fra utbyggere og kommuner.

Trafiksikkerhet

De fleste ulykker skjer på fylkesvei i Akershus. De mest utbredte ulykkestypene på fylkesvei er møteulykker og utforkjøringsulykker. De fleste ulykker skyldes manglende oppmerksomhet, rus og fartsovertredelser. Det har vært en negativ utvikling med alvorlige MC-ulykker. Akershus fylkeskommune har et spesielt ansvar for at barn kan gå trygt til skole, barnehage og fritidsaktiviteter.

Fylkeskommunen har et ansvar for «tilrå og samordne tiltak for å fremme trafiksikkerheten i fylket», jf. Veitrafikkloven §40a. Akershus trafiksikkerhetsutvalg ble opprettet og hadde sitt første møte.

I løpet av året ble det utført 70 strakstiltak for trafiksikkerhet på eget veinett for til sammen 10 mil. kr. Fylkeskommunen har også utbetalt trafiksikkerhetstilskudd på til sammen 5,3 mill. kr til 16 kommuner i

2024. Disse midlene har kommunene brukt til å lage trafiksikkerhetsplaner, sikre skoleveier og bli trafiksikre kommuner.

For å bidra til økt trafiksikkerhet, samarbeider Akershus fylkeskommune også med Trygg Trafikk om holdningsskapende trafiksikkerhetstiltak i fylket.

Fartsgrense, skilt og oppmerking

Skiltfornying er strekningsvise gjennomganger for å forenkle og fornye skilting. Det ble fornyet 633 skiltplater i løpet av 2024. Akershus fylkeskommune har også gjort tiltak i Asker, Bærum og Follo for å redusere møteulykker og utforkjøringsulykker. Det er innført forsterket midtoppmerking på noen strekninger som var brede nok og nedsetting av hastighet fra 80 til 70 km/t.

Fravik

Fylkeskommunen har myndighet til å fravike tekniske krav (vegnormalene) til utforming og standard ved planlegging og bygging av fylkesveier. I løpet av 2024 behandlet vi 25 søknader om fravik på fylkesvei. 22 av fravikene ble godkjent og 3 ble ikke godkjent. Et typisk eksempel på fravik er fortau i 50- og 60-sone. Her er det krav til gang- og sykkelvei. I henhold til håndbok N101 Trafikksikkert sideterreng og vegsikringsutstyr skal minsteavstand mellom kjørebane og gang- og sykkelveien være minimum 1,5 m pluss skulderbredde ved fartsgrense 50-60 km/t. Dette er i enkelte tilfeller ikke mulig å få til, og man kan da se på muligheten til å anlegge andre løsninger som et fortau. Årsaken til at man ikke oppnår avstandskravet er ofte arealbegrensninger og økonomi.

Miljø

Akershus fylkeskommune samarbeider om målestasjoner for luftkvalitet med Oslo og Bærum, Lørenskog og Lillestrøm. I disse kommunene er det fare for at grenseverdiene for luft kan bli overskredet, og luftkvaliteten overvåkes sånn at tiltak kan iverksettes ved behov. Det ble ikke innført slike tiltak i 2024.

Akershus fylkeskommune ferdigstilte i 2024 en kartleggingsrapport for dragehodepopulasjon i veikant. Dragehode (*Dracocephalum ruyschiana*) er en vakker og sjelden blomst i leppeblomstfamilien som er en prioritert art med egen forskrift under Naturmangfoldloven. Den har en handlingsplan som skal sikre videre overlevelse av de gjenværende bestandene i Norge. Dragehode er regnet som utrydningstruet i Norge.

Ivareta vei- og transportsystemet

Fylkeskommunen ivaretar vei- og transportsystemet i den løpende arealplanleggingen i Akershus sine 21 kommuner. Vi ivaretar også veikapitalen ved utbygginger som eksterne gjør ved og på fylkesvei. I 2024 ble 26 veianlegg overført fra eksterne utbyggere til fylkeskommunen, jf. tabell under. Disse anleggene har godkjente reguleringsplaner og byggeplaner. Anleggene er også fulgt opp under bygging og befart før vi overtar dem.

Prosjekter overtatt i 2024

Nr.	Kommune	Prosjektnavn	Beskrivelse	Ferdigstilles dato
1	Lillestrøm	Fv.171 Haldenveien x Huseby	Nytt veikryss og kulvert bygd.	25.06.2024
2	Lillestrøm	Fv.171 Blakerveien-Fossumjordet.	Ny rundkjøring, busslommer, gang- og sykkelveier og kulverter bygd.	10.05.2024
3	Lørenskog	Gang og sykkelvei langs Gamleveien x Tunnveien.	Nytt VA- Ledningsnett lagt på gang -og sykkelvei, ny asfalt samt ny belysning.	10.10.2024
4	Rælingen	Fv120 Nedre Rælingen x Hansefellåsen	Nytt veikryss, vann-, spillsvanns -og overvannsledninger samt nytt belysningsanlegg etablert.	27.09.2024
5	Nittedal	Fv1547 Stasjonveien x Berget	Etablert veikryss i Berget.	09.10.2024
6	Aurskog-Høland	Fv1469 Aurveien x Aursmoen skole og barnehage.	Oppgradering av eksisterende gang- og sykkelvei langs fv.1469 samt belysning.	30.10.2024
7	Ullensaker	Jessheim Sørøst rundkjøring Trondheimsvegen (omkjøringsvei).	Påkobling på eksisterende rundkjøring Trondheimsvegen, samt belysning.	26.09.2024
8	Ullensaker	Fv.174 Algarheimsveien- ny rundkjøring, kulvert og busslomme.	Etablert ny rundkjøring og Bergmo Kulvert, samt busslomme langs Fv. 174 og ny belysning.	02.12.2024
9	Ullensaker	Fv.1559 Vilbergsveien	Ny veibelysning, gang- og sykkelvei langs bygd.	17.06.2024
10	Ullensaker	E6 Gardermoen næringspark-Østre ramper (fv.1551)	Omlagging av fylkesvei 1551 med ny rundkjøring bygd.	05.11.2024
11	Nannestad	Fv.120 Nannestadvegen 403- Fortau	Ny avkjørsel og fortau langs fv.120 etablert.	15.10.2024
12	Nes	FV.1572 Årnes næringspark-GSV langs Rakeieveg ved Årnes	Etablert ny gang- og sykkelvei, samt ny veibelysning.	26.11.2024
13	Gjerdrum	Etablering av kryss fv.428 x Askhøgda	Nytt veikryss bygd.	01.07.2024
14	Asker	Fv.209 - Semsveien 126 Asker	Oppføring av gang- og sykkelvei og nytt kryss mellom Semstunet og fylkesveien.	04.07.2024
15	Bærum	Fv.609 - Bekkestua nord	Etablering av parseller av fylkesveiene i Bekkestua sentrum.	14.11.2024
16	Bærum	Fv.166 Snarøyveien, midlertidig omlagging av Fv. Fornebubanen	Midlertidig omlagging av fylkesveien i forbindelse med Fornebubanen-prosjektet.	10.12.2024
17	Asker	FV.1444 - Langenga 30	Reetablering av Fv. 1444 Langenga 30. Ny rundkjøring og gang- og sykkelvei i Asker kommune iht. reguleringsplan.	01.11.2024
18	Asker	Fv.281 Østre Strandvei og Bispeveien Tofte brannstasjon (ny busslomme)	Oppføring av ny bussholdeplass og kryssoppgradering ifm. bygging av ny brannstasjon i Tofte.	09.07.2024
19	Bærum	Fv.1621 - Professor Kohts Vei 77-87 Graving av vei og fortau	Reetablering av gang- og sykkelvei, samt oppføring av nytt kryss.	11.12.2024
20	Lunner	FV.2300 Monsrudvika langs Hadelandsvegen	Oppføring av gang- og sykkelvei og ny adkomstveg ved Fv. 2300 Hadelandsvegen x Monsrudvika.	03.06.2024
21	Nordre follo	FV.154 nytt kryss	Etablering av nytt kryss til Skogsnarveien boligutvikling	29.09.2024
22	Nordre follo	FV.1418 Sofiemyr skole	Oppgradering av kryss samt stengning av Fløisbonnveien ut på Kongeveien. Delvis overtatt.	10.08.2024

Nr.	Kommune	Prosjektnavn	Beskrivelse	Ferdigstilles dato
23	Vestby	FV.1361 Gartneritomten	Ferdigstilling av bygg. Åpnet alle felt på Fv. etter bygging. Ingen gjennomføringsavtale.	17.10.2024
24	Nesodden	FV.157 Spro Havn	Overtatt gang- og sykkelvei med mangler, ikke overtatt elektro. Påkravsgaranti ikke utløst.	06.06.2024
25	Nesodden	FV.157 Tangentoppen	Ferdigstilling av bygg, satt ny kantstein og asfaltert. Åpnet holdeplass etter bygging. Ingen gjennomføringsavtale.	23.09.2024
26	Frogn	FV.1398 Strandlia 2	Etablert opphøyd gangfelt samt skilting.	14.09.2024

17.1.4 Plan og utbygging

Akershus fylkeskommune har arbeidet med rundt 30 planprosjekter i ulike faser i løpet av 2024. Det forventes planvedtak på mellom 5-10 av disse planene i løpet av 2025.

Reguleringsplanarbeid 2024	Antall
Reguleringsplaner oversendt kommune eller lagt ut til offentlig ettersyn	6
Vedtatte reguleringsplaner	4
Pågående planarbeid, forprosjekter og reguleringsplaner	20
Andre utredninger, mulighetstudier etc.	1

Reguleringsplanene som fikk vedtak i 2024 er Fv. 33 Skreikampen, rassikringstiltak i Eidsvoll, Fv. 156 Bråtan Tusse, ny forbindelse til Nesodden gjennom i Frogn kommune, fv.159 Kollektivfelt Nordbyveien og rv. 22 i Lillestrøm, samt gang- og sykkelvei langs Dønnumskia i Eidsvoll. Det arbeides med utredning av bompengefinansiering for prosjektene langs Fv. 33 og Fv. 156.

Det arbeides også med Kollektivtraseen fra Oslo grense til Kjeller i Lillestrøm. Porteføljen omfatter planlegging og etablering av en prioritert trasé for buss og framtidig mulig baneløsning mellom Kjeller i Nord via Lillestrøm og AHUS i Lørenskog til Oslo. Porteføljen inneholder flere tiltakstyper som fordeles mellom prosjekter i tidligfase, planprosjekter og pågående utbyggingsprosjekter/grunnerverv langs traséen.

Arbeidet med ny tiårsplan for Trygging av skoleveier ble startet opp i 2024. Her har vi invitert alle kommuner og skoler til å komme med innspill til tiltak. Arbeidet skal foregå gjennom hele 2025 og ferdigstilles rundt årsskiftet 2025/26.

Grunnerverv og geodata

Det ble inngått rundt 40 minnelige avtaler om kjøp av grunn og rettigheter i 2024. Herunder er det inngått avtaler om kjøp og innløsning av tre boliger. Resterende saker gjelder stripeerverv i en rekke ulike veiprosjekter. For fem parter ble det holdt skjønn for å fastsette erstatningen. Eiendomslandmålere deltar i oppmålingsforretninger der fylket er rekvirent, eller der vi innkalles som nabo.

Vi har oppdatert Nasjonal vegdatabank, NVDB, med data fra egne prosjekter og 26 eksterne utbyggingsprosjekter som ble overtatt av fylket i 2024. Vi har også registrert objekter langs vei som grunnlag for utlysning av ny driftskontrakt på Romerike vest og Hadeland. Vi har oppdatert Felles

Kartdatabase hos Statens kartverk, og deltatt i Geovekst, som er et samarbeid om felles etablering, forvaltning, drift, vedlikehold og bruk av geografisk informasjon.

Utbygging

2024 har vært et aktivt år med mange prosjekter i forberedende fase og anleggsfase. Av fem pågående anlegg, ble ett ferdigstilt i løpet av året; fortau langs Myllavegen i Lunner.

- Fv. 152 Kirkeveien i Ski ble tatt opp i Byvekstavtalen for Oslo og Akershus med 50 prosent finansiering. Det har vært gjennomført konkurranse med forhandling ila høsten 2024, med mål om kontraktsinngåelse i månedsskiftet januar/februar 2025.
- Fv. 157 Flaskebekk – Granholt har hatt forsinkelser i framdrift grunnet klager på planene. Nye krav til klima og miljø i kontrakter fra januar 2024 medførte behov for å omarbeide konkurransen før utlysning. Anleggsarbeidene startet opp i november 2024.
- Fv. 120 Gjerdrumsveien mellom Klampenborg og Leikvoll ble startet opp sommeren 2024. Prosjektet ble startet opp med fylkesveimidler i 2024, men har fått bevilgning gjennom byvekstavtalen i statsbudsjettet for 2025. Dette frigjør fylkesveimidler til andre prosjekter fra 2025.
- Fv. 152 Skiveien mellom Stenfelt og Greverud som har finansiering gjennom byvekstavtalen, har hatt full anleggsdrift i 2024.
- Fv. 167 Bleikerveien bru over E18 - har gjennomført renovering av brua, noe mindre arbeid gjenstår i 2025. Rehabiliteringen har vært mer omfattende enn planlagt pga. større skadeomfang enn det som var mulig å avdekke ved prosjektoppstart.
- Fv. 158 Blåkollen- tunnel er under rehabilitering etter krav i Tunnelsikkerhetsforskriften.
- Fv. 1599 Solheimveien, her er det gjennomført en ett års prøveperiode med kollektivfelt langs Solheimveien. Tiltaket har bestått av endring av skilting og oppmerking på strekningen.
- Vegdirektoratet har godkjent fylkets opplegg for proaktiv trafikkstyring, elektronisk kollektivfelt. Gjennomføring avventes til etter at kollektivfelt inn mot kryss mellom Fv. 120X rv. 159 ferdigstilles. Det vurderes å teste ut konseptet langs andre fylkesveier i mellomtiden.
- Fv. 120 Kollektivfelt Nedre Rælingsvei, Fv. 168 Gang- og sykkelvei Griniveien og Fv. 1533 Strømsveien, Sagdalen-Nitelva bru, har fått bevilgning over statsbudsjettet gjennom byvekstavtalen for 2025, og det har pågått forberedende arbeid med grunnnerverv og utarbeidelse av konkurransegrunnlag for tiltakene i 2024.

17.2 Likestilling

Rådsområde samferdsel har en bred sammensetning av ansatte med ulike alder og etnisitet. Det er også god kjønnsbalanse, både blant ansatte og i ledergruppene. I 2024 har det blitt gjennomført tiltak for ansatte med behov for tilrettelegging, både når det gjelder fysiske forhold på arbeidsplassen og andre tilpasninger knyttet til livssituasjon, som for eksempel hjemmekontor og arbeidstidsordning. Samferdsel har også ansatt personer med ulike bakgrunn, i ulike livsfaser, samt personer som etter lov har særskilte behov. Varig tilrettelagt ordning er et eksempel på dette.

Alle som henvender seg til samferdsel i Akershus fylkeskommune skal få likebehandling, forståelige svar og god informasjon. Fylkeskommunen har også digitale løsninger for å melde inn feil på fylkesveinettet, hvor innsender kan velge å være anonym.

For å hindre diskriminering av personer med funksjonsnedsettelser og bidra til at flere kan delta i samfunnet på lik linje, arbeider vi med universell utforming i byer, på tettsteder, på holdeplasser og terminaler. Det stilles også krav til universell utforming ved inngåelse av kontrakter og gjennomføring av

byggeprosjekter. Samtidig blir det lagt vekt på å fordele ressurser og tiltak geografisk over tid, for å skape en helhetlig og balansert utvikling som kommer hele fylket til gode. Det blir også arbeidet for at veier med samme funksjon og trafikkmengde (ÅDT) skal få tilsvarende standard, uavhengig av geografisk plassering.

Flere tiltak som bidrar til å redusere funksjonshindre og fremme likeverdig deltakelse i samfunnet gjennomføres hos fylkeskommunens kollektivselskap Ruter AS og hos det fylkeskommunale foretaket Akershus kollektivterminaler FKF. Dette omtales nærmere i deres årsrapporter.

17.3 Bærekraftig utvikling

FNs bærekraftsmål og [regional planstrategi for Akershus 2024 - 2028](#) har ligget til grunn for Akershus fylkeskommunes virksomhet i 2024. På samferdselsområdet har dette vært fulgt opp gjennom *Handlingsprogram for samferdsel 2022-2025*.

Samferdsel bidrar til at Akershus skal nå sine klimamål gjennom omlegging til mer klima- og miljøvennlig transport, innfasing av fossilfrie drivstoffalternativer og reduksjon av utslipp fra drifts- og vedlikeholdsoppgaver. I 2024 har rådsområdet stilt strengere utslippskrav til maskiner og utstyr som brukes i drift og vedlikehold, og videreført rapporteringskrav om klimagasser i driftskontraktene. Vi har også ivaretatt kravet om at klima og miljø skal vektes med 35 % i alle kontrakter, som et tydelig signal om at bærekraft er en prioritert faktor i våre anskaffelser.

Alle asfaltkontrakter hadde bonus/malus på måloppnåelsen knyttet til CO₂-utslipp etter ferdig utført kontrakt. Vi ser at entreprenørene jobber systematisk for å redusere utslipp pr tonn asfalt som en direkte effekt av CO₂-vektingen. I tillegg til pris og klima, har også kvalitet og HMS vært viktige tildelingskriterier.

I 2024 har rådsområdet prioritert tilrettelegging for gående, syklende og kollektivtrafikk i Akershus, jf. nærmere omtale under rådsområdets resultater. Vi har arbeidet mot målet om å legge om til utslippsfri kollektivtransport og oppgradert vår egen bilpark med ytterligere 4 el-biler. Dette bidrar til reduserte klimagassutslipp og grønnere drift.

Rådsområdet har også hatt økt fokus på å ta vare på eksisterende infrastruktur gjennom vedlikehold og gjenbruk. Dette reduserer behovet for å bygge nytt og gir økonomiske og miljømessige besparelser over tid. I forbindelse med utbyggingsprosjekter og ved drift og vedlikehold av fylkesveiene har også tiltak for å sikre biologisk mangfold blitt videreført. Samtidig har det vært fokus på mer miljøvennlig massehåndtering, i form av gjenbruk eller tilbakeføring av masser. Det rapporteres i et eget IT-verktøy (HMSREG) for oppfølging av seriositetsbestemmelser, SHA og miljøpåvirkning i bygg- og anleggsbransjen, herunder samlet CO₂-utslipp, prosentandel gjenbruk og prosentandel avfallssortering.

Som et ledd i arbeidet med å bidra til god helse og livskvalitet i Akershus, arbeider rådsområdet systematisk med trafiksikkerhet og målet om å halvere antall dødsfall og skader i verden forårsaket av trafikkulykker, se nærmere omtale under rådsområdets resultater.

17.4 Status måltabell

Delmål	Resultatmål	Mål-oppnåelse	Statusbeskrivelse resultatmål
Delmål 1.03: I Akershus er det mindre sosiale og økonomiske forskjeller mellom innbyggerne	Et systematisk trafikk sikkerhetsarbeid som bidrar til trygg og sikker mobilitet.	Følger planen	Akershus trafikk sikkerhetsutvalg er opprettet og hadde sitt første møte i desember 2024. Det er et godt samarbeid med kommunene om 'trafikk sikker kommune' og mindre trafikk sikkerhetstiltak. I tillegg gjøres det et arbeid med trafikk sikkerhetsrevisjoner av planprosjekt innen samferdsel, samt trafikk teknisk rådgivning i planprosjekter.
Delmål 3.5: I Akershus skal omdisponering av areal ikke gå på bekostning av matproduksjon, biologisk mangfold, friluftsområder eller karbonlagring. Vi har nullvisjon for nedbygging av matjord.	I gjennomføring av utbyggingsprosjekter skal også ivaretagelse av biologisk mangfold dokumenteres.	Følger planen	For å dokumentere at biologisk mangfold blir ivaretatt under utbyggingsprosjekter, har Akershus utarbeidet rutiner («Ytre Miljøplaner»), som sikrer at sårbare og uønskede arter kartlegges og håndteres hensiktsmessig i anleggsfasen. Rutinene er ferdigstilt og det utarbeides nå prosjektspesifikke Ytre Miljøplaner i hvert prosjekt.
	I planlegging av utbyggingsprosjekter skal ulike alternativets betydning for naturinngrep og biologisk mangfold dokumenteres.	Følger planen	Tiltakenes konsekvens dokumenteres i planbeskrivelsen til reguleringsplanen som sendes til kommunal behandling.
	Innen driftstiltak skal tiltak/aktiviteter for å ivareta biologisk mangfold dokumenteres. Dette handler både om dokumentasjon av kvalitetssystem og generelle rutiner, samt oppfølging i tiltak over den enkelte driftskontrakt.	Følger planen	Driftskontraktene er tilpasset, og det klippes kun i en meters bredde ved første kantslått.
Delmål 4.3: I Akershus har vi redusert transportbehovet og lagt om til grønn mobilitet. Vi har økt bruken av gange, sykkel og kollektivtransport, og faset ut fossile drivstoff.	Et effektivt og kundetilpasset kollektivtilbud.	Følger planen	Akershus har en svakt positiv utvikling på markedsandelen på grønne reiser i 2024. I 2024 normaliserte antallet kollektivreiser seg igjen etter pandemiperioden.
Folkehelse	Et fungerende fylkesveinett med god framkommelighet for prioriterte trafikantgrupper.	Følger planen	Driftskontraktene er innrettet med ulike strategier på ulike deler av veinettet. Myke trafikanter er prioritert.
	Fylkeskommunen er helsefremmende og bidrar til å redusere sosiale forskjeller.	Følger planen	Samferdsel prioriterer tiltak rettet mot gående og syklende, tiltak som understøtter universell utforming og tiltak som reduserer klimautslipp og fremmer bærekraftig utvikling. Fylkestinget vedtok i desember 2024 handlingsprogram for samferdsel (2025-2028), hvor konkrete tiltak som understøtter målsetningen om en helsefremmende fylkeskommune, og som bidrar til å redusere sosiale forskjeller, inngår.
	Akershus fylkeskommune gjør det vi kan for å stanse tap av biologisk mangfold.	Følger planen	Dette ivaretas i planfasen i alle planprosjekter gjennom kartlegging og registrering. Driftskontrakter for drift og vedlikehold av fylkesvei er tilpasset, og det kuttes kun i en meters bredde ved første kantslått.
Klima og miljø	Akershus skal være et klimapolitisk foregangsfylke. Akershus fylkeskommunes egen virksomhet skal være fossilfri	Følger planen	Utbyggingsprosjekter: Vi gjennomfører konkurranser der vi vektlegger CO2-utslipp fra anleggsdrift og materialer (dokumenteres i klimagassbudsjett). Det rapporteres løpende på

Delmål	Resultatmål	Mål-oppnåelse	Statusbeskrivelse resultatmål
	innen 2028 og utslippsfri innen 2030. Det skal kuttes 80% klimagassutslipp i Akershus innen 2030, målt mot 2016.		utslipp og gjenvinning i pågående anleggsprosjekter gjennom systemet HMS-reg, og ved prosjektslutt leveres klimagassregnskap.
	Fylkeskommunen bidrar til at klimagassutslipp reduseres og sårbare naturmiljøer sikres.	Følger planen	Kontrakter innen drift og vedlikehold tilpasses nye miljø- og klimakrav.
Samarbeid	Vi bidrar til samarbeid og sterke partnerskap mellom offentlige virksomheter, næringsliv og sivilsamfunn.	Følger planen	Fylkeskommunen deltar i flere samarbeid med andre offentlige og private aktører.

17.5 Status politiske vedtak

Økonomiplanoppdrag

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Attraktiviteten til kollektivterminaler og holdeplasser er økt	Oppgradert antall holdeplasser og terminaler, samt eventuell oppgradering til UU-standard.	Følger planen	En rekke holdeplasser og kollektivterminaler er oppgradert, blant annet Kløfta BT og Nesoddangen fergeterminal. Komplisert saksbehandling medfører noe forsinkelser på enkelte større prosjekter.
Framkommeligheten for kollektivtrafikken er forbedret	Infrastrukturtiltak som fører til økt framkommelighet for kollektivtrafikken	Følger planen	Det pågår flere planarbeid for økt kollektivframkommelighet i Akershus. I Lørenskog er pilotordningen for omgjøring av bilfelt til kollektivfelt. Det er vedtatt reguleringsplan for kollektivfelt ved Olavsgård. Elektronisk kollektivfelt er vedtatt langs Fv.120 Nedre Rælingsvei, men tiltaket kan ikke gjennomføres før kollektivfeltet står ferdig i 2026. I mellomtiden vurderes elektronisk kollektivfelt ved Skedsmokorset i stedet. Det jobbes også med tiltak som raskt kan gjennomføres for å bedre framkommeligheten for buss i Asker og Bærum som følge av stenging av ring 1.
Følge opp fylkeskommunens målsettinger i nasjonal tiltaksplan for trafiksikkerhet	Det er 18 tiltakspunkt som fylkeskommunene følger opp.	Følger planen	Akershus fylkeskommune har ansvar for 18 tiltak i nasjonal tiltaksplan for trafiksikkerhet og jobber med å følge opp disse.
Gjennomføre planlegging, utbygging og drift av fylkesveier på en måte som øker framkommeligheten for gående, syklende, kollektiv og næringstransport		Følger planen	Det er ferdigstilt ett gang- og sykkeltiltak langs Fv.2284 Myllavegen i Lunner, og det pågår anleggsarbeid på tre gang- og sykkeltiltak, hhv Fv.152 Skiveien, i Nordre-Follo, Fv.120 Klampenborg-Leikvoll i Gjerdrum og Lillestrøm og Fv.157 Flaskebekk-Granholt, Nesodden. Samtidig er vi i slutfasen av tildelingsprosessen for Fv.152 Kirkeveien i Ski, som skal gi bedre forhold for gående, syklende og kollektivtrafikken, samt i arbeid med utlysning av kollektivfelt langs Fv.120 Nedre Rælingsvei i Rælingen og kysstutbedring ved Bleikerveien i Asker. Det er vedtatt fire reguleringsplaner som understøtter målet, hhv. Fv.156 Bråtan-Tusse i Frogn og Fv.33 Skreikampen i Eidsvoll, Fv.158 kollektivfelt Nordbyveien i Lillestrøm og Fv.1588 fortau Dønnumskia, i Eidsvoll. Pågående planarbeid med kollektivstrengen fra Oslo grense til Lillestrøm for å tilrettelegge for superbuss/to-leddet buss. Drift og vedlikehold av fylkesvei følger planlagte aktiviteter.
Gjennomføre tiltak i byvekstavtalen og Oslo-pakke 3 for å styrke kollektivtilbudet		Følger planen	Bompenger og statlige midler er benyttet til å sikre et best mulig kollektivtilbud og til finansiering av arbeidet med en rekke kollektiv-, gang- og sykkelprosjekter i 2024.

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Gjennomføre tiltak i byvekstavtalen og Oslopakke 3 for å styrke tilbudet til gående og syklende og kutte i antall biler i sentrum		Følger planen	Bompenger og statlige midler er benyttet til å sikre et best mulig kollektivtilbud og til finansiering av arbeidet med en rekke kollektiv-, gang- og sykkelprosjekter i 2024.
Videreutvikle fylkets kunnskapsbaserte og strategiske trafiksikkerhetsarbeid		Følger planen	Akershus trafiksikkerhetsutvalg hadde sitt første møte 4. desember 2024. Trafiksikker fylkeskommune starter opp i januar 2024.

Verbalvedtak (P)

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Fylkestingets verbalvedtak nr. 07. Klima og miljø; Grønt Landtransportprogram	Akershus fylkeskommune skal søke om observatørstatus i Grønt Landtransportprogram (GLP), som er et offentlig - privat samarbeid som skal bidra til å forere det grønne skiftet innen næringstransporten. Programmet samler bedrifter og næringsorganisasjoner for i fellesskap å finne de meste effektive tiltakene for å oppnå klimakutt. Programmet gjennomfører prosjekter innen bl.a. biogass, utslippsfrie langdistansebusser og batterielektriske lastebiler. Offentlige virksomheter har mulighet til å delta aktivt i programmets ulike aktiviteter, møter og pilotprosjektet. GLP er en viktig arena for å sikre et godt samarbeid med næringslivet og fylkestinget ber fylkesrådet søke observatørstatus i Grønt Landtransportprogram og aktivt delta i arbeidet for å bedre samarbeidet med næringslivet.	Igang satt	Akershus fylkeskommune har hatt observatørstatus for Grønt landtransportprogram siden høsten 2022 gjennom Østlandssamarbeidet og prosjektet Grønne Energistasjoner. Grønt Landtransportprogram (GLP) er et offentlig – privat samarbeid som skal bidra til det grønne skiftet i næringstransporten.

Politiske tilleggsbestillinger (P)

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 01. Akershus skal så langt det er mulig kun gjennomføre kantslått 1 gang i året, og aldri tidligere enn etter blomstringa. Det skal så langt mulig ikke brukes plantegift.		Følger planen	Under kantslått har Akershus fokusert på å klippe så lite som mulig, for å beholde et størst mulig arts mangfold av planter og insekter, samtidig som vi har sørget for god trafiksikkerhet. Det klippes kun en meter i bredden ved første klipp og full bredde på høsten.
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 03. Utrede busstilbud gjennom Oslofjordtunnelen.	I 2020 lå alt til rette for å teste ut en pilot med busstilbud gjennom Oslofjordtunnelen, men på grunn av koronapandemien ble piloten satt på vent. Fylkestinget mener tiden nå er moden for å få dette utredet på nytt. Busstilbudet er sterkt ønsket av lokale politikere, pendlere og elever i Frogn, Nesodden og Asker kommuner. Et slikt busstilbud som korresponderer med ekspressbusser til Oslo, Østfold og Sverige, samt flybussen til Gardermoen vil bidra til at flere velger kollektivt, samt kunne frigjøre pendler-parkeringsplasser.	Ferdig	Ruter vurderer at det er et for svakt markedsgrunnlag til at det riktig ressursbruk, på nåværende tidspunkt, å opprette busstilbud gjennom Oslofjordtunnelen.
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 04. Nasjonale transportordninger.	Fylkestinget er opplyst om at kostnader for å få en TT-ordning som tilsvarer nasjonalt nivå er oppgitt til å være 80,5 mill. kr pr år. Det bør være et mål at våre	Følger planen	Fylkeskommunenenes søknad om utvidet TT-ordning ble innvilget kun for de delene av fylket som allerede var innlemmet i den utvidede ordningen, og ble avslått for resten av fylket. Fylkesrådet vil samarbeide

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
	innbyggere tilbys 21 transportordninger som er på nasjonalt nivå. Noen grupper er dekket av bestillingstransport /alders- vennlig transport. Fylkestinget ber fylkesrådet gå i dialog med Ruter for å utvide tilbudet for bestillingstransport hvor brukernes behov er i sentrum slik at ordningene kan sees i sammenheng. (opprinnelig verbalforslag nr. 75, fremmet av INP og PP)		med Ruter AS for å videreutvikle tilbudet innenfor fylkeskommunens kollektivansvar. Samtidig er den nasjonale ordningen under revisjon og Akershus har sendt innspill til Samferdselsdepartementets høring om saken.
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 06. Vektlegge bruk av fossilfrie maskiner.	Akershus fylkeskommune skal ved utlysning av nye anbud innenfor transport, næring, bygg og anlegg mm., der dette er praktisk mulig, vektlegge bruk av fossilfrie maskiner som et kriterium for valg av leverandør.	Følger planen	Bruk av fossilfrie anleggsmaskiner og lastebiler vektlegges ved tildeling i anleggsentrepriser. Det er gjennomført evaluering i tre konkurranser, og tildelt 2 kontrakter i 2024. Tildeling av siste kontrakt skjer i januar 2025. Omstilling innen drift og vedlikehold vil skje ved fornyelse av kontraktene.
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 12. Bedre og billigere kollektivtilbud; prioritere barn og unge.	Fylkestinget ber Fylkesrådet om å prioritere barn og unge når pristiltak på kollektivtransport vurderes, men samtidig ha som ambisjon å gjøre kollektivtransport billigere for alle aldersgrupper.	Ferdig	Fylkesrådet har sikret billige månedskort og enkeltbilletter for barn og unge i 2024. I tillegg ble Reis-ordningen videreført med en rabattkurve som halverte kostnadene. Dette sørget for at det ble billigere å reise kollektivt for barn, unge og voksne. Det er også startet et arbeid med å utrede en ny prismodell for kollektivtransport, hvor bl.a. sonesystemet blir vurdert.
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 13. Bedre og billigere kollektivtilbud; Oslofjorden som transportåre.	Fylkestinget ber Fylkesrådet om å videreutvikle Oslofjorden som transportåre, og sørge for at all fergetransport på fjorden er utslippsfri.	Følger planen	Arbeidet med å legge om til utslippsfrie hurtigbåter er forsinket. Forsinkelsene skyldes leveringsproblemer av teknisk materiell og økt behov for testing av en batteribytterobot. Arbeidet vil trolig ferdigstilles i løpet av 2025.
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 14. Bedre og billigere kollektivtilbud: TT-ordningen.	Fylkestinget ber Fylkesrådet om å arbeide for at Akershus fylkeskommune innlemmes i den statlige ordningen for tilrettelagt transport (TT).	Ferdig	Fylkeskommunen søkte om statlige midler til utvidet TT-ordning, men søknaden ble kun innvilget for de delene av fylket som allerede var innlemmet i den utvidede ordningen, og ble avslått for resten av fylket. Den nasjonale ordningen er under revisjon og Akershus har sendt innspill til Samferdselsdepartementets høring om saken.
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 15. Bedre og billigere kollektivtilbud; tverrgående forbindelser.	Fylkestinget ber Fylkesrådet om å utvikle og utbedre de tverrgående forbindelsene innad kommunene og innad regionene.	Følger planen	Det er en del av Ruters oppdrag å vurdere markedsgrunnlaget for busslinjer. I 2024 har fylkesrådet prioritert å opprettholde et tilfredsstillende kollektivtilbud og holde prisene lave for barn og unge.
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 16. Bedre og billigere kollektivtilbud; bestillingstransport.	Fylkestinget ber Fylkesrådet om å gjenoppta evalueringen av "pilot Nes" med mål om å utbedre og utvikle bestillingstransport, spesielt i de områdene i Akershus der det per dags dato ikke er grunnlag for ordinære ruter og busser. Bestillingstransport bør vurderes styrket ikke bare for eldre og	Igangsett	Fylkesrådet har ikke avsatt egne midler til å styrke bestillingstransporten i Akershus, utover tilbudet Ruter har i dag, men viser til at Ruter gjennomfører to store piloter for bestillingstransport. Erfaringer fra disse pilotene skal brukes til å forbedre bestillingstransporttilbudet i både Oslo og Akershus i fremtiden. Fylkesrådet samarbeider med Ruter AS for å

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
	mennesker med nedsatt funksjonsevne, men også som et reelt kollektivtilbud i mindre befolkningstette områder i Akershus.		videreutvikle tilbudet innenfor fylkeskommunens kollektivansvar.
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 24. Vår felles fremtid: utslippsfri kollektivtransport.	Fylkestinget ber Fylkesrådet sørge for at all kollektivtransport i Akershus, samt fylkeskommunens egen bilpark, er utslippsfri innen 2028.	Igang satt	Overgang til nullutslippskjørtetøy i kollektivtransporten implementeres når Ruters kontrakter rulleres. Fylkesrådet har åpnet for at Ruter kan forlenge eksisterende busskontrakter på Romerike og i Asker. Dersom opsjonen brukes, vil ikke kollektivtrafikken i Akershus være utslippsfri innen 2028. Beslutningen skyldes hensyn til økonomi, beredskap og tilliten til kollektivsystemet. Fylkesrådet påpeker at det viktigste fylkeskommunen kan gjøre for klimaet er å gjøre det attraktivt å reise kollektivt. Busser er klimavennlige i seg selv. Samferdsels egne kjøretøy skiftes til utslippsfri der det er hensiktsmessig ved utskiftning. Det er blant annet beredskapsmessige hensyn som fører til at bilparken per i dag ikke kan legges om til utslippsfri.

17.6 Statustabell, økonomi - drift

Beløp i 1000

Avdeling	Regnskap 2023	Regnskap 2024	Rev. bud. 2024	Avvik i kr
50-SAMF Samferdsel	0	4 411	10 263	5 852
51-SAMF Mobilitet	0	1 763 646	1 773 183	9 537
52-SAMF Vei og trafikk	0	52 400	54 798	2 398
53-SAMF Plan og utbygging	0	4 363	2 247	-2 116
54-SAMF Drift og vedlikehold	0	814 546	782 844	-31 702
59-SAMF Tilskudd Veiteknologi og geofag	0	8 628	8 628	0
Sum	0	2 647 993	2 631 963	-16 030

17.6.1 Kommentar til økonomistatus - drift

Regnskapet for rådsområdet viser et samlet merforbruk på 16 mill. kr, noe som utgjør 0,6 prosent over tildelt ramme. Resultatet er sammensatt, og består av mer- og mindreforbruk på tvers av avdelingene som beskrevet under.

Avviket for mobilitet består i all hovedsak av et merforbruk på kjøp av skoleskysskort i løpet av året som utjevnes av mindreforbruk på andre poster, deriblant vakanser. Samlet sett har avdelingen et relativt lite mindreforbruk sett opp mot budsjett.

Videre har vei og trafikk et mindreforbruk som skyldes lavere utbetaling av tilskudd til trafikksikkerhetstiltak enn budsjettet.

Plan og utbygging har et merforbruk som skyldes at bemanningen som fører timer på investeringsprosjekter, og som dermed bidrar til kalkulatoriske inntekter, jobbet mer på driftsprosjekter enn forutsatt. De kalkulatoriske inntektene fra dette ble dermed lavere enn budsjettet.

For drift og vedlikehold av fylkesveiene er det et merforbruk som er kostnader knyttet til at omfanget av reparasjoner etter ekstremværet Hans ble betydelig større enn forventet. I tillegg til dette er det et merforbruk knyttet til utbedring av skadesaker, hvor forsikringsutbetalingene først forventes i 2025.

17.7 Kommentar til økonomistatus - investering

Totalt hadde rådsområdet samferdsel et mindreforbruk på 502,2 mill. kr mot opprinnelig budsjett, og et mindreforbruk på 181,4 mill. kr mot revidert budsjett i 2024.

Rådsområde Samferdsel

Beløp i 1000 kr

	Regnskap 2023	Opprinnelig budsjett	Revidert årsbudsjett	Regnskap 2024	Avvik i kr
Tiltakstype (tekst)					
Avtaler om justeringsrett	0	0	0	1 348	-1 348
Forfallsinnhenting	0	121 071	112 323	106 786	5 537
Grunnerverv	0	0	0	134	-134
Kollektivterminaler	0	73 600	43 082	32 460	10 622
Kollektivtiltak fylkesvei	0	15 969	20 017	11 828	8 189
Mindre utbedringer	0	0	52 630	47 146	5 484
Planlegging	0	40 000	40 775	37 258	3 517
Store kollektivtiltak	0	1 927 658	1 717 730	1 685 653	32 076
Store utbedringstiltak inkl. bru og tunnel	0	164 721	68 210	51 356	16 854
Tilrettelegging for gående og syklende	0	264 380	228 722	135 945	92 777
Trafikksikkerhetstiltak	0	12 172	15 322	7 487	7 835
Totalsum	0	2 619 571	2 298 811	2 117 402	181 409

I en stor portefølje med porteføljestyring vil det i løpet av året være justeringer innenfor og mellom tiltakstypene og er det naturlig med både positive og negative avvik på enkeltprosjekter. Alle samferdselsprosjekter har en viss grad av usikkerhet. Prosjekter kan få økte kostnader og forsinket fremdrift, for eksempel som følge av lang behandlingstid i kommunen for reguleringsplaner, eller uforutsette forhold i grunnen i anleggsfase. Oppstart og framdrift i det enkelte prosjekt kan justeres både ut fra planstatus, framdriften generelt, gjennomføringskapasitet og økonomiske rammer i handlingsprogramperioden.

Under følger en forklaring på de største avvikene i forhold til revidert budsjett.

Forfallsinnhenting

Beløp i 1000 kr

	Regnskap 2023	Opprinnelig budsjett	Revidert årsbudsjett	Regnskap 2024	Avvik i kr
Hovedprosjekt (T)					
Forfallsinnhenting - øvrige år	0	36 000	0	0	0
Fv. 158 Blåkkolltunnelen	0	67 494	88 534	88 483	51
Fv. 167 Bleikerveien over E18	0	13 839	21 638	18 298	3 341
Fv. 181 Eidsvoll jernbanebru	0	3 738	2 150	5	2 145
Totalsum	0	121 071	112 323	106 786	5 537

Forfallsinnhenting hadde et mindreforbruk på 14,3 mill. kr mot opprinnelig budsjett, og et mindreforbruk på 5,5 mill. kr mot revidert budsjett i 2024. Mindreforbruket skyldes hovedsakelig manglende planvedtak for Eidsvoll jernbanebru. Sett i lys av det totale reviderte budsjettet for denne porteføljen, er dette et mindre avvik.

Kollektivtiltak fylkesvei

Beløp i 1000 kr

	Regnskap 2023	Opprinnelig budsjett	Revidert årsbudsjett	Regnskap 2024	Avvik i kr
Hovedprosjekt (T)					
Fv. 120 Proaktiv trafikkstyring Nedre Rælingsvei	0	0	6 570	251	6 319
Fv. 159 Kollektivfelt Nordbyeien	0	0	50	39	11
Fv.120 Kollektivtiltak langs Rælingsvei mot x Fv.159	0	8 915	4 966	5 245	-279
Holdeplassoppgradering Romerike	0	0	111	221	-110
Kollektivtiltak - øvrige år	0	0	2 446	0	2 446
Oppgradering Holdeplass Asker/Bærum	0	0	1 712	1 954	-241
Oppgradering sykkelparkering Nesoddtangen	0	47	212	71	141
Ski tettsted - fremkommelighetstiltak Åsveien	0	144	97	0	97
Snurondell Lommedalen	0	6 863	3 854	4 048	-195
Totalsum	0	15 969	20 017	11 828	8 189

Kollektivtiltak fylkesvei hadde et mindreforbruk på 4,1 mill. kr mot opprinnelig budsjett, og et mindreforbruk på 8,2 mill. kr mot revidert budsjett i 2024. Mindreforbruket skyldes forsinkelser knyttet til godkjenning for bruk av signaler og skilt, som påvirker prosjekt Fv. 120 proaktiv trafikkstyring Nedre Rælingsvei.

Mindre utbedringstiltak

Beløp i 1000 kr

	Regnskap 2023	Opprinnelig budsjett	Revidert årsbudsjett	Regnskap 2024	Avvik i kr
Hovedprosjekt (T)					
Fv.158 Rasutglidning Sagelva	0	0	255	202	53
Fv. 160 Tunnelutbedring Bekkestua	0	0	1 040	0	1 040
Investeringsiltak bru (UTB)	0	0	2 117	0	2 117
Mindre utbedringer AFK nord	0	0	31 000	30 795	205
Tilleggsmidler til opprydningsarbeid Hans - Nord	0	0	16 208	15 849	359
Utskifting og oppgradering av veilyt til LED	0	0	2 010	300	1 710
Totalsum	0	0	52 630	47 146	5 484

Mindre utbedringstiltak hadde et mindreforbruk på 5,5 mill. kr mot revidert budsjett i 2024. Sett i lys av det totale reviderte budsjettet for denne porteføljen, er dette et mindre avvik.

Planlegging

Beløp i 1000 kr

	Regnskap 2023	Opprinnelig budsjett	Revidert årsbudsjett	Regnskap 2024	Avvik i kr
Hovedprosjekt (T)					
Planlegging fylkesvei	0	40 000	40 775	37 258	3 517
Totalsum	0	40 000	40 775	37 258	3 517

Planlegging fylkesvei har et mindreforbruk på 2,7 mill.kr mot opprinnelig budsjett og et mindreforbruk på 3,5 mill. kr mot revidert budsjett i 2024. Midlene til planlegging inkluderer kostnader til reguleringsplaner og forprosjekt, og er avgjørende for å få investeringsprosjektene klare for gjennomføring. En del av prosjektene har hatt mindreforbruk, mens andre har hatt merforbruk. Samlet mindreforbruk for 2024 er hovedsakelig knyttet til endret framdrift eller utsatt oppstart på nye planprosjekter.

Store utbedringstiltak (inkludert bru og tunnel)*Beløp i 1000 kr*

	Regnskap 2023	Opprinnelig budsjett	Revidert årsbudsjett	Regnskap 2024	Avvik i kr
Hovedprosjekt (T)					
Fv.120 Storgata Lillestrøm	0	0	4 025	3 474	551
Fv.169 oml. Fjellsrud - Stensrud	0	0	1 513	65	1 449
Fv.279 Ny Gardervei	0	0	2 716	833	1 883
Fv. 152 Kirkeveien	0	163 346	55 057	43 247	11 810
Fv. 156 Bråtan - Tusse - Frogn	0	1 375	-1	587	-588
Fv. 33 Byrudberga (Smaragdtunnelen)	0	0	2 900	1 590	1 310
Fv. 33 Skreikampen - Eidsvoll	0	0	2 000	1 560	440
Totalsum	0	164 721	68 210	51 356	16 854

Store utbedringstiltak (inkludert bru og tunnel) hadde et mindreforbruk på 113,4 mill. kr mot opprinnelig budsjett, og et mindreforbruk på 16,9 mill. kr mot revidert budsjett i 2024. Mindreforbruket skyldes i hovedsak prosjektet Fv. 152 Kirkeveien, der utlysning og gjennomføring av anbudskonkurransen tok lengre tid enn planlagt.

Tilrettelegging for gående og syklende*Beløp i 1000 kr*

	Regnskap 2023	Opprinnelig budsjett	Revidert årsbudsjett	Regnskap 2024	Avvik i kr
Hovedprosjekt (T)					
Fortau Momoen sentrum - Momoen - Løken	0	0	1 891	419	1 471
Fv.156 og Fv. 107 Gang- og sykkelveger på Nesodde	0	459	0	0	0
Fv.236 Nordre Mangen: Lierfoss-Haneborg skole	0	8 153	907	234	673
Fv.455 GSV Gjerdrumsvegen: Gamlevegen-Tveiterhell	0	0	745	0	745
Fv. 120 Gjerdrumsvegen, Klampenborg-Leikvoll	0	46 241	22 194	28 592	-6 398
Fv. 120 GSV Krona - Holt	0	0	1 098	814	284
Fv. 120 Mauravegen	0	659	5 659	0	5 659
Fv. 1390 Huseby - Bakker bru	0	1 416	114	114	0
Fv. 1436 Engelsrud terrasse	0	0	1 563	0	1 563
Fv. 1481 Eidsvegen, parsell Blaker kirke-Meierivegen	0	6 146	5 463	1 469	3 994
Fv. 152 Skiveien Stenfelt - Greverud	0	73 213	85 367	52 377	32 990
Fv. 1533 Sagdalen - Nitelva bru Strømsveien (Sagdalen)	0	45 000	41 620	20 995	20 625
Kollektivfelt og GS					
Fv. 1545 Fuglåsveien	0	0	1 000	0	1 000
Fv. 157 Flaskebekk - Granholt	0	38 657	12 732	8 554	4 177
Fv. 1605 Austaddalsveien, Åsvefen-Kringler/Slattum skole, G/S	0	0	100	74	26
Fv. 1611 GSV Preståsvegen	0	1 773	-909	532	-1 441
Fv. 168 Griniveien, Nordveien - Hosletoppen	0	6 689	12 570	6 526	6 044
Fv. 179 Hauersesterveien: Hauersester bru-Nordkisa - Ullensaker	0	6 796	8 341	3 834	4 506
Fv. 2284 Myllavegen, Muttastien - Sveavegen, fortau - Lunner	0	9 342	5 099	6 517	-1 418
Fv. 2688 Bøveien, Asker	0	25	116	24	92
Fv. 33 gsv Feiring sentrum - Eidsvoll	0	3 034	5 816	4 352	1 464
Fv. 35 Oppegårdsveien – Vestveien	0	1 815	2 157	246	1 911
Fv. 380 Bråtev.: Tømtev. - J. Svendsensv.	0	412	497	5	491
Fv. 610 fortau Vollsveien - Bærum	0	0	200	0	200
Fv167 G/S-veg Marie Lillesethsvei - Røyken grense	0	149	-19	264	-283
Tur- og ridevei langs Vestmarkveien	0	14 400	14 400	0	14 400
Totalsum	0	264 380	228 722	135 945	92 777

Tilrettelegging for gående og syklende hadde et mindreforbruk på 128,4 mill. kr mot opprinnelig budsjett, og et mindreforbruk på 92,8 mill. kr mot revidert budsjett i 2024. Avviket skyldes forsinket oppstart på flere prosjekter, herunder: Fv.1533 Sagdalen - Nitelva bru, det har tatt lengre tid enn først antatt å erverve grunn; Fv. 157 Flaskebekk- Granhol og Fv. 168 Griniveien, Nordveien - Holsletoppen, der utlysning og gjennomføring av anbudskonkurranse tok lengre tid enn planlagt. I tillegg er det forsinket fremdrift på Fv. 179 Hauersesterveien: Hauersester bru-Nordkisa - Ullensaker og Fv. 120 Mauraveien på grunn av manglende planvedtak.

I tillegg er det vært en del forsinkelser med VA-ledninger, avklaringer rundt energibrønner og fundamentstøping på Fv. 152 Skiveien Stenfelt - Greverud.

Trafikksikkerhetstiltak

Beløp i 1000 kr

	Regnskap 2023	Opprinnelig budsjett	Revidert årsbudsjett	Regnskap 2024	Avvik i kr
Hovedprosjekt (T)					
Fv.177 Vormsundv. x Fv. 173 Hvamsv. - kryssutbedr	0	1 798	497	145	352
Fv. 167 Bleikervn (kryssutbedring)	0	10 374	13 299	7 343	5 956
Trafikksikkerhetstiltak - øvrige år	0	0	1 526	0	1 526
Totalsum	0	12 172	15 322	7 487	7 835

Trafikksikkerhetstiltak hadde et mindreforbruk på 4,7 mill. kr mot opprinnelig budsjett, og et mindreforbruk på 7,8 mill. kr mot revidert budsjett i 2024. Avviket skyldes i hovedsak forsinket oppstart av entrepris på prosjekt Fv. 167 Bleikerveien (kryssutbedring).

Store kollektivtiltak

Beløp i 1000 kr

	Regnskap 2023	Opprinnelig budsjett	Revidert årsbudsjett	Regnskap 2024	Avvik i kr
Hovedprosjekt (T)					
Bekkestua bussterminal	0	600	3 884	0	3 884
Bussanlegg og sjåførfasiliteter	0	19 400	19 810	2 318	17 491
Fornebubanen	0	1 715 633	1 528 600	1 531 908	-3 308
Høystandard kollektivtrase Oslo grense-kjeller	0	25 625	27 636	14 049	13 587
Majorstuen stasjon	0	66 500	45 500	54 250	-8 750
Ny T-banetunnel gjennom Oslo	0	0	14 000	0	14 000
Nytt signalsystem (CBTC)	0	87 400	65 800	81 000	-15 200
T-bane til Lørenskog	0	12 500	12 500	2 128	10 372
Totalsum	0	1 927 658	1 717 730	1 685 653	32 076

Totalt hadde store kollektivtiltak et mindreforbruk på 242 mill. kr mot opprinnelig budsjett, og et mindreforbruk på 32,1 mill. kr mot revidert budsjett i 2024.

Under følger en forklaring på de største avvikene i forhold til revidert budsjett.

Bekkestua bussterminal: Prosjektet hadde et mindreforbruk på 3,9 mill. kr mot regulert budsjett, som er knyttet til forsinkelser i framdriften av prosjektet. Det avventes et vedtak for rullering av arealplan fra Bærum kommune.

Bussanlegg og sjåførfasiliteter: For sjåførfasiliteter i Follo var det et mindreforbruk på 17,5 mill. kr er knyttet til forsinkelser i framdriften av prosjektet. Forsinkelsen skyldes i hovedsak manglende prosjektlederressurser i 2024. Kontrakt med entreprenør ble underskrevet sent i 2024, og prosjektet forventer ferdigstilling av alle lokasjoner i august 2025 innenfor budsjettets totalramme.

Fornebubanen: Fornebubanen er et felles samarbeidsprosjekt mellom Oslo kommune og Akershus fylkeskommune. Prosjektet er en forlengelse av T-banenettet fra Majorstua i Oslo til Fornebu i Bærum. Fylkeskommunen blir eier av banestrekningen i Bærum kommune. Oslo kommune blir eier av strekningen fra Majorstuen til grensen mot Bærum. Samarbeidet er forankret i samarbeidsavtale datert 28. oktober 2019.

Prosjektet hadde et merforbruk mot revidert budsjett på 3,3 mill. kr i 2024. Primært skyldes dette kutt av statlige tilskudd i Prop. 1 S 2024-2025. Prosjektet er fremdeles innenfor styrings-rammen.

Høystandard kollektivtrase Oslo grense – Kjeller: Høystandard kollektivtrase Oslo grense - Kjeller omfatter planlegging og etablering av en fremtidig prioritert trasé for buss og baneløsning mellom Kjeller i Nord via Lillestrøm og til Oslo. Arbeidet gjennomføres parsellvis, og skal både ivareta bedre fremkommelighet på kort sikt, samtidig som det avklares en trasé og sikres arealer som bidrar til å muliggjøre en fremtidig bybane.

Porteføljen inneholder flere tiltakstyper som fordeles mellom prosjekter i tidligfase, planprosjekter og pågående utbyggingsprosjekter/grunnerverv langs traséen.

Porteføljen hadde et mindreforbruk i forhold til revidert budsjett på 13,6 mill. kr, som hovedsakelig skyldes justert fremdrift og endret oppstart av nye prosjekter.

Oppgradering Majorstuen stasjon: Prosjektet hadde et merforbruk mot revidert budsjett på 8,8 mill. kr i 2024. Utgiftene utgjør fylkeskommune sin andel av finansieringen, prosjektet er fremdeles innenfor vedtatt ramme.

Prosjektet skal rette ut sporene og plattformene, bygge lengre tak over plattformene, etablere en ny gang- og sykkelbru, og lage mer effektive og flere adkomster for passasjerene. Dagens stasjonsløsning med to hovedspor og sidestilt buttspor skal videreføres, mens midtsporet fjernes. Hovedaktivitetene vil ferdigstilles til årsskiftet 2026/2027 og økonomisk avslutning antas i løpet av 2028.

Ny T-banetunnel gjennom Oslo: Hovedmål for prosjektet er å bygge en ny T-banetunnel via Bislett, Stortinget, Grünerløkka til Tøyen, noe som gir økt kapasitet i hele T-banenettet for å bli bedre rustet til det fremtidige reisebehovet. Utgiftene utgjør fylkeskommunens andel av planlegging som utføres av Ruter. Prosjekter er foreløpig under planlegging og hadde et mindreforbruk mot revidert budsjett på 14 mill. kr.

Nytt signal og sikringssystem (CBTC): T-banen i Akershus og Oslo får nytt signal- og sikringssystem. Systemet erstatter et system som ble etablert i T-banens barndom og for lengst er utgått på dato. Nytt signalsystem CBTC skal også bidra til å øke kapasiteten i T-banenettet. Prosjektet hadde et merforbruk mot revidert budsjett på 15,2 mill. kr i 2024. Prosjektet er i rute til oppstart av første banestrekning på CBTC i oktober 2025. Ferdigstillelse ferdigstilles i årsskiftet 2028/2029 og økonomisk avslutning antas i slutten av 2029.

T-bane til Lørenskog: Prosjektet hadde et mindreforbruk mot revidert budsjett på 10,3 mill.kr i 2024. Mindreforbruket skyldes at arbeidet med å vurdere mulige optimaliseringer av linje og stasjonsløsninger ikke kom i gang før høsten 2024. Arbeidet ledes av Ruter og forventes ferdigstilt i 2025.

Kollektivterminaler*Beløp i 1000 kr*

	Regnskap 2023	Opprinnelig budsjett	Revidert årsbudsjett	Regnskap 2024	Avvik i kr
Hovedprosjekt (T)					
Kollektivterminaler	0	73 600	43 082	32 460	10 622
Totalsum	0	73 600	43 082	32 460	10 622

Regnskapet for kollektivterminaler viser et samlet mindreforbruk på 10,6 mill. kr mot revidert budsjett, og mindreforbruk på 41,1 mill. kr imot opprinnelig budsjett. Det er i 2024 gjennomført oppgraderingsarbeid og universell utforming ved flere terminaler, herunder Nesodden brygge, Kløfta, og Olavsgaard innfartsparkering. Det ble også gravd, fremført strøm, og montert belysning ved 44 holdeplasser for å fremme et mer inkluderende og trafiksikkert kollektivtilbud. Mindreforbruket er i hovedsak knyttet til forsinket fremdrift ved Olavsgaard, Ask og Leiraveien terminaler. Ved Olavsgaard skyldes forsinkelsen hovedsakelig prosjekteringsavklaringer med våre samarbeidspartnere, Ruter og Statens vegvesen. Ved Ask skyldes det blant annet forsinket behandling dispensasjonssøknad fra reguleringsplanen. For Leiraveien var endelig rammetillatelse fra Lillestrøm kommune og klarsignal fra Ruter om finansiering og koordinering av avvikdrift under utførelsen av prosjektet forsinket. Prosjektet ved Leiraveien forventes ferdigstilt høsten 2025.

18 Kultur, tannhelse og frivillighet

Rådsområdet er organisert i avdeling for kultur og avdeling for tannhelsetjenester.

Ansvarsområder i avdeling for kultur:

- Rådgiving innen alle kunstuttrykk, kunstforvaltning, og talentsatsinger.
- Oppfølging og koordinering av ordninger som Den kulturelle skolesekken, Ung kultur møtes, Mediefabrikken, Kunst i offentlige rom, Den kulturelle spaserstokken m.m.
- Oppfølging av driftsstøtte og eierskap kunst- og kulturinstitusjoner.
- Tilskuddsforvaltning kunst og kultur, festivaler og kulturelle og kreative næringer.
- Regionalt utviklingsarbeid, kurs, konferanser og nettverk.
- Tilskudd, rådgivning og partnerskap med frivillige regionale organisasjoner.
- Oppfølging av lover og forskrifter innen friluftsliv. Kystsonenettverket, friluftslivets ferdselsårer, statlig sikrede friluftsområder m.m.

Ansvarsområder i avdeling for tannhelse:

- Tilbyr offentlige tannhelsetjenester og forebyggende tiltak for hele befolkningen.
- Tilbyr regelmessige og oppsøkende tannhelsetilbud til prioriterte grupper.
- Inneværende år ble tannhelsetjenesteloven endret, slik at personer i gruppen fra og med 21 til og med fylte 24 år rett til nødvendig tannbehandling i den offentlige tannhelsetjenesten.
- Gruppen fra og med 25 til og med fylte 26 år fikk fra 1. juli 2024 et budsjettvedtak i statsbudsjettet som gav rett til tannhelsetjenester i den offentlige tannhelsetjenesten. Denne retten er videreført i 2025 gjennom nytt budsjettvedtak.

Tannhelsetjenesten er i stor grad lovbestemt og betjener i alt rundt 250 000 pasienter, og treffer de aller fleste innbyggere i Akershus på en eller annen måte.

18.1 Resultater

18.1.1 Kultur

Avdeling kultur inneholder politikkområdene kunst og kultur, frivillighet og friluftsliv. Resultater ansees som godt oppnåst innenfor de gitte rammer i budsjettet. I tillegg til bl.a. å ha bidratt til videre drift av en rekke regionale institusjoner og organisasjoner, gode kunst og kulturopplevelser gjennom den kulturelle skolesekken til skoleelevene i fylket og tilskudd til en rekke gode prosjekter, var det å bevilge ytterlige 12 mill. kr for å sikre låven på Gamle Hvam museum svært viktig i 2024. Gården eies av Akershus fylkeskommune og er freda av riksantikvaren og ansees å ha en betydelig kulturhistorisk verdi.

18.1.2 Tannhelsetjenesten

Vår tannhelsetjeneste er en solid organisasjon med ca. 380 ansatte og 28 tannklinikker, som gir et godt offentlig tannhelsetjenestetilbud til om lag 250 000 pasienter. Tannhelsetjenesten fikk i 2024 ansvaret for å gi et tjenestetilbud til 25 - 26 åringene med 25 prosent egenandel. Året har vært preget av arbeidet med å redusere etterslepet som ble en følge av pandemien og stadig økende antall pasienter å ha ansvar for. I Akershus har vi ikke hatt overkapasitet av behandlingsrom.

Det har vært jobbet systematisk med samarbeidsrutiner med kommunene. Systematisk opplæring av klinikkledere har blitt videreført. Vi har jobbet systematisk med kvalitetssystemet og dokumentbiblioteket til tannhelsetjenesten.

Vi startet opp et prosjekt for å utdanne tannhelsesekretærer i egen regi. Vi har samarbeidet med voksenopplæringen, HR, AMB'ene og NAV. Utdanningen starter vinteren 2025 og avsluttes med eksamen og autorisasjon sommeren 2026. Det er 12 kvinner som deltar. Bakgrunnen for prosjektet er at tannhelsetjenesten i Akershus sliter med å rekruttere autoriserte tannhelsesekretærer, fordi det utdannes for få i videregående skole.

18.2 Likestilling

18.2.1 Kultur

Avdeling kultur har en mangfoldig personalsammensetning med overvekt av kvinner blant ansatte. Avdelingen deltar i tverrfaglig arbeid i med fylkeskommunes integreringsansvar og særlig knyttet til frivillighet/ integrering i sivilsamfunnet.

Avdelingen yter tilskudd til flere kunst- og kulturinstitusjoner og regionale organisasjoner. Det forventes at de som mottar tilskudd har et bevisst forhold til mangfold og inkludering og dette rapporteres det på i tillegg til at det er tema i dialogmøter.

18.2.2 Tannhelsetjenesten

Tannhelsetjenesten er multikulturell, både på personell- og ledersiden. Tjenesten har en overvekt av kvinnelige ansatte over 90 %. Dette gjenspeiler kjønnsfordelingen i helsefagyrkene.

Tannhelsetjenesten yter lovpålagte tjenester. Tilbudet til de prioriterte gruppene er universelt. Alle klinikker oppfyller krav til universell utforming. Tannhelsetjenesten har et bevisst forhold til mangfold både når det gjelder brukere og ansatte.

18.3 Bærekraftig utvikling

18.3.1 Kultur

Kulturavdelingen yter tilskudd til en rekke institusjoner og prosjekter innen politikkområdet kultur. Det stilles forventninger om bevissthet og fokus på bærekraft i aktivitetene det gis tilskudd til. Tilskuddene og aktivistene bl.a. innen Den kulturelle skolesekken bidrar også til sosial utjevning. Det er et stort fokus innen kulturlivet på å nå nye grupper og inkludere i offentlig støtta kulturaktivitet. Blant annet «Grønt veikart for kultursektoren» legges til grunn for arbeidet og dialogen med kunst og kulturaktører.

18.3.2 Tannhelsetjenesten

Alle tannklinikker i Akershus fylkeskommune er Miljøfyrtårnsertifiserte. Gjennom avtaler for anskaffelser utstyr og varer legges det vekt på miljøavtrykk, ved for eksempel at medisinske-forbruksvarer ikke skal ha unødvendig emballasje. Tannhelsetjenesten har avtaler for oppbevaring og destruksjon av farlig avfall. Likeledes er det i dokumentbiblioteket beskrevet hvordan organisk og uorganisk avfall og oppbevaring skal håndtering.

18.4 Status måltabell

Delmål	Resultatmål	Mål-oppnåelse	Statusbeskrivelse resultatmål
Delmål 1.03: I Akershus er det mindre sosiale og økonomiske forskjeller mellom innbyggerne	Innbyggerne skal oppleve god livskvalitet og mindre sosiale og økonomiske forskjeller.	Følger planen	Driftstilskudd til kultur, friluftsliv og frivillighet. Søkbare ordninger tildelt til mange gode tiltak. Utviklet nye ordninger som erstattet tidligere søkeordninger fra tidligere. Er med på å utjevne forskjeller i befolkningen ved at et bredt spekter av kunst og kultur til en rimelig pris tilbys. Den kulturelle skolesekken har i perioden gitt en rekke kunst- og kulturopplevelser til skoleelevene i fylket.
	Levere, drifte og utvikle likeverdige og kvalitetssikrede tannhelsetjenester til pasienter og samarbeidspartnere.	Følger planen	
Delmål 1.05: I Akershus har kunst, kultur, idrett, friluftsliv og frivillighet en tydelig rolle i samfunnsutviklingen.	Alle skal kunne skape, utøve, oppleve og delta i et bredt kulturliv, frivillighet, idrett og friluftsliv.	Følger planen	Tilskudd utbetalt og tildelinger innen søkbare ordninger. Driftstilskudd gjør at aktiviteter og tilbud tilbys innbyggerne. Alle søkbare ordninger er tildelt for 2024.
	Et mangfold av kulturmiljø bevares og brukes som ressurs for verdiskaping, stedsutvikling, kunnskap og identitet.	Følger planen	
Delmål 5.7: I Akershus er kultur, idrett, friluftsliv og frivillighet, organisasjons- og næringsliv og engasjerte innbyggere viktige drivere i stedsutviklingen.	Alle skal ha mulighet til å skape, oppleve og delta i et bredt kulturliv, frivillighet og friluftsliv.	Følger planen	Driftstilskudd til regionale organisasjoner og institusjoner som skaper aktivitet og opplevelser er utbetalt. Søkbare ordninger er tildelt til en rekke tiltak for innbyggerne.
	Alle innbyggerne i Akershus har tilgang til gode møteplasser som fremmer demokrati, ytringsfrihet, aktivitet og livslang læring.	Følger planen	Fylkesbiblioteket jobber med utvikling og kompetanseheving av bibliotekfeltet i fylket, og bidrar til at bibliotekene er gode og inkluderende møteplasser. Tilskuddsordninger og driftstilskudd bidrar også til dette.
Folkehelse	Fylkeskommunen er helsefremmende og bidrar til å redusere sosiale forskjeller.	Følger planen	Fylkesbiblioteket har en sjekkliste for universell utforming av biblioteklokaler. Denne sjekklsten benyttes av fylkesbiblioteket i utvikling og endring av bibliotekene. Fylkeskommunen har utbetalt søkbare midler til universell utforming i friluftslivet.
Klima og miljø	Akershus fylkeskommune gjør det vi kan for å stanse tap av biologisk mangfold.	Følger planen	
	Akershus skal være et klimapolitisk foregangsfylke. Akershus fylkeskommunes egen virksomhet skal være fossilfri innen 2028 og utslippsfri innen 2030. Det skal kuttes 80% klimagassutslipp i Akershus innen 2030, målt mot 2016.	Følger planen	
	Fylkeskommunen bidrar til at klimagassutslipp reduseres og sårbare naturmiljøer sikres.	Følger planen	
Samarbeid	Vi bidrar til samarbeid og sterke partnerskap mellom offentlige virksomheter, næringsliv og sivilsamfunn.	Følger planen	Videreført partnerskapsavtaler med frivillige organisasjoner. Arbeid startet med revidering høst 2024.

18.5 Status politiske vedtak

Økonomiplanoppdrag

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Alle tannklinikker skal være Miljøfyrtårnsertifiserte.		Ferdig	Alle tannklinikker er miljøsertifiserte. Dette følges opp med årlig revisjon ved alle klinikker.
Andel pasienter under tilsyn: mål gruppe A2 (98 prosent), gruppe B (100 prosent), gruppe C1 (100 prosent) gruppe C2 (50 prosent).	<i>Definisjon av "Under tilsyn" i den offentlige tannhelsetjenesten, fra SSB: Begrepet "under tilsyn" i den offentlige tannhelsetjenesten viser til pasienter som tilhører en av de prioriterte gruppene, og som er under oppfølging av den offentlige tannhelsetjenesten. Å være "under tilsyn" innebærer at personene enten har gjennomgått tannhelseundersøkelse av tannlege eller tannpleier, fått tannbehandling, eller opplæring i forebyggende tiltak, eller fått tilbud om oppfølging. Ulikt innkallingsintervall medfører imidlertid at ikke alle personer som er "under tilsyn" faktisk er undersøkt/behandlet i rapportåret.</i>	Ferdig	- Pasienter i gruppe A2 (2 -18 år) mål 98% undersøk og behandlet. Resultat 96,7%. Anses som oppfylt. - Pasienter i gruppe B (pasienter med psykisk utviklingshemming) mål 100% undersøk og behandlet. Resultat 96,2%. Anses som oppfylt. - Pasienter i gruppe C1 (pasienter på institusjon, eldre, langtidssyke og uføre) mål 100% undersøk og behandlet. Resultat 91,6%. Anses som oppfylt. - Pasienter i gruppe C2 (pasienter med rett til hjemmesykepleie.) mål 50% undersøk og behandlet. Resultat 83,2 %. Anses som oppfylt. Hovedårsaker til at 100 % måloppnåelse er oppnådd: *Pasienter som av ulike årsaker ikke møter, *Pasienter som har takket nei til tilbudet. * Skal ha undersøkelse seinere (ikke i år), * Ikke under tilsyn av annen årsak
Andelen 12-18 år spurt om tobakksvaner (forebygging generell helse), mål minimum 75 prosent.		Følger planen	Andelen 12-18 år spurt om tobakksvaner (forebygging generell helse), mål minimum 75 prosent. Resultat: 50%. Dette er en økning fra 2023 hvor tallet var 45%. Vi ligger under måltallet. Det kan være flere årsaker til at tallet er lavt. Feilføring/manglende føring i journal kan være noe av forklaringen. Dette følges opp i 2025.
Andelen 18-åring med DMFT (tenner med karieserfaring) > 9, mål 5 prosent eller lavere.		Ferdig	Andelen 18-åring med DMFT (tenner med karieserfaring) > 9, mål 5 prosent eller lavere. Resultat : 3,5%. Det er en nedgang fra 4,3 året før.
Friluftslivets ferdselsårer.	Akershus, Buskerud og Østfold fylkeskommuner ønsker å samarbeide videre med prosjektet friluftslivets ferdselsårer. Prosjektet har fokus på sammenhengende ferdselsårer i og på tvers av skog, fjell, vann samt kommune- og fylkesgrenser, i dialog og samarbeid med private grunneiere. Innbyggerne i Akershus har tilgang til gode møteplasser i det lokale- og regionale området.	Følger planen	Samarbeidet er videreført fra Viken. Akershus fylkeskommune leder arbeidet.
Kunst i offentlige rom.	Profesjonell kunst er tilgjengelig i det offentlige rom. Profesjonell regional kunst skal få plass i fylkeskommunens bygg og eiendommer, tilgjengelig for innbyggerne i Akershus.	Følger planen	Fylkeskommunens retningslinjer for innkjøp av kunst sørger for offentlig utsmykning ved nybygg og renovering av fylkeskommunal eiendom. Fylkeskommunens retningslinjer for kunstforvaltning sørger for god forvaltning av fylkeskommunens kunstsamling. Det arbeides med kuratering av fellesarealer i fylkeshuset på Galleri i tråd med ny kontorplan. I samarbeid med Oslo jobbes det med offentlig kunst på fire stasjoner i forbindelse med byggingen av Fornebuurbanen.

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Kunst- og kulturopplevelser for barn og unge.	Tilby kunst- og kulturopplevelser av god kvalitet til barn og unge gjennom den kulturelle skolesekken og Ung kultur.	Følger planen	Satsningen for Ung kultur som skaper deltakelse og medvirkning, samt rabatterte billetter for unge i Akershus på kulturarrangementer, har blitt videreført og tilskudd har blitt innvilget etter søknad. Den kulturelle skolesekken har levert gode kunst og kulturopplevelser av høy kvalitet til elever i skolen i Akershus. Flere av institusjonene og organisasjonene som mottar driftstilskudd fra fylkeskommune bidrar til gode opplevelser og aktiviteter for barn og unge.
Kystsonenettverket.	Kystsonenettverket er et samarbeid mellom miljødirektoratet og de nye fylkeskommunene Akershus, Østfold og Buskerud samt nabofylkene Vestfold, Telemark og Oslo. Viken har hatt ansvaret for nettverket siden 2022. Prosjektet skal sørge for kompetansebygging rundt bedre tilgang til strandsonen langs Oslofjorden. Det legges opp til dialog med private grunneiere.	Følger planen	Ble ledet av Buskerud fylkeskommune i 2024. Akershus og Østfold fylkeskommuner er med i arbeidet.
Oppfølging av forskrift om fylkeskommunens oppgaver innenfor friluftslivsområdet.	Fylkeskommunen har følgende forvaltningsoppgaver innenfor friluftsliv: • § 1 stimulering til friluftsliv og ivaretagelse og utvikling av arealer for friluftsliv • § 2 skjærgårdstjenesten • § 3 statlige sikrede friluftslivsområder • § 4 veiledning og kompetanseoppbygging	Følger planen	
Rådgivning og utvikling på bibliotekområdet.		Følger planen	Fylkesbiblioteket bistod kommuner og bibliotekansatte i Akershus gjennom å gi løpende bibliotekfaglig veiledning med mål om å utvikle bibliotekenes tilbud.
Styrke samarbeidet med de frivillige organisasjonene. Akershus skal legge til rette for frivilligheten som en byggestein i lokalsamfunn.		Følger planen	Prolongert partnerskapsavtaler med frivillige organisasjoner. Fylkesrådet behandlet sak om partnerskapsavtaler i desember. Nye avtaler utvikles i dialog med frivillige regionale organisasjoner i 2025. Opprettholdt tilskuddsnivået fra 2023.
Talentutvikling.	Gode tilbud innen ulike kunst- og kulturuttrykk med fokus på styrket talentutvikling. Videreutvikle og styrke satsningen for barn og unge innen musikk, dans, teater, visuell kunst og film med frivilligheten, kommunene og det profesjonelle kunst- og kulturlivet som viktige samarbeidspartnere.	Følger planen	Videreført og styrket talentsatsingene i fylket i budsjettet for 2024. Bidratt til aktivitet gjennom tilskudd til regionale organisasjoner og institusjoner samt søkbare ordninger.
Tannstatus DMFT (tenner med karieserfaring), reduksjon i antall skadde tenner: mål maks 5 prosent av 3-åringer med hull.		Følger planen	

Politiske tilleggsbestillinger (P)

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 25. Et godt kultur-, idretts- og fritidstilbud i hele Akershus; vedlikehold og drift.	Fylkestinget ber Fylkesrådet om å legge frem sak for fylkestinget der nødvendig vedlikehold av våre egne kunst- og kulturinstitusjoner forekommer, med en fremdriftsplan som kan sikre fremtidig forsvarlig drift av blant annet Museene i Akershus (MiA).	Ikke påbegynt	Fylkesrådet varslet en egen sak om Gamle Hvam i 2024. Dette er den eneste kulturinstitusjonen som fylkeskommunen selv eier. Fylkesrådet fremmer ikke egen sak om kulturinstitusjoner i fylket som har behov for vedlikehold eller nye lokalitetsbehov. Fylkesrådet er for øvrig kjent med at flere institusjoner i fylket som har behov for og jobber med planer for bedre lokaler.
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 27. Et godt kultur-, idretts- og fritidstilbud i hele Akershus; partnerskapsavtaler	Fylkestinget ber Fylkesrådet om å gå i dialog med de frivillige paraplyorganisasjonene med mål om å etablere partnerskapsavtaler. Fylkesrådet skal komme tilbake til fylkestinget med sak når en slike avtaler foreligger.	Følger planen	Fylkesrådet behandlet sak om partnerskapsavtaler for frivillige organisasjoner i desember. Nye avtaler utvikles i 2025 i dialog med de regionale frivillige organisasjonene. Tilskuddsordningene bidrar til å skape aktivitet og opplevelser for innbyggere i hele fylket.
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 28. Et godt kultur-, idretts- og fritidstilbud i hele Akershus; tiltaksplan for deltagelse.	Fylkestinget ber Fylkesrådet om å legge frem en tiltaksplan for å redusere barn og unges barrierer for å delta i idrett, kultur og frivillighet. Strategien skal lages i samarbeid med de regionale frivillige paraplyorganisasjonene, som blant annet Viken idrettskrets og Akershus Musikkråd.	Ikke påbegynt	Fylkesrådet er opptatt av å fremme barn- og unges deltakelse i fritidsaktiviteter, herunder særlig hvordan frivilligheten kan bidra og være en ressurs på dette området.

18.6 Statustabell, økonomi - drift

Beløp i 1000

Avdeling	Regnskap 2023	Regnskap 2024	Rev. bud. 2024	Avvik i kr
60-KTF Kultur, tannhelse og frivillighet	0	2 183	2 281	98
63-KULTUR Kultur	0	157 299	159 814	2 515
66-TANN Tannhelse	0	348 448	359 224	10 776
69-KTF Tilskudd TKØ/Fylkesbibliotek	0	20 864	20 918	54
Sum	0	528 793	542 236	13 443

18.6.1 Kommentar til økonomistatus - drift

Regnskapet for rådsområdet Kultur, tannhelse og frivillighet viser et samlet mindreforbruk på 13,4 mill. kr, noe som utgjør 2,5 prosent av tildelt ramme. I det følgende kommenteres årsakene til dette.

Kultur

Regnskapet for området Kultur og frivillighet viser et samlet mindreforbruk på 2,5 mill. kr, og utgjør 1,6 prosent av tildelt ramme.

Mindreforbruket skyldes hovedsakelig vakanser, samt at planlagt aktivitet har blitt utsatt grunnet oppbyggingen av ny organisasjon. Videre er ordninger knyttet til priser, stipender og tilskudd til internasjonalt kulturarbeid avvirket i løpet av 2024, og midlene ble ikke omfordelt til andre formål.

Tannhelsetjenesten

Regnskapet for området Tannhelse viser et samlet mindreforbruk på 10,7 mill. kr, noe som utgjør 3 prosent av tildelt ramme.

Mindreforbruket skyldes hovedsakelig ubrukte midler av ekstra bevilgning fra Stortinget til generell styrking og forbedrende arbeid for eldre pasienter og 25-26 åringer i 2024. Disse tilbudene er fremdeles under oppbygging. Oppskalering av tilbudene avhenger i hovedsak av kapasitetsutvidelse og investeringsbehov. Det er knapt 4 prosent av gruppen som har benyttet seg av tilbudet i 2024. Etterspørselen forventes å øke, hvis tilbudet blir lovbestemt fra sommeren 2025.

18.7 Kommentar til økonomistatus - investering

Totalt hadde rådsområdet Kultur, tannhelse og frivillighet et mer forbruk på 3,1 mill. kr mot opprinnelig budsjett, og et mindreforbruk på 8,4 mill. kr mot regulert budsjett i 2024.

Kultur

Beløp i 1000 kr

	Regnskap 2023	Opprinnelig budsjett	Revidert årsbudsjett	Regnskap 2024	Avvik i kr
Hovedprosjekt (T)					
Gamle Hvam Museum - tiltak	0	0	824	317	507
Totalsum	0	0	824	317	507

Gamle Hvam Museum - tiltak består av to prosjekter som er VA-tiltak og sprinkling av Stabburet og har ett mindreforbruk på 0,5 mill. kr VA tiltak ble avsluttet høsten 2024. Sprinklingen av Stabburet er ferdig, men venter på endelig oppsett fra entreprenøren.

Tannhelsetjenesten

Beløp i 1000 kr

	Regnskap 2023	Opprinnelig budsjett	Revidert årsbudsjett	Regnskap 2024	Avvik i kr
Hovedprosjekt (T)					
Bekkestua/Bærums Verk tannklinikk - nye lokaler	0	500	500	0	500
Diverse klinikker - investering	0	3 000	11 525	4 174	7 351
Diverse klinikker - utstyr	0	6 200	10 274	10 274	0
Eidsvoll tannklinikk - nye lokaler	0	1 000	0	0	0
Strømmen tannklinikk - nye lokaler	0	1 001	0	0	0
Totalsum	0	11 701	22 298	14 447	7 851

Tannhelse har ett mindreforbruk på 7,9 mill. kr, hvor hovedårsaken til avviket er forsinkelser i fremdrift på Sørumsand tannklinikk og Lillestrøm tannklinikk som ligger under sekkeposten "Diverse klinikker - Investering". Grunnen til forsinkelsene i fremdriften kommer av kapasitetsutfordringer både internt og eksternt.

19 Næring, idrett, mangfold og folkehelse

Rådsområdet er organisert i to avdelinger: næring, og idrett, mangfold og folkehelse. Rådsområdet forvalter fylkeskommunale og statlige tilskuddsordninger på flere fagfelt, og deler ut priser og stipender på flere fagfelt.

Ansvarsområder næring:

- Verdiskaping og næringsutvikling gjennom arbeid med forskning og innovasjon, entreprenørskap og næringsrettet kompetanse og næringsutvikling i distrikt og kommuneregioner.
- Virkemidlene består av finansielle ordninger, større prosjekter, rådgiving, samarbeid med aktuelle aktører, samt arbeid som er forankret i regionale planer og andre formelle styringsdokumenter.
- Bredbånd.

Ansvarsområder idrett, mangfold og folkehelse:

- Veiledning og rådgivning for kommunene innen idrett, mangfold og folkehelse, samt nettverksarbeid, kurs og seminarer.
- Forvaltning og veiledning knyttet til tilskuddsordninger og spillemidler.
- Høringsinstans for kommunale planer innen idrett, universell utforming, folkehelse og fysisk aktivitet.
- Utviklingsprosjekter relatert til blant annet bærekraftige idretts- og aktivitetsanlegg, ungdomshelse, barrierer i idretten og levekårssoner i kommunene.
- Pådriver og samordner for folkehelsearbeidet lokalt og regionalt.
- Lede prosessen med kunnskapsgrunnlag innen folkehelse og anmodning av flyktninger.
- Utøve fylkeskommunens myndighet etter lov om folkehelse, integrering, likestilling og forbud mot diskriminering.
- Ansvar for utarbeidelse og revisjon av temastrategi for mangfold og inkludering.
- Ansvar for utarbeidelse og oppfølging av handlingsprogrammet til den regionale planen for økt livskvalitet og deltakelse.

19.1 Resultater

19.1.1 Næring

Fylkeskommunen arbeider for at det skal være attraktivt å drive næringsvirksomhet i Akershus. Gjennom ulike virkemidler stimulerer vi til etablering av nye selskaper og vekstbedrifter, videreutvikler etablert næringsliv og bidrar til å utvikle et attraktivt økosystem for innovasjon, verdiskaping og internasjonal konkurransekraft. Retningslinjene for alle tilskuddsordningene innen næringsområdet ble revidert slik at de er tilpasset Akershus etter oppløsning av Viken.

I 2024 har Akershus fylkeskommune fordelt rundt 100 mill. kr av fylkeskommunale og statlige midler til ulike næringsutviklingstiltak.

Regionale forskningsfond ble avviklet i statsbudsjettet for 2024. Fylkesrådet mener det er sterkt behov for et virkemiddel med mål om at bedrifter tar i bruk forskning i sitt arbeid med innovasjon og verdiskaping og etablerte derfor en egen fylkeskommunal ordning som svarer ut en av de største utfordringene innenfor næringsutvikling i vår region – mangel på kommersialisering av forskning. Formålet med ordningen er å stimulere til at bedrifter gjennom forskning og innovasjon øker sitt verdiskapingspotensial og sin konkurransekraft. Etablering av «Forskning og innovasjon i bedrift» har vært vellykket. Totalt kom det inn 44 søknader med omsøkt beløp på til sammen 34 mill. kr. Totalt 11,9 mill. kr ble bevilget til 16 bedrifter.

Tilskuddsordningen «Næringsutvikling og innovasjon» ble utlyst med søknadsfrist medio september. Formålet med ordningen er økt innovasjon, verdiskaping og internasjonal konkurransekraft i Akershus. Næringsutviklingen skal skje i tråd med bærekraftsmålene, og det gis tilskudd til utviklingsprosjekter som innebærer samarbeid mellom aktører som bidrar til:

- Etablering av nye arbeidsplasser og et mangfoldig næringsliv.
- Grønn omstilling og sirkulærøkonomi.
- Styrking og utvikling av innovasjonssystemet i Akershus gjennom nyskaping og samhandling mellom næringsliv, kunnskapsmiljøer, offentlig sektor, gründere og kapitalmiljøer.
- Styrket internasjonal konkurransekraft.

Det kom inn totalt 42 søknader med til sammen 50 mill. kr omsøkt. Til sammen 20 mill. kr ble bevilget til 15 prosjekter.

Det er behov for egen støtteordning for sosiale entreprenører og integrering i arbeidslivet. Det er viktig at alle har mulighet til å delta i samfunnet, bl.a. gjennom et inkluderende arbeidsliv. Fylkesrådet styrket derfor støtteordningene til sosiale entreprenører og integrering i arbeidslivet med 1,5 mill. kr i 2024. Formålet med tilskuddsordningen er å stimulere til økt innovasjon og verdiskaping gjennom sosialt entreprenørskap og arbeidsinkludering. Ved søknadsfristens utløp i juni var det kommet inn 20 søknader med omsøkt beløp 9,8 mill. kr. Totalt 2,9 mill. kr ble bevilget til seks prosjekter.

Fylkeskommunen styrket finansieringen av inkubatorene på Kjeller og Ås i 2024. Videre ble det gitt betydelig medfinansiering i arbeidet med å starte opp en fireårig nasjonal Rominkubator på Kjeller. Dette har også vært medvirkende til å utløse finansiering fra European Space Agency til bedrifter som blir tatt opp i programmet.

På landbruksområdet ble det fordelt rundt 2,5 mill. kr til 16 prosjekter på tilskuddsordningene RK og RT og Jordhelse og karbonbinding. Videre ble arbeidet med landbruksstrategien igangsatt.

Den offentlige støtten til bredbåndutbygging forvaltes av fylkeskommunen på oppdrag fra Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet (DFD). Kommunene i Akershus kan søke om offentlig tilskudd til bredbåndutbygging. I 2024 var det 26,1 mill. kr tilgjengelig for tildeling som ble bevilget til 11 prosjekter.

Fylkeskommunen har gjennomført flere kontaktmøter med kommunene i Akershus for å styrke samarbeidet. Videre er det initiert et samarbeid og påbegynt dialog med aktuelle kommuner om utvikling av innovasjonsdistrikt. Dette er et ledd i å bidra til økt næringsattraktivitet i kommunene i Akershus.

Etablerertjenesten i Akershus (StartUpAkershus) tilbyr veiledning og kurs for gründere og gjennomføres i samarbeid mellom fylkeskommunen og kommunene. I 2024 finansierte fylkeskommunen 3,9 mill. kr

Arbeidet med ny regional plan for kompetanse og verdiskaping ble igangsatt. Oppstartsmelding for Næringsstrategi og landbruksstrategi ble vedtatt av fylkestinget i juni 2024. Strategiene ferdigstilles i desember 2025. Som et ledd i arbeidet med næringsstrategi er det igangsatt arbeid med å kartlegge starstups scenen i Akershus og Oslo.

Idrett, mangfold og folkehelse

Inkludering i idretten har vært prioritert i 2024, og arbeidet er videreutviklet med mål om å redusere barrierer for deltakelse i idretten. Gjennom workshops og medvirkning, i samarbeid med Viken idrettskrets og Olympiatoppen, har fylkeskommunen identifisert fire barrierer: økonomi, funksjonsnedsettelse, likestilling og anlegg. Flere nye prosesser er planlagt for 2025, med ambisjon om å styrke idretten som en inkluderende arena.

Akershus fylkeskommune har i 2024 fordelt over 250 mill. kr i spillemidler til 159 idretts-, friluftslivs- og nærmiljøanlegg. Særlig er anlegg for egenorganisert aktivitet og sosiale møteplasser prioritert. I tillegg er samarbeidet om bærekraftige idrettsanlegg styrket, blant annet gjennom et nasjonalt nettverk der direktøren for rådsområdet sitter i styret.

I 2024 har vi jobbet med å rullere Akershus fylkeskommunes temastrategi for mangfold og inkludering. I samarbeid med Likestillingssenteret har fylkeskommunen jobbet med kompetanseheving på området. Videre er Mangfoldsforum etablert som en viktig arena for erfaringsutveksling og kunnskapsdeling.

Avdelingen har også startet en kartlegging av universell utforming i nærmiljøanlegg for idrett og fysisk aktivitet. Resultatene fra denne kartleggingen vil danne grunnlag for en ny veileder for kommunene.

Videre har avdelingen i 2024 videreutviklet arbeidet med anmodningsprosessen for bosetting av flyktninger. En beregningsmodell, basert på både kvalitative og kvantitative data, er benyttet for å gi en mer kunnskapsbasert anbefaling til IMDi. I samarbeid med IMDi arrangerte vi også en integreringskonferanse i juni på Lillestrøm, med ca. 170 deltakere fra hele Akershus.

Fylkeskommunen har også tildelt driftsmidler med frivillige organisasjoner som jobber for mangfold og inkludering. Dette gjelder blant annet FFO, Dissimilis, ROS og FRI. I tillegg har fylkeskommunen gjennomført prosesslederkurs for unge politikere i fylket.

Folkehelse har vært en viktig satsing i 2024, og vi har styrket det regionale samarbeidet med kommunene. Gjennom det etablerte folkehelsenettverket har fylkeskommunen inngått en ny avtale med Nabolagshelse, der vi har tatt initiativ til å utvikle levekårszoner i samarbeid med fylkets 21 kommuner. I løpet av året har fylkeskommunen også kommet langt i arbeidet med en ny ungdomshelsestrategi for Akershus.

I 2024 ble Akershus fylkeskommune medlem i FREMSAM, som jobber for kompetanse- og kunnskapsformidling på administrativt og politisk nivå i kommuner og fylker. Samtidig har det blitt etablert nye partnerskapsavtaler, søkt om og mottatt midler fra Program for folkehelse fase 2. Vi har også tildelt 2,3 mill. kr til kommuner som har søkt om midler til Frisklivstilbud. I 2024 har avdelingen også forberedt oppstarten av en ny fylkeshelseundersøkelse (FHUS) i 2025.

Avdelingen har i hele 2024 hatt prosjektansvaret for ny regional plan for økt livskvalitet og deltakelse (RP ØLD). Planen er at den skal politisk behandles i 2025.

19.2 Likestilling

I 2024 har rådsområdet fortsatt å prioritere mangfold i alle våre stillings utlysninger, og arbeidsplassen har blitt tilpasset etter behov. Året har vært preget av at det har vært et oppstartsår for den nye fylkeskommunen, og det har blitt brukt tid på å skape et godt arbeidsmiljø og faglig fellesskap. En viktig del av dette har vært å gi medarbeiderne muligheten til å bidra aktivt i utviklingen av det nye rådsområdet.

Innen næring stimulerer vi til økt mangfold i nærings- og arbeidslivet gjennom våre støtteordninger og kompetansevirkemidler. Fylkeskommunen har et særskilt ansvar for å bidra til økt integrering av innvandrere i arbeidslivet, og tilrettelegger våre tjenester rettet mot gründere og unge bedrifter inn mot denne målgruppen. Som eksempel kan nevnes at avtaler om drift av etablererveiledningstjenester nevner spesielt tilrettelegging av tjenestene for innvandrere. Det er gitt støtte til flere prosjekter som har som mål å øke deltagelsen i arbeidslivet og til å få flere innvandrere til å etablere egne bedrifter.

Innen idrett, mangfold og folkehelse har vi jobbet kontinuerlig gjennom året med å utarbeide ny regionalplan for økt livskvalitet og deltakelse med handlingsprogram. Her har vi bidratt med å ivareta likestillingsperspektiver i planen. I tillegg har vi startet arbeidet med å revidere temastrategien for mangfold og inkludering. Avdelingen har også fortsatt å gi råd til kommunene i deres planarbeid, spesielt har vi jobbet aktivt med å inkludere likestilling i kommunal planlegging og hvordan universell utforming kan innlemmes i planleggingen.

Videre har vi etablert Mangfoldsforum som et lavterskeltilbud, hvor ansatte har fått muligheten til å delta i digitale kompetansehevende aktiviteter og erfaringsdeling om mangfold. Forumet har tatt opp samfunnsrelevante og nyttige temaer knyttet til mangfold, og har vært et viktig virkemiddel i satsingen på å heve kompetansen på området.

Likestilling har også vært en sentral del av arbeidet med idretten i 2024. Innenfor idrett, mangfold og folkehelse har vi deltatt på idrettskonferanser og holdt innlegg om universell utforming. Mangfold, inkludering og like muligheter har vært hovedsatsingene i partnerskapsavtaler med Viken idrettskrets og Olympiatoppen Østlandet. Et av de viktigste prosjektene har vært kartleggingen av universell utforming i nærmiljøanlegg. Videre har vi startet prosjektet "Inkluderende idrett" som har som mål å fremme inkludering og mangfold i idretten.

I april 2024 ble det gjennomført en innsiktsamling, kalt "Mind the gap" sammen med Fylkesråden, i regi av Ekskurs AS. I desember 2024 gjennomførte avdeling idrett, mangfold og folkehelse et kompetansehevende tiltak i samarbeid med Likestillingssenteret.

19.3 Bærekraftig utvikling

Kompetanseutvikling innen bærekraft er et kontinuerlig arbeid. Tverrfaglig samarbeid, spesielt i prosjekter og saksbehandling, bidrar til økt kunnskap om bærekraftsperspektiver. Dette gjør at medarbeiderne bedre kan håndtere målkonflikter mellom de tre bærekraftsdimensjonene. Kompetanseutvikling innen bærekraft har vært et kontinuerlig fokusområde.

I 2024 gikk Akershus inn som medlem inn i det nasjonale nettverket for bærekraftige idretts- og aktivitetsanlegg. Nettverket skal, sammen med forskningsmiljøet SIAT i Trondheim og flere andre aktører bidra til fremtidsrettet aktivitet og anleggsbygging.

19.4 Status måltabell

Delmål	Resultatmål	Mål-oppnåelse	Statusbeskrivelse resultatmål
Delmål 1.03: I Akershus er det mindre sosiale og økonomiske forskjeller mellom innbyggerne	Innbyggerne skal oppleve god livskvalitet og mindre sosiale og økonomiske forskjeller.	Følger planen	Regional plan for økt livskvalitet og deltakelse er ferdigstilt og skal til politisk behandling andre kvartal 2025. Satsningen for inkludering i idretten er under arbeid og skal til politisk behandling våren 2025. Første fase i arbeidet med ungdomshelsestrategi er ferdig og fase to blir igangsatt første kvartal 2025. Strategien er forventet lagt frem til politisk behandling andre kvartal 2025.
Delmål 1.05: I Akershus har kunst, kultur, idrett, friluftsliv og frivillighet en tydelig rolle i samfunnsutviklingen.	Alle skal kunne skape, utøve, oppleve og delta i et bredt kulturliv, frivillighet, idrett og friluftsliv.	Følger planen	I 2024 ble gjeldende tilskuddsordninger innen idrett, mangfold og folkehelse lyst ut og det er delt ut driftsmidler til 7 frivillige organisasjoner. Det ble innledet et arbeid for etablering av partnerskapsavtaler med Viken idrettskrets og Olympiatoppen. Folkehelsenettverket med kommunene er videreutviklet og det er inngått partnerskapsavtaler med fylkeskommunens 21 kommuner.
	Et mangfold av kulturmiljø bevares og brukes som ressurs for verdiskaping, stedsutvikling, kunnskap og identitet.	Følger planen	Har vurdert søknader knyttet til spillemidler for kulturbygg og jobber med videreformidling av veileder for skolen som kulturarena. Innledet samarbeid på tvers av rådsområder i fylkeskommunen.
Delmål 2.1: I Akershus er grønn omstilling, sirkulærøkonomi, nyskaping og entreprenørskap drivkrefter for bærekraftig utvikling.	Mer bærekraftig verdiskaping, flere arbeidsplasser og et næringsliv som er rigget for fremtiden og det grønne skiftet.	Følger planen	Utarbeidet retningslinjer for alle tilskuddsordninger i Akershus. Lyst ut midler, og behandlet søknader om utviklingsprosjekter. Temaene grønn omstilling, sirkulærøkonomi og nyskaping var et av flere mål i utlysningene. Arbeid med regional plan og temastrategier er igangsatt.
	Samarbeide med kommuner, næringsliv og frivillighet om grønn omstilling og sirkulærøkonomi, med gjenbruk, gjenvinning og miljøvennlig ressursutnyttelse.	Følger planen	Gjennomført møter med næringsansvarlige i kommunene i Akershus. Startet dialog med kommuner i Akershus om utvikling av potensielle innovasjonsdistrikt. Finansiert forprosjekt i Lillestrøm på dette temaet.
Delmål 5.7: I Akershus er kultur, idrett, friluftsliv og frivillighet, organisasjons- og næringsliv og engasjerte innbyggere viktige drivere i stedsutviklingen.	Alle innbyggerne i Akershus har tilgang til gode møteplasser som fremmer demokrati, ytringsfrihet, aktivitet og livslang læring.	Følger planen	I 2024 ble det lyst ut tilskuddsmidler innen idrett, mangfold og folkehelse. Innkomne søknader som spillemidler til idretts- og aktivitetsanlegg er behandlet og midler er utbetalt. Det er inngått partnerskapsavtaler med alle 21 kommuner i fylkeskommunen.
Folkehelse	Fylkeskommunen er helsefremmende og bidrar til å redusere sosiale forskjeller.	Følger planen	Internt, digitalt mangfoldsforum er etablert og jobber med kunnskapsgrunnlag for å følge regionens og kommunens folkehelseprofil. Har gjennomført dialog- og kartleggingsbesøk med alle kommunene som en forberedelse til neste års anmodning om bosetting av flyktninger. Arbeidet med ungdomshelsestrategi og ny satsning for inkludering i idretten igangsatt. Inngått partnerskapsavtaler med alle kommunene, og startet et arbeid med å etablere levekårssoner for alle kommuner i Akershus.
	Akershus fylkeskommune gjør det vi kan for å stanse tap av biologisk mangfold.	Igangsatt	Dette ivaretas i forbindelse med fylkeskommunens arbeid med landbruk generelt, og landbruksstrategi spesielt. I tillegg gjennom tilskuddsordning for jordhelse og karbonbinding.
Klima og miljø	Akershus skal være et klimapolitisk foregangsfylke.	Følger planen	Grønn omstilling og reduksjon av klimagassutslipp som gir økt verdiskaping, står sentralt i fylkeskommunens tilskuddsordninger for næringsutvikling.
	Akershus fylkeskommunes egen virksomhet skal være		

Delmål	Resultatmål	Mål-oppnåelse	Statusbeskrivelse resultatmål
	fossilfri innen 2028 og utslippsfri innen 2030. Det skal kuttes 80% klimagassutslipp i Akershus innen 2030, målt mot 2016.		
	Fylkeskommunen bidrar til at klimagassutslipp reduseres og sårbare naturmiljøer sikres.	Igang satt	Grønn omstilling og reduksjon av klimagassutslipp som gir økt verdiskaping, står sentralt i fylkeskommunens tilskuddsordninger for næringsutvikling.
Samarbeid	Vi bidrar til samarbeid og sterke partnerskap mellom offentlige virksomheter, næringsliv og sivilsamfunn.	Følger planen	Utlyst tilskuddsordninger som bidrar til økt samarbeid mellom ulike aktører, med mål om økt verdiskaping. I tillegg deltar fylkeskommunen i, og medvirker til, partnerskap med ulike offentlige og private aktører.

19.5 Status politiske vedtak

Økonomiplanoppdrag

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Etablere nettverk for integrering med kommuner og organisasjoner.	Arrangere årlige nettverksmøter og webinar for regionale samarbeidspartnere og direktorat, kommuner og organisasjoner innen integreringsområdet.	Følger planen	Nettverk for integrering i fylkeskommunen følges opp og det blir i juni gjennomført en felles fagsamling om integrering for alle kommunene og relevante aktører. I forbindelse med anmodningsarbeidet er det gjennomført møter med alle kommunene.
Flere etableringer med internasjonalt potensiale fra inkubatorer og de sterke forsknings- og kunnskapsmiljøene i Akershus.	Fylkesrådet styrker bevilgningene til inkubatorene og dette følges opp med styrket arbeid for flere etableringer.	Følger planen	Bevilgningen til Aggrator Inkubator Ås og Inkubator Kjeller er økt i 2024. Etablert ny støtteordning for forskning og innovasjon i bedrift.
Implementering av strategier for universell utforming.	Implementere strategier og tiltak for universell utforming. Vikens temastrategi for mangfold og inkludering er et godt kunnskapsgrunnlag for dette arbeidet. Det nye fylket må ta stilling til hvordan temastrategien skal brukes.	Igang satt	Det er igangsatt et arbeid med UU i planlegging, og initiert et arbeid for å utarbeide en veileder for UU i idrettsanlegg/nærmiljøanlegg.
Stimulere til grønn omstilling og innovasjon.	Tilby virkemidler som stimulerer til grønn omstilling og innovasjon.	Følger planen	Utlyst tilskuddsordninger for næringsutvikling innen disse temaene. Det er arbeidet med flere relevante tilskuddsordninger. Arbeidet med næringsstrategi, regional plan er igangsatt. Igangsatt arbeid med kartlegging av materialstrømmer innen sirkulærøkonomi. Fylkeskommunene deltar i nasjonalt nettverk for bærekraftige idretts- og aktivitetsanlegg.
Styrke samarbeid med kommunene om økt næringsattraktivitet.	Virkemidlene som både kommuner og fylkeskommunen har må samordnes med mål om å styrke næringsattraktiviteten, og det må utarbeides handlingsplaner sammen med kommunene.	Følger planen	Gjennomført møter med næringsansvarlige i kommunene i Akershus. Startet dialog med kommuner i Akershus om utvikling av potensielle innovasjonsdistrikt. Finansierte forprosjekt i Lillestrøm på dette temaet.
Styrke samarbeidet mellom næringslivet, kunnskaps- og FoU-miljøene.	Gjennomføre tiltak for å styrke samarbeidet mellom næringslivet, kunnskaps- og FoU-miljøene. Det ivaretar også fylkeskommunens	Følger planen	Etablert tilskuddsordning for forskning og innovasjon i bedrift. Har styrket inkubatormiljøene i Akershus. Arbeidet med kompetanseforum Akershus vedtatt startet opp.

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
	kompetanepolitiske rolle knyttet til næringslivets behov for kompetanse.		
Utvikling av klynger, grundere og vekstbedrifter.	Finansiere støttetjenester til utvikling av klynger, grundere og vekstbedrifter.	Følger planen	Avtalen om etablerertjenesten og med inkubatorene i Akershus er videreført. Finansieringen til inkubatorene er styrket. Arbeid med kartlegging av start-up-miljøet i Akershus er igangsatt.

Verbalvedtak (P)

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Fylkestingets verbalvedtak nr. 02. Kompetanse og arbeidslivets kompetansebehov	Akershus er en region i vekst og det er viktig at universitet og fagskole tilbyr den kompetansen som arbeidslivet etterspør. Målet må være at arbeidslivets kompetansebehov dekkes i vår region. Fylkestinget ber fylkesrådet styrke samarbeidet med de ulike høyere kunnskapsinstitusjonene og fagskolen i Akershus. Det er ønskelig at fylkesrådet legger frem en strategi for fylkestinget for hvordan vi kan utvikle dette arbeidet videre.	Igangsatt	Samarbeid med rådsområde opplæring og kompetanse om etablering av kompetanseforum Akershus er igangsatt. Tilskuddsordningen bedriftsintern opplæring er utlyst.
Fylkestingets verbalvedtak nr. 03. Aktive lokalsamfunn	«Aktive Lokalsamfunn» er et konsept og et prosjekt der idrettslaget tar initiativ til en styrket samhandling med det offentlige generelt og skoleverket spesielt, om barn og unges trygge og aktive oppvekst. Fylkestinget ber fylkesrådet se nærmere på hvordan også Akershus fylkeskommune kan støtte idretten og lokalsamfunnene i dette arbeidet, herunder også andre initiativ som bidrar til samme målsetning.	Følger planen	Følges opp kontinuerlig, gjennom dialog, tilskuddsordninger, satsninger og medvirkning.
Fylkestingets verbalvedtak nr. 05. Næring; sirkulærøkonomi	Sirkulærøkonomi skal spille en viktig del i den varslede næringsstrategien, med mål om at Akershus skal bli et sirkulærøkonomisk foregangsfylke.	Følger planen	Oppstartsmelding for næringsstrategi ble sendt til politisk behandling og er sluttbehandlet i fylkestinget. Igangsatt arbeid med kartlegging av materialstrømmer innen sirkulærøkonomi.

Politiske tilleggsbestillinger (P)

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 07. Styring av samarbeidet mellom utdanning og næringsliv	Fylkestinget ber om videre oppfølging om samarbeidet mellom utdanning og næringsliv, og hvordan det kan styrkes. Saken kan vises til hvordan samarbeidet fungerer på Kongsberg og andre steder i Viken med tilsvarende samarbeid, og hvordan vi kan overføre kunnskapen til Akershus fylke.	Igangsatt	Samarbeid med rådsområde opplæring og kompetanse om etablering av kompetanseforum Akershus ble igangsatt.
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 27. Et godt kultur-, idretts- og fritidstilbud i hele Akershus; partnerskapsavtaler	Fylkestinget ber Fylkesrådet om å gå i dialog med de frivillige paraplyorganisasjonene med mål om å etablere partnerskapsavtaler. Fylkesrådet skal komme tilbake til fylkestinget med sak når en slike avtaler foreligger.	Igangsatt	Arbeidet med etablering av relevante og fremtidsrettede partnerskapsavtaler med organisasjoner er påbegynt, og det er inngått partnerskapsavtaler med alle kommunene om folkehelse. Kommunenes søknader om spillemidler til idretts- og aktivitetsanlegg er mottatt og behandlet.

19.6 Statustabell, økonomi - drift

Beløp i 1000

Avdeling	Regnskap 2023	Regnskap 2024	Rev. bud. 2024	Avvik i kr
70-NIMF Næring, idrett, mangfold og folkehelse	0	2 286	2 307	22
74-NARING Næring	0	1 893	77 683	75 790
75-IMF Idrett, mangfold og folkehelse	0	31 290	44 825	13 535
79-NARING Tilskudd Regionalt forskningsfond	0	4 922	0	-4 922
Sum	0	40 390	124 816	84 426

19.6.1 Kommentar til økonomistatus - drift

Regnskapet for rådsområdet viser et samlet mindreforbruk på 84,4 mill. kr, noe som utgjør 67,6 prosent av tildelt ramme.

Mindreforbruket skyldes i all hovedsak gjestående prosjektmidler på næringsavdelingen fra 2023 og 2024 som i vesentlig grad er knyttet til vedtatte ordninger og tildelinger. Dette er forpliktelser der det er gitt tilsagnsbrev, men som utbetales på et senere tidspunkt til tilskuddsmottakere. Det forutsettes derfor at midlene vil bli overført til 2025 i henhold til vedtatt økonomi- og finansreglement.

En del av midlene var videreført fra 2023 til 2024 i påvente av sluttrapportering for prosjektrengskapet. Dette omfatter pågående prosjekter hvor utbetaling til tilskuddsmottaker finner sted etter at sluttrapporter foreligger i 2025, 2026 eller 2027, og i henhold til det som er fastsatt i tilskuddsbrev. Det reelle mindreforbruket etter overføringer og fremtidige forpliktelser er om lag 3 mill. kr.

Mindreforbruket innen idrett, mangfold og folkehelse skyldes at det i 2024 ble jobbet med endring og spissing av ønskede innsatsområder, samt strategisk planlegging og igangsettelse av enkeltprosjekter som strekker seg over flere år. Også innenfor dette området forutsettes det at midlene vil bli overført til 2025 i henhold til vedtatt økonomi- og finansreglementet.

Regionalt forskningsfond er under avvikling og det vil derfor ikke komme nye friske midler til denne ordningen. Det gjenstår noen utbetalinger før alle prosjektene under denne ordningen er slutført. Finansieringen av disse vil være bruk av bundne fondsmidler.

20 Plan, kulturminner, klima og miljø

Rådsområdet er organisert i tre avdelinger; plan, kulturminnevern, og klima og miljø.

Ansvarsområder plan:

- ansvar for plansaksbehandling av kommunale planer
- veileder og bistår kommunene i kommunal planlegging og leder det lovpålagte regionale planforumet
- samordner fylkeskommunens ansvars- og myndighetsområder i høringsuttalelser til kommunale planer
- lede prosessen med kunnskapsgrunnlag til og utarbeidelse av regional planstrategi
- koordinere arbeidet med utarbeidelse og oppfølging av regionale planer
- bistå fylkeskommunen i utarbeidelsen av temastrategier, og i utviklingen av plan- og styringssystem
- veileder og bistår kommunene om by- og stedsutvikling og driver nettverksarbeid, kurs- og seminarer for kommunene

Ansvarsområder kulturminnevern:

- saksbehandling etter kulturminneloven og plan- og bygningsloven
- utarbeidelse av nye fredninger
- registrering av automatisk fredete kulturminner i plan- og byggesaker (feltarkeologi)
- eierrådgivning og håndverkeropplæring, formidling, skilting, skjøtsel og tilrettelegging

Ansvarsområder klima og miljø:

- ansvar for søknader om fysiske tiltak i vassdrag etter forskrift
- ansvar for fylkeskommunens forpliktelser jf. vannforskriften, tildeling av midler og faglige bidrag til vannområdene
- forvaltningsansvar for jaktbart vilt, tildeling fra viltfond og veiledning av kommunene
- ansvar for fiskekultiveringsplan, utarbeiding og oppfølging. Gi tillatelse til prøvefiske, el-fisketillatelser og utsetting ferskvannsfisk. Utøve fylkeskommunens myndighet etter lakse- og innlandsfiskloven
- følger opp masseforvaltning og naturmangfold i et regionalt perspektiv
- bistår virksomhetsstyring i arbeidet med miljøfyrtårnsertifisering, bistår ledelsen og rådsområdene i miljøledelsesarbeid
- Ansvar for utarbeiding av temaplan klima. Bistår rådsområder og enheter i oppfølging og gjennomføring av klimarelaterte tiltak
- ansvar for utarbeiding av klimabudsjett og klimaregnskap
- leder arbeidet med plan for fossilfri virksomhet 2028 og utskiftingsplan for maskiner og kjøretøy
- Ansvar for deltagelse i klimapartnere Viken, forbereder overgang til Klimapartnere i Akershus
- Veileder og bistår kommunene for å styrke utvikling og gjennomføring av klimaplaner og -tiltak, kompetansebygging og -spredning for lokal og regional klimaomstilling, utarbeider og driver utviklingsprosjekter
- utøve fylkeskommunens myndighet etter lov om akvakultur, overført fra Næring i delegasjonsreglementet for Akershus fylkeskommune

20.1 Resultater

20.1.1 Planavdelingen

I 2024 har det være behandlet 878 plan- og dispensasjonssaker, herav 329 plansaker og 549 dispensasjoner. Det har vært fremmet 15 innsigelser (5,47 %) til planforslag. Av de 15 ble 10 behandlet politisk, samferdsel fremmet 3 administrative innsigelser og kulturarv fremmet 2 administrative innsigelser. Det ble frarådet dispensasjon i 85 saker, og 1 sak ble påklaget. 4 planer gikk til meklings: Lillestrøm - kvartal 8, Vestby - kommuneplan, Bærum - kommuneplan og Lunner - kommuneplan.

Det ble arrangert 8 regionale planforum i 2024.

På regionalt nivå ble regional planstrategi utarbeidet, vedtatt oktober 2024. Arbeidet med planprogram for regional plan for areal og mobilitet og regional plan for kompetanse, omstilling og verdiskaping startet opp. I tillegg ble regional plan for økt livskvalitet og deltakelse ferdigstilt. Denne skal vedtas i første tertial 2025. Vi har også vært involvert i arbeidet med flere temastrategier.

I 2024 har det vært arrangert to konferanser innen by- og stedsutvikling, Kick-off by- og stedsutvikling hvor det var 105 påmeldte og Plantreff 2024 hvor det var 140 påmeldte.

20.1.2 Kulturmiljø

En hoveddel av virksomheten har vært å ivareta regionale og nasjonale kulturmiljøinteresser, i rollen som regional kulturmiljømyndighet. Vi har hatt omfattende samhandling med kommunene i et stort antall plan- og byggesaker, med råd og veiledning, og vi har ivaretatt oppgaven som myndighet for fredete kulturminner i privat og offentlig eie. Gjennom en rekke statlige og fylkeskommunale tilskuddsordninger som vi forvalter har vi gitt tilskudd til istandsetting av bygninger og fartøy, kommunale kulturmiljøplaner, utvikling av pilgrimsleden og opplevelser basert på kulturarven. Overfor kommunene har vi særlig vektlagt bevaring i et ressurs- og utviklingsperspektiv, med vekt på bærekraftig bruk og gjenbruk som ledd i en sirkulær økonomi.

Vi har gjennomført 92 registreringsprosjekter for automatisk fredete kulturminner, på oppdrag fra offentlige og private tiltakshavere, i henhold til kulturminnelovens undersøkelsesplikt for plan- og byggesaker. I 35 av disse fant vi tidligere ikke kjente automatisk fredete kulturminner, det vil si eldre enn 1537. I alt fant vi 84 nye kulturminnelokaliteter. Andelen prosjekter med nye funn var 38 prosent, noe lavere enn i 2023. Samlet omsetning for registreringsvirksomheten var om lag 7,1 mill. kr. Kostnadene for offentlige og større private tiltak ble dekket av tiltakshaverne, mens det offentlige dekket kostnaden for de mindre, private.

Ut over forvaltningsoppgavene har den gjeldende regionale planen for kulturminner og kulturmiljøer i Akershus vært førende for avdelingens prioriteringer.

Vi har videreført det nettbaserte kompetanseutviklingsprogrammet for kommunene, i samarbeid med Buskerud og Østfold. Dette omfatter en digital kursrekke, ENØK-forum, brannsikringsforum og én til én-veiledning for kommuner som utarbeider kulturmiljøplaner og for andre kulturmiljøspørsmål. Målet er at kommunene skal ha tilstrekkelig kunnskap og kompetanse til å ivareta egen kulturarv og bruke den som ressurs for økonomisk, kulturell og miljømessig verdiskaping. Det digitale nettverket har hatt om lag 360 brukere, og det var i snitt 100 deltagere på kursene.

Samarbeidet om utvikling av kultur- og naturverdiene i Nordre Øyeren-området er videreført, i samarbeid med MiA – Museene i Akershus og kommunene Lillestrøm og Rælingen. Arbeidet finansieres av fylkeskommunen og kommunene i fellesskap. Det er gjort vedtak hos alle om å søke status som regionalpark, med utgangspunkt i mulighetsstudien som utarbeides.

Akershus Bygningsvernssenters arbeid er videreført, med hovedvekt på kompetansebygging for håndverkere og rådgivning til eiere. Rådgivningsprogrammet for ENØK-tiltak i eldre og verneverdige bygninger er videreført, i et samarbeid mellom bygningsvernssentrene, Bygg og Bevar, Murbyen Oslo og Fortidsminneforeningen. Etterspørselen etter rådgivning har fremdeles vært stor.

Vi ivarettar rollen som vertskommune for samarbeidet om tekniske og industrielle kulturminner mellom Akershus, Buskerud og Østfold, og om fartøyvern mellom Akershus, Buskerud, Oslo og Østfold, herunder Isegran fartøyvernssenter i Fredrikstad.

Vi har gjennomført to fredningssaker, der Riksantikvaren er vedtaksmyndighet. Fredningen av villaen «Solstua» i Ås kommune ble markert av Riksantikvaren i juni. Fredningen av badebåten «Sjøbad II» ble markert av Riksantikvaren og klima- og miljøministeren i august. Denne fredningen ble gjennomført på vegne av Oslo kommune, i rollen som vertskommune for fartøyvernssamarbeidet.

Vi har gjennomført en bred kartlegging av kulturmiljøet til den nasjonale minoriteten taterne/romanifolket, samarbeid med deres representanter. Dette inngår i en større satsing på de nasjonale minoritetenes kulturmiljø.

Vi har utført skjøtsel av automatisk fredete kulturminner, samt tilrettelegging, skilting og formidlingsprosjekter. Vi har hatt særlig vekt på forholdet mellom kulturmiljø og hensynet til universell tilgjengelighet, blant annet gjennom arbeidet med å utvikle en nasjonal eksempelsamling for Riksantikvaren og gjennom samarbeid med blant annet Museene i Akershus. Vi har fulgt opp en rekke private finnere av kulturminner, og har blant annet mottatt flere flotte metallsøkerfunn, og vi har samarbeidet med skogeiere og entreprenører om å sikre kulturminner ved hogst.

En viktig formidlingskanal har vært Facebook-siden «Akershus kulturarv».

20.1.3 Klima og miljøavdelingen

Avdelingen har behandlet ca. 70 søknader om tiltak i vassdrag. Etter stormen Hans var det store ødeleggelser i vassdrag i fylket, og en økning i søknader. På grunn av begrenset kapasitet har det vært et etterslep på behandlinger av søknader. Nyansettelse og engasjement har dekket opp behov. For fremtiden er det viktig å tenke robusthet med hensyn til kapasitet og kompetanse. Det vurderes som alvorlig at søknader blir sterkt forsinket. Det vil også være tapte muligheter for gode vilkår og løsninger i vassdragene, som virker kontraproduktivt mot innsatsen for en renere Oslofjord.

Avdelingen har behandlet 11 søknader om flytting og utsetting av fisk fordelt på 186 vann, samt 7 søknader om å fiske med elektrisk strøm. Statsforvalteren har bedt om at fylket sin fiskeforvaltningsplan fra 1996 oppdateres.

Avdelingen har ledet arbeidet med arealregnskap for fylkeskommunene Akershus, Buskerud og Østfold, og har igangsatt prosessen for implementering av Naturavtalen i egen virksomhet. Det ble også gitt

tilsagn om støtte til kartlegging av restaurerbar natur i 15 kommuner, og anskaffelse av konsulent for gjennomføring av arbeidet ble igangsatt.

Klimaplan har blitt utarbeidet igjennom hele året, med interne og eksterne innspillsmøte, arbeidsmøter og skriveperioder. Klimanettverk, støtte til eksterne nettverk og partnerskap innen klimaområder er fulgt opp. Tilskuddsordning for ladeinfrastruktur til borettslag og sameier ble etablert med en ramme på 5 millioner, og med tilsagn på ca. 1 million. Avdelingen bistår fylkeskommunen med utskifting av egne maskiner og kjøretøy til fossilfrie.

Avdelingen er saksbehandler for en rekke høringer, som gjerne dekker flere fagområder. Plansaker er fulgt opp av flere involverte rådgivere.

Prosjekt Oslofjord har hatt stor aktivitet i 2024, med etablering av tilskuddsordning og strategiske satsinger. Det har vært fokus på å inkorporere prosjektet mer i avdelingen, og det er opprettet en kjernegruppe i sentraladministrasjonen.

Avdelingen har to eksterne prosjekter som pågår, med to faste stillinger, klimapartnere og biogass Oslofjord.

20.2 Likestilling

Rådsområdet har i 2024 prioritert mangfold i våre stillingsutlysninger, og arbeidsplassen har blitt tilpasset etter behov. Vi har prioritert å gi minoriteters organisasjoner muligheter til å uttale seg og medvirke i arbeidet med regional planstrategi og regionale planer. Vi har også jobbet spesielt med innsamling og formidling av opplysninger knyttet til minoriteters kulturminner, der vi i år har hatt spesielt fokus på taternes kulturminner.

Vi har jobbet med universell utforming av plandokumenter og egne møteplasser, og bruker vår myndighetsrolle og vår veilederrolle i planleggingen til å fremme universell utforming og inkluderende by- og stedsutvikling.

20.3 Bærekraftig utvikling

20.3.1 Miljøfyrtårn

Gjennom 2024 har rådsområdet forestått miljøkartlegging og sikring av sentraladministrasjonen sin oppfylling av krav i Miljøfyrtårnordning. Virksomhetsstyring har ansvar for oppgaven, og det er naturlig at klima og miljøavdelingen sin fagkompetanse benyttes til understøttelse av dette arbeidet.

20.3.2 Bærekraft i regional planstrategi og regionale planer

I 2024 ble det vedtatt en ny regional planstrategi for de neste fire årene for Akershus. Denne strategien viser veien mot en bærekraftig utvikling for Akershus-samfunnet og beskriver hvordan ulike aktører, inkludert fylkeskommunen, vil samarbeide for å nå bærekraftsmålene. De fem langsiktige utviklingsmålene for Akershus er i tråd med bærekraftsmålene. Dette konkretiserer videre i arbeidet med de regionale planene.

20.3.3 Bærekraft i løpende planarbeid

Rådsområdet samordner alle fylkeskommunens uttalelser til kommunale planer. I dette arbeidet vurderer vi både økonomisk, sosial og økonomisk bærekraft i planer og prosjekter. Bærekraft er også sentralt i vår veiledningsarbeid i kommunene innen både planlegging, klima- og miljø og kulturminner.

20.3.4 Klima og miljø

Rådsrådets arbeid innen disse temaene er omtalt i det sentrale bærekraftskapittelet.

20.4 Status måltabell

Delmål	Resultatmål	Mål-oppnåelse	Statusbeskrivelse resultatmål
Delmål 1.03: I Akershus er det mindre sosiale og økonomiske forskjeller mellom innbyggerne	Innbyggerne skal oppleve god livskvalitet og mindre sosiale og økonomiske forskjeller.	Følger planen	Tema i arbeidet med regionale planer. Sentralt i arbeidet med Regional plan for økt livskvalitet og deltagelse.
Delmål 1.05: I Akershus har kunst, kultur, idrett, friluftsliv og frivillighet en tydelig rolle i samfunnsutviklingen.	Et mangfold av kulturmiljø bevares og brukes som ressurs for verdiskaping, stedsutvikling, kunnskap og identitet.	Følger planen	Håndtert løpende gjennom saksbehandling overfor kommuner og eiere, tilskuddsordninger og prosjekter.
Delmål 2.1: I Akershus er grønn omstilling, sirkulærøkonomi, nyskaping og entreprenørskap drivkrefter for bærekraftig utvikling.	Samarbeide med kommuner, næringsliv og frivillighet om grønn omstilling og sirkulærøkonomi, med gjenbruk, gjenvinning og miljøvennlig ressursutnyttelse.	Følger planen	Følges opp løpende i planarbeid, nettverk og samarbeid, som for eksempel Klimapartnere.
Delmål 3.3: I Akershus tar vi vare på naturen slik at vi unngår tap av biologisk mangfold på land og i vann. I Viken tar vi vare på natur slik at det biologiske mangfoldet på land og i vann styrkes.	Vannforvaltning, arealforvaltning, samferdsel og friluftsliv som påvirker Oslofjorden, rapporteres i tertialrapportene.	Følger planen	Følges opp i løpende planarbeid. Tilskuddsordning for Oslofjorden har tildelt 14,6 mill. kr til 50 prosjekter. Strategiske satsninger igangsatt i samarbeid med andre rådsområder og aktører. Vannforvaltningsarbeidet følges opp fortløpende, og vi samarbeider med vannregionene om løpende arbeid og prosjekter. Prosjekt arealregnskap følger framdriftsplan. Prosjekt kompetansebasert naturrestaurering ble startet i 2024, med tilskudd fra Sparebankstiftelsen.
Delmål 4.1: Akershus er et lavutslippssamfunn uten fossile utslipp, der det ikke slippes ut mer klimagasser enn det tas opp gjennom karbonfangst og naturlige prosesser. Omleggingen skal skje på en rettferdig og sosialt inkluderende måte. Klimagassutslippene er kuttet med minst 80 prosent innen 2030 målt fra referanseåret 2016.	Koordinere og stimulere til effektiv og sosialt inkluderende omstilling til lavutslippssamfunn.	Følger planen	Klimahandlingsplanen er ferdigstilt, og er oversendt til politisk behandling i fylkestinget våren 2025. 36 innspillsmøter med kommuner, virksomheten og eksterne aktører er gjennomført. Temaene står sentralt i arbeidet med de regionale planene.
Delmål 5.1: I Akershus har vi attraktive, helsefremmende og inkluderende lokalsamfunn og byer i hele fylket, med universelt utformede og trygge fysiske og digitale møteplasser.	Planlegge for og bidra til utvikling av attraktive og bærekraftige byer og lokalsamfunn i samarbeid med andre samfunnsaktører.	Følger planen	Arbeides med i løpende plan- og stedsutviklingsarbeid.

Delmål	Resultatmål	Mål-oppnåelse	Statusbeskrivelse resultatmål
Folkehelse	Fylkeskommunen er helsefremmende og bidrar til å redusere sosiale forskjeller.	Følger planen	Sentralt tema i regional planstrategi og regionale planer.
Klima og miljø	Akershus fylkeskommune gjør det vi kan for å stanse tap av biologisk mangfold.	Følger planen	Sentralt tema i regional planstrategi og regionale planer, og i innspill til kommunale planer. Implementering av Naturavtalen i egen virksomhet ble igangsatt i 2024, vil pågå igjennom 2025. Prosjekt naturrestaurering med kartlegging i kommunene ble planlagt i 2024. Støtte gitt av Sparebankstiftelsen.
	Akershus skal være et klimapolitisk foregangsfylke. Akershus fylkeskommunes egen virksomhet skal være fossilfri innen 2028 og utslippsfri innen 2030. Det skal kuttes 80% klimagassutslipp i Akershus innen 2030, målt mot 2016.	Følger planen	Fylkeskommunens utskiftingsplan 2024-2025 til fossilfri tjenestekjøretøy og arbeidsmaskiner ble godkjent 25/4. Arbeid med handlingsplan for klima ble gjennomført i 2024, med 36 innspillsmøter med kommuner, virksomheten og eksterne aktører er gjennomført. Planen er behandlet i fylkesrådet, og er lagt fram for behandling i fylkestinget våren 2025. Fylkeskommunens målsetninger for klima og miljø er innarbeidet i regional planstrategi. Mål videreføres i regionale planer og temaplaner. Tiltak konkretiseres i planene.
	Fylkeskommunen bidrar til at klimagassutslipp reduseres og sårbare naturmiljøer sikres.	Følger planen	Klimahandlingsplan ble utarbeidet i 2024, sendt til politisk behandling i 2025. Arbeid med arealregnskap og naturavtalen pågår.
Samarbeid	Vi bidrar til samarbeid og sterke partnerskap mellom offentlige virksomheter, næringsliv og sivilsamfunn.	Følger planen	Klimapartner Viken er videreført, forberedelser til klimapartner Akershus er startet. Nye partnere rekrutteres. Klimanettverk med kommunene gjennomføres.

20.5 Status politiske vedtak

Økonomiplanoppdrag

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
En forbedret og sammenhengende kyststi og bedre tilgang til strandsonen.	Følge opp videre arbeid med kystsonenettverket. Jobbe for et sammenhengende og forbedret kyststinett i relevante kommuner, og bidra til streng praktisering av plan og bygningslovens forbud mot bygging i strandsonen, og bidra til å sikre strandarealer for allmenheten.	Følger planen	Følges opp gjennom løpende planarbeid og deltagelse i kystsonenettverket.
Gjennomføre tiltak for Oslofjorden.	Opprette et fond som skal være et virkemiddel for å løse utfordringer innenfor klima, miljø og natur generelt og Oslofjorden spesielt. Gjennomføre og rapportere på fylkeskommunens tiltak i regjeringens Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv. Arbeide for at det lages større vernesoner og opprettes flere reservater i Oslofjorden.	Følger planen	En særskilt redegjørelse står under kapittel Bærekraftig utvikling.
Implementering av strategier for biologisk mangfold.	Akershus fylkeskommune gjør det vi kan for å stanse tap av biologisk mangfold.	Følger planen	Følges opp gjennom temastrategi for biologisk mangfold, og vurderes i regional plan for areal og mobilitet.
Klimaregnskap og klimabudsjett	Det skal årlig lages klimaregnskap som presenteres sammen med årsrapporten. Videre skal det som en del av økonomiplanarbeidet utarbeides et klimabudsjett.	Følger planen	Klimabudsjett for 2025 ble utarbeidet og behandlet sammen med ordinært budsjett. Klimaregnskap for 2025 ferdigstilles før sommeren, da data ikke er tilgjengelige tidligere.
Kutte klimagassutslipp i egen virksomhet og	Kutte utslipp i egen virksomhet og samarbeide med kommuner, kommuneregioner og næringsliv, og ha støtteordninger som kutter klimagassutslipp.	Følger planen	Klimahandlingsplan for Akershus fylke ble utarbeidet, og sendt til politisk behandling i 2025.

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
bidra til klimakutt i Akershussamfunnet			
Lede arbeidet med klimapartnere	Klimapartnere er et partnerskap som skal bidra til at regionens næringsliv står best mulig rustet til å møte klimautfordringene og morgendagens krav til lavutslippssamfunnet.	Følger planen	Stor aktivitet i 2024, flere bedrifter er rekruttert i Akershus fylke. Forberedelser av overføring fra Viken til Akershus klimapartnere i 2025 ble igangsatt.
Planseminar for kommunene.	Utvikle nettverksarenaer og arrangere planfaglige seminarer for å styrke kompetanse og bidra til kunnskapsoverføring mellom kommunene.	Følger planen	Følges opp gjennom dialog med kommunene i plansaker, regionalt planforum, plantreff, bybåndssamarbeidet. Det vurderes nye nettverk og treffpunkter.
Planveiledning til kommunene.	Gjennom uttalelser og dialog bistå og veilede kommunene i deres planlegging.	Følger planen	I 2024 har det være behandlet 878 plan- og dispensasjonssaker, herav 329 plansaker og 549 dispensasjoner. Det har vært fremmet 15 innsigelser (5,47 %) til planforslag. Av de 15 ble 10 behandlet politisk, samferdsel fremmet 3 administrative innsigelser og kulturarv fremmet 2 administrative innsigelser. Det ble frarådet dispensasjon i 85 saker, og 1 sak ble påklaget.
Regional planstrategi	Avklare prosess for utarbeidelse av regional planstrategi for Akershus fylke. Hensikten er å definere samhandlingsprosess med samfunnsaktørene og fastsette langsiktige utviklingsmål og ta stilling til utarbeidelse av regionale planer.	Følger planen	Regional planstrategi er vedtatt og skal legges til grunn for planarbeid i regionen. Regional planstrategi følges opp gjennom arbeid med 3 regionale planer. Det jobbes med å koble sammen regional planstrategi med økonomiplan og virksomhetsstyring.
Samarbeid med kommunene og regionale klimanettverk om klimaomstilling.	Veilede, støtte og samarbeide med kommuner og regionale klimanettverk i arbeidet med klimaomstilling.	Følger planen	Arbeidet med Klimapartnere i Viken er aktivt, og det er rekruttert flere nye bedrifter innenfor Akershus sine grenser. Månedlige klima- og miljømøter avholdes med kontakter i kommunene, for deling av informasjon og erfaringer.
Tilskuddsordninger innenfor kulturarv	Forvaltning av faste og søkbare tilskuddsordninger for museene og andre institusjoner på kulturarvområdet, frivilligheten og eiere.	Følger planen	Fylkesrådet har vedtatt innretningen av de søkbare fylkeskommunale tilskuddsordningene. Utlyses i løpet av 1. halvår. Tildelingen av statlige tilskuddsmidler er gjennomført.
Videreføre arbeidet med arealbudsjet, arealregnskap, og arealnøytralitet.	Overføre arealregnskapet til nye fylkeskommuner. Prosjektet skal fullføre det regionale arealregnskapet tilpasset det nye fylket. Fylkeskommunen skal i samarbeid med kommunene kartlegge områder som kan restaureres tilbake til natur. Fylkeskommunen skal arbeide for at myr og våtmark ikke dreneres, nydyrkes eller bygges ned. Fylkeskommunen skal arbeide for at større, sammenhengende naturområder ivaretas for friluftsliv gjennom regional planlegging.	Følger planen	Arealregnskapsprosjektet i Akershus, Buskerud og Østfold har pågått i 2024, og fortsetter igjennom 2025.

Verbalvedtak (P)

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Fylkestingets verbalvedtak nr. 06. Klima og miljø; transportsektoren.	I arbeidet med handlingsplanen for hvordan Akershus skal bidra til at Norge oppfyller sine internasjonale forpliktelser på klima og miljøområder ber fylkestingets om at fylkesrådet tar initiativer for et tett samarbeid med næringslivet. Et slikt samarbeid med særlig transportsektoren er avgjørende for at sektoren skal redusere sine klimautslipp, og fylkestinget ber fylkesrådet særlig:	Følger planen	Følges opp gjennom utskiftingsplanen for utfasing av fossile kjøretøy og anleggsmaskiner, og tiltak gjennom Biogass Oslofjord.

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
	- Etablere samarbeid med relevante aktører for at biogass fra lokale avfallsressurser økes og gjøres tilgjengelig for transportsektoren. - Sørge for at fylkeskommunenes kjøretøy blir utslippsfrie, men ikke på en slik måte at beredskapshensyn og muligheten til å brøyte, salte og strø fylkesveier blir svekket.		

Politiske tilleggbestillinger (P)

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Statusbeskrivelse
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 02. Det settes i gang et prosjekt opp mot kommunene for å spre bevissthet om myras verdi og potensiale for/i å restaurere myr.	Det settes i gang et prosjekt opp mot kommunene for å spre bevissthet om myras verdi og potensiale for/i å restaurere myr.	Igang satt	Det ble avsatt 1 mill. kr i rådsområdet til å støtte kommunenes arbeid. Etter søknad til Sparebankstiftelsen i 2024 fikk vi innvilget 7 millioner til naturrestaurering sammen med kommunene, til bruk i 2025 og 2026.
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 05. Plan; arealnøytralitet.	Mål om arealnøytralitet skal være førende for Akershus sitt arbeid med nye regionale planer, og fylkeskommunens arbeid med å øke kunnskapsgrunnlaget om arealnøytralitet i kommunene skal videreføres.	Igang satt	Følges opp gjennom arbeidet med regionale planer og arealregnskap.
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 17. Vår felles fremtid; klimabudsjett- og regnskap.	Fylkestinget ber Fylkesrådet om å videreføre og videreutvikle klimabudsjett- og regnskap for å kartlegge og redusere klimagassutslipp i Akershus.	Følger planen	Klimabudsjett for 2025 ble utarbeidet og behandlet sammen med økonomisk budsjett. Klimaregnskap for 2024 blir utarbeidet i løpet av 2025 grunnet senere tilgjengelige data.
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 22. Vår felles fremtid; unngå nedbygging av dyrka mark.	Fylkestinget ber Fylkesrådet om å støtte kommunenes arbeid med å unngå nedbygging av dyrka mark. Dersom viktige samfunnshensyn gjør det nødvendig å bygge på dyrka mark, bør det etableres erstatningsarealer med dyrka mark.	Følger planen	Følges opp i den løpende samhandlingen om kommunale planprosesser og gjennom arbeidet med regionale planer.
Fylkestingets oversendelsesforslag nr. 23. Vår felles fremtid; arealregnskap.	Fylkestinget ber Fylkesrådet etablere bruk av arealregnskap til å motvirke tap og nedbygging av verdifull natur, biologisk mangfold og dyrka mark.	Følger planen	Arealregnskapsprosjektet i Akershus, Buskerud og Østfold har pågått i 2024, og fortsetter i hele 2025. Se utfyllende info under kapittel Bærekraftig utvikling. Det jobbes også med dette gjennom arbeidet med regionale planer.

20.6 Statustabell, økonomi - drift

Beløp i 1000

Avdeling	Regnskap 2023	Regnskap 2024	Rev. bud. 2024	Avvik i kr
80-PKKM Plan, kulturminner, klima og miljø	0	2 559	4 003	1 444
81-PKKM Plan	0	19 429	21 309	1 881
82-PKKM Klima og miljø	0	51 841	67 279	15 438
83-PKKM Kulturminnevern	0	34 294	37 165	2 871
89-PLAN Tilskudd Analyse ABØ/Fartøyvern og TIK	0	4 643	4 643	0
Sum	0	112 766	134 399	21 633

20.6.1 Kommentar til økonomistatus - drift

Regnskapet for rådsområdet viser et samlet mindreforbruk på 21,6 mill. kr, noe som utgjør 16,1 prosent av tildelt ramme. Mindreforbruket skyldes i hovedsak forsinkede prosjekter, samt noe ifm. lønn, som vakanser, refusjoner og lønnstilskudd.

For avdeling for klima og miljø skyldes mindreforbruket særlig ordningen for utskiftning av fylkeskommunens kjøretøy, hvor flere kjøretøy var kontrahert ved årsslutt, eller var i ferd med å kontraheres, men leveres først på et senere tidspunkt. Derneft gjenstår det et beløp til tilskudd for ladeinfrastruktur som ennå ikke var tildelt ved årsslutt, men som tildeles løpende.

For avdeling for kulturminnevern skyldes mindreforbruket en blanding av lønnsrelaterte poster, mindre forsinkelser på enkelte tilskuddsordninger, samt lavere avsetning av midler til bundne fond. Avsetningen omtales i regnskapssaken til fylkestinget.

For avdeling for plan skyldes mindreforbruket vakanser, budsjetterte sykepengeinntekter uten sykefravær, samt mindreforbruk på grunn av regionale planer som har vært i en oppstartfase.

21 Årsregnskap

Se eget dokument.

22 Vedlegg

22.1 Avsluttede prosjekter

22.1.1 Opplæring og kompetanse

Rådsområdet Opplæring og kompetanse legger frem en oversikt over 13 avsluttede investeringsprosjekter for 2024. Disse er gjort opp og har et mindreforbruk som er regulert til reklamasjonskonto for byggeprosjekter, da det er behov for noe midler til oppfølging i reklamasjonsperioden.

Prosjekt nr.	Prosjektnavn
30045	Strømmen vgs - ombygging av frisørfag
30572	Rosenvilde vgs - ombygging og tilpasning for restaurant og matfag
30318	Bleiker vgs - flerbrukshall
30884	Kjelle vgs - etablering av kaldtlager
30628	Bjertnes vgs – gjenoppbygging av kaldtlager
30864	Asker vgs – Oppgradering av renholdssentral
30832	Vestby vgs - Tiltak for å øke romkapasitet for nye elever
30779	Jessheim vgs - endring i bestykning skjermet avdeling
30843	Røyken vgs - diverse investeringsprosjekter
30849	Jessheim vgs - ombygging av rom 1507 for ny TIF-klasse
31000	Veiledningssenteret i Follo - ombygging
34016	Røyken vgs - solskjerming glasstak bygg A
30771	Hvam vgs - Bygningsendringer i område til elevtjenesten

22.1.2 Samferdsel

Rådsområdet Samferdsel har sluttmeldt følgende 17 investeringsprosjekter i 2024. Rådsområdet Samferdsel har porteføljestyling derav er overskudd/underskudd blitt overført til andre prosjekter i porteføljen.

Prosjekt nr.	Prosjekt navn
30041	Sjåførfasiliteter på Romerike
30154	Fv.156 og Fv.107 Gang- og sykkelveger på Nesodden
30178	Ski Knutepunkt (Bananor)
30802	Fv. 1410 Hellviksskogsvei
30320	Fv.1390 Huseby - Bakker bru
30716	Oppgradering Holdeplass Follo
30719	Oppgradering Sykkeltiltak Nord
30720	Oppgradering Sykkeltiltak Asker/Bærum
30812	Forfallsinnhenting Viken nord
30814	GS-tiltak Viken nord
30819	Fv. 1608 Nannestad - asfaltering grusvei
30339	Sykelbyer
30398	Sykkelpilotprosjekter
30078	Kv. 2517 Snurondell Lommedalen
30901	Landmålingsutstyr og geometikkutstyr
30813	TS-tiltak Viken Nord
30817	Oppgradering veilys Viken Nord

22.1.3 Kultur, tannhelse og frivillighet

Rådsområdet kultur, tannhelse og frivillighet legger frem to prosjekter som er avsluttet i 2024. Disse prosjektene tilhører tannhelsetjenesten - hvorav mindreforbruket er regulert til reklamasjonskonto for tannhelse, da det er behov for noe midler til oppfølging i reklamasjonsperioden.

Prosjekt nr.	Prosjektnavn
30030	Nannestad tannklinikk - nye lokaler
34003	Fet tannklinikk - diverse oppgraderingsbehov

